

Seksiä

Jumalaa rakastaville aviopuolisoille

Ksawery Knotz OFMCap

Puolankielinen alkuteos:

Ksawery Knotz OFMCap: *Seks, jakiego nie znacie – Dla małżonków kochających Boga*

© 2009 Edycja Świętego Pawła, Częstochowa

www.edycja.com.pl

Suomennos ja suomenkielisen laitoksen oikeudet: Emil Anton

ISBN 978-952-94-3184-7

Julkaisuvuosi: 2020

Julkaistu sivustolla: www.ehkaisynetiikka.com

Lista lyhenteistä

GS	Vatikaanin II kirkolliskokous, Pastoraalikonstituutio Gaudium et Spes
SC	Vatikaanin II kirkolliskokous, Konstituutio Sacrosanctum Concilium
CC	Pius XI, ensyklika Casti connubii
HV	Paavali VI, ensyklika Humanae vitae
FR	Johannes Paavali II, ensyklika Fides et ratio (Usko ja järki)
VS	Johannes Paavali II, ensyklika Veritatis splendor (Totuuden loiste)
DCE	Benedictus XVI, ensyklika Deus caritas est (Jumala on rakkaus)
FC	Johannes Paavali II, kehotuskirje Familiaris consortio
RP	Johannes Paavali II, kehotuskirje Reconciliatio et paenitentia
KKK	Katolisen kirkon katekismus
DV	Uskonopin kongregaatio, ohjeistus Donum vitae
PH	Kristillisen kasvatuksen kongregaatio, julkilausuma Persona humana
VdR	Paavillinen perheneuvosto, Vademecum rippi-isille

Sisällys

Johdanto	7
Mitä tekemistä Jumalalla on seksielämäni kanssa?	8
1. Jumala on läsnä avioliiton arjessa	
2. Kodin kolme alttaria	
3. Raamatun rakkausrunous	
4. Ruumis ei ole vain luonnonilmiö	
5. Jumala keksi seksin	
6. Rakastelu on rukousta	
7. Jumala ei ole tirkistelijä	
Aviollista seksiä ilman tabuja	18
1. Kaikki alkaa hellyydestä	
2. Sallitut ja kielletyt hyväilyt	
3. Orgasmi ei ole koko juttu	
4. Intohimon ja himon välimailla	
5. Ruumiillinen ja hengellinen täyttymys	
Hedelmälliset ja hedelmättömät päivät	26
1. Hedelmällisyys ja halu kulkevat käsi kädessä	
2. ”Käyttäydyt niin kuin ennen kuukautisia”	
3. Syklin vaiheet ja viehätyksen tunne	
4. Uskonto kohottaa libidoa!	
5. Pidättäytyminen ei ole rangaistus vaan esileikki	
6. Maksimi ymmärrystä – minimi vihamielisyyttä	
7. Ars amandi auttaa hedelmättömänä aikana	
8. Tuoksut vaikuttavat aisteihin	
9. Turvallinen rakkauden eliksiiri	
10. Terve mieli terveessä ruumiissa	
11. Luonnonlakien mukainen valinta	
Läheisyyttä 365 päivänä vuodessa	34
1. Hellyys, kunnioitus ja lahjan tunnistaminen	
2. Jumala ei käske meitä kääntämään kylkeä	
3. Täydellinen yhdyntä on suurin ilo	
4. Ansoja seksuaalisuudessa	
5. Kultaisen keskitien etsiminen	
6. Hyväilyjä ilman yhdyntää	

Montako lasta katolilaisen pitäisi saada? 42

1. Kauniita näkymiä huipulta
2. Meidän päätöksemme ja Jumalan tahto
3. Sukupuolikasvatus
4. Jumalan edessä sanomme aina ”Kyllä”
5. Usko ja järki ovat käyttämistä varten

Mitä hyötyä moraalista on? 48

1. Mikä on elämämme päämäärä?
2. Harjoitus tekee mestarin
3. Aviollisia rikkeitä
4. Mestariksi tuleminen

Kuinka saada aikaan seksuaalinen siivo? 52

1. Vaikeita tilanteita
2. Moraalidilemmeja
3. Pyhä Henki on kärsivällinen
4. Kirkko auttaa eikä häiritse
5. Asteittaisuuden laki
6. Väliaikaisuus ei ole normi
7. Kypsyminen

Aviollisten syntien pyramidi 59

1. Ehkäisevät teot ja ehkäisyvälineet
2. Kiihottavat hyväilyt
3. Keskeytetty yhdyntä
4. Rajojen ylittäminen
5. Muutama sana kondomeista
6. Kuolemanpilleri
7. Kierukan ongelmat
8. Osallistuminen aviopuolison syntiin
9. Ehdollinen yhdyntä

Ehkäisy elämän vasta-aatteena 70

1. Rubikon ylitetty
2. Seksuaalisuuden muuntelu
3. Paremman elämän pillerit
4. Muuntelun ja parantamisen välimailla
5. Luonnon ohjelmointi
6. Ehkäisy uudenaikaisen manikealaisuuden palveluksessa
7. Väkijoukkoja villitsevä utopia
8. Ihmisen hallinnan valtakunta
9. Kristillinen taistelu edistyksen puolesta
10. Perustavanlaatuinen valinta

Paljonko seksuaaliset synnit painavat? 80

1. Kuolemansynti ja lievä synti
2. Miten tekoja arvioidaan moraalisesti?
3. Toimivan persoonan perspektiivi
4. Synti ja tekojen vapaa ja tietoinen valinta

”Kävelimme toistemme ohi voidaksemme lopulta kohdata” 88

Avioparien todistus

Johdanto

Suurin osa ihmisistä pitää kirkollista vihkimistä perinteisenä ja siksi luonnollisena tapana solmia avioliitto. On yhä yleisempää, että se on jo muutaman vuoden kestäneen yhdessä elämisen ”laillistamista” Jumalan, kirkon ja valtion edessä. Monet toivovat, että Jumalan siunaus varmistaisi heille onnellisen elämän, että se lisäisi suhteen vakautta, uskollisuutta ja turvallisuudentunnetta... Nämä ovat hyviä ja oikeita motiiveja, mutta ne eivät riitä vakuuttamaan meitä siitä, että aviopari osaa elää avioliiton sakramentin todeksi arjessa ja kohdella sitä yhteisenä tienä Jumalan luokse.

Monet avioliiton sakramentin solmineet avioparit eivät osaa sanoa, mitä sakramentin toteuttaminen arjessa merkitsee. He kokevat pian kyvyttömyyttä rakkauteen, ykseyden puutetta, eroja haluisaan ja odotuksissaan sekä erilaisia yhdessä elämisen kipuja, mutta he eivät käänny Jumalan puoleen, jotta ristiinnaulitun ja ylösnousseen Kristuksen voima voisi voittaa heidän heikkoutensa ja syntinsä.

Katolilainen uskoo, että Jeesus Kristus nousi kuolleista ja että hän elää tänäkin päivänä. Siksi katolilainen haluaa kokea yhdessä Kristuksen kanssa niinkin tärkeät tapahtumat elämässään kuin rakkaus, avioliitto, seksi ja lastenkasvatus. Hän haluaa antaa elämänsä Jeesukselle Kristukselle, hän haluaa elää hänen kanssaan ja hänelle, kuunnella hänen opetustaan ja pitää hänen käskynsä.

Avioliitto on sakramentti, mikä tarkoittaa, että Jumala on erityisellä tavalla läsnä siinä miehen ja naisen muodostamassa konkreettisessa elämän ja rakkauden yhteisössä, jonka perustana ovat uskollisuus, valmius lapsen synnyttämiseen ja kasvattamiseen sekä sitoumus elää yhdessä kuolemaan asti. Näin ymmärretyssä avioliitossa eläminen on katolilaisille tie pyhyyteen, se johtaa kohtaamiseen Jumalan kanssa.

Mitä tekemistä Jumalalla on seksielämäni kanssa?

Mies ja nainen, jotka tietoisesti kutsuvat Jumalan rakkaussuhteeseensa, kysyvät itseltään luonnollisesti: Kuinka he voivat tunnistaa hänen läsnäolonsa heidän keskellään? Missä hänet voi huomata jokapäiväisessä avioelämässä? Miten hänet voi kohdata? Kirkon vastaus on tavattoman konkreettinen ja täsmällinen. Kirkko sanoo, että aviopuolisot voivat löytää Kristuksen hyvin läheltä – nimittäin heidän omasta aviosuhteestaan, siitä siteestä, jonka he välillensä luovat. Avioliiton sakramentin solmimisen hetkestä alkaen Jeesus Kristus tulee lihaksi suhteessa, jonka toisiaan rakastavat puoliset ovat luoneet. Hänen läsnäolonsa pysyy tässä suhteessa, jotta aviopari kasvaisi yhä aidompaan rakkauteen.

1. Jumala on läsnä avioliiton arjessa

Monet avioliiton sakramentin solmineet parit eivät koskaan keskustele keskenään siitä, miten he ovat kokeneet Jumalan etsimisen ja kohtaamisen elämässään. He eivät koskaan rukoile yhdessä, jotkut eivät edes käy sunnuntaimessussa yhdessä, ja vielä vähemmän he lukevat yhdessä Raamattua tai uskonnollisia kirjoja... Avioliittoa ei eletä uskon ja sakramentin ulottuvuudessa eli suhteessa Jumalaan.

Aviopuolisoiden kristillien elämä ei kuitenkaan ole pelkkää rukousta, kirkossakäyntiä ja Jumalasta keskustelemista. Jeesus Kristus ei tule aviopuolisoiden luokse vain silloin, kun he puhuvat hänestä tai rukoilevat, vaan myös silloin, kun he keskustelevat kaikista yhteisen elämänsä asioista ja jopa silloin, kun he riitelevät. Monet avioparien riidat ovat hyvin tarpeellisia ja rakentavia.

Jos otamme tosissamme sen, että Jumala on läsnä aviosuhteessa, niin ymmärrämme, että Jeesus Kristus voi tulla aviopuolisoiden luokse silloinkin, kun vaimo tekee väsyneelle miehelleen kahvia. Tällä eleellä hän ilmentää rakkauttaan ja sidettään mieheensä. Tavallisen rakkaudenosoituksen ansiosta vaimo pyhittyy eli tulee lähelle Jumalaa. Samoin mies pyhittyy, kun hän vie roskat huomattuaan vaimonsa väsymyksen. Tämä arkinen kotityö tulee merkiksi rakkaudesta vaimoa kohtaan. Siksi se kutsuu luokseen itse Jumalan.

Jeesus Kristus tulee avioparien luokse myös silloin, kun he halaavat toisiaan hellästi, suutelevat, hyväilevät ja rakastelevat toisiaan. Tälläkin tavalla heidän ruumiinsa osallistuvat ihmisten ruumiissa piilevän Jumalan rakkauden salaisuuteen. Kun aviopuolisot tuottavat toisilleen mielihyvää, Jumala on läsnä heidän keskellään. Tämän saa aikaan avioliiton sakramentti, joka pyhittää puolisoitten intiimin suhteen.

Katoliset aviopuolisot voivat siis elää Kristuksen kanssa, kun he rukoilevat, keskustelevat, auttavat toisiaan, osoittavat toisilleen hellyyttä, hyväilevät ja rakastelevat toisiaan. ”Kristillinen avioliitto, niin kuin kaikki sakramentit (...) on itsessään liturgista jumalanpalvelusta Kristuksessa ja kirkossa. Tätä sakramenttia viettäessään kristilliset aviopuolisot tunnustavat Jumalalle kiitollisuutensa heille suodusta suuresta lahjasta, joka on se, että he voivat avio- ja perhe-elämässään kokea Jumalan rakkautta ihmisiä kohtaan ja Kristuksen rakkautta kirkkoa kohtaan.”¹

Tällä tavalla toteutettu avioliitto on tie pyhyyteen! Tällainen tietoisuus saa aikaan sen, että ”koko aviollinen elämä on pyhyyden ulottuvuuden läpäisemää, eikä vain sen valitut osat”.

Kaiken, mitä uskova ihminen tekee, pitäisi olla pyhää; sama pätee siihen, mitä kaksi sakramentaalisella siteellä solmittua uskova tekee yhdessä.”² Jos avioliitto kutsuu ihmiset pyhyyteen, niin se tarkoittaa, että pyhyyden saavuttamiseksi tarvitaan ”kaikkea sitä, missä puolisoitten välistä sidettä voi ilmaista, vahvistaa ja syventää – siis myös jokapäiväisten kotitöiden

¹ FC 56.

² Z. Nosowski, *Parami do nieba*, Biblioteka Więzi, s. 158.

jakamista, rakkauden eroottisen ulottuvuuden kokemista; yhteistä 'ajanhukkaa' teepöydän ääressä ja yhteistä rukousta".³

2. Kodin kolme alttaria

Kirkossa on olemassa aviopuolisoiden hengellisyys, joka eroaa pappien ja sääntökuntalaisten hengellisyydestä. Tämä hengellisyys opettaa aviosuhteen luovaa kehitystä ja sen jatkuvaa hoitamista. Konkreettisesti se toteutuu pitämällä huolta kodin kolmesta alttarista:

- Rukouksen alttari, jonka äärellä aviopuolisot rakentavat suhdettaan Jeesuksen Kristuksen kanssa, kutsuvat hänet arkielämänsä asioihin ja juhliivat sitä, että hän on läsnä heidän keskellään.
- Istumisen alttari, jonka äärellä aviopuolisot rakentavat suhdettaan keskustelemalla kaikista yhteisen elämänsä asioista. Se ilmaisee huolta siitä, ettei kodin ulkopuolinen työ etäännyttäisi aviopuolisoita toisistaan.
- Antamisen alttari, jonka äärellä aviopuolisot rakentavat suhdettaan jakamalla toisilleen rakkautta ja nautintoa yhdynnän välityksellä. Tällä alttarilla aviopuolisot työskentelevät yhdessä Luoja-Jumalan kanssa.

Pitäen huolta näistä kolmesta alttarista aviopuolisot löytävät pikkuhiljaa Kristuksen rakkauden, joka tulee lihaksi heidän ruumiillisuuteensa. Yhdenkin alttarin laiminlyöminen aiheuttaa suhteen heikkenemisen. Avioliitto menettää jotain, joka olisi yhteiseksi hyväksi. Jos aviollisen suhteen rakentamisesta luovutaan, aviopuolisoiden välinen rakkauskin lopulta katoaa. Joskus avioliitto saattaa kestää muodollisesti ilman, että se olisi enää todellinen elämän ja rakkauden yhteisö.

Näiden kolmen alttarin symbolit ovat kotikappeli, pöytä ja aviovuode. Katolinen aviopari kunnioittaa erityisesti aviovuodetta. Sillä on oltava oma huone ja tarpeeksi leveät mitat, jotka mahdollistavat intiimin avioaktin mukavuuden.

3. Raamatun rakkausrunous

Laulujen laulun monet rakkaudentunnustukset paljastavat totuuden Jumalan ilmoittamasta aviollisesta rakkaudesta.⁴ Kannattaakin kiinnittää huomiota siihen, mitä *Laulujen laulu* kertoo inhimillisestä erotiikasta, tunteesta, johon liittyy seksuaaliseen nautintoon pyrkiminen. Kun mies tunnustaa rakkautensa naiselle, tämä kutsuu hänet "hänen puutarhaansa" nauttimaan sen hedelmistä. Mies ottaa tämän kutsun vastaan.⁵ Kun he ovat jo lähellä toisiaan, mies sanoo naisen suun olevan kuin "jalo viini", nainen puolestaan keskeyttää miehen sanoen, että se "valuu hellästi rakkaaseeni kostuttaen huulet ja hampaat".⁶ Suudelman aikana mies ylistää naisen huulia, jotka ovat hänelle kuin makein hunaja, jota hän saa kerätä naisen kielen alta.⁷ Nainen puolestaan tunnustaa, että hänen rakkaansa suu on suloisuus,⁸ ja hän onnistuukin saamaan häneltä suudelmia. Sulhanen vertaa rakastettuaan palmupuuhun, jonne hän haluaa kiivetä keräämään oksien piilossa olevia kypsiä hedelmiä. Hän ajattelee tällöin rakastettunsa rintoja, joita hän haluaisi maistaa kuin viinirypäleitä.⁹

³ Sama, s. 160.

⁴ Ks. J. de Longeaux, *Amour, mariage et sexualité d'après la Bible*, Paris 1996, s. 68.

⁵ Ks. Laul. I. 4:12–5:1.

⁶ Ks. Laul. I. 7:10. Kääntä huom: niin tässä kuin myöhemminkin suomalaiset kirkkoraamatut tulkitsevat ja kääntävät hieman eri tavoin kuin Knotzin käyttämä puolalainen käännös.

⁷ Ks. Laul. I. 4:11.

⁸ Laul. I. 5:16.

⁹ Laul. I. 7:9.

Nämä esimerkit kuvastavat tunnelmaa, joka läpäisee Laulujen laulun. Se on täynnä herkkää ja lumoavaa erotiikkaa. Se, minkä kielikuvat jättävät sanomatta, vaikuttaa jo lukijan mielessä. ”Rakastavaisten lausumat sanat keskittyvät ’ruumiiseen’, ei niinkään siksi, että se olisi itsessään molemminpuolisen kiinnostuksen lähde, vaan ennen kaikkea siksi, että suoraan ja välittömästi sen kautta ihminen kiinnittää huomionsa toiseen ihmiseen, toiseen ’minään’, joka synnyttää rakkauden liikuttamalla sydäntä sisältäpäin. Rakkaus vapauttaa erityisen kauneuden kokemuksen, joka keskittyy siihen, mikä on näkyvää, vaikka käsittääkin samalla koko persoonan.”¹⁰

Rakkaus, jota Laulujen laulu kuvaa, osoittaa miehen ja naisen todellisen tasa-arvoisuuden. Kirja ei ehdota mallia, jossa vain miehen aloite seksielämän alueella hyväksytään. Morsian osoittaa sulhasta enemmän aktiivisuutta, hän tekee aloitteen, etsii sulhasen läheisyyttä, nauttii hänen rakkaudesta ja seksuaalisesta kiihotuksestaan: ”Minä olen rakkaani oma, minuun hän tuntee halua!”¹¹ Sulhanen taas kaipaa morsianta, hän on ihastunut hänen viehätykseensä. Heidän intiimi kohtaamisensa on kummankin osapuolen vapaa valinta, se saa molemminpuolisen hyväksynnän.¹²

Laulujen laulu ei puhu haavoittuneesta rakkaudesta, joka on ihmisten yleinen kokemus, vaan jo lunastetusta ja pelastetusta rakkaudesta.¹³ Se puhuu rakkaudesta, joka kadotettiin paratiisissa mutta joka löydettiin uudelleen Jumalassa. Runtas erotiikka ei poista kunnioitusta puolisoitten väliltä. He ovat toisilleen ainutlaatuisia ja ainutkertaisia,¹⁴ valittuja tuhansien miesten ja naisten joukosta.¹⁵

Laulujen laulun salaperäiset sanat tulkittiin vuosisatojen ajan kuvaukseksi sielun (morsiamen) suhteesta Jumalaan (sulhaseen) – tai laajemmin kuvaukseksi Kristuksen läsnäolon salaisuudesta kirkossa. Pyhä Ristin Johannes selitti tämän kirjan avulla syviä mystisiä sieluntiloja, erityisesti hengellisen elämän viimeistä etappia, ns. hengellisiä häitä – sielun täydellisintä yhdistymistä Jumalaan.

Tämä tulkinta ei kuitenkaan ole riittävä. Laulujen laulu on kokoelma häälauluja. Häiden iloiseen luonteeseen sopivasti ne kuvailevat miehen ja naisen rakkautta – myös sen eroottista ulottuvuutta. Paavi Benedictus XVI mainitsee näiden laulujen tämän puolen kiertokirjeessään *Deus caritas est*.¹⁶

Vasta yhdistettyinä nämä kaksi traditiota mahdollistavat Laulujen laulun sisältämän Jumalan ilmoituksen täyden ymmärtämisen. Jumalan suunnitelma on aviopuolisoiden pyhittäminen niin, että heidän keskinäinen rakkautensa johtaisi heidät mystiseen kohtaamiseen Jumalan kanssa.

Kristillisen mystiikan traditio (joka osoittaa Kristuksen läsnäolon kristillisessä elämässä) ja kristillisen avioliiton hengellisyys (joka osoittaa Kristuksen läsnäolon aviollisessa rakkaudessa) eivät ole keskenään ristiriidassa, vaan yhdistyvät hienosti toisiinsa. Kun aviopuolisot elävät aidosti avioliiton sakramentista, kirkossa kehittyi aviollisen elämän mystiikka, joka osoittaa Jumalan läsnäolon aviosuhteessa – kaikissa aviollisen elämän ulottuvuuksissa.

4. Ruumis ei ole vain luonnonilmiö

Aviopuolisot, jotka tunnustavat suhteensa olevan tie pyhyyteen, arvostavat myös seksuaalisuutta. ”Aviollisen uskollisuuden kontekstissa eroottinen rakkaus ei enää olekaan este kristillisen täydellisyyden saavuttamisen tiellä – se on tapa ilmaista ja vahvistaa sakramentaalista aviosuhdetta. Seksuaalisuus on kaunista ja hyvää, koska Jumala halusi niin. Hänhän loi ihmisen – miehen ja

¹⁰ Johannes Paavali II, *Meżczyznę i niewiaścę stworzył ich. Sakrament*, red. T. Styczeń, KUL Lublin 1998, s. 84.

¹¹ Laul. I. 7:11.

¹² Ks. J. de Longeaux, *Amour, mariage et sexualité d'après la Bible*, s. 67.

¹³ Ks. P. Grelot, *Le couple humain dans l'Écriture*, s. 67.

¹⁴ Ks. Laul. I. 2:2–3; 6:8–9.

¹⁵ Ks. Laul. I. 5:10; *Grande Commentario Biblico. Canti dei Cantici*, Brescia 1973, s. 649–653.

¹⁶ DCE 10.

naisen – niin, että aviollinen yhtyminen luo syvimmän mahdollisen ykseyden kahden välille. Aviopuolisoiden yhdyntä ei ole ristiriidassa heidän pyhytensä kanssa, pikemminkin päinvastoin. Jumalan armo tekee nimittäin molemminpuolisesta ruumiin lahjasta pyhän ja sakramentaalisen aviollisen rakkauden merkin. Aviollisen yhtymisen ydin on molemminpuolinen itsensä antaminen toiselle lahjaksi. Seksistä kumpuavaa nautintoa ei arvioida negatiivisesti eikä siitä vaieta. Lahjaksi antamisessa ei muuten ole kyse vain omasta nautinnostani, vaan ennen kaikkea puolison onnelliseksi tekemisestä. (...) Intiimin suhteen kauneus on heijastus miestä ja naista yhdistävästä siteestä. Aviollinen ruumiin kieli – katseesta hellyyden eri muotoihin ja lopulta suloiseen yhdyntään asti – voi kuvata puolisoita yhdistävää hengellistä sidettä paremmin kuin mikään muu.”¹⁷

Kun inhimillistä rakkautta katsoo näin syvästi ja puhtaasti, huomaa yhä selvemmin, että ihmisruumis kätkee sisäänsä ja ilmoittaa jotain paljon enemmän kuin pelkkiä luonnolle ominaisia prosesseja. Se on kieli, jolla ihminen kommunikoi hänen tunteensa, älynsä, hengellisyytensä ja suhteensa. Ruumis tarkoittaa jotain, se kommunikoi, puhuu, välittää viestejä. Ihmiskielenä ymmärretty ruumis on poikkeuksellinen ilmiö, sen avulla voi ilmaista mitä erilaisimpia pyrkimyksiä, tunteita, ajatuksia... Ruumiin välityksellä kohtaamme toisen ihmisen. Ruumiin voi kokea lahjana, jonka ansiosta voi osoittaa toiselle rakkautta ja ottaa hänen rakkautensa vastaan. Tällöin seksikin ymmärretään merkiksi suhteesta rakkaan ihmisen kanssa. Rakkaus on siinä läsnä – rakastavan ihmisen sisäinen, hengellinen maailma.

Seksi on tärkeä kommunikointitapa kypsille aviopuolisoille, jotka rakastavat toisiaan, ovat toistensa kanssa hyvinä ja huonoina aikoina, jakavat monia tärkeitä arvoja, ovat toisiinsa sitoutuneita, tuntevat toisiaan kohaansa seksuaalista vetoa, saavat ja kasvattavat lapsia... Todella inhimillinen seksiakti koskettaa toisiaan rakastavia ihmisiä niin hengellisesti, psyykkisesti kuin fysiologisestikin – se kattaa koko ihmisen reaktiot – hengen, sydämen ja ruumiin. Se ei saa aikaan pelkästään seksuaalista tyydytystä, ei vain psyykkistä hyvää oloa, vaan myös syvän hengellisen sydämen rauhan, joka tulee Kristukselta.

5. Jumala keksi seksin

Raamatussa on kaunis kertomus Tobiasta ja Saaraa: Tobia rakastui Saaraan niin, ettei voinut kuvitella elämää ilman häntä. Heidän rakkautensa tiellä oli kuitenkin paha henki Asmodeus, joka oli tappanut jo seitsemän Saaran aiempaa miestä hääyönä yhdynnän aikana. Tobia tiesi hyvin, että jos hän menee naimisiin rakkaansa kanssa, niin paha henki tappaa hänet seksin aikana. Siispä hän pyysi Jumalalta pelastusta. Silloin hänelle ilmestyi arkkienkeli Rafael, joka suositteli, että puolisoit rukoilisivat yhdessä ennen yhdyntää ja antautuisivat Jumalalle. Näin tapahtui. Jumala kuuli heidän rukouksensa – nuorenparin yhdyntä päättyi onnellisesti. Pahan hengen vallan eli synnin, kärsimyksen ja kuoleman oireet katosivat. Niiden tilalle tulivat Jumalan läsnäolon merkit – rakkaus, onnellisuus, elämä.

Paavi Johannes Paavali II kommentoi ruumiinteologisissa katekeeseissaan tätä Raamatun tapahtumaa. ”Voi sanoa, että tämä rukous (...) piirtää ääriä viivat sakramentille ominaiselle liturgiselle ulottuvuudelle (...) jonka sana on voimallinen sana (...). Tässä liturgian sanassa toteutuu avioliiton sakramentaalinen merkki, joka rakentuu miehen ja naisen ykseydestä. (...) Tobia ja Saara puhuvat sakramentin haltijoiden kieltä tietoisina siitä, että salaisuus, jonka lähde on itse Jumalassa, ilmaisee itseään miehen ja naisen avioliitossa juuri ’ruumiin kielen’ välityksellä.”¹⁸

Inhimillisen rakkauden kokemisessa voi jäädä täysin maalliselle tasolle – tutustuimme, rakastuimme, rakastelimme, muutimme yhteen, syntyi ensimmäinen lapsi, toinen... Elämä kulkee luonnollista rataansa. Ei-uskovat eivät koskaan tulkitse rakkauttaan Jumalan lahjaksi ja samalla hänen rakkautensa merkiksi. Kun Tobia ja Saara rukoilevat yhdessä Jumalaa ennen

¹⁷ Nosowski, op.cit., s. 163–164.

¹⁸ Johannes Paavali II, *Meżczyznę i niewiastę stworzył ich. Sakrament*, op.cit., s. 102, 104–105

yhdyntäänsä, he tunnustavat uskonsa siihen, että heidän aviollinen onnensa ei riipu vain heistä itsestään vaan myös Jumalasta. Tällä tavalla he nousevat korkeammalle tasolle rakkautensa tulkitsemisessa – avioliiton sakramentin eli Jumalan läsnäolon salaisuuden tasolle.

Kyse on puolisoitten Jumala-suhteen uudesta ulottuvuudesta: aviollisen elämän liturgiasta. Avioelämästä tulee jumalanpalvelusta. Liturgia perustuu siihen, että ihmiset kääntyvät Jumalan puoleen, ja Jumala tulee heidän luokseen. Kun puoliset kääntyvät Jumalan puoleen heidän aviosuhteitaan koskevista asioista, heidän rukouksellaan on erityinen arvo. Tämä on rukous, ”jonka sana on voimallinen sana” – sillä on vaikuttava voima. Eukaristisessa liturgiassa Kristuksen nimissä lausutut ehtoollisen asetussanat ovat tällainen rukous. Tämän rukouksen lausuminen saa aikaan sen, että tavallinen leipä tulee Kristuksen ruumiiksi ja viini Kristuksen vereksi. Vihkivalan sanat ovat myös tällainen rukous. Sakramentin voima toimii myös jokapäiväisessä elämässä, kun aviopuolisot uskovat yhteisen elämänsä Jumalan käsiin – kiittävät Jumalaa avioliitostaan, pyytävät rakkautta, kykyä dialogiin, ratkaisua seksielämänsä ongelmiin... Jumala kuuntelee aviopuolisoiden kanssa solmimansa liiton perusteella erityisellä tavalla tällaista sakramentaalista rukousta.

Yhteisessä rukouksessa ”toteutuu avioliiton sakramentaalinen merkki, joka rakentuu miehen ja naisen ykseydestä”. Näillä sanoilla on myös avainasema avioliiton sakramentin jokapäiväisen todeksi elämisen ymmärtämisessä. Jotta voisimme tulkita sanat oikein, on ensin ymmärrettävä käsite ”avioliiton sakramentaalinen merkki”.

Sakramentin yksinkertaisin määritelmä kuuluu, että sakramentti on ”näkymättömän armon näkyvä merkki”, eli että voimme tunnistaa Kristuksen näkymättömän saapumisen elämäämme hänen läsnäolonsa näkyvien merkkien avulla. Siksi rukoukseen liittyy aina aistein havaittava merkki, joka ilmaisee sen, mitä tapahtuu, ja antaa ymmärtää, että juuri nyt Jumala tulee lihaksi kirkon jäsenissä luodakseen heistä yhteisön – Kristuksen ruumiin. Kun pappi kastetta toimittaessaan sanoo sanat ”Minä kastan sinut Isän ja Pojan ja Pyhän Hengen nimeen” ja samalla hetkellä kaataa lapsen päälle vettä, tiedämme, että juuri tuona veden (eikä maidon) kaatamisen hetkellä lapsesta tulee kristitty. Samoin eukaristian vietossa. Inhimillinen ateria, jota symboloivat leipä ja viini, tulee meille joksikin paljon suuremmaksi – juhla-ateriaksi, jossa Kristus ruokkii meitä itsellään, antaa meille Henkensä ja täten rakentaa maanpäällistä ruumistaan eli näkyvää kirkkoyhteisöä. Juhla-aterian luonnollinen merkki, aterian nauttiminen, kohotetaan sakramentaaliseksi merkiksi, joka antaa mahdollisuuden huomata Jumalan läsnäolon.

Jumalan tuleminen aviopuolisoiden luokse tulee tunnistettavaksi, kun tuntee avioliiton sakramentin näkyvän merkin, kun osaa tulkita sen oikein, aivan niin kuin muiden sakramenttien tapauksessa on osattava tulkita oikein Jumalan kansan, papin, veden, leivän ja viinin merkitys.

Useimmiten avioliiton sakramentaaliseksi merkiksi luullaan sormuksia tai stoolaa, jolla pappi sitoo nuorenparin kädet. Nämä ovat symboleja, jotka kertovat ykseydestä ja ikuisesta uskollisuudesta. Nämä ovat kuitenkin vain kauniita symboleja, jotka elävöittävät avioliiton sakramentin vieton kokemista. Ne ovat samalla lailla tärkeitä kuin valkoinen alttariiliina, sytytetyt kynttilät ja papin asu messun vietossa. Kaikki nämä asiat ovat hyvin tarpeellisia, jotta Jumalan kohtaamisesta tulisi juhmallinen kokemus, mutta eukaristian sakramentin olemus on niistä riippumaton.

Aistein havaittava avioliiton sakramentin merkki on hyvin konkreettinen ja selvä – ja mikä tärkeintä, se osoittaa Jumalan voivan toimia elämämme jokaisena hetkenä. Tämä merkki on aviopuolisoiden ruumiit. Se on elävä merkki. Aviopuolisoiden ruumiillinen läheisyys on näkyvä merkki heidän luomastaan yhteisöstä, heidän siteestään ja suhteestaan. Aviopuolisot ovat Jumalan läsnäolon merkki, kun he ovat ruumiillisesti yhdessä, kun he elävät yhdessä saman katon alla (eivätkä siis asu eri maissa), kun he rukoilevat yhdessä (eivätkä siis vain erikseen), kun he keskustelevat keskenään (esim. kahvia juodessaan), kun he auttavat toisiaan jokapäiväisessä elämässä (siivoavat asunnon), kun he tukevat ja lohduttavat toisiaan, kun he osoittavat toisilleen

hellyyttä, hyväilevät ja rakastelevat toisiaan.¹⁹ Tämän takia avioliiton sakramentin solmineiden aviopuolisoiden pitäisi nukkua samassa sängyssä ja säilyttää ykseyden merkki myös öisin. ”Avioliiton ensimmäinen ja välitön vaikutus (*res et sacramentum*) ei ole pelkkä yliluonnollinen armo, vaan kristillinen avioside, tyypillisen kristillinen kahden henkilön kommuunio, se nimittäin kuvaa Kristuksen lihaksitulon ja hänen liittonsa salaisuutta. Se sisältää myös osallistumisen Kristuksen elämään; aviollinen rakkaus sisältää kokonaisuuden, johon kuuluvat henkilön kaikki elementit – ruumiin ja vaiston impulssit, sitoumuksen ja tunteiden voima, hengen ja tahdon pyrkimykset. Rakkaus pyrkii syvään henkilökohtaiseen ykseyteen, joka ei yhdistä vain ruumiita, vaan pyrkii yhdistämään myös sydämet ja sielut yhdeksi ainoaksi.”²⁰

Aina kun aviopuolisot ovat ruumiillisesti yhdessä, he itse ja muut voivat tunnistaa heissä rakastavan avioparin. Kun aviopuolisot osaavat tulkita rakkauttansa uskon valossa, niin rakkauden erilaiset ruumiilliset ilmenemismuodot (apu, rukous, keskustelu, hyväily, seksiakti) tulevat heille sakramentaalisiksi merkeiksi eli merkeiksi, joiden avulla he tunnistavat Jumalan elävän läsnäolon heidän keskellään.²¹ Kun vaimo tuntee olevansa miehensä rakastama, hän voi sanoa, että itse Jumala tulee hänen luokseen ja ilmoittaa hänelle rakkautensa. Jos mies tuntee olevansa vaimonsa rakastama, hän voi tunnustaa, että vaimo on hänelle todellinen Jumalan lahja. Mies vakuuttuu Jumalan rakkaudesta ja huolenpidosta vaimon naiseuden kautta.

Tällainen asenne avioliiton sakramenttiin on todella käytännöllinen ja konkreettinen. Jos esim. mies näkee vaimonsa alasti ja alkaa vaistonvaraisesti tuntea kasvavaa kiihotusta, niin hän voi tulkita reaktionsa Jumalan kutsuksi osoittaa vaimolle rakkautta ja nauttia läheisyydestä hänen kanssaan (jos tiellä ei ole objektiivisia esteitä – jos siis naisen syklin vaihe mahdollistaa yhdynnän eikä mies riko naista vastaan ehkäisyvälineillä). Sama pätee vaimoon. Jos vaimo kaipaa hellyyttä, miehen syleilyä, halauksia ja suudelmia, niin hänen ei tarvitse tulkita haluansa vain naiselliseksi miehen rakkauden kaipuuksi. Hän voi tulkita sen myös Jumalan kehotukseksi lähestyä miestä ruumiillisesti. Kun mies vastaa hänen kaipuuseensa rakkaudella ja hellyydellä, vaimo saattaa haluta yhdyntää hänen kanssaan. Kun hän tuntee olevansa rakastettu avioliitossaan, hän saa tuntea olevansa myös Jumalan rakastama.

Kun tunnistamme avioliiton salaisuuden sakramentiksi, havaitsemme, että aviopuolisot voivat välittää toisilleen armoa. Armon välittäjän tehtävä liitetään teologiassa usein pappiin, kun sanotaan, että hänen palvelusvirransa kautta Jumala kohtaa ihmiset esim. parannuksen sakramentissa tai eukaristiassa. Pappi välittää Jumalan armoa, toisin sanoen hänen avullaan Jumala antaa ihmisille Pyhän Hengen. Samassa merkityksessä Jumala tulee aviopuolisoiden luokse heidän keskinäisen rakkauden palvelusvirransa kautta. Miehen ruumiillisuuden kautta Jumala tulee vaimon luokse, ja vaimon kautta miehen luokse. Mies saa Kristuksen armon naisen kautta, ja sama armo täyttää naisen miehen rakkauden kautta. Aviopuolison avulla Jumala osoittaa omaa rakkauttaan, huolehtii, antaa turvallisuudentunteen, välittää, muistuttaa, neuvoa, auttaa, tukee, antaa nautintoa...

Armon välittäjinä aviopuolisot voivat todella vaikuttaa siihen, onko Kristus läsnä heidän keskinäisessä suhteessaan. He voivat tietoisesti kutsua Jeesusta Kristusta ja yhdistyä häneen jokapäiväisessä elämässä. He voivat tulla toisilleen todelliseksi lahjaksi moraalisella ponnistuksella. Miehen ja vaimon aktiivinen rooli suhteen rakentamisessa toistensa ja Kristuksen kanssa on erittäin tärkeä. Armon välittäjinä heidän pitäisi haluta kuulua kokonaan Kristukselle, uskoa Jumalalle puolisonsa ja kaikki avio-ongelmansa sekä yrittää jatkuvasti elää todeksi rakkauden käskyä.

¹⁹ Ks. J. Grzeškowiak, *W sprawie sakramentalnego znaku małżeństwa*, Hlodianum, Poznań 1996, s. 23.

²⁰ FC 13.

²¹ GS 49.

6. Rakastelu on rukousta

Jumalan läsnäolon ajattelemisen on verrattavissa auton ajamiseen. Kun kuljettaja on syventynyt ajatuksiinsa tai radion kuuntelemiseen, hän ajaa autoa lähestulkoon automaattisesti. Joskus hän taas keskittyy täysin ajoneuvoonsa ja tien tarkkailemiseen. Meilläkin on sisäinen intuitio Jumalan läsnäolosta elämässämme, vaikka olisimmekin täysin keskittyneitä tekemiimme asioihin. Joskus Jumalan läsnäolon tunne tulee tietoisuutemme rajamaille, kun työskentelemme, keskustelemme, lepäämme... Joskus tämä on enemmän, joskus vähemmän tiedostettua. Sellaisiakin hetkiä on, kun tulemme selvästi tietoisiksi hänen läheisyydestään. Silloin siirrymme syrjään, jätämme muut asiat odottamaan, jotta voisimme olla hetken vain Jumalan kanssa.

Jumalan läheisyyden tunteminen ei ole millään tavoin ristiriidassa sen kanssa, että aviopuolisot ovat välittömästi keskittyneitä hyväilyyn ja rakasteluun. Uskosta elävät ihmiset ymmärtävät mainiosti, mitä tarkoittaa Jumalalle eläminen sekä yksinomaan rukoukselle varattuina hetkinä että jokapäiväisen elämän askareiden keskellä. Ne, jotka rajoittavat rukouksensa vaaratilanteisiin ja uskonharjoittamisensa ristiäisiin, häihin ja hautajaisiin, ymmärtävät tämän paljon huonommin.

Seksuaalisuuden ja uskonnollisuuden integroimisesta seuraa mahdollisuus rukoilla – eli olla yhteydessä Jumalaan – aviopuolisoiden intiimin yhdistymisen aikana. ”Tässä sakramentaalisessa suhteessa (...) mies ja nainen yhdistyvät toisiinsa avioliiton karismaattisen ykseyden lähteillä. Heidän ruumiinsa yhdistyvät heidän sielujensa ykseyteen. Kun heidän sielunsa ylistävät Herraa uudestaan koetusta ykseydestä, heidän rukouksestaan voi tulla hyvin syvä.”²² Tällä Jumalaan ja puolisoon yhdistymisen hetkellä ei ole tarkoitus lausua määriteltyjä sanallisia rukouksia eikä ottaa sopivaa rukousasentoa. Rukouksessa tärkeintä on sydämen syvyydestä kumpuava rakkaus Jumalaa kohtaan. Aviopuolisot rukoilevat, kun he pääsevät yhdynnän tunnelmaan, joka on täynnä keskinäistä rakkautta ja läheisyyttä. He voivat tuntea Jumalan läsnäolon tänä upeana hetkenä, vaikeivätkin sitä ajattelekaan. Samalla tavalla he saavuttavat ”ykseyden, joka ottaa haltuunsa heidän erillisyytensä”.²³ He eivät tee siitä yhdynnän aikana älyllistä analyysiä, eivät pohdiskele juuri sillä hetkellä kokemaansa, mutta he pystyvät kuitenkin myöhemmin pukemaan tunteensa sanoiksi. He osaavat sanoa, kokivatko he ykseyden ihmeen, lähentyivätkö he toisiaan, uudistivatko he rakkautensa, vai etäännyivätkö he kenties toisistaan. He olivat puhuneet toisilleen ennemmin eleiden kuin sanojen välityksellä.²⁴ Samalla tavalla aviopuolisoiden voi herätä tunne Jumalan läsnäolosta heidän rakkaudessaan, vaikei sitä ilmaista sikaan välittömästi.

Ajatus Jumalan läsnäolosta inhimillisessä rakkaudessa voi olla vaikea hyväksyä. Siitä huolimatta, että monet asiat yrittävät hämärtää tämän hengellisen intuition selvyyttä, niin se on ihmisen tietoisuuden pohjalla jo ennen kuin sitä osataan edes nimetä tai määritellä. Koska sitä ei useimmiten käsitetä termein, se jää tavallisesti huomaamattomaksi ja tiedostamattomaksi. Tästä intuitiosta kannattaa kuitenkin tulla tietoiseksi, sillä se on kuin elämää antava virta, joka odottaa vapautumistaan.²⁵ Kun virta vapautuu, aviopuolisoiden sielusta pulppuaa ylistystä, kiitosta ja Jumalalle osoitettuja pyyntörukouksia. Avioakti synnyttää sydämeen Jumalan rakkauden tunteen, kiitollisuuden hänen läsnäolostaan, rakkauden lahjasta, aviopuolison kohtaamisen riemusta, pyynnön tai kiitoksen lapsen sikiämisestä... avioaktia seuraa usein myös lohdutuksen armo.

Aviopuolisoiden ei pitäisi pelätä tällaista hengellistä tilaa eikä yrittää työntää sitä sivuun. Voi sanoa, että ruumis itse vetää sielun mukaan rukoukseen. Sielun rukous puolestaan käsittää ruumiinkin, mikä tekee jokaisesta avioaktista ainutlaatuisen ja -kertaisen.

²² M. Laroche, *Une seule chair*, Nouvelle Cité, Paris, s. 131.

²³ Ks. L. Christenson, *Rodzina chrześcijańska*, PAX, Warszawa, s. 19.

²⁴ Ks. R. Bardelli, *Il significato dell'amore*, Elle Di Ci, Torino 1994, s. 154.

²⁵ Ks. Henri de Lubac, *Na drogach Bożych*, Éditions de dialogue, Paris 1970, s. 41–42, 100.

Kristilliset aviopuolisot nousevat aistien yläpuolelle ja astuvat sisään kätkeytyyn salaisuuteen. Avioaktin ohimenevän ja hauraan kokemuksen lähde on ihmissielun syvyyksissä – siellä missä rakkauden ja ykseyden kaipuu liittyy kaipuuseen antaa omalle elämälleen tarkoitus. Se, mitä aviopuolisot yrittävät ilmaista ruumiillaan, on vain häivähdys siitä valosta, joka valaisi hetkeksi heidän sielunsa. Seksuaalisuuden ja hengellisyiden ykseyden kokemus ei ole jatkuva, se ilmenee usein vain vaistona. Ruumiin ja hengen erilaisten pyrkimysten väliset jännitteet vaimentavat sitä jatkuvasti, se ”ailahtelee kaipuun ylänköjen ja tarpeiden alankojen välillä”.²⁶ Silti se syntyy aina uudestaan, vaikka se kuoleekin, sillä se on Jumalan lahja, jota ei voi tukahduttaa.²⁷

Jokaisella sakramentilla on oma liturgiensa. Näin ollen avioliitossakin on oma tapansa tavata Jumala. Aviollinen liturgia ei rajoitu pelkästään yhteiseen rukoukseen ristin tai pyhän kuvan edessä, vaan se käsittää aviopuolisoiden koko Jumalalle annettun elämän. ”Kristillinen avioliitto, niin kuin kaikki sakramentit (...) on itsessään liturgista jumalanpalvelusta Kristuksessa ja kirkossa”.²⁸ ”Itsessään” tarkoittaa, ettei kyse ole mistään ”pyhistä toimituksista” kuten aviopuolisoiden iltarukouksesta, vaan kaikesta, mitä he tekevät yhdessä aviopuolisoina, heidän yhteisestä elämästään. Miehen ja naisen rakkaudesta tulee avioliiton sakramentin liturgian kieli.²⁹

Aviopuolisot viettävät sakramenttiaan eli elämänsä Kristuksen kanssa myös seksiaktin aikana. Avioaktin kutsuminen avioliiton sakramentin viettämiseksi tekee siitä poikkeuksellisen arvokkaan. Tällaiset lausumat shokeeraavat ihmisiä, jotka ovat oppineet asennoitumaan seksuaalisuuteen kielteisesti. Heidän on vaikea hyväksyä, että Jumala on kiinnostunut myös onnellisesta yhdynnästä ja että hän antaa sen aikana aviopuolisoille lahjojaan.

7. Jumala ei ole tirkistelijä

Joidenkin ihmisten on muutamasta syystä vaikea hyväksyä totuutta Jumalan läsnäolosta aviosuhteessa. Vallalla on mielikuva, että Jumala tulee ihmisten luo ulkoapäin, useimmiten ihmeellisissä ja poikkeuksellisissa tapahtumissa. Jumalan voi kohdata ihmeellisten ilmestysten paikoilla, ehkä Fatimassa, ehkä Częstochowassa, ehkä Padre Pion kautta. Hänet voi kohdata siellä, missä toimii joku erityinen henkilö, parantaja tai eksorkisti, joka parantaa sairauksista tai manaa pahat henget pois Jumalan voimalla. Sen sijaan Jumalan erityinen läsnäolo ei ole ominaista normaalille elämälle, sillä siinä ei tapahdu mitään tavallisuudesta poikkeavaa. Jokapäiväinen elämä kulkee omaa rataansa Jumalan ulkopuolella. Jumala on läsnä jossain, mutta pikemminkin syrjässä, ennemmin tapahtumien ulkopuolella kuin niiden sisällä. Hän varmaan katselee kaikkea, mutta hän ei ole suoraan tapahtumissa mukana. Jos hän haluaisi puuttua tapahtumiin, hänen pitäisi erikseen tulla alas taivaasta ja ilmaista läsnäolonsa selvästi jollain ihmeellisellä, epätavallisella tavalla.

Tällainen ajattelutapa tekee mahdolliseksi elää Jumalan kanssa tosissaan jokapäiväisessä arjessa: herätä hänen kanssaan aamulla, syödä aamupalaa, keskustella ihmisten kanssa, tehdä työtä, rakastella – ymmärtää Jumalan olevan lakkaamatta läsnä elämämme kaikissa tapahtumissa. ”Tuolla jossain” oleva Jumala ei myöskään mahdu ruumiillisuuteen, joka on liian tavallista ja biologista, se ei ole Jumalan arvoista. Siksi Jumalaa ei varsinkaan ole ihmisten seksuaalisuudessa. Näin ajattelevat ihmiset eivät ole sisäistäneet totuutta Jumalan lihaksitulemisesta ja Kristuksen ylösnousemuksesta. He eivät ymmärrä, että ihmisruumiilla on materiaalisen ja biologisen ulottuvuuden lisäksi hengellinen ja uskonnollinen ulottuvuus. ”Ettekö tiedä, että ruumiinne on Pyhän Hengen temppeleitä? Tämän Hengen on Jumala antanut asumaan teissä. Te ette itse omista itseänne, sillä Jumala on ostanut teidät täydestä hinnasta. Tuottakaa siis ruumiillanne Jumalalle kunniaa!” (1. Kor. 6:19–20) Ruumis on kuolemattoman sielun merkki ja täydellistymä.

²⁶ E. Lewinas, *Całość i nieskończoność*, s. 328.

²⁷ Ks. sama, s. 85.

²⁸ FC 56.

²⁹ Ks. Johannes Paavali II, *Mężczyznę i niewiastę stworzył ich. Sakrament*, op.cit., s. 107.

Ilman ruumista ihminen ei voisi kohdata Jumalaa, elää Jumalalle ja tehdä hänen tahtoaan. Ruumis on pyhä paikka, Jumalan läsnäolon paikka. Sacrum ja profanum eivät ole toisistaan erillään olevia tiloja – ei ole maallista elämänaluetta, jota Jumalan pyhyys ei koskettaisi. Sacrum on ruumiillinen ihminen, minkä takia ihmisruumista ei saa tieteen tahtoen tuhota, tappaa, haavoittaa eikä vioittaa. Jumalan läsnäolo antaa ruumiille pyhyiden ulottuvuuden. Se antaa myös perustan ruumiin koskemattomuudelle ja sen biologisuuden kunnioittamiselle. Tästä syystä totuus ihmisruumiin pyhydestä on myös vastalääke kaikkia ateistisia ja materialistisia ihmiskäsityksiä vastaan. Se on vastamyrkkyä epäinhimillisille ja ahtaille käsityksille, joissa kunnioituksen puute ihmisruumista kohtaan kulkee käsi kädessä sen kanssa, ettei ihmistäkään kunnioiteta.

Tällaisen ajattelun hedelmä on väärä kuvitelma Jumalan läsnäolon puutteesta jokapäiväisessä elämässä, esim. seksissä. Tämä mentaliteetti konkretisoituu kysymyksessä: Mitä tekemistä Jumalalla on seksielämäni kanssa? No mitä tekemistä Jumalalla on terveytesi, rahojesi, työsi, leposi, rakkautesi ja kuolemasi kanssa? Jos ei mitään, niin et ole kristitty!

Ei-uskovat ihmiset eivät huomaa mitään jumalallista salaisuutta elämässään. He kokevat jumalattomasti myös ruumiinsa ja seksuaalisuutensa. Seksuaalisuus ulottuu vain siihen, mitä aistit voivat välittömästi kokea. Jumala ei kuitenkaan voi olla ihmisaisteissa, koska ruumiilla ei ole mitään tekemistä hengen kanssa. Ruumis on puhtaasti biologinen. Samalla periaatteella Jumala ei myöskään voi olla ihmissikiössä. Hän ei voi olla ihmisessä.

Seuraava vaikeus Jumalan läsnäolon hyväksymiseksi avioelämässä on se, että monet aikuiset ovat jääneet lapsen tasolle uskonnollisessa kehityksessään. 5–7-vuotiaat lapset ymmärtävät Jumalan hyvin naiivisti materiaalisen antropomorfismin periaatteen mukaisesti. Jumala on yli-ihminen, jolla on koti taivaassa ja joka tulee alas ihmisten luokse puuttumaan joihinkin tapahtumiin. Kun tälle tasolle juuttuneille ihmisille (jotka ovat joskus hyvinkin vanhoja) sanoo, että Kristus on läsnä heidän keskellään avioaktissa, niin he ajattelevat lapsellisesti, että heidän välissään makaa harmaapartainen vanhus tai että heidän täytyy päästää intiimiyteensä ”Isoveli”, joka katselee heitä piilosta ja ajattelee jotakin itsekseen... Uskonnollisessa kehityksessään ensikommunion tasolle jääneille aikuisille on vaikea selittää, mitä kypsä kristillinen hengellisyys tarkoittaa.

7–9-vuoden iässä ihmisen uskonnollisuus on hyvin rituaalista ja maagista. Tässä iässä lapset ymmärtävät sakramentaalisen merkin ja sen hengellisen seurauksen välisen suhteen mekaaniseksi riippuvuudeksi. Kun ihminen ei kasva ulos tällaisesta ajattelusta, hän ei ymmärrä avioliittoa jatkuvasti uudistuvaksi aviopuolisoiden ja Kristuksen kohtaamiseksi vaan maagiseksi rituaaliksi, jonka tarkoitus on taata onnellinen liitto automaattisesti. Tällaiset ihmiset uskovat, että onnelliseen elämään ja jopa eron välttämiseen riittää, kun vihkivalat on lausuttu, kädet sidottu stoolalla, sormukset pujotettu sormeen ja riisit heitetty päälle. Ihmiset, joilla on tällainen ”hengellisyys”, eivät huomaa, että avioliiton sakramentti ei toteudu pelkässä riitissä, vaan jokapäiväisessä yhteisen elämän oppimisessa ja kaikkien sen aiheuttamien ponnistusten uskomisessa Jumalalle.

Toinen ryhmä ihmisiä ajattelee, että jos he kääntyisivät tosissaan ja antaisivat elämänsä Jumalalle, niin heidän pitäisi varmaan istua tuntikausia kirkossa ja palvoa Jeesusta. Heidän pitäisi lähteä ulos tästä maailmasta, hylätä ammatinsa, harrastuksensa – luopua kaikesta, mitä yhteiskunta heille tarjoaa, ja aloittaa kokonaan uusi elämä sen ulkopuolella. Jättää maallinen, jumalaton elämä ja astua sisään pyhään, kirkolliseen sfääriin. Vasta silloin he voisivat pitää itseään todellisina katolilaisina ja elää todella lähellä Jumalaa. Koska he eivät halua tehdä tätä, he ajattelevat olevansa tuomittuja tavalliseen elämään – ei huonoon, mutta ei myöskään sellaiseen, jossa oltaisiin lähellä Jumalaa.

Tällainen käsitys pyhydestä on piilevää epäuskoa Jeesuksen Kristuksen ylösnousemukseen. Kristuksenhan voi kohdata kaikkialla maailmassa, kaikissa paikoissa ja kaikkina aikoina. Pyhä elämä ei riipu paikasta, vaan se on löydettävissä sieltä, missä kohtaamme Jeesuksen Kristuksen, elämme häntä varten ja pidämme hänen käskynsä. Se voi olla luostari, mutta se voi olla työpaikkakin, tai sitten Jumalan kanssa päivittäin elävän perheen asunto.

Jumala pyhittää aviopuolisot, kun he valitsevat vapaasti ja tietoisesti hyviä asioita ja kun he luopuvat synnistä eivätkä niinkään tämän maailman monista arvokkaista asioista. Synti erottaa ihmisen Jumalasta ja tuhoaa rakkauden ihmisten väliltä. Aviopuolisoiden tie pyhyteen on jumalallisen ja keskinäisen rakkauden opettelu, jota on kuljettava arjessa, jossa aviopuolisot elävät – rakastelevat, asuvat, työskentelevät...

Avioaktin pyhydestä puhuminen ja aviovuoteen vertaaminen alttariin herättää joissakuissa kirkkoon sopivaan käyttäytymiseen liittyviä miellelyhtymiä. Jotkut ovat vakuuttuneita, että siellä, missä Jumala on, on käyttäytyttävä hyvin hartaasti, ei saa puhua ääneen, kädet täytyy ristiä, ei saa vitsailla, nauraa, flirttailla, suudella, hyväillä eikä rakastella. Kun he kuulevat avioaktin pyhydestä, niin he ajattelevat heti, että tällainen seksi täytyy olla ilotonta, siinä ei saa olla eroottisia leikkejä, fantasioita eikä aviopuolisoita viehättäviä asentoja. Sen on oltava yhtä surullista kuin perinteinen kirkkomusiikki. Heille ei tule edes mieleen, että täysin luonnollinen, normaali avio- ja perhe-elämä voi olla pyhää.

Jumala ei koskaan tuhoa niitä hyviä haluja, jotka hän on itse asettanut ihmissydämeen, hän ei rajoita ihmisen kehitystä eikä tukahduta potentiaalia, joka hänessä piilee. Päinvastoin, hän antaa mahdollisuuden täyteen kehitykseen. Elämä Kristuksen kanssa, joka toteutuu miehen ja naisen suhteen rakentamisessa, ei ota ihmisiltä rakkautta pois, vaan parantaa, täydellistää ja jalostaa heidän inhimillisen rakkautensa ja samalla korottaa sen Jumalaa kohti.

Aviollista seksiä ilman tabuja

Seksiaktia voi verrata tanssiin. Jokainen pari löytää toisensa hitaasti, oppii tuntemaan toistensa reaktiot sekä yksilölliset biologiset ja psykologiset piirteet. Jotkin parit tykkäävät tanssia englantilaista valssia, toiset rakastavat rock'n rollia, toiset taas tulista sambaa. Samoin aviovuoteessa jokaisella parilla on oma tanssinsa, ainutlaatuinen sellainen, joka on vain pinnallisesti muiden kaltainen. Ainutkertaisuus on jokaisen avioliiton ominaispiirre. Vain juuri tämä mies ja tämä nainen ovat rakastuneita toisiinsa. He näkevät poikkeuksellisen kauneuden rakkaassaan, jota muut eivät ehkä huomaa. Tällainen yksilöllinen lähestymistapa on tarpeen myös seksin alueella. On tärkeää, että rakastavaisilla olisi hyvä olla, että he tuntuivat itsensä rakastetuiksi ja onnellisiksi toistensa seurassa. Kun ihmisten on tarkoitus olla toistensa kanssa intiimeimmällä mahdollisella tavalla, he eivät voi matkia ketään eikä vertailla itseään kehenkään. Tämä täytyy pitää erityisesti mielessä maailmassa, jossa median kautta välitetään esimerkkejä, joilla ei ole paljontakaan tekemistä ihmiselämän todellisuuden kanssa. Yritykset tuoda nämä esimerkit omaan henkilökohtaiseen elämään voivat johtaa vain pettymykseen. Siksi on niin tärkeää, että aviopuolisot kuuntelisivat toisiaan – halujaan ja tarpeitaan sekä ruumiinsa reaktioita – ja etsisivät yhdessä sellaisia rakkauden ilmaisemisen muotoja, jotka auttavat heitä henkilökohtaisesti tiivistämään avosidettään: ne ovat mukavia, tarjoavat rikkaimmat seksuaaliset kokemukset ja sopivat kummankin aviopuolison odotuksiin.³⁰

On vaikea kuvitella onnellista avioliittoa ilman dialogia seksielämästä. Siksi on niin tärkeää, että aviopuolisot kertoisivat toisilleen, mistä he yhdynnän aikana pitävät ja mistä eivät. Keskustelua intiimeistä asioista haittaa usein virheellinen kuvitelma mieheydestä ja naiseudesta, jonka mukaan miehen pitäisi aina tietää, mikä tuottaa naiselle suurinta mielihyvää, kun taas naisen pitäisi odottaa, kunnes mies keksii, mikä on hänelle mieluisinta. Molemmille osapuolille tyydyttävimpään seksisuhteeseen pyrkimistä on pidettävä välttämättömänä rakastamistaidon oppimisessa ja yhteisen kokemuksen kartuttamisessa. Virheitä ja epäonnistumisia ei saa raskauttaa moraalisisella vastuulla.

1. Kaikki alkaa hellyydestä

Arjessa on kova kiire, meillä ei ole paljon aikaa, juoksemme sinne tänne hoitaaksemme eri asioita. Kun tulee nälkä, ostamme nopeasti hampurilaisen tien varrelta ja kiiruhdamme eteenpäin. Emme silti kuvittelisikaan moisen aterian tilaamista häihin, ensikokemuuniojuhlaan emmekä syntymäpäiville. Juhlahetken kunniaksi valmistamme tavallisuudesta poikkeavia ruokia. Juhla-ateriasta tulee tilaisuus tavata läheisiä, jutella heidän kanssaan. Tällaisissa juhlissa ei ole kiire. Kun menemme juhliin, valmistaudumme olemaan perheen tai ystävien kanssa ainakin muutaman tunnin.

Samoin on rakkauselämässä. Jossain vaiheessa on pysähdyttävä, annettava aikaa yhteiselle olemiselle, suhteen rakentamiselle rakkaan ihmisen kanssa. Tämä koskee erityisesti rakastelua. Liian usein aviopuolisoilla ei ole aikaa juhlaa rakkauttaan, he eivät pidä huolta siitä, että he tekisivät tästä hetkestä todella poikkeuksellisen. Elämä pakottaa usein kiireeseen, varsinkin kun lapset ovat pieniä, mutta väsymyksestä ja ajanpuutteesta huolimatta aina välillä täytyy ajatella avioliiton sakramentin todellista juhlintaa, rakkauden juhla-aterian viettämistä. Tällöin kannattaa huolehtia tunnelmasta, valita sopiva alusasu ja hajuvesi, ehkä käyttää öljyjä... Avioaktista voi tällöin tulla omanlaistaan avioliiton sakramentin juhlintaa.

Juhlallinen aviollinen kohtaaminen alkaa hellyydenosoituksista, suudelmista, hieronnasta ja seksuaalisesta hyväilystä. Ne vaikuttavat aviopuolisoiden tunteiden harmoniaan ja eroottisen siteen tiedostamiseen.³¹ Näiden tekojen suora tavoite ei ole nopean kiihotuksen

³⁰ Ks. T. Tyrrell, *Udřejki zakochania*, Jedność, Kielce 2000, s. 54–55.

³¹ Ks. L. Starowicz, *Patologia kulturowa seksu*, teoksessa *Erotyka w aspekcie zdrowia psychicznego*, s. 148–149.

saavuttaminen, vaan läheisyyden ja luottamuksen tunnelman luominen. Lämpimät tunteet auttavat voittamaan häpeän, pelon ja epävarmuuden sekä vahvistamaan rakkauden tunnetta.³² Rakkaan vartalon suutelu osoittaa kunnioitusta, palvontaa ja kommuuniota, se on rauhan merkki.³³ ”Hyväily on aviopuolison ruumiin juhlistamista”³⁴ – se on totuttautumista, rauhoittelua, lähestymistä, kutsumista. Se ilmaisee hellyyttä, joka ilmoittaa toiselle ihmiselle sydämessä olevan yhdistymisen intention. Se ilmoittaa rauhan ja koskettaa rakastetun ihmisen ruumista hienotunteisesti.³⁵ Liian lyhyt hyväilyaika ”ei takaa aviollisen yhteyden tietoisuuden muodostumista”.³⁶

Mies kokee siemensyöksyn yhteydessä ”automaattisen” nautinnon. Siksi hän haluaa yhdyntää mahdollisimman usein. Naisen tapauksessa yhdyntään liittyy raskaaksi tulemisen riski, eikä luonto palkitse häntä ”automaattisesti” vahvalla nautinnon kokemuksella. Nainen päättääkin usein ryhtyä yhdyntään enemmän rakkaudesta mieheen kuin omasta tarpeestaan. Siksi on niin tärkeää, että mies yrittäisi yhdynnän aikana palkita naisen hänen antaumuksestaan, vaivannäöstään ja riskeerauksestaan. Miehen tulisi erityisesti pyrkiä siihen, että nainen kokisi yhdynnän aikana häntä tyydyttävää tunteellista läheisyyttä ja seksuaalista nautintoa. Monesti tämä on mahdollista vain silloin, kun mies pitää huolta muustakin kuin itse seksiaktista. Hän voi luoda turvallisen, hellän ja ystävällisen tunnelman yhdynnälle hyväilemällä naisen erogeenisia alueita ja stimuloimalla lopuksi klitorista. Tätä vaatii katolisten miesten ars amandi.

2. Sallitut ja kielletyt hyväilyt

Kun aviopuolisot alkavat hyväillä toisiaan täyden seksiaktin (siemensyöksy naisen sukupuolielimissä) aikomuksella, niin kaikki kiihottumiseen pyrkivät teot (hyväilytavat, seksiasennot) ovat sallittuja ja Jumalalle mieluisia. Yhdynnän aikana aviopuolisot voivat osoittaa toisilleen rakkautta kaikin keinoin, he voivat hyväillä toisiaan mitä kekseliäimmillä tavoilla. He voivat stimuloida toisiaan manuaalisesti ja oraalisesti.

Ei ole uskonnollista perustetta esittää sääntöjä siitä, mitkä eleet ja hyväilyt olisivat yhdynnän aikana sallittuja ja mitkä eivät. Jotkin eleet ovat erittäin mieluisia joillekin aviopareille, toisille taas eivät. Samoin jotkut pitävät italialaisesta ruuasta, toiset kiinalaisesta. Tärkeitä ovat aviopuolisoiden tunteet, ykseyden ja molemminpuolisen ymmärryksen tunne. Yritykset asettaa rajoja rakkauden ilmaisemiselle ja mielivaltainen tiettyjen nautinnon kokemisen muotojen poissulkeminen eivät auta aviopuolisoita mitenkään, ne vain jarruttavat heitä psyykkisesti ja tuovat heidän seksielämäänsä epäilyksiä, pelkoa ja moraalista ahdistusta, ja joissain tapauksissa jopa seksuaalista kylmyyttä.

Katolisen etiikan tarkoituksena ei ole aviopuolisoiden seksielämän pikkutarkka sääntely. Seksielämä on dynaamista ja monimuotoista. Katolinen etiikka korostaa kuitenkin täyden seksiaktin merkitystä. Näin puolisoja autetaan ymmärtämään, että vain täysi ruumiillinen yhdistyminen mahdollistaa sydänten ja sielujen ykseydessä kasvamisen. Tämä suuntaviiva on selkeästi määritelty. Aviopareilla on tässä tärkeä ohje pyrkiä kykyjensä mukaan mahdollisimman usein täyteen yhdyntään (vaikkei se aina onnistuisikaan) sekä pitää se aikomuksenaan silloin, kun ryhdytään vahvasti kiihottaviin hyväilyihin.

Kirkon opetusvirka ei sano mitään niin yksityiskohtaisista asioista kuin esileikin rajoista. Paavin auktoriteetilla annetut lausunnot koskevat tätä kysymystä vain epäsuorasti, kun esim. Luojan tahtoon vedoten sallitaan nautintoon pyrkiminen, mutta mitään ei määritellä siitä, millä tavoilla aviopuolisot voivat toteuttaa tätä pyrkimystä. Tällaisissa tilanteissa, kun ei ole

³² Ks. K. Meissner, B. Suszka, *Nas Dwoje i...*, Fundacja „Głos dla życia”, Poznań 1999, s. 76–77.

³³ Ks. X. Lacroix, *Le corps de l'esprit*, Cerf, Paris 1999, s. 64.

³⁴ Sama, s. 61.

³⁵ Ks. E. Fuchs, *Désir et tendresse*, Labor et Fides, Paris 1999, s. 233.

³⁶ Sama, s. 149.

olemassa sitovaa opetusviran lausumaa, moraalinäkemykset riippuvat suurella määrin henkilökohtaisesta herkkyydestä, tiedosta, esteettisyyden tunteista ja kasvatuksesta.

Kirkon oppi ei kuitenkaan ole laajasti tunnettu, ja siksi katoliset aviopuolisot pohtivat hyvin usein, onko oraaliseksi (latinan *oralis* sanasta *os, oris* – ’suu’) sallittua esileikin aikana. Epäilykset johtuvat siitä, että monet pornosivut propagoivat tätä hyväilytapa vetääkseen kuluttajia puoleensa. Tässä asiayhteydessä oraaliseksi näyttäytyy rakkaudettomana seksin muotona, josta katoliset puoliset sitten ottavat etäisyyttä. Pornosivun ilmapiiri ei kuitenkaan ole aviollisen rakkauden ilmapiiri. Näitä kahta todellisuutta ei saa sekoittaa ja samaistaa toisiinsa yksinkertaisten miellelyhtymien perusteella. Ulkoisten sukupuolielinten kiihotus huulilla tai kielellä osana esileikkiä on moraalisesti sallittua, eikä tällaisissa teoissa ole syntiä. Kirkon oppi olisi ristiriitainen, jos se julistaisi, että joitain rakastetun ihmisen ruumiinosia kuten suuta, käsiä, rintoja, reisiä ja pakaroita voi hyväillä ja suudella, mutta toisia – esimerkiksi sukupuolielimiä – ei saa suudella, hyväillä tai kosketella; että ne kuuluvat eri kategoriaan eikä niitä voi rakastaa ja niiden hyväilystä nauttia samalla lailla.

Miten on käytännön laita? On aviopareja, jotka eivät halua tällaisia hyväilyjä, mutta on myös sellaisia, jotka pitävät niistä paljon. Miehet kokevat erittäin suurta nautintoa, kun naiset kiihottavat heitä oraalisesti. He arvostavat naisten aktiivisuutta. Heillä ei myöskään yleensä ole mitään sitä vastaan, että he itse kiihottaisivat naista tällä tavalla – usein he jopa haluavat sitä. Naisten reaktiot ovat moninaisempia. On naisia, jotka eivät lainkaan pidä miesten kiihottamisesta tällä tavalla. Jotkut inhoavat sitä, toiset kokevat sen alistavaksi. Monet naiset suostuvat tällaisiin hyväilyihin miehen puolelta ja pitävät niistä kovasti. On ryhmä naisia, jotka kiihottuvat vain tällaisista hyväilyistä riittävän paljon halutakseen yhdyntää. Jotkut avioparit ovat havainneet, että oraalinen hyväily auttaa heitä lisäämään yhdyntöjen tiheyttä hedelmättömänä aikana. He ovat alkaneet harrastaa näitä hyväilymuotoja, kun he ovat pidättäytymisvaiheen jälkeen rauhoittuneet seksuaalisesti ja tulleet kykeneviksi pidempiin esileikkeihin.

Täytyy kuitenkin huomauttaa, että tällainen sukupuolielinten hyväily kuuluu läheisyyden kaikkein intiimeimpiin muotoihin. Molempien osapuolten tunteiden huomioon ottaminen sekä yhteinen suostumus tällaiseen ryhtymiseen on hyvin tärkeää. Näiden hyväilyjen erikoisuus ja syvä intiimiys vaativat aviollista dialogia. Aviopuolisoiden tulisi tietää, miltä heistä molemmista tuntuu tällaisina hetkinä. Mitä intiimeimpiin hyväilyihin aviopuolisot ryhtyvät, sitä tarpeellisempia ovat herkkyyden ja hienotunteisuus.

3. Orgasmi ei ole koko juttu

Hyväilyjen aikana aviopuolisot voimistavat toistensa nautinnon tunnetta. Tätä varten heidän tulisi tutustua toistensa niihin erogeeneisiin alueisiin, joiden hyväily saa aikaan suurimman nautinnon: ”kunnes molemmat, vuorotellen tai samanaikaisesti, tulevat siihen jännittävään hetkeen, jossa he katoavat toisiinsa, kun heidän ruumiinsa yhdistyvät toisiaan syleillen. (...) He huomaavat, että heidät on kutsuttu yksinäisyyden syvyyksistä tulemaan toisen ihmisen täydentämäksi kokonaisuudeksi. (...) He tajuvat, että heidän ruumiillinen olemuksensa on kutsuttu kohtaamaan toinen ihminen, josta he välittävät”.³⁷

Kulutuskulttuuri on tehnyt orgasmista seksiaktin kohokohdan. Se katsoo seksiaktia vain nautinnon näkökulmasta ja pitää orgasmia yhdynnän tärkeimpänä hetkenä. Tämä näkemys on virheellinen. Yhdynnän kohokohta ja tärkein hetki on penetraatio naisen vaginaan. Se on yhdistymisen hetki – ”yhdeksi lihaksi” tulemisen hetki – ei pelkästään fyysisen läheisyyden vaan myös psyykkisen ja hengellisen yhdistymisen merkityksessä. On tärkeää, että aviopuolisot ymmärtäisivät tämän hetken painoarvon ja haluaisivat pysyä sen luomassa ykseyden tilassa mahdollisimman kauan. Peniksen työntyminen vaginaan synnyttää yhdessä olemisen tunteen,

³⁷ T. Tyrrell, *Udręki zakochania*, op.cit., s. 55.

kohtaamisen ilon, sillä on suurin merkitys aviositeen virkistämisessä ja syventämisessä. Avioliiton sakramentti auttaa löytämään uudelleen sen, mikä on kaikkein tärkeintä. Yhdynnän päämäärä ei ole vain nautinto, vaan jotain paljon kestävämpää – siteen rakentaminen, ykseyden kokeminen rakastavien ihmisten intiimissä kohtaamisessa.

Naisen ruumiissa mies löytää ikään kuin kodin – hän upottautuu lämpimään ja kodikkaaseen paikkaan. Nainen, joka ottaa miehen vastaan syleilyynsä tavalla, johon vain hän kykenee, tuntee olonsa täydeksi. Mies kokee naiseutta, nainen mieheyttä.³⁸ Näin syntyy ykseys.

Liiallinen yhdynnän fysiologiseen osaan keskittyminen johtaa siihen, että yhdynnän tärkeimmät elementit jäävät vähemmälle. Orgasmin saavuttaminen ei ole kahden ihmisen välisen kohtaamisen laatua määrittävä normi. Orgasmi on kokemus, joka liittyy kohtaukseen, täydellistä sen, juurruttaa sen ruumiiseen, ”antaa vahvan ilmenemismuodon sille syvemmälle ja kokonaisvaltaisemmalle kokemukselle, joka on sydänten yhdistyminen”.³⁹

Tällainen ajattelutapa on erityisen tärkeä naisille, joilla orgasmin kokeminen riippuu monista tekijöistä: iästä (monet nuoret naiset ovat turhaan huolissaan orgasmin puutteesta – he eivät tiedä, että nainen saavuttaa seksuaalisen kypsyyden miestä myöhemmin), terveystilasta, työ- tai perheongelmista, väleistä miehen kanssa, omantunnon puhtaudesta... Positiivisella suhtautumisella seksuaalisuuteen, ruumiiseen ja naiseuteen on suuri merkitys. Ei saa unohtaa, että on naisia, jotka eivät koe erityistä nautintoa yhdynnän aikana, mutta jotka kuitenkin tuntevat olonsa onnellisiksi ja jotka ammentavat intiimiydestä paljon iloa, turvallisuudentunnetta ja rakkautta.

Miehen tulisi muistaa, että hänen mieheytensä pääkriteeri ei ole vain naisen johtaminen orgasmiin, vaan rakkauden osoittaminen, kyky solmia hänen kanssaan syvä hengellinen ja psyykinen suhde – eli paljon syvempi yhdistyminen hänen kanssaan. Kun mies palvoo naista ja välittää hänestä, hän mahdollistaa naisen seksuaalisen kehityksen.

Keskittyminen ennen kaikkea toisen ihmisen kohtaukseen auttaa usein ratkaisemaan monia ongelmia, se kehittää naista seksuaalisesti ja hengellistä miestä. Keskittyminen orgasmiin ja yhdynnän onnistumisen arviointi sen perusteella sulkee pois avoimuuden rakastetun ihmisen kohtaukseen hengelliselle ja psyykkiselle ulottuvuudelle. Paradoksaalisesti se ryöstää heiltä sen, mitä he fyysisesti ja emotionaalisesti eniten kaipaavat. Tarkoitin antautumista. ”Tämä antautuminen on ’ekstaasin lähde’ ja aiheuttaa kylmiä väreitä lähettävän liikituksen”. (...) Intiimiys, toisen kohtaukseen, kasvava ja kiihottava läheisyys, jonka määränää ei ole tiedossa, itsetunnon nousu ja itsensä antaminen toisen haltuun – kaikki tämä piirtää seksuaalisen kokemuksen pysyvästi muistiin.”⁴⁰

4. Intohimon ja himon välimailla

Sekoitamme usein ”intohimon” käsitteen ”himoon”. Joskus näitä käytetään puhekielessä synonymisesti. Kirkossa on kuitenkin pyhän Augustinuksen ajoista asti ollut ymmärrys himosta perisyntin seurauksena. Siksi kirkollisella maaperällä täytyy olla tarkka käsitteiden kanssa, näillä kahdella sanalla on täysin eri merkitys.

Toisiaan rakastavien aviopuolisoiden kohtaukseen liittyy seksuaalinen nautinto. Jumala, joka keksi seksuaalisen nautinnon, hyväksyy tämän inhimillisen tunteen täysin ja sallii siitä iloittamisen avioaktin aikana. ”Itse Luoja järjesti asiat niin (...) että aviopuolisot kokevat täydessä fyysisessä toisilleen antautumisessa ruumiillista ja hengellistä mielihyvää ja onnea. Kun siis aviopuolisot pyrkivät tähän mielihyvään ja nauttivat siitä, he eivät tee mitään väärää, he vain käyttävät hyväkseen sitä, mitä Luoja on heille antanut.”⁴¹

³⁸ John Eldredge, *Dziki serce*, W Drodze, s. 183.

³⁹ Ks. R. Bardelli, *Il significato dell'amore*, Torino 1994, s. 129.

⁴⁰ Ks. R. May, *Miłość i wola*, Rebis, Poznań 1998, s. 41.

⁴¹ Pius XII, AAS (43) 1951, s. 835–854; ks. KKK nro 2362.

Aviopuolisoiden kokemaa seksuaalista nautintoa ei voi pitää täysin hengellisestä ilosta erillisenä puhtaasti ruumiillisena reaktiona. Ihminen ei hengellis-ruumiillisena olentona koe pelkkää fyysistä nautintoa vaan myös psyykkistä nautintoa (tyytyväisyyttä, iloa, läheisyyttä, intiimiyttä) ja hengellistä nautintoa (onnen, merkityksen ja Jumalan kokemista). Tämän takia seksuaalista nautintoa ei voi kohdella tavallisena ruumiin reaktiona, vaan sitä on pidettävä myös rakastavien ihmisten syvimmissä hengellisissä kerrostumissa tapahtuvan kohtaamisen manifestaationa ja intuitiona.⁴²

Nautinnon tavoittelu ei ole vain entistä suuremman jännityksen halua, se on myös syvemmän rakkauden ja lopullisen täyttymyksen kaipuuta. Jumalan armon vaikutuksesta intohimosta tulee sielun ruumiillinen henkäys, joka ottaa ihmisen ruumiillisen ulottuvuuden haltuunsa.⁴³

Kristinuskon hyvä sanoma mahdollistaa juuri tällaisen kokonaisvaltaiseen avioaktin kokemisen. Seksiakti saa arvokkuutensa takaisin, kun ihmiset tajuavat sen olevan persoonien välisen todellisen ja kestäväen rakkauden merkki eikä pelkkä ihmisruumiin himon ilmenemä.⁴⁴ Yhdyntä tuomalla nautinnolla on siis oma kaunis roolinsa, mutta vain silloin, kun se jaetaan, kun siitä tehdään lahja toiselle, kun se koetaan dialogissa, yhteydessä toisen kanssa. Jos yhdyntä pyrkii syvän persoonien välisen suhteen eli todellisen rakkaussiteen luomiseen, niin silloin aviopuolisoiden kokema nautinto samaistuu luotuun siteeseen. Nautinnosta tulee ihanaa ja haluttua.⁴⁵ Vasta tällainen ymmärrys johtaa ihmisen ja Jumalan väliseen kohtaukseen. Kristillisten aviopuolisoiden rakkauden mysteeri ylittää sen, mitä pelkät aistit kokevat.

Sana ”himo” teologisessa kielessä kuvaa sydämen tilaa – ihmisen syvimpiä hengellisiä sfäärejä. Se näyttäytyy ulospäin ruumiinkin kautta ylpeyden, ahneuden, kateuden ja haureuden ilmentyminä. Himo on ihmisten välisen ykseyden, rakkauden ja sovun tuhoavien syntien lähde. Nämä synnit voivat liittyä ruumiilliseen nautintoon, mutta moraalinen arvostelma koskee tekoa eikä siitä seuraavaa nautintoa. Esimerkiksi aviorikoksessa moraalinen arvostelma koskee pettämistä eikä nautintoa, joka pettämiseen liittyy. Seksuaalisen nautinnon pitämällä syntisen luonnon oireena ei ole mitään tekemistä katolisuuden kanssa. Se on valintojen (joista kannetaan vastuu) virheellistä sekoittamista ihmisen elimistön reaktioihin. Se on kuin syyttäisi silmää pornografian katsomisesta huomaamatta sitä, että samalla silmällä voi ihailla rakkaansa kauneutta. Kun ei nähdä selvästi, että myöhemmin ruumiillisesti ja ulkoisesti ilmenevä hyvä ja paha tulee ihmissydämeestä, langetaan manikealaisuuden harhaan, joka syyttää kaikkea ihmisruumista.

Aviovuoteessa koettua intohimoa ei tule ymmärtää kielteisesti brutaalina himona, joka tekee ihmisen kyvyttömäksi valitsemaan hyvän ja joka alentaa seksiaktin pelkän biologian tasolle, jolla ei ole mitään tekemistä hengen kanssa.⁴⁶ Tällainen käsitys intohimosta on joskus ihmisillä, joilla on ollut seksin alueella ongelmia, he ovat esim. taistelleet kauan mutta tuloksettomasti itsetyydytyksen pahetta vastaan tai harrastaneet seksiä ilman rakkautta. Heidän päihinsä on pinttynyt ajatus, että seksi on jotain likaista, paheeseen tai hyväksikäyttöön johtavaa, jotain vaarallista. Vaikka he kehittyisivät ja alkaisivat käyttäytyä eri lailla, he ajattelevat edelleen tuhoavien himojen hillitsemisen eivätkä rakkauden, antautumisen ja Jumalan läheisyyden lahjasta kumpuavan ilon kategorioissa. He pelkäävät, että paha, jota he eivät enää halua, pääsee uudelleen

⁴² Ks. M. P. Laroche, *Une seule chair*, s. 138.

⁴³ Ks. sama, s. 138.

⁴⁴ Ks. W. Fijałkowski, *Seks okiełznany*, Księgarnia Archidiecezjalna, Wrocław, s. 15–17, 24–25.

⁴⁵ Kun hyväksytään (kristillisyydelle tyypillinen) kokonaisvaltainen ihmiskäsitys, on huolehdittava sekä aviopuolisoiden hengellisestä elämästä että heidän ruumiissaan koetusta seksuaalisesta tyydytyksestä. Naisille Kegel-lihaksen kunnolla on suuri merkitys orgasmin saavuttamisessa. Orgasmin puute liittyy usein sen heikkenemiseen. Kun lihaksen yläosa ei ole tarpeeksi kehittynyt, nainen ei koe seksuaalista tyydytystä. Yksinkertaiset harjoitukset, jotka perustuvat sen ”vetämiseen ylös” – niin kuin tehdään virtsaa pidätellessä – voivat muuttaa tilanteen. (Ks. I. Trobisch, *Być kobietą*, PAX, Warszawa 1991, s. 22–26).

⁴⁶ Ks. D von Hildebrand, *Serçe*, W Drodze, Poznań 1985, s. 56–57.

voitolle heidän elämässään. Tällainen asenne, joka on tyypillinen ”raitistuville”, haittaa seksuaalisuuden korkeampien ulottuvuuksien löytämistä. Se on vasta tietty etappi tiellä kohti vapautta, todella kristillistä elämää.

”Puhdassydämiset” ihmiset kokevat intiimiyden ja intohimon paljon helpommin Jumalan lahjana. Se ilmenee heille suurena ja arvokkaana asiana, joka ”lyö ihmisen lujaa pois päiväjärjestyksestä ja vetää maan hänen jalkojensa alta niin, että arvostelukyky (...) katoaa. Tämän tilan seurauksena ei kuitenkaan ole järjen poispyyhkiytyminen, vaan päinvastoin – sen tavaton korottaminen intuitiivisen käsittämisen alueelle, joka ei ole lainkaan irrationaalinen, vaan ylijärjellisen valon valaisema. Tämä tavallista korkeampi sieluntila ei ole missään ristiriidassa järjen kanssa, koska se ei ensinnäkään hämää henkeämme vaan päinvastoin antaa sille valon täyteyden. On kuitenkin tosiasia, että arjen asiat siirtyvät tässä taka-alalle ja tekevät tilaa suurelle, välittömälle kokemukselle. Tämä ”ekstaasi” sanan laajimmassa merkityksessä on määritelmällisesti kaikenlaisen orjuutuksen ja vapauden rajoittamisen vastaista. (...) Tämä ekstaasi on lahjaluonteensa vuoksi korottumista suurempaan vapauteen, jossa tahdon lisäksi sydänkin antaa oikeita vastauksia. Se vapauttaa meidät siteistämme. (...) Meidät temmataan ylös ja meille annetaan korkeampi vapaus.”⁴⁷

Avioaktin aikana ihminen voi päästä hetkeksi sisään salaisuuteen (mysteeriin), joka tekee hänet hetkellisesti onnelliseksi. Pelkästä himosta ja nautinnon tavoittelusta puhuminen on intiimin suhteen hyvin rajoittunutta kuvaamista. Seksin samaistaminen pelkkiin materiaaliin ja biologisiin kokemuksiin on verrattavissa kykyyn lukea yksittäisiä kirjaimia osaamatta kuitenkaan yhdistää niitä kokonaiseksi sanaksi. Vasta sitten, kun osaa lukea sujuvasti, ymmärtää kirjainmerkeistä koostuvien sanojen rikkauden. Tällaisia yksittäisiä kirjainmerkkejä ovat esimerkiksi nautinto, intohimo ja orgasmi. Vasta sitten, kun ihmisrakkauden kokemukset kootaan kokonaisuudeksi, voidaan lukea kokonaisia sanoja kuten rakkaus, ykseys, uskollisuus, antautuminen, Jumalan kohtaaminen.⁴⁸ ”Intohimo ei siis ole päämäärä eikä keino, se on omanlaisensa kieli, joka kantaa kahden toisensa valitseman ja ykseyttään juhliivan olennon syvyyksistä lähtevää ääntä.”⁴⁹ Ekstaasin kaventaminen pelkäksi fysiologiseksi kokemukseksi on inhimillisen rakkauden kokemuksen alentamista.

Sukupuoliyhdyntäessä itseään ilmaiseva aviopuolisojen välinen rakkaus saa aikaan ihmisen ruumiillisuuden kohottumisen kohti taivasta. Yhdyntä iloon liittyvää ekstaasia voi verrata ikuisen elämän onneen. Siispä toisiaan rakastavien aviopuolisoiden avioakti antaa heille esimakua siitä, millaista on Jumalan kohtaamisen suloisuus.

Historian kuluessa on kerran jos toisenkin yritetty kuvailla taivaan onnea, sitä on esimerkiksi verrattu gregoriaanisen kuoron laulun aikaansaamaan ylevään tunnelmaan. Tällaiseen musiikkiin ihastuneet ihmiset saattoivat tuntea siirtyvänsä hetkeksi aivan toisenlaiseen, parempaan olotilaan. He eivät kuitenkaan varmasti ajatelleet, että taivaassa he kuuntelisivat lakkaamatta kaunista musiikkia. Samoin rakkaudentäyteinen avioakti antaa mahdollisuuden ymmärtää ikuisen elämän onnea. Kukapa ei haluaisi elää Jumalan kanssa, joka on lämpöä ja intensiivisyyttä täynnä oleva Rakkaus, joka läpäisee ihmisruumiin loputtomiin? Siksi ”sukupuoliyhdyntäessä aviopuolisot käsittävät eksistentiaalisesti suurimmalla mahdollisella elävyydellä, he suorastaan tuntevat, kuinka upeaa on olla yhtä Jumalan kanssa koko sydäimestä. Tämä heidän kokemuksensa (...) on täydellisin kuvitelma yhteydestä Jumalan kanssa.”⁵⁰ Avioaktin kokeminen antaa aviopuolisoille esimakua taivaalliseen liturgiaan osallistumisesta.⁵¹ Tulevan Jumala-yhteyden onni tulee olemaan niin suuri ja mahtava, että kaikki inhimilliset ja ajalliset kokemukset menettävät merkityksensä siihen verrattuna.

⁴⁷ Sama, s. 57–58.

⁴⁸ Ks. M. P. Laroche, *Une seule chair*, s. 139.

⁴⁹ Sama, s. 139.

⁵⁰ R. Bardelli, *Il significato dell'amore*, s. 147–148.

⁵¹ SC 8.

Kristilliset aviopuolisot pystyvät heitä toisiinsa lähentävän hengellisyysnautinnon ansiosta nauttia suuremmasta ilosta seksielämässä kuin muu väestö.⁵² Kristityt voivat kokea seksuaalista nautintoa yhdistettynä syviin ja hengellisiin molemminpuolisen rakkauden tunteisiin.⁵³ Rakkaus antaa uuden merkityksen nautinnolle ja vapauttaa kokemaan sen mahdollisimman täydellisesti.

5. Ruumiillinen ja hengellinen täyttymys

Mies saa yhdynnän aikana hyvin helposti orgasmin. Nainen sen sijaan saattaa kokea seksuaalista nautintoa hitaasti. Hänen seksuaaliset tunteensa heräävät ja kehittyvät asteittain. Kun nainen on kiihottunut, hän haluaa kokea täyden nautinnon samoin kuin mies. Kiihottuneen naisen seksuaalisen tyytymättömyyden tunne on iso fyysinen ja psyykinen kärsimys. Nainen, joka ei ennättänyt kokea orgasmia hänelle liian nopean yhdynnän takia, ”voi antaa miehen tyydyttää hänet millä tahansa tavalla”.⁵⁴ Vasta orgasmin koettuaan nainen tuntee olonsa täysin tyydytetyksi.

Miehen rakkaus vaimoan kohtaan velvoittaa häntä oman orgasminsa jälkeen hyväilemään vaimon häpyhuulia ja klitorista siihen asti, että hänkin saavuttaa orgasmin. Mies tekee vaimolle vahinkoa, jos hän jättää hänet ilman täyttymystä. Jotkut miehet tekevät näin tiedostamattomasti – he luulevat, että kun he ovat päättäneet seksiaktin, niin vaimonkin seksuaalisuuden aktiivisuuden aika on päättynyt. Miehen määritelmään seksiaktista ei mahdu vaimon valmistaminen yhdyntään eikä hänen hyväilynsä sen jälkeen, kun mies on päättänyt yhdynnän. Miehen määrittelemä seksiakti on lyhyt – se kestää intensiivisten hyväilyjen alusta täyttymyksen saavuttamiseen asti. Naiselle taas on vaikea ”ymmärtää, että miehen kokemuksella on määritely alku ja loppu. Naiselle yhdyntä on osa yhteisen suhteen kokonaisuutta.”⁵⁵ Tämän takia naisen seksiakti, jonka on tarkoitus koittaa illalla, alkaa jo aamulla – se vaikuttaa koko päivän tunnelmaan ja päättyy monta tuntia yhdynnän jälkeen. Kun nainen muistelee ihania rakkauden hetkiä, mies ajattelee jo seuraavaa intiimiä kohtaamista.

Naisen aistillisuus on erilaista kuin miehen eikä sitä voi mitata miehen seksuaalisen tyydytyksen standardeilla. ”Miehen kokemukset ovat kuin kuivista lehdistä tehty tuli, joka leimahtaa liekkiin nopeasti ja sammuu yhtä pikaisesti. Naisen kokemuksia voi sen sijaan verrata hiilin polttamiseen. Miehen täytyy sytyttää tuli kärsivällisesti ja rakkaudella. Kun kirkas liekki syttyy, se palaa intensiivisesti ja säteilee lämpöä pitkän aikaa.”⁵⁶

Rakkaus, jota aviopuolisot ovat osoittaneet toisilleen seksiaktin aikana, vaikuttaa heidän arkeensa. Hyvän, rakkaudentäyteisen yhdynnän jälkeen maailma näyttää heistä värikkäämmältä ja paremmalta. Tunnelma kotona paranee. Miehet tulevat lempeämmiksi, naisista tulee ymmärtäväisempiä ja hyväntuulisempia. Miehet kokevat saavansa lisää elämänvoimaa, työntöä, valmiutta ryhtyä vaikeisiin ja toistaiseksi lykättyihin tehtäviin. Naiset, jotka tuntevat itsensä rakastetuiksi, ovat ajatuksissaan ja sydämessään koko ajan miehensä luona. Heissä kasvaa

⁵² T. ja B. La’Haye, *Akt małżeński*, Pojednanie, Lublin 1991, s. 156. Tämän kirjan kirjoittajat liittävät mukaan kyselyjen tuloksia. Tulosten käsittelyn yhteydessä kirjoitetaan, että ”positiivinen, uskonnollinen lähestymistapa seksuaaliseen nautintoon, joka liittyy yhdynnän avio-onneen, vaikuttaa vahvasti naisiin, joille uskonnollinen auktoriteetti on elämässä määräävä tekijä”; A. I. R. Levin, *Sexual Pleasure: The Surprising Preferences in 100 000 Women*, Redbook 145 (September 1975) s. 53.

⁵³ Ks. D. Hildebrand, *Serce*, s. 31.

⁵⁴ A. Kokoszka, *Moralność życia małżeńskiego*, Tarnów 1997, s. 137. Klitoriksen stimuloinnin suositus yhdynnän jälkeen ottaa huomioon naisten psyykkisen terveyden. Naiset saattavat joutua kärsimään neuroosista purkautumattoman seksuaalisen jännitteen seurauksena. Vaginan pitkäaikaisella verekkyydellä ja lantiolihasten jännityksen voimistumisella on myös seurauksensa fyysiselle terveydelle. Ne voivat aiheuttaa orgaanisia muutoksia sukupuolielimissä, s.o. degeneratiivisia muutoksia ja tulehduksia munasarjojen, munanjohtimien, kohdun ja vaginan sekä ympäröivien kudosten alueella. Ks. K. Imieliński, *Seksiatrya. Patologia seksualna*, s. 69.

⁵⁵ P.M. Wołochowicz, *Seks po chrześcijańsku*, Kernes Plus, Warszawa 1997, s. 65.

⁵⁶ I. Trobisch, *Być kobietą*, PAX, Warszawa, s. 19.

elämänilo, he omistautuvat perhe-elämään suuremmalla innolla ja ratkaisevat helpommin arjen ongelmia.⁵⁷

Inhimillistä seksiaktia ei voi kuvailla kokonaisvaltaisesti, ellei ota huomioon hengellistä ulottuvuutta. Tämän kokemuksen kuvauksessa voi keskittyä fysiologisiin ilmiöihin kuten seksuaalisen jännityksen purkautumiseen tai psyykkisiin hedelmiin kuten rauhoittumiseen, tyydyttymiseen, hiljentymiseen, intiimiyden kokemiseen... Kun luettelemme avioaktin etuja, meidän kannattaa katolilaisina kiinnittää huomiota fyysisen ja psyykkisen autuuden kuvauksen lisäksi hengellisten lahjojen saamiseen, joita luetellaan Galatalaiskirjeessä (5:22–23) – rakkaus, ilo, rauha, kärsivällisyys, ystävällisyys, hyvyys, uskollisuus, lempeys ja itsehillintä. Avioliiton sakramentin perusteella seksiaktista tulee Kristuksen teko, jonka kautta ”Pyhä Henki tulee yhä ylenpalttisemmin läsnäolevaksi aviopuolisoiden sydämeen, hän herättää rakkauden, joka kattaa koko heidän maanpäällisen eksistenssinsä”⁵⁸. Syvä sydämen rauha, joka valtaa kristilliset aviopuolisot heidät hengellisen ja ruumiillisen yhtymisensä aikana, on sama rauha, jonka he saavat kohdatessan Kristuksen rukouksessa, parannuksen sakramentissa tai eukaristiassa. Se on Kristuksen läsnäolon merkki, ja se voidaan kokea myös avioliiton sakramentissa!

Kun seksuaalisuus koetaan Jumalan lahjaksi, siitä tulee rakkauden merkki ja ilmenemä, jolla on valtava yhdistävä voima.⁵⁹ Ihminen kokee olemassaolonsa täysin rinnoin ja tuntee olevansa kuin kotonaan maailmassa toisen ihmisen rakkauden ansiosta.⁶⁰

Kristillisen uskon valossa on hylättävä yksipuolinen pelkäävä asenne seksuaalisuuteen. On uskonvastaista kuvailla seksuaalisuuteen liittyviä elämyksiä kielellä, joka luo epäluottamuksen, uhan, syyllisyydentunteen ja epäilyksen tunnelman.⁶¹ Tällaisesta kielestä ei välity ”rakkaus Jumalan luomaa sukupuolisuutta kohtaan, joka on kuin evankeliumin talentti, joka on moninkertaistettava eikä haudattava maahan”.⁶² Ihminen ei kehity tukahduttamalla viettiään, luopumalla seksuaalisesta ilosta tai kesyttämällä ja ottamalla haltuunsa pahanilkiset, tuhoiset himonsa, vaan kaivamalla esiin yhä uusia rakkauserrostumia, joita Jumala on asettanut ihmissydämeen.⁶³

Evankeliumin visio seksielämästä avaa laajoja horisontteja inhimilliselle rakkaudelle. Se vahvistaa sen, että seksuaalinen energia on todella hyvä, mahtava ja kaunis voima, joka auttaa kokemaan sekä nautinnon ja tyydytyksen että hengellisen yhdistymisen rakkaan ihmisen kanssa, ilon hänelle antautumisesta ja hänen vastaanottamisestaan. Ruumiissa koetut elämykset ovat Luojan lahjoja. Jumala ilmoittaa itsensä aviopuolisoille Kristuksen ruumiin kautta, jossa he löytävät yhä uudelleen ”yhdeksi lihaksi tulemisen” merkityksen.

⁵⁷ Sama, s. 65.

⁵⁸ Ks. R. Bardelli, *Il significato dell'amore*, s. 168.

⁵⁹ Ks. Tuomas Akvinolainen, STh, Ia IIae. q 28.

⁶⁰ Ks. J. Pieper, *O Miłości*, PAX, Warszawa 1993, s. 41.

⁶¹ Ks. J. Fijałkowski, *Seks okielznany*, s. 15.

⁶² Sama, s. 15.

⁶³ Sama, s. 15.

Hedelmälliset ja hedelmättömät päivät

Pitkin vuosisatoja ihmiset rakastelivat silloin kun halusivat, mutta he suostuivat myös saamaan enemmän lapsia (isovanhemmillamme oli vielä viisi tai kahdeksan lasta...). Esi-isiemme ajattelu oli yksinkertaista – se perustui intuitioon siitä, että seksiakti liittyy valmiuteen ottaa vastaan sikiävä lapsi. Ihmiset olivat luontaisesti tietoisia siitä, että seksiakti on intohimoisen rakkauden akti, joka on suunnattu kohti lapsen syntymää. Se on rakkauden ja lisääntymisen akti. Nämä kaksi kokemusta olivat tiiviissä yhteydessä toisiinsa.

Nykytilanne on erilainen. Elämä – myös seksielämä – on muuttunut monimutkaisemmaksi. Ihmisluonnon biologisia ehtoja kunnioittavat avioparit harrastavat seksiä hedelmällisenä aikana vain muutaman kerran elämässään, muuten yhdynnässä ollaan hedelmättömänä aikana. Uusi tilanne synnyttää ongelmia, joita ei ennen tunnettu. Miehet kärsivät usein seksin puutteesta. Nainen ei ole hedelmättömänä aikana enää niin avoin seksuaaliselle läheisyydelle. Syntyy kaipuu menetetyin hyvän palauttamisesta – mahdollisuudesta olla säännöllisemmin yhdynnässä niin kuin ennen, mutta ilman lapsen syntymisen seurausta.

Suosituin keino palauttaa ilo seksielämään on hedelmällisyyden poistaminen hormonaalisella ehkäisyllä. Estrogeenihiipun eliminointi vähentää kuitenkin myös libidoa ja yleistä kiinnostusta seksiä kohtaan. Toiset käyttävät hyväkseen ihmisluonnon tarjoamaa mahdollisuutta ja ovat yhdynnässä vain hedelmättömänä aikana. Tämäkin päätös tuottaa vaikeuksia.

1. Hedelmällisyys ja halu kulkevat käsi kädessä

Monien miesten ja naisten kokemus vahvistaa, että seksihalut ovat suurimmillaan ovulaation aikana. Silloin puoliset janoavat toistensa läheisyyttä eniten, heidän rakkautensa kasvaa ja kaipaa täyttymystä seksiaktissa. Monet edut puoltavat yhdyntää tänä aikana. Kun nainen on biologisesti valmis tulemaan raskaaksi, hänellä on loistava olo ja korkea itsetunto, hän on elämäniloinen ja pitää itsestään. Hän kukoistaa ja on täynnä riemua ja elämää. Kun hän rakastaa miestänsä, häntä ei tarvitse taivutella seksuaaliseen läheisyyteen. Nainen lähettää miehelle tiedostamattaankin signaaleja, jotka kutsuvat häntä lähestymään naista. Mies ottaa signaalit vastaan helposti ja virheettömästi koko olemuksellaan. Hän haluaa naista, osaa olla hänelle hellä, viettelevä ja kiltti. Kun hän rakastaa vaimoaan, hänen hyvytensä ei ole vain peliä naisen saamiseksi, vaan se kumpuaa poikkeuksellisen elävistä sydämessä syntyneistä tunteista.

Kun aviopuolisot ovat valmiita ottamaan lapsen vastaan, heidän avioaktinsa on kauneimmillaan. Se on spontaani ja luova sekä todella hedelmällinen. Luonto tukee valintaa lapsen siittämisestä tekemällä eroottisista ja hengellisistä kokemuksista vaivattomia. Intohimon nousu hedelmällisenä aikana saa aikaan sen, että aviopuolisoiden välinen rakkaus ilmenee suorastaan kosmisena voimana, joka vie heidät heidän itsensä ulkopuoliseen maailmaan, kohti Jumalaa.⁶⁴ Näin koettuna rakkaus (ja sen mukana seksuaalisuus ja hedelmällisyys) on avoin tulevaisuudelle ja uudelle elämälle.⁶⁵

On kiehtovaa, että niin mies kuin nainenkin muistaa lapsen siittämiseen tähdänneen yhdynnän erityisenä, poikkeuksellisenä ja ainutkertaisena heidän elämässään. Hedelmällisten aikojen yhdynnöissä voi kokea jotain aivan upeaa, rakkauden tuulahduksen, tunteiden ja aistien värinää, joka jättää nämä hetket pysyvästi muistiin.

⁶⁴ Ks. T. de Chardin, *L'énergie humaine*, Seuil, Paris 1962, s. 92.

⁶⁵ Ks. X. Lacroix, *Le corps de l'esprit*, s. 82–83.

2. ”Käyttäytyt niin kuin ennen kuukautisia”

Kun nainen ei enää ole biologisesti valmis tulemaan raskaaksi, hän tulee helposti surulliseksi ja masentuneeksi, arjen huolet murehduttavat häntä. Suurimmalla osalla sukupuolisesti kypsistä naisista, erityisesti 30–40-vuotiailla,⁶⁶ esiintyy enemmän tai vähemmän voimakas kuukautisia edeltävä oireyhtymä. Erilaiset psyykkiset oireet kasautuvat yhteen: hermostuneisuus, joskus aggressiivisuus, epävakaisuus ja mielialan laskeminen, masennustilat, pelko tai sisäisen jännittyneisyyden tunne, vihaisuus, yliherkkyys, alttius itkulle. Vaimot ovat tällöin taipuvaisia liioittelemaan ongelmia, mikä vahvistaa murhetta ja pelkoa sekä vaikeuttaa pahanolon hyökkäysten hallitsemista. Konfliktit kotona ja työpaikalla ovat yleisiä.

Fyysisiäkin oireita esiintyy. Syklin viimeisellä viikolla naisella saattaa ilmetä päänsärkyä ja huimausta (n. 30 %:lla), pahoinvointia, oksennusta, kivuliasta rintojen turvotusta ja nännien yliherkkyyttä (yli 70 %:lla), selkä- ja mahakipuja, väsymystä ja uupumusta, unettomuutta tai ylimääräistä unentarvetta, kasvavaa ruokahalua (makeishalua), 45 %:lla turvotusta ja massan lisääntymistä (2–4 kg, katoaa yleensä kuukautisten ensimmäisinä päivinä) sekä finnejä.⁶⁷ Ruumiillisten oireiden takia naiset eivät tunne olevansa fyysisesti puoleensavetäviä.

Yleensä nämä oireet ovat lieviä eivätkä ne haittaa naisen päivittäisiä rutineja. Ne voivat kuitenkin aiheuttaa hetkellistä uupumusta (n. 75 %:lla naisista). Oireet ilmestyvät yleensä neljästä kymmeneen päivää ennen kuukautisia ja kestävät niiden alkuun asti. Noin 3–5 %:lla naisista ne kestävät kuitenkin kauemmin – oireet voivat olla hyvinkin intensiivisiä syklin kaksi viimeistä viikkoa.⁶⁸ Nämä naiset eivät oireidensa takia kykene suorittamaan päivittäisiä velvollisuuksiaan. Kuukautisia edeltävään oireyhtymään liittyy myös usein ruoansulatuskanavan ja hermoston sairauksien sekä allergiaoireiden (heinänuhan, astman, ihottuman) voimistumista.⁶⁹

Lisäksi naiset tuntevat usein kuukautisten aikana alavatsassa epämieluisaa kipua. Joillakin nuorilla naisilla (3–10 %:lla) niihin liittyy pahoinvointia, oksennusta, ripulia ja heikotusta.⁷⁰ Tänä aikana nainen saattaa tuntea, ettei häntä rakasteta ja ettei hän saa täyttymystä. Hän saattaa jopa kokea olevansa syntinen ja kaukana Jumalasta. Tämä on vaikeaa aikaa aviolliselle rakkaudelle ja epämieluisaa aikaa sukupuoliyhdyntään. Jotkut naiset kuitenkin kestävät tämän vaiheen aivan hyvin, eivätkä heidän verenvuotonsakaan ole runsaita. Tänäkin aikana he ovat valmiita sukupuoliyhdyntään, minkä he käyttävät hyväkseen lyhentääkseen pidättäytymisjaksoa.

3. Syklin vaiheet ja viehäytyksen tunne

Monet naiset ovat valmiita ja halukkaita, jopa tavallista halukkaampia yhdyntään ennen kuukautisia. Toiset eivät huomaa olennaisia muutoksia asennoitumisessaan seksiin, kun he vertaavat hedelmällistä aikaa hedelmättömään. Jotkut huomioivat, että ovulaation jälkeen he eivät enää itse ehdota yhdyntää (mitä he halusivat hedelmällisenä aikana), mutta suostuvat siihen nopeasti puolisoitensa kehottamina. On naisia, jotka haluavat yhdyntää ja jotka reagoivat vahvasti

⁶⁶ 20–30 %:lla naisista kuukautisia edeltävä oireyhtymä (PMS) esiintyy vaihtelevalla voimakkuudella, 1–10 % kärsii vakavista oireista, jotka destabilisoivat normalia elämää. 50 % kokee PMS:n oireita, mutta eivät täytä ehtoja sen lääketieteelliseksi todentamiseksi. Ks. D. Schoupe, Zespól napięcia przedmiesiączkowego – rozpoznanie i postępowanie, teoksessa D. R. Mishell jr., B. F. Brenner, *Ginekologia*, a-media Press, Bielsko-Biała 1996, s. 94 (93–101).

⁶⁷ W. Pschyrembla, G. Strauss, E. Petri, *Ginekologia praktyczna*, Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 1994, s. 597.

⁶⁸ Ks. P. Skatba, *Endokrynologia ginekologiczna*, Wydawnictwo Lekarskie PZWL, 1998, s. 273.

⁶⁹ Ks. W. Skręć, Najczęstsze zaburzenia cykli miesięczkowych – profilaktyka i leczenie, teoksessa Troszyński M (red.), *Naturalne planowanie rodziny*, Bonami, Warszawa 2005, s. 41–42; Alina Komorowska, *Ginekologia wieku dziecięcego i dziewczęcego*, teoksessa Klimek (red.), *Ginekologia*, PZWL, Warszawa 1977, s. 379–380; Włodzimierz Fijałkowski, *Biologiczny rytm płodności a regulacja urodzeń*, PZWL, Warszawa 1978, s. 151; W. W. Beck jr., *Położnictwo i ginekologia*, Urban&Partner, Wydawnictwo Medyczne, Wrocław 1995, s. 273–274.

⁷⁰ Ks. P. Skatba, *Endokrynologia ginekologiczna*, PZWL Warszawa 2003, s. 271.

seksuaalisiin virikkeisiin ainoastaan hedelmällisenä aikana.⁷¹ Näille naisille kuukautisia edeltävä aika ei ole ihanteellista aikaa. Jotkut heistä huomaavat selvän muutoksen yhdynnän epäeduksi, joskus he tuntevat jopa suoranaista haluttomuutta läheiseen kontaktiin ruumiidensa kanssa. He alkavat vältellä tällaista kohtaamista. Heillä ei tunnu olevan edellytyksiä yhdyntään, he tuntevat esimerkiksi vaginan kuivuutta, joka liittyy estrogeenitason mataluuteen. Yhdyntään ryhtymiseksi vagina pitäisi kostuttaa erityisellä geelillä.

Yllä kuvailtu ongelma ei koske kaikkia naisia, sillä on erilaisia vahvuusasteita, eikä se aina päde koko hedelmättömään jaksoon. Se on silti sen verran tärkeä ja yleinen, että se ansaitsee erityistä huomiota. Kuvatut naiset tuntevat seksuaalisuutensa simahtavan ovulaation jälkeen: he tuntevat olevansa vähemmän viehättäviä, he tarvitsevat miehen läheisyyttä, mutta yhdyntää he eivät niinkään enää odota. Tietyllä naisryhmällä nämä kokemukset ovat niin vahvoja, etteivät he pysty niitä helposti päihittämään. He yrittävät usein muutaman päivän ”päästä tunnelmaan” ja valmistautua yhdyntään. Näihin vaikeuksiin liittyy joskus syyllisyydentunne liian monista yhdynnästä kieltäytymisistä tai yhdynnän kohtelemisesta pelkkänä aviovelvollisuutena. Vastahakoisuus yhdyntää kohtaan liittyy hormonimuunteluihin naisen elimistönsä, mutta se voi myös johtua seksuaalisen pidättyvyyden ajanjakson aikana tehdyistä virheistä, huonoista väleistä miehen kanssa, moraalista ahdistuksesta tai arjen huolista. Näillä seksuaalisuuden ulkopuolisilla tekijöillä on suuri vaikutus siihen, kasvaako vai katoaako valmius yhdyntään.

Miehellekin tämä on vaikeaa aikaa. Tehdessään aloitteen mies haluaa kokea naisen intohimoista ja halukasta antautumista rakastamalleen miehelle. Kun naisen suostumus yhdyntään osoittautuu pelkäksi keinoksi ”säilyttää rauha”, mies tuntee itsensä loukatuksi, vähätellyksi ja alennetuksi. Hän yksinkertaistaa ongelman usein luulemalla, että vaimon käyttäytymisen pääsyy on rakkauden puute häntä kohtaan. Suurin osa naisista tuntee itsensä loukatuksi kuullessaan tällaisia syytöksiä. He tiedostavat rakastavansa miestänsä ja pystyvänsä osoittamaan hänelle rakkauttaan, mutta heidän on vaikeaa osoittaa sitä yhdynnällä, jota mies niin kovasti odottaa. Nainen ajattelee, että jos mies tekisi jotain hyödyllistä – siivoaisi kodin, auttaisi lapsia läksyissä, pesisi auton tms. – niin hän ei ajattelisi niin paljon yhdyntää. Hänhän tulee itse toimeen ilman seksiä aivan hyvin. Hänellä on niin paljon asioita tehtävänänsä, ettei hänellä ole aikaa eikä voimia ajatella vielä yhdyntääkin. Tällainen tyypillisen naisellinen ajatusmalli tekee miehen ymmärtämisen ja hänen tarpeidensa kunnioittamisen sekä niihin vastaamisen mahdottomaksi. Niin kuin miesten on vaikea ymmärtää naisen hormonimuutoksista johtuvia reaktioita, niin myös naisten on vaikea ymmärtää miehen näin suurta yhdynnän tarvetta. Miehet eivät usein sano vaimoilleen, kuinka vaikeaa heillä on ilman yhdyntää, varsinkaan silloin, kun he eivät tunne vaimojensa ymmärtävän heitä. Vaimot eivät ymmärrä, että miehet saattavat painia itsetyydytyksen ongelman kanssa.

Vain hyvä kommunikaatio, ongelman selittäminen miehelle ja ahkera hedelmällisyyden merkkien tarkkailu (joka antaa miehelle toivon yhdynnästä) voivat poistaa miehen mielestä vaikutelman, että vaimo ei välitä hänen kärsimyksensä vaan vähättelee häntä. Tänä aikana läheisten apu ja hyväksyntä on naiselle välttämätön – ennen kaikkea miehen hellyys, hyväntahtoisuus ja ymmärtäväisyys. Jo se, että puoliset tiedostavat ja hyväksyvät syklin liittyvien muutosten fysiologisen perustan, vähentää oireiden rasittavuutta. Se poistaa naiselta syyllisyydentunteen siitä, ettei hän osaa olla sellainen kuin haluaisi tai jollaisena hänen läheisensä haluaisivat hänet nähdä.

Mies, joka tiedostaa naisen arkuuden syyt, ei syytä häntä hyvyyden puutteesta vaan kykenee reagoimaan rauhallisesti ja odottamaan kärsivällisesti parempia päiviä. Tietoisena naisen fysiologiasta hän huolehtii siitä, että vaimo välttää tänä aikana liiallista fyysistä ja psyykkistä rasitusta, stressi- ja konfliktitilanteita. Miestään rakastavan vaimon ei pitäisi tänä aikana väsyttää itseään eikä etsiä itselleen ylimääräisiä tehtäviä töissä sen paremmin kuin kotonakaan. Joillain naisilla on vaistonvarainen tarve ”siivota pesä” ikään kuin he suunnittelisivat lasta syklin

⁷¹ Ks. E. Raith, P. Frank, G. Freundl, *Naturalne metody planowania rodziny*, Springer, PWN 1997, s. 186–187.

seuraavassa vaiheessa. Juuri silloin, kun he ovat luonnostaan uupuneita, he alkavat pestä pyykkiä, silittää, tiskata ja siivota... Kun nainen ei rajoita tekemisiään pakollisiin ja välttämättömiin asioihin, niin hän on illalla varmasti väsynyt ja täysin kykenemätön yhdyntään. Kaikki ylimääräinen vaivannäkö on parempi siirtää tietoisesti ovulaatiota edeltävään aikaan.

Yhdyntään ryhtyminen vaatii usein tiettyä ponnistusta sekä mieheltä että naiselta. Miehen täytyy voittaa nainen puolelleen, odottaa ja työskennellä hänen kiihottamiseksi. Vaimojen täytyy voittaa haluttomuutensa yhdyntään. Molempien pitää ikään kuin siirtyä paikasta toiseen voidakseen täyttää roolinsa miehenä ja vaimona. Kun he voittavat nämä vaikeudet, he saavat tuntea olonsa tyydytetyksi yhdynnän jälkeen. Antamalla itsensä lahjaksi he löytävät uudelleen rakkautensa. Siitä huolimatta, että yhdyntään ryhtyminen oli vaikeampaa hedelmättömänä aikana, he eivät kadu ponnistuksiaan, sillä lopulta yhdyntä osoittautuu upeaksi rakkauden hetkeksi. Monien avioparien kokemus tästä osoittaa, että yhdyntä voi olla onnellista kaikkina aikoina. Täytyy kuitenkin täyttää perustavanlaatuiset ehdot: ensiksi ajatella läpi kaikki tämän ajanjakson ongelmat, toiseksi ponnistella tietoisesti aviositeen rakentamiseksi.

4. Uskonto kohottaa libidoa!

Mieheyttä ja naiseutta kunnioittavissa piireissä keinojen etsiminen hedelmättömän ajan seksuaalisuuden parantamiseksi on paljon tärkeämpää kuin kiistelyt ehkäisystä. Luotettavat tutkimukset osoittavat, että hedelmällisen ajan lisäksi naiset tuntevat seksuaalista halua muissakin syklin vaiheissa, useimmiten ennen menstruaatiota ja sen jälkeen.⁷² Tämä tieto on hyvin tärkeä, koska se vahvistaa sen, että yhdyntä hedelmättömänä aikana voi antaa naiselle erittäin suurta tyydytystä. Ei siis voi väittää, että on vain yksi libidohuippu, joka liittyy optimaaliseen hedelmöityshetkeen ja estrogeenihuippuun.

Kuukautisia edeltävä oireyhtymä ja libidon kasvumahdollisuus ennen kuukautisia näyttävät olevan ristiriidassa keskenään. Ristiriita voidaan kuitenkin ratkaista, kun ymmärretään, ettei naisen sukupuolivietin voimakkuus riipu ainoastaan suotuisista fysiologisista tekijöistä, vaan myös suhteesta mieheen (tunteeko nainen tulevansa rakastetuksi ja ymmärretyksi, saako hän hellyyttä) ja siitä, osaako hän yhdistää uskonnollisen kokemuksensa seksuaalisuuteensa.

Katolisen uskonnon (joka sanoo avioaktin olevan kohtaaminen Jumalan ja puolison kanssa) muovaaman kulttuurin ansiosta Jumalaa uskovat ihmiset osaavat hallita biologiset impulssinsa ja voittaa hedelmättömänä aikana ilmenevät ongelmat. Sielunhoidollinen kokemus osoittaa, että tällainen käytäntö avaa aviopuolisot toisilleen hyvin nopeasti. Miehistä tulee huolehtivaisempia, he kiinnittävät enemmän huomiota vaimojensa kokemuksiin. Naiset sitoutuvat seksielämään voimakkaammin ja tulevat tietoisiksi sen painoarvosta. Uskovia puolisoita auttaa yhteinen rukous (ei välttämättä juuri ennen yhdyntää), jonka aikana he kutsuvat Jumalan tähän pyhään hetkeen, he pyytävät häneltä kykyä antaa itsensä toiselle lahjaksi ja nauttia toisesta, he uskoutuvat Jumalan hoiviin ja lupaavat ottaa vastaan mahdollisesti sikiävän uuden elämän. Tällä käytännöllisellä tavalla toteutuu avioliiton sakramentti – kahden ihmisen ruumiit luovat ykseyden ja rakkauden näkyvän merkin, joka on avoin kohtaamiselle Jumalan kanssa. Evankeliumin henki ilmenee todellisella tavalla siinä ”kulttuurissa”, jonka avioliitto luo. Katolisen kirkon vähän tunnettu oppi tukee aviopuolisoiden huolta heidän rakkautensa täyteydestä, jonka he ilmaisevat seksiaktissa.

5. Pidättäytyminen ei ole rangaistus vaan esileikki

Tyydyttävä yhdyntä hedelmättömänä aikana riippuu suuresta määrin aviopuolisoiden hyvistä väleistä yhdyntää edeltävänä aikana. Siksi on niin tärkeää, että pidättäytymisen aika olisi tietynlainen esileikki – että se valmistaisi seksuaaliseen läheisyyteen. Kun aviopuolisot eivät

⁷² Ks. E. Raith, P. Frank, G. Freundl, *Naturalne metody planowania rodziny*, Springer, PWN 1997, s. 186–187.

suunnittele lapsen saamista eivätkä ole hedelmällisenä aikana yhdynnässä, he voivat osoittaa tunteitaan toisilleen muilla tavoilla kuin seksiaktilla. Aviosuhde hyötyy siitä, kun mies osaa pitää itsensä seksuaalisesti kurissa ja osoittaa vaimolle hellyyttä. Samoin nainen voi pelotta osoittaa tunteitaan miestänsä kohtaan ja tunnustaa hänelle halunsa yhdyntään.

Usein käy niin, että yhdyntää haluava mies alkaa odottamattomasti kohdella vaimoaan kiltisti, kohteliaasti ja avuliaasti. Tällaisen käyttäytymisen motiivina on vaimon suostuttelu yhdyntään. Mutta jos kaikki nämä merkit ilmaantuvat pidättäytymisjakson aikana, vaimo tietää, että hänelle osoitetut tunteet ovat pyyteettömiä. Tällä tavalla suhde puolisoitten välillä puhdistuu ja esiin tulevat arvot, jotka ovat onnellisen avioelämän perusta. Aviollinen rakkaus kasvaa aidosti, ja samalla kasvaa molemminpuolinen halu antaa itsensä toiselle avioaktissa.⁷³

Kun mies hankkii hedelmällisenä aikana kyvyn rikkaampaan tunteiden ilmaisemiseen ja seksuaalisen jännitteen pidättämiseen, hän osaa myös lähestyä naista hienotunteisemmin hedelmättömänä aikana. Usein käy niin, että kun ”näлкиintynyt” mies haluaa liian nopeasti päästä päämääräänsä, hän vain syventää vaimon emotionaalisia ongelmia, jotka liittyvät seksuaaliseen haluttomuuteen. Näin vaimo etäänny miehestä entisestään. Odottamisen aikana opittu kyky keskustella ja osoittaa hellyyttä ilman liiallisia seksuaalisia hyväilyjä saa aikaan sen, että miehestä tulee herkempi ja paremmin emotionaalisten tarpeiden tyydyttämiseen kykenevä. Kun vaimo rakastaa miestä ja haluaa todella tulla hänen tarpeitaan vastaan, tällaiset miehen ponnistukset auttavat häntä avautumaan ja suostumaan yhdyntään.

Monissa avioliitoissa vaimo haluaa intensiivisesti seksuaalista läheisyyttä ovulaation aikana. Kun hän tuntee olevansa rakastettu tänä erityisenä aikana, rakkaus miestä kohtaan auttaa myöhemmin rikkomaan luonnon vastustuksen. Niin kuin mies kypsyy emotionaalisesti hedelmällisenä aikana odottaessaan naisen valmiutta yhdyntään ja opitellessaan muita tapoja osoittaa rakkautta, niin myös nainen kypsyy opitellessaan hedelmättömänä aikana olemaan aktiivinen taistelussa vaikeuksiensa voittamiseksi. Molemmat lähettävät toisilleen lakkaamatta erittäin tärkeitä signaaleja siitä, että he huomaavat toistensa tarpeet ja yrittävät vastata niihin. Vain tällä lailla hedelmällisyysrytmin kunnioitukseen perustuva elämäntyyli ”tekee aviopuolisoitten rakkaudesta aina rakentavan ja uutta luovan”.⁷⁴

6. Maksimi ymmärrystä – minimi vihamielisyttä

Biologian mukanaan tuomien vaikeuksien voittamiseksi aviopuolisoitten on tunnettava hyvin miesten ja naisten väliset psykoseksuaaliset erot. Tämän tiedon puute synnyttää vääriä epäilyksiä ja loukatuksi tuleminen tunteita. Tällöin toistensa tukemisen sijasta puolisoit riitelevät intensiivisesti. Kun he eivät osaa antaa toisilleen anteeksi, yhdynnän todennäköisyys laskee. Riidat avioliitossa perustuvat tavallisesti samaan ongelmaan: hedelmättömänä aikana nainen (joka voi huomommin) haluaisi saada mieheltä tukea. Hän haluaa ennen kaikkea keskustella ja halailla viattomasti, mies taas odottaa jännittyneenä nopeaa täyttymystä. Kun mies iloitsee siitä, että odotusvaiheen jälkeen hän voi vihdoon olla turvallisesti yhdynnässä, osoittautuukin, että hänen täytyy kohdata naisen emotionaalinen tila: hänen on lohdutettava ja halattava häntä, keskusteltava filosofisista aiheista – elämän ja kuoleman tarkoituksesta, rakkaudesta ja katoavaisuudesta... Jos hän haluaa saada masentuneen vaimonsa oikeaan tunnelmaan, hänen pitäisi osoittautua hienotunteiseksi mieheksi, joka ei ajattele ”vain sitä yhtä”. Kun hän yrittää olla tällainen, hän ei silti tiedä varmasti, johtavatko hänen ponnistuksensa yhdyntään suostumiseen. Millä hetkellä hyvänsä voi tapahtua jotain, joka horjuuttaa vaimon mielialaa ja aiheuttaa kieltäytymisen. Joskus käy niinkin, että tilanne lannistaa miehen eikä hän enää jaksu keimaila. Silloin hän etäänny vaimosta – loukkaantuneena, vihaisena ja pettyneenä. Hän sulkeutuu huoneeseensa ja istuu tietokoneen (miehen ”ainoan ystävän”)

⁷³ Ks. M. Séguin, *La contraception et l'Église*, Paulines&Mediaspaul, Paris 1994, s. 279.

⁷⁴ Ks. W. Fijałkowski, *Rodzicielstwo zgodne z naturą*, „Głos dla życia”, Poznań 1999, s. 56.

ääreen. Nainen taas tuntee helpotuksen ja rauhan sijasta yksinäisyyttä ja ystävyyden puutetta. Hän on pahoillaan siitä, että mies luopui niin nopeasti yrityksistään hänen suosionsa voittamiseksi.

Kun sama toistuu jälleen kuukauden kuluttua, aviollinen konflikti voimistuu entisestään. Vaikka aviopuolisot rakastavat toisiaan paljon ja kaipaavat toisiaan, he etäännyvät toisistaan vasten tahtoaan siksi, että he tulkitsivat väärin toistensa intentiot ja käyttäytymisen.

7. Ars amandi auttaa hedelmättömänä aikana

Hedelmättömänä aikana kannattaa luoda sopiva tunnelma aistien herättelemiseksi. Tässä avuksi voivat olla yhteinen illallinen, kylpy, musiikki, kynttilät, hajuvedet, sopiva alusasu, hieronta, hyväilyt, kehon balsamointi... Nämä elementit tekevät intiimistä kohtaamisesta viehättävämmän. Ne eivät ainoastaan tee rakkausleikeistä herkempää, ne eivät pelkästään luo avoimuuden ja luottamuksen ilmapiiriä, vaan niillä on myös pragmaattinen sovellutuksensa – ne auttavat aviopuolisoja olemaan yhdynnässä hedelmättömänä aikana. Musiikki ei pelkästään luo romanttista ilmapiiriä, sillä on myös rentouttava funktio. Yhteinen kylpy (aromiöljyillä) ei ole vain tavallista mielikuvituksellisempi esileikki vaan rentoutusterapiamuoto, jota lääkärit suosittelevat naisille kuukautisia edeltävänä aikana. Miehet pitävät eroottisista kokeiluista kuten pitsialushousuista, mutta viehättävä asu voi auttaa naisiakin pääsemään eroon pelostaan näyttäytyä alastomana kuukautisia edeltävän lihomisen kaudella. Valoilla ja varjoilla leikkiminen makuuhuoneessa ei luo pelkästään salaperäistä tunnelmaa, vaan auttaa myös murtamaan mahdollisen häpeän.

8. Tuoksut vaikuttavat aisteihin

Hajuvedet eivät ainoastaan vaikuta aisteihin ja tuo ihmisiä lähemmäs toisiaan, vaan ne auttavat myös joidenkin avioparien arkisten ongelmien ratkaisemisessa. Joskus puolison keho ei tuoksu miellyttävältä, ei pelkästään hygienisistä syistä vaan kenties jonkin erityisen yliherkkyyden takia, jota ilmenee esim. joillain naisilla raskausaikana.

Laulujen laulun viisaus inspiroi arvostamaan tuoksujen roolia. Mieheensä rakastunut nainen vertaa hänen läheisyyttään mieltuoksuihinsa: ”Kuin mirhakimppu rakkaani lepää rintojeni välissä, kuin hennakimppu, En-Gedin viinitarhoista poimittu.” (1:13–14) Mirha on tuoksuva pihkaa jauheena, jota naiset kantoivat rinnoillaan hengittäääkseen jatkuvasti sen tuoksua. Henna taas on erittäin hyvän- ja voimakastuoksuisen valkoisen kukan arabialainen nimi. Näiden kukkien tuoksut liittyivät naisten ajatuksissa rakkauteen.

Katoliset aviopuolisot ovat jo luoneet suoranaisten avioaktin juhlimisen kulttuurin, ja heidän kokemuksensa on erittäin rikasta. Nykyään tiedämme hyvin paljon tuoksujen vaikutuksista. Naisen aistit heräävät parhaiten jasmiinin, vaniljan, santelipuun, bergamotin, ruusun, appelsiininkukan ja ylang ylang -puun tuoksuilla. Kannattaa täyttää kylpyhuone ja makuuhuone näillä tuoksuilla. Miehiin vaikuttavat voimakkaasti santeliöljy, muskotti ja sitruunaruoho. Monien hajuvesien aromeihin sisältyy toiseen sukupuoleen vaikuttavia tuoksuja.

9. Turvallinen rakkauden eliksiiri

Seuraavassa Laulujen laulun jakeessa on maininta Lähi-Idässä tunnetusta lemменrohdosta:

”Aamulla lähemme viinitarhoihin katsomaan, joko viiniköynnös versoo ja nuput aukenevat, joko kukkii granaattiomenapuu. Siellä annan sinulle rakkauteni. Lemmenmarjat levittävät tuoksuaan, kaikki herkut ovat tarjolla ovellamme, uudet ja vanhat. Rakkaani, sinulle ne olen säästänyt!” (7:13–14) Lemmenmarja (mandragora) oli rakkauden ja hedelmällisyyden symboli niin kuin liperi omassa kulttuurissamme. Liperiä lisättiin ruokiin, jotta mies sen vaikutuksesta kiinnittäisi huomionsa

naiseen, mutta mandragoraa naiset söivät itse nostaakseen elinvoimaisuuttaan, kohottaakseen fyysistä ja psyykkistä kuntoaan.

Laulujen laulun inspiroidun kirjoittajan kanssa kosketamme tässä ikäikaista perinnettä – rakkauden eliksiirin, sekä miehiä että naisia kiihottavan lemменrohdon etsintää. Tällä alueella on pidettävä varansa, sillä markkinoilla on tarjolla monia epäterveellisiä valmisteita. Tervettä järkeä ja varovaisuutta tarvitaan. Ei saa myöskään unohtaa, että tällaiset kiihotuskeinot eivät ratkaise syvempiä ongelmia. Ne toimivat ainoastaan osana laajempaa hyvästä aviosuhteesta huolehtimista. Ripaus suolaa voi tehdä ruuasta todella maukkaan, mutta liika suola haittaa terveyttä.

Libidon voimakkuuden ratkaisee dopamiini – aivojen tuottama keskushermoston välittäjäaine. Hyvä aviosuhde nostaa sen määrää (stressi ja riidat taas laskevat sitä). Siksi usein vilpittömän keskustelun, rehellisen ajatustenvaihdon, todellisen dialogin jälkeen aviopuolisot kokevat rakastumisen tunteen ja haluavat yhdyntää toistensa kanssa. Samaan aikaan dopamiinitasoa voi nostaa erilaisilla rohdoilla kuten yrttivalmiste Castagnuksella. Sen ansiosta kuukautiskierron aiheuttamat häiriöt kuten kivulias rintojen turvotus ja kuukautisia edeltävä oireyhtymä voivat poistua.

Kuukautisia edeltävän oireyhtymän kanssa voi pärjätä sopivan dieetin avulla. Suolan ja sokerin käyttöä on rajoitettava tänä aikana. Rintakipuja voi vähentää huomattavasti luopumalla kofeiinista ja teofylliinistä eli kahvista ja mustasta teestä. Näiden sijaan voi etsiä käsiinsä sitruunamelissaa tai kamomillaa. Iltahelokin nauttimista suositellaan myös. Se lieventää kipua ja parantaa itsetuntoa. Samoin vaikuttavat yrtit kuten *Agnus castus* (siveydenpuu) ja *Galium aparine* (kierumatar). On syötävä enemmän sellaisia tuotteita, joissa on paljon ravintokuitua, A-, B- ja D-vitamiineja sekä hivenaineita, erityisesti magnesiumia.

Kannattaa myös muistaa, että systemaattinen fyysinen ponnistus – myös hedelmällisenä aikana – esim. aerobik, vaikuttaa itsetuntoon hedelmättömänä aikana ja lieventää sen mukanaan tuomia vaivoja.

10. Terve mieli terveessä ruumiissa

Oikeanlainen dieetti voi parantaa seksielämää. Terveystään huolehtivien aviopuolisoiden tulisi rajoittaa eläinrasvojen käyttöä. Ne lihottavat, mutta ennen kaikkea ne vaikuttavat huonosti verenkiertoon ja hormonitasapainoon. Miehillä ne vähentävät testosteronin, naisilla estrogeenin tasoa, mikä heikentää seksuaalista suorituskykyä. Jokapäiväisestä ruokavaliosta ei sen sijaan tulisi puuttua tyydyttymättömiä rasvahappoja, joita on kasviöljyissä ja kaloissa. Ne vaikuttavat edullisesti aineenvaihduntaan, verenkiertoon ja aivotoimintaan, ja siksi myös intiimielämään. Kannattaa syödä vihanneksia kuten selleriä, purjoa, munakoisoa, persiljanjuurta, salaattia ja paprikaa, kurpitsaa, tomaattia, porkkanaa ja parsoja, ne voivat toimia lievinä lemменrohtoina. Sama vaikutus on sienillä, erityisesti huhtasienillä ja herkkutateilla. Hedelmistä on mainittava melonit, ananakset, avokadot, granaattiomenat, mangot, aprikoosit ja persikat sekä marjoista mansikat. Ei saa myöskään unohtaa yrttejä eikä mausteita kuten basilikaa, chiliä, piparjuurta, kanelia, valkosipulia, muskottipuun siemeniä, sinappia, korianteria, liperinjuurta, mustapippuria, rosmariinia, vaniljaa, ginsengiä ja inkivääriä.⁷⁵

Pienet annokset viiniä tai samppanjaa toimivat lemменrohdon tavoin. Täytyy kuitenkin muistaa, että liialliset määrät alkoholia eivät kiihota vaan heikentävät sukupuoliviettä ja seksuaalista suorituskykyä. Miehillä liika alkoholi aiheuttaa erektio-ongelmia, naisilla vaginan kostumiseen liittyviä ongelmia. Olut aiheuttaa velttoutta. Jotkut naiset eivät siedä sen hajua. Tupakka on ehdottomasti seksielämän vihollinen. Erektio edellyttää, että veri virtaa sukupuolielimiin. Tupakointi sen sijaan kaventaa verisuonia ja vaikeuttaa verenkiertoa, mikä heijastuu myös makuuhuonetoihuihin.

⁷⁵ Ks. T. Barowicz, *Afrodyzjaki w kuchni*, KDC, 2006, s. 98–99; 135–139.

11. Luonnonlakien mukainen valinta

Ihmisen tehtävä on tunnistaa oma luontonsa ja ymmärtää sitä. Kun puhumme ihmisluonnosta, ajattelemme ihmisyyttämme, joka koostuu hengellisistä, psyykkisistä ja biologisista elementeistä. Vasta näiden kaikkien ihmiselämän ulottuvuuksien huomioon ottaminen mahdollistaa tyydyttävän seksielämän saavuttamisen. Kun katolilaiset siis puhuvat koko ihmisen panoksesta biologisten jännitteiden ratkaisemiseksi, he tarkoittavat järjellistä toimintaa ongelmien voittamiseksi niin, ettei ihmisen ruumiillisuutta vastaan hyökätä.

Kun aviopuolisot haluavat tehdä yhdynnästään entistä intohimoisemman, he valitsevat sellaisia ratkaisukeinoja, jotka eivät samalla tuhoa hedelmällisyyttä, joka on tärkeä elementti biologisessa rakenteessamme. Tällaisessa lähestymistavassa ilmenee ihmismielen luova pyrkimys hallita ihmisluonnon biologisia ehdonalaisuuksia samaan aikaan kun kunnioitus ihmiselämän biologista puolta kohtaan säilyy. Tällaisen ratkaisumallin valitseminen avioliitossa ei ole vain aviopuolisoiden keskinäisen kunnioituksen ilmaisemista (toistensa mieheyttä ja naiseutta kohtaan), se on myös merkki Jumalan armon toiminnasta heidän elämässään.⁷⁶

⁷⁶ Ks. E. C. Merino, R. G. de Haro, *Teologia moralna fundamentalna*, Wydawnictwo M, Kraków 2004, s. 266–267.

Läheisyyttä 365 päivänä vuodessa

Seksuaalinen pidättäytyminen liittyy useimmiten päätökseen lapsensaannin lykkäämisestä. Yhdyntäminen tänä aikana synnyttää jännitteen läheisyyden tarpeen ja ruumiillisen etäisyyden välille. Liiallinen läheisyys aiheuttaa seksuaalisen kiihotuksen, jota jossain vaiheessa ei enää pysty hillitsemään. Se vain lisää lapsensaannin pelkoa ja vahvistaa pahoja tapoja. Liiallisen välimatkan pitäminen taas aiheuttaa usein jäykkyyttä käyttäytymisessä ja riistää aviosuhteesta sydämellisyyden ja hellyyden. Se voi heikentää molemminpuolista rakkautta ja synnyttää kuivuuden ja yksinäisyyden tunteen. Puoliso voi tulkita sen väärin merkiksi haluttomuudesta häntä kohtaan. Avioelämä sen eri vaiheissa on tasapainoilua näiden kahden liiallisuuden välillä.

1. Hellyys, kunnioitus ja lahjan tunnistaminen

Aviosuhde seksuaalisen pidättävyyden aikana vaatii erityistä lähestymistapaa. Ideaalina ei ole täysi seksuaalinen vapaus (suurimpaan mahdolliseen nautintoon pyrkiminen) eikä toisaalta eläminen kuin ”veli ja sisko” eli seksuaalisten tunteiden ja kokemusten totaalinen eliminointi. Aviopuolisot ovat tänäkin aikana aviopuolisoita ja siksi heidän on opittava rakastamaan toisiaan avioliitolle sopivalla tavalla.⁷⁷ Jos he eivät kerran voi olla sukupuoliyhdyntässä, niin sitä enemmän he tarvitsevat selviä merkkejä ja eleitä siitä, että he kaipaavat toisiaan, että he haluavat antautua toisilleen, että he odottavat yhdyntää ikävöiden. Siksi on niin kovin tärkeää, että he käyttäisivät hyväkseen mitä erilaisimpien rakkaudenosoitusten koko kirjoa.

Juuri pidättäytymisen aikana aviopuolisoiden tulisi antaa toisilleen enemmän huomiota ja löytää aikaa yhteisille keskusteluille ja aterioille. Miehen pitäisi yrittää tyydyttää naisen tunteelliset tarpeet, korostaa, että hän muistaa ja ikävöi häntä. Nämä eleet eivät voi olla irrallaan arjen huolista, esim. kun vaimo on väsynyt lapsien kanssa olemisesta, mies voisi hoitaa heitä ja antaa vaimolle tilaisuuden olla hetken yksin ja hengähtää. Vaimon pitäisi olla tänä aikana erityisen ystävällinen ja ymmärtäväinen miestä kohtaan. Hänen tulisi arvostaa miehen pidättävyyttään, kunnioittaa hänen ammatillista työtään, huomata onnistumiset sekä huolen kodista ja perheestä, mutta myös puhua itsestään ja seksuaalisista haluistaan.

Seksuaalisen pidättäytymisen kaudella ei saa olla pula myöskään sellaisista läheisyyden eleistä kuin kosketus, halaus, syleily, halaus, suudelmät, hellät sanat, rakkauskirjeet yms. Nämä kaikki ovat hienotunteisia ja herkkiä signaaleja elävistä tunteista, jotka syntyvät suhteessa ”toisen sukupuolen edustajaan”. Ne eroavat suudelmista, eleistä ja hyväilyistä, joiden tarkoitus on kiihottaa aistit nopeasti ja johtaa sukupuoliyhdyntään. Oikeanlaiset eleet rauhoittavat ja voivat tehdä tästä ajasta kaikkea muuta kuin turhauttavan. Menestyksen voi saavuttaa vain, jos löytää muitakin tapoja osoittaa rakkautta kuin yhdyntä. Rakkaus syvenee psyykkisesti ja hengellisesti, ja ruumiillinenkin rakkaus saa uuden merkityksen.⁷⁸

Tämän käsityksen mukaan yhdynnän odotuksen aika on erityistä palvonnan, keimailun, hellyyden, kunnioituksen ja tunnustuksen osoittamisen aikaa. Avoimuus toisen tarpeita kohtaan, kyky osoittaa toiselle hellyyttä ja kunnioitusta on rakentavan aviosuhteen barometri. Toisiaan rakastavat aviopuolisot tiedostavat silloin, että heitä yhdistää syvä side, rakkauden yhteys, että he tuntevat toistensa kätkeyimmätkin sielunliikkeet. He tuntevat olevansa hengellisesti ja psyykkisesti yhteydessä toisiinsa, läheisyyden tunne valtaa heidät.

Juuri pidättävyyden aikana naiset ovat valmiita saamaan jälkikasvua ja samalla he ovat luonnostaan kiihottuneita ja haluavat yhdyntää. Naiset lähettävät tiedostamattaankin miehille signaaleja ja kehotuksia, joissa miehet tuntevat rakkauden värinän. Jos aviopuolisot päättävät olla

⁷⁷ Ks. A. Marcol, *Etyka życia seksualnego*, WT Uniwersytet Opolski, Opole 1998, s. 111.

⁷⁸ Ks. J. Rötzer, *Naturalna regulacja poczęć*, Hlondianum, Poznań 1996, s. 10.

saamatta lasta ja ryhtymättä yhdyntään, he eivät silti voi käyttäytyä radikaalisti luontoansa vastaan ja jäädä kylmiksi toisiaan kohtaan.

Keimailusta ja hellyyden sekä tunnustuksen osoittamisesta toiselle tulee tässä tapauksessa välttämätön vastaus luonnon halulle (vaikka ne eivät subjektiivisesti riitäkään, ne ovat silti hyvin hyödyllisiä psyykkisesti ja hengellisesti). Toisiaan rakastavien aviopuolisoiden luonnollinen ruumiillisen läheisyyden kaipuu täytyy ehdottomasti palkita hellyyden osoituksilla, vaikkei niitä täysin tyydytettäisikään. ”Tällainen hellyys on valtavan tarpeellinen avioliitossa, koko siinä yhteisessä elämässä, jossa ruumis tarvitsee ruumista, mutta ennen kaikkea ihminen tarvitsee ihmistä.”⁷⁹ Pidättäytymisen aika ei ole vain kohtuullisen ruumiillisen etäisyyden aikaa, vaan myös, ja ennen kaikkea, keskustelun ja aviollisen ystävyuden rakentamisen aikaa. Aviollinen rakkaus ei kasva pelkällä seksuaalisuuden hillitsemisellä. Rakkaus kasvaa vain silloin, kun pidättyväisyys on rakkauden motivoimaa ja eletään rakkauden ilmapiirissä. Aviopuolisoiden välinen suhde ei parane pelkästään kunnioittamalla naisen hedelmällistä jaksoa, vaan käyttämällä tätä jaksoa hyväksi rakentavalla tavalla persoonien välisen siteen syventämiseksi. Tahto noudattaa kirkon kehotuksia ei riitä, jos ei tiedä, miten niitä tulisi noudattaa.

Ei saa unohtaa, että suuri määrä aviopareja ei ole tottunut osoittamaan toisilleen hellyyttä. ”Hellyys nimittäin vaatii tiettyä tarkkaavaisuutta, ettei sen monet ilmenemismuodot saisi eri merkitystä, ettei niistä tulisi vain aistillisuuden rauhoittamista ja seksuaalisuuden tyydytystä. Siksi hellyys vaatii harjaantunutta sisäistä itsehillintää, joka tämän käsityksen mukaan todistaa sisäisestä herkkyydestä ja hienotunteisuudesta toisen sukupuolen edustajaa kohtaan.”⁸⁰ Monet avioparit eivät ole tarpeeksi herkkiä osatakseen luoda uuden tavan olla yhdessä seksuaalisuuden pidättyvyyden aikana. Tämä kykenemättömyys kumpuaa usein sisäisen vapauden puutteesta seksuaalisissa tuntemuksissa.⁸¹ Tällaiseen vapauteen on kasvatettava, kasvatettava itsensä, joskus ehkä ratkottava vanhoja perheongelmia. Esiaviollisen puhtauden säilyttäminen on tässä suhteessa varmasti aliarvostettua. Kun ensin elää vuosia ilman rajoituksia, niin lopulta jää neuvottomaksi pidättyvyyden vaatimusten edessä. Siispä jotta pidättyvyyden jaksosta tulisi myönteinen kokemus, persoonallisuuden on oltava hengellisesti ja moraalisesti kehittynyt. Tämä tarkoittaa sitä, että aviopuolisoiden yhteiselo järjestyy asteittain sen mukaan, kuinka heidän aviositeensä kypsyy ja syvenee.

2. Jumala ei käske meitä kääntämään kylkeä

Joskus käy niin, että aviopuolisot kohtelevat seksuaalisen pidättyvyyden jaksoa pelkkänä toistensa välttelemisen aikana. He vakuuttelevat toisilleen, että Jumalan tähden on parempi luopua radikaalisti ja yksiselitteisesti kaikista eleistä, hyväilyistä ja jopa hellyydestä. Hellyyshän voi helposti muuttua aistilliseksi haluksi, jota voi olla vaikea hallita. Tällöin ainoaksi moraaliseksi ja Jumalan tahdon mukaiseksi elämäntavaksi nähdään molemminpuolinen välttely, erillään nukkuminen, alastomuuden peittäminen, suudelmista luopuminen. Luotu etäisyys merkitsee kylmyyttä, emotionaalista loittonemista, elämää eristyksissä toisistaan. Tällainen tie voi tuhota avioliiton ja tehdä ihmiselämästä onnetonta.

Tässä lähestymistavassa pidättyvyys ei kumpua rakkaudesta eikä sopimuksesta odottaa haluttua yhdyntää, vaan haluttomuudesta toista kohtaan, kiihotuksen, yhdynnän ja raskauden pelosta. Mitä suurempi pelko, sitä suurempi etäisyys. Mitä suurempi kiihottavan läheisyyden riski, sitä ankarampi moraalinen. Pidättyvyyden jaksosta merkitys ja arvokkuus vääristetään ja samaistetaan toisen välttelemiseen. Yhdessäoleminen merkitsee seksuaalisilta ärsykkeiltä

⁷⁹ K. Wojtyła, *Miłość i odpowiedzialność*, Towarzystwo Naukowe KUL, Lublin 1986, s. 184.

⁸⁰ Sama, s. 181.

⁸¹ Ks. K. Meissner, *Płciowość człowieka a antykoncepcja*, teoksessa *Boża tajemnica płci, miłości, macierzyństwa*, Warszawa 1980, s. 9–10, 12–13.

pakenemista. Tällaisesta lähestymistavasta seuraa se, että yhdynnästä on vaikea saada nautintoa hedelmättömänä aikana. Uhan ilmapiiristä ei voi hetkessä siirtyä luottamuksen ilmapiiriin, jäykkyys ei muutu hetkessä spontaaniudeksi eikä sulkeutuneisuus avoimuudeksi.

Joskus jompikumpi osapuoli ei halua lainkaan yhdyntää tai liioittelee sen rajoittamista – raskauden pelon, kommunikaatio-ongelmien, yhteisymmärryksen puutteen tai vanhojen kaunojen takia. Yhteiselämästä tulee tällöin tyhjää ja surullista, ja sitä kuvastaa enemmän kärsimys kuin ilo. Kaunoista tai peloista kumpuava käyttäytyminen, joka halvaannuttaa rakkauden, voi joskus olla pinnallisesti katolisten aviopuolisoiden vaalimien moraaliperiaatteiden mukaista. Niinkin voi olla, että tärkein puolisolalle annettu seksuaalisen kylmyyden, etäisyyden tai suoranaisten hylkäämisen peruste on kirkon opetuksen vaatimus. Tällainen katolisen moraalin väärinkäyttäminen todellisten motiivien peittämiseksi on erityisen haitallista.

3. Täydellinen yhdyntä on suurin ilo

Muillakin kuin katolisilla aviopuolisoilla on kokemus siitä, että onnistunut avioakti synnyttää sydämeen rauhan ja elävöittää rakkauden. Se antaa merkittävästi syvemmän ykseyden, kiitollisuuden ja seksuaalisen tyytyväisyyden tunteen kuin hyväilyt ilman täyttä seksiaktia, siis sellaiset, jotka johtavat orgasmiin yhdynnän ulkopuolella. Herkkätunteiset aviopuolisot tuntevat olennaisen eron, kun he vertaavat näitä kahta kokemusta. He tuntevat, että tällaisissa hyväilyissä miehen ja naisen välinen rakkaussuhde tietyllä tavalla vääristyy. Tätä vääristyneisyyttä ei tule liioitella, aviopuolisoiden ei ole tarkoitus tuntea tästä liiallista syyllisyyttä eikä pelätä ruumiillista läheisyyttä.

Kun arvioidaan moraalisesti yhdynnän ulkopuolista orgasmia, on otettava huomioon täydestä seksiaktista (joka antaa mahdollisuuden aviopuolisoiden täyteen hengellis-ruumiilliseen yhdistymiseen) luopumisen syyt. Pelkkä fyysinen yhdynnän ulkopuolisen orgasmin fakta on arvioitava aviopuolisoiden yhteiselämän laajassa kontekstissa. Ruumiin reaktiona orgasmi voi esiintyä hyvin erilaisissa aviolliseen läheisyyteen liittyvissä tilanteissa. Aviopuolisoiden tehtävänä on valvoa reaktioitaan, kun he ovat tietoisia siitä, kuinka helposti heillä ilmenee erilaisissa tilanteissa vahvaa kiihotusta.

Kyseinen moraaliongelma on hyvin arkaluontoinen. Se tulee selväksi vasta hyvin puhtaan ja jalostetun rakkaussuhteen valossa. Itsekeskeisyydestä ja oman edun tavoittelusta puhdistettua rakkautta kutsutaan ”agape”-rakkaudeksi, morsiusrakkaudeksi, Vuorisarnan rakkaudeksi, Jeesuksen Kristuksen rakkaudeksi. Se on avioliiton pyhyiden ideaali, ei sen elämäntien alku. Ei voi peitellä sitäkään, että tässä suhteessa kirkon moraalinen herkkyys ylittää keskivertoavioparin herkkyuden.

Näkemyks, jonka mukaan avioparien pitäisi kiihottaa toisiaan intensiivisesti vain silloin, kun he suunnittelevat täyttä avioaktia, on verrattavissa kompassiin, joka näyttää oikean kurssin, suunnan kohti määränpäättä. Kompassia kannattaa seurata, kun tiedostaa, että inhimillinen intohimo (eros) tekee määränpäähän pääsemisestä erittäin vaikeaa. Kannattaa yrittää elää näin, mutta täytyy muistaa, että vain harvat avioparit onnistuvat saavuttamaan tämän kaukaisen päämäärän nopeasti. Suurin osa ihmisistä tarvitsee aikaa, itsensä työstämistä ja Jumalan armoa saavutaakseen kypsyyden tällä tärkeällä elämänalueella. Kaikkiin seksuaalisiin tekoihin ei liity tietoista ja vapaata valintaa. Monet ihmiset kokevat tietynlaista seksuaalisen jännitteen purkamisen pakkoa, josta he eivät kykene vapauttamaan itseään.

Keimailun tai hellyydenosoitusten aikana saattaa ilmetä seksuaalisen jännitteen nopeaa kasvua, ja kiihotus saattaa päättyä orgasmiin. Vaikka tahto pysyä hyvässä on vakaa, puoliset eivät pysty näkemään ennalta läheisyytensä aiheuttaman kiihotuksen vahvuutta eikä sitä, pystyvätkö he keskeyttämään viattomilta vaikuttavat hellyydenosoitukset ja hyväilyt. Joskus kiihottuneiden aistien nopeat hyökyaallot yllättävät aviopuolisot ja ottavat heidät äkkiä haltuunsa. Jotkut ovat seksuaalisesti niin herkkiä, että pienikin hyväily aiheuttaa kasvavan kiihotuksen, jota ei enää pysty

kontrolloimaan. Tällaisilla ihmisillä viattomiltakin vaikuttavat teot (kylpevän puolison näkeminen, hänen katseensa, jokin eleensä tai kosketuksensa) voivat aiheuttaa orgasmin. Miehillä pitkät pidättyvyyjaksoit voivat johtaa siihen, että viaton kontakti vaimon ruumiin kanssa aiheuttaa siemensyöksyn. Tällaiset reaktiot ovat täysin luonnollisia eikä niistä pidä heti etsiä syntiä, niitä ei tule raskauttaa moraalisella syyllisyydellä. Tällaisiin ongelmiin pitää suhtautua ymmärtäväisesti. Unohduksen hetkiä, valppauden puutteesta johtuvaa intohimon käsistä karkaamista ei pidä tuomita liian ankarasti. Tällaiset tilanteet auttavat aviopuolisoita tutustumaan reaktioihinsa paremmin. Sitten heidän tulisi tehdä johtopäätöksiä tulevaisuuden varalle.⁸²

Ei saa unohtaa, että ruumiilliseen läheisyyteen pyrkiminen ei kumpua pelkästään halusta käyttää toista henkilöä oman seksuaalisen tyydytyksen välineenä, eikä se myöskään ole pelkkää suunniteltua toimintaa, jonka tarkoituksena on lapsensaamisen mahdollistaminen. Kun hienotunteiset ja hellät aviopuolisot hyväilevät toisiaan hedelmällisenä aikana, he kokevat rakkautta, läheisyyttä, kiitollisuutta, he jakavat intiimejä hetkiä toistensa kanssa. He tuntevat olevansa hengellisesti lähellä toisiaan. Aina välillä saattaa käydä niin, että hellät hyväilyt johtavat liialliseen kiihotukseen ja orgasmiin aviopuolisoiden heikkouden seurauksena. Tällaista tapahtuu kaikille toisiaan rakastaville aviopareille.

On loukkaavaa nimittää tällaisia tilanteita ”yhteiseksi itsetyydytykseksi” tai vielä voimakkaammin ”kahdestaan masturboimiseksi”. Tällaiset sanat ovat avioliiton psyykkistä ja hengellistä rikkautta alentavia. Ne kuvaavat aviopuolisoiden välistä suhdetta yksilotteisesti ja riistävät siltä sitoumuksen voiman, tunteiden vilpittömyyden sekä keskinäisen välittämisen, ja ne tulkitsevat aviopuolisoiden heikkouden vaikeassa seksuaalisuuden kehittämisen taitolajissa ainoastaan laskelmoiduksi seksuaalisten palvelujen suorittamiseksi.

Rakkauden syvempien ulottuvuuksien huomaaminen on samanaikaisesti kutsu mahdollisimman puhtaiden rakkaudenosoitustapojen etsintään.

4. Ansoja seksuaalisuudessa

Herkät miehet näkevät, että säännöllinen siemensyöksyyn johtava kiihotus hedelmällisenä aikana saa heidät menettämään itsekontrollinsa.⁸³ Seksuaalisille tarpeille antautuminen tekee heistä entistä heikompia ja kykenemättömpiä itsehillintään ja yhdynnän mahdollistavan jakson odottamiseen. Vaikka tällaiset hyväilyt ovat mieluisia ja purkavat seksuaalisen jännitteen, ne jättävät silti täyden yhdynnän puuttumisesta johtuvan täyttymättömyyden tunteen. Jos mies ei opi hillitsemään viettiään, hän saattaa pyrkiä naisen läheisyyteen liian hyökkäävästi, joskus vulgaaristikin, ilman sivistystä ja hienotunteisuutta. Naisen tulkinnan mukaan hän ei enää halua vaimonsa kohtaamista vaan seksuaalista helpotusta hänen avullaan. Tällaisissa tilanteissa nainen saattaa tuntea hyvin tuskallisen hyväksikäytön vivahteen miehen käytöksessä. Hän ei tunne olevansa rakastettu vaan yksinäinen ja onneton. Tietoisuus miehen itsehillinnän puutteesta voi lisätä hänen pelkoaan tahatonta hedelmöittymistä kohtaan. Tämä pelko riistää häneltä halun ottaa vastaan mitään ruumiillisen läheisyyden osoituksia mieheltä. Hellyys, läheisyys ja intiimiyys tarkoittavat hänelle ilon sijasta aina vain yhtä – tekosyytä miehen tyydyttämiseksi ilman hänen omien tunteidensa huomioon ottamista. Seksuaalisesti aggressiivisen miehen ja emotionaalisesti etäännyvän vaimon välinen konflikti voi olla hyvin vaikea ratkaista.

Naisten egoismi on hienostuneempaa muttei sen armollisempaa kuin miesten. Monet naiset haluavat tulla palvotuksi, rakastetuksi, hyväilyksi, kiihotetuksi, mutta heidän ei välttämättä tarvitse ryhtyä yhdyntään. Jotkut vaimot odottavat miehiltään rakkautta, mutta samaan aikaan he kieltäytyvät jatkuvasti avioaktista ilman vakuuttavia perusteita. On naisia, jotka voivat olla ilman yhdyntää muutamia vuosia tekemättä mitään tämän epänormaalin tilanteen muuttamiseksi.

⁸² Ks. M. Séguin, *La contraception et l'Église*, s. 279–280.

⁸³ Ks. J. S. Kippley, *Sztuka naturalnego planowania rodziny*, Liga Matężństwo Matężstwo 2002, s. 43.

Korkeintaan he ovat valmiita heitä itseään miellyttäviin seksuaalisiin hyväilyihin. He eivät halua ratkaista emotionaalisia ongelmiaan, oppia luonnollisia menetelmiä, aloittaa terapiaa... He sanovat jopa, että heidän on hyvä olla näin ja että heidän elämänsä on mukavaa. Tällöin mies tulee tietoiseksi siitä, että vaimo ajattelee vain itseään ja omaa mielihyväänsä. Miehen tarpeita ja haluja hän ei ota lainkaan huomioon. Hän ei edes yritä ymmärtää niitä. Miehestä tulee karkea, pahanilkinen, välttelevä. Miehen käytöksestä tulee naiselle yksi syy lisää kieltäytyä yhdynnästä.

Kun täydestä seksiaktista ei huolehdi, aviollinen rakkaus saattaa taantua huomaamatta. Ajan myötä puolisoiden välinen kontakti menettää syvyytensä (ei vain vertauskuvallisesti) ja pysähtyy pinnallisen ruumiillisuuden tasolle. Aviopuolisot jäävät yksinäisiksi, heistä tulee liian keskittyneitä itseensä ja samalla toisistaan etäännyneitä.⁸⁴ Täyden seksiaktin ulkopuoliset orgasmiin johtavat teot eivät säännöllisesti toistettuina edistä aviorakkauden syvenemistä ja hengellistämistä vaan vahvistavat puolisoiden itsekkyyttä ja heikentävät samalla sidettä heidän välillään. Siksi ne lakkaavat ajan myötä olemasta tyydyttäviä.⁸⁵

Aviollinen dialogi voi auttaa puolisoita huomaamaan nämä hiuksenhienot ongelmat. Naiset aistivat useimmiten paremmin miesten ongelmat, ja miehet naisten. Nainen näkee miehen egoismin emotionaalisen tyydytyksen laiminlyömisessä, mies huomaa naisen egoismin siinä, ettei hän pidä huolta yhdynnästä. Miehen ja naisen ansat voidaan välttää, jos sekä mies että vaimo tiedostavat täyteen seksiaktiin pyrkimisen välttämättömyyden niissä puitteissa, jotka naisen hedelmällisyssykli sallii.

Yhdynnässä ilmenee kaksi täysin vastakkaista taipumusta, jotka on koodattu miehen ja naisen luontoon. Niiden toteuttaminen ottamatta huomioon toisen osapuolen tarpeita ja haluja aiheuttaa toisessa vastustusta ja tyytymättömyyttä. Nämä erot saavat aikaan sen, että aviopuolisot, jotka eivät niitä huomaa, tuntevat itsensä petetyksi ja pettyneeksi. Kannattaa panna merkeille, että tällaisessa yhteisymmärryksen puutteesta ei usein ole kyse rakkauden puutteesta vaan tietämättömyydestä, joka kuitenkin heikentää rakkautta. Vain toisiaan rakastavien aviopuolisoiden yhdessä toistensa parhaaksi toimiminen voi muuttaa heitä erottavat asiat rikastuttaviksi lahjoiksi. Aviopuolisot kokevat täyttymyksen vasta silloin, kun he kantavat itsessään kahta seksuaalisen käyttäytymisen mallia: omaansa ja aviopuolisonsa.⁸⁶ Mies, joka ei huolehdi vain omasta hyvästä vaan myös vaimonsa hyvästä, huomaa vaimonsa olevan halukkaampi yhdyntään ja ymmärtäväisempi häntä kohtaan. Vaimo, joka huolehtii miehestään, huomaa hänen olevan hillitympi, hienotunteisempi ja huolehtivaisempi naisen halujen suhteen. Kun puolisot kokevat rakkauden intiimeimmässä kohtaamisessaan, heistä tulee entistä enemmän avoimia, tunteitaan osoittavia ja yhdyntään halukkaita.

5. Kultaisen keskitien etsiminen

Yllä hahmoteltujen uhkien taustaa vasten pidättyvyyden aikana on opeteltava joustavaa liikkumista, tasapainoilua läheisyyden ja etäisyyden sekä intiimiyden ja yksinäisyyden välillä. Tällä tiellä puolisoiden pitäisi välttää kahta ääripäätä. Ensimmäinen on radikaalia luopumista lämmön, läheisyyden ja intiimiyden osoittamisesta, toinen on jatkuvaa läheisyyteen ja intiimiyteen pyrkimistä liian intensiivisillä ja vahvasti kiihottavilla hyväilyillä.

Käytäntö osoittaa, että kultaisen keskitien löytäminen ei ole helppoa. Se voi olla joillekin aviopareille nuorallakävelyyn verrattavissa oleva taitolaji. Taspainon säilyttäminen osoittautuu vaikeaksi, joskus se vaikuttaa suorastaan mahdottomalta – erityisesti silloin, kun yhdynnän halu on erittäin suuri. Kun kokeilujen, virheidä ja syntien vaiheen jälkeen taspainon taito lopulta saavutetaan, avioside voimistuu ja keskinäinen luottamus kasvaa. Ennen tätä

⁸⁴ KKK 2352.

⁸⁵ Ks. J-P Mensor, *Chemins d'humanisation. Essai d'anthropologie chrétienne*, Lumen Vitae, Bruxelles 1998, s. 40.

⁸⁶ Ks. M. Vidal, *Morale dell'amore e della sessualità*, Cittadella, Assisi 1973, s. 162.

aviopuolisoiden täytyy kypsyä rakkaudessaan, eikä heidän siksi tulisi dramatisoida hedelmällisyyden aikana ilmeneviä seksuaalisia vaikeuksia. He eivät saa lannistua tappioista, vaan heidän on jatkuvasti ja hellittämättömästi opeteltava hallitsemaan voimakkaita aistejaan.

Jos aviopuolisot haluavat rakentaa terveen suhteen täynnä rakkautta ja lämpöä, heidän on varauduttava tilanteisiin, joissa he antautuvat aisteilleen välillä niinkin, että he menevät hyväilyissään liian pitkälle eli päätyvät orgasmiin yhdynnän ulkopuolella. On pidättyvyyden aikoja, jolloin on helpompaa huolehtia rakkaudesta hellyyden ja arvonannon osoituksilla, esim. silloin, kun aviopuolisot ovat yhdessä päivittäin ja tarkkailevat toistensa mielialoja jatkuvasti. Paljon vaikeampaa on silloin, kun puoliset eivät näe toisiaan muutamaan päivään tai viikkoon. Toisen kaipuu kasvaa, seksuaalista jännitettä pitää kestää yksinäisyydessä ilman rakkaan ihmisen fyysistä läheisyyttä. Kun aviopuolisot tapaavat toisensa tämän tauon jälkeen, yhdessäolon halu voi osoittautua hyvin voimakkaaksi. Siksi tiettyinä aikoina mainitun tasapainon pitäminen on hyvin vaikeaa, joillekin jopa mahdotonta.

Yhdessä asunnossa asuvat ja saman sängyn jakavat aviopuolisot joutuvat aina tasapainoilemaan läheisyyden ja etäisyyden välillä. Sukupuolivietin hallintaan liittyvät vaikeudet ilmenevät usein juuri aviovuoteessa ja katoavat useimmiten vasta sitten, kun kokeneet aviopuolisot ovat saavuttaneet kyvyn hillitä seksuaalisten impulssiensa painetta. Jotkut avioparit voittavat nämä vaikeudet saavuttamalla psykoseksuaalisen kypsyyden, toiset vasta sitten, kun seksuaalinen paine ikääntyessä laimenee. Syvän ykseyden kokemuksen tunteminen avioaktissa ja seksielämän puhdistaminen pienimmästäkin epätäydellisyydestä tämän kokemuksen syventämisen nimissä ei suinkaan ole merkityksetöntä. Tällaiset pyrkimykset ilmenevät kuitenkin vasta tietyllä hengellisen kehityksen tasolla.

Ennen kuin aviopuolisot saavuttavat ideaalin, heidän tehtävänä on tutustua toisiinsa ja käyttäytymismalleihinsa erilaisissa intiimeissä tilanteissa. Joskus tarvitaan vuosia toisen reaktioiden oppimiseen ja rakkautta vahvistavien kommunikaatiotapojen kehittämiseen. Olisi tärkeää, että aviopuolisot määrittelisivät yhteiset rajat, joita he eivät halua ylittää. Heidän tulisi vilpittömästi päättää pysyä sovittujen rajojen sisällä ja välttää mahdollisuuksien mukaan liian kiihottavia tilanteita. Tämä vaatii keskittynyttä itsehillinnän työstämistä. Sitä mukaa kuin kokemusta karttuu, ilmestyy myös kyky osoittaa toiselle rakkautta niin, että seksuaalisuus on mukana sopivan varovasti.⁸⁷

Aviollinen elämä on tässä suhteessa hyvin rikasta. Se vaatii rakkautta, dialogia, hienotunteisuutta, toisiinsa tutustumista. Joillekin hellä toisiansa vasten painautuminen tai intohimoinen suudelma aiheuttaa seksuaalisen kiihotuksen, jota on jo hetken päästä vaikea hallita. Toiset saavuttavat kiihotuksen tilan hitaasti ja voivat nauttia intiimiydestä paljon kauemmin sekä sallia paljon rohkeampia eleitä. Yhdelle hyväilyt merkitsevät paljon hänen onnellisuuden tunteensa kannalta, toista niiden puute ei erityisemmin häiritse.

Seksuaalisuuden alueella mikään ei ole kiveen hakattua. Saavutetun kokemuksen perusteella voi laajentaa sellaisia läheisyyden muotoja, jotka rakentavat suhdetta ja tekevät siitä entistä arvokkaamman. Toisaalta hyväilyihin ryhdyttäessä on säilytettävä valppaus, sillä nautinnonhalun vaikutuksen alaisena on sängen helppoa siirtää aiemmin sovittuja intiimiyden rajoja. Kun ne siirtyvät liikaa, täytyy keskustella vilpittömästi ja palata aiempiin päätöksiin. Niiden pitämisessä voi auttaa yhteinen rukous, joka asettaa seksiasiat järjestykseen ja on korvaamattomana apuna sisäisen kurin saavuttamisessa pidättyvyyden aikana. Se myös ruokkii samalla syvää hengellisen ykseyden ja läheisyyden tunnetta.

⁸⁷ Ks. Ch. Rendu, *Le dialogue dans le couple; place de la maîtrise sexuelle*, Québec, Montréal, s. 22–23.

6. Hyväilyjä ilman yhdyntää

Avioelämä käy läpi monta vaihetta, joiden aikana aviopuolisot saavat uusia rikkaita kokemuksia, mutta myös aiemmin tuntemattomia vaikeuksia ilmenee. Nuoret avioparit ovat useimmiten niin ihastuneita yhteiseen ruumiillisuuden kokemukseen ja niin läheisyydenjanoisia, että hedelmättömän ajan odottaminen on heille erittäin vaikeaa. Kun vauvat syntyvät, heidän kasvattamisensa vaatii niin paljon aikaa ja voimia, että aviositeestä ja siihen kuuluvasta seksielämästä huolehtimista laiminlyödään joskus. Kun lapset ovat jo omatoimisempia, avioliitossa alkaa uusi vaihe, joka mahdollistaa elämän (ja seksielämän) vakauttamisen, mutta tässä vaiheessa kasvaa myös uuden raskauden pelko ja siihen liittyvät seksielämän vaikeudet. Kun puoliset pelkäävät pidemmän aikaa tavalliseen yhdyntään ryhtymistä, he etsivät erilaisia ratkaisuja tilanteeseensa. Vanhemmilla aviopareilla vastaan tulevat menopausiin liittyvät ongelmat, jotka tekevät yhdynnästä joskus pitkäksikin aikaa mahdottoman. Aina vain uudet ongelmat muodostuvat aviopuolisoille haasteeksi, ja he pärjäävät niiden kanssa paremmin tai huonommin. Kaikki vaiheet tuovat mukanaan paljon aviollisen rakkauden kehittymisen mahdollistavaa hyvää, mutta vaiheisiin liittyy myös kriisejä, kärsimystä, risti. Vaikeuksien ratkomisen vaatii muuttamaan ajatus- ja arvostamistapaa sekä löytämään yhteiselle elämälle uuden ja syvemmän merkityksen, uskomaan sen entistä täydemmin Jumalan käsiin. Ennen kuin aviopuolisot löytävät yhteiselämänsä uuden laadun, he käyvät läpi sekaannuksen ajan ja tuntevat olevansa hukassa. Sekaannus koskee kaikkia aviositeen osa-alueita.

Joskus aviopuolisot eivät ole yhdynnässä muutama vuoteen, vaimolla on esimerkiksi neuroottisia pelkoja tai kipuja vaginassa, mies voi kärsiä ennenaikaisesta siemensyöksystä tai impotenssista... Vaikeuksien voittaminen vaatii asteittaista totuttautumista toisen ruumiiseen, intiimin elämän opettelua... Tällaisiin toimiin liittyy luonnollinen kiihotus. Ei ole kuitenkaan muuta tietä kuin lähestyä rakastettua ja osoittaa hänelle rakkautta, auttaa häntä yhdyntään ryhtymisessä. Olisi tärkeää, että aviopuolisot olisivat tällöin toistensa kanssa niin paljon kuin voivat ja yrittäisivät täyttää toistensa halut. Vaimo pelkää usein yhdyntää keskenmenon jälkeen, ja tällöin molemminpuolinen rakkauden ja lohdutuksen kaipuu on viisainta tyydyttää tilanteeseen sopivilla turvallisilla seksuaalisilla hyväilyillä. Imetyksen tai menopaussin aikana seksitön (tai vähäseksinen) jakso voi kestää kuukausia tai jopa muutamia vuosia. Harvat aviopuolisot kestävät näin pitkän pidättyvyyden kärsivällisesti. Paradoksaalisesti monet petetyksi tulleet eivät luovu yhdynnästä puolisonsa kanssa vaan pyrkivät siihen intensiivisesti. Menemättä heidän motiivinsa monimutkaisuuteen on todettava, että he eivät osaa odottaa hedelmättömää aikaa.

Näissä kaikissa tapauksissa näkyy, että vahvasti kiihottavien hyväilyjen moraalinen arvostelu riippuu suuresti määrin tarkoituksesta ja olosuhteista, jotka antavat niille merkityksen (esim. terapeutit näkökohdat, pidemmälle menemisen mahdottomuus, kykenemättömyys pärjätä stressin kanssa yms). Monet kirkon muovaama omaatunto seuraavat avioparit eivät halua käyttää tällaisina aikoina kondomia eivätkä muita ehkäisyvälineitä. Mutta pitkä pidättyvyys taas on ristiriidassa heidän aviollisen kutsumuksensa kanssa. Silloin he valitsevat pidemmälle menevät seksuaaliset hyväilyt, jotka tekevät heistä jälleen toisilleen läheisiä ja toistensa kanssa onnellisia.

Kun aviopuolisot eivät voi pitkään aikaan olla yhdynnässä keskenään eivätkä he halua tai osaa pysyä pidättyväisyydessä, on paljon normaaliempaa käyttää hyväkseen ruumiillisuuden tarjoamaa mahdollisuutta (vahvasti kiihottavia hyväilyjä) kuin ryhtyä tekniikan – pillerin tai kondomin – keinoin vain pinnallisesti luonnolliseen yhdyntään. Ehkäisyn valitsemisen kiusaus on hyvin suuri juuri siksi, että siinä ulkoisesti oikeanlainen sukupuoliyhdyntä käännetään hienovaraisella, jopa näkymättömällä tavalla pääläelleen. Tavallisesta seksiaktista nauttiessaan on vaikea huomata siinä piilevää itsensä steriloinemiseen liittyvää pahuutta. Kun aviopuolisot käyttävät hyväkseen ruumiitaan tyydyttääkseen toisensa korvaavilla tavoilla, he ovat täysin tietoisia seksuaalisen läheisyytensä epätäydellisyydestä. Moraalinen intuitio sanoo heille, että on pyrittävä tavalliseen yhdyntään ja täydellisen ykseyden saavuttamiseen, kuitenkin ilman ruumiiden fysiologisiin prosesseihin sekaantumista. Siksi moraaliselta kannalta katsottuna on tärkeää, että

pitkän ja vaikean odotusjakson aikana aviopuolisot pyrkisivät todella tekemään täyden yhdyntän (jossa puoliset yhtyvät toisiinsa kunnioittaen hedelmällisyyttä) mahdolliseksi (että he koettaisivat parantua, yrittäisivät tarkkailla ja tulkita kuukautiskierron ilmenemiä sekä keskustelisivat vaikeuksistaan).

Tässä yhteydessä kannattaa huomata, että tiellä kohti kauniimpaa rakkautta tarvitaan tiettyä järjestystä. On pareja, jotka ovat sukupuoliyhteydessä hyvin harvoin erilaisista syistä – mies voi olla usein työmatkoilla, nainen saattaa pelätä raskautta, luonnolliset menetelmät saattavat olla vieraita, tunteiden kanssa ei ehkä pärjätä, seksiä pidetään kenties hallitsemiskeinona ja riippumattomuuden osoituksena, tilaisuutena kiristää tai rangaista aviopuolisoa. Jos nämä parit, jotka eivät pysty yhdyntään hedelmättömänä aikana, pitäisivät vielä lisäksi radikaalia etäisyyttä toisistaan hedelmällisenä aikana, niin avioliitolle voisi käydä huonosti. Jos mies ei voi luottaa siihen, että vaimo pystyy huolehtimaan hänen parhaastaan hedelmättömänä aikana, eikä vaimo pärjää tänä aikana tunteidensa kanssa, niin aviopuolisot eivät voi elämänsä tässä vaiheessa poistaa intiimiyttä suhteestaan kokonaan. Ensin heidän on lisättävä yhdyntöjen tiheyttä (hedelmättömän ajan antamien mahdollisuuksien puitteissa), jotta he sitten voisivat hioa suhdettaan hedelmällisenä aikana rakkauden ja turvallisuuden ilmapiirissä.

Tällaiset avioelämän kiemurat täytyy nähdä selvästi, jottei tiellä kohti pyhyyttä ja puhtautta vallitsisi läheisyyden ja rakkauden tuhoava pelko puolisoa kohtaan. Monissa tapauksissa avioparien on itse säädettävä käyttäytymismallinsa, eikä niistä voi tehdä etukäteen kaikille päteviä normeja. Kysymys on puolisoiden sisäisestä rehellisyydestä itseään kohtaan, aiemmin päätettyjen rajojen noudattamisesta, tietoisesta tahdosta järjestää seksielämä Jumalan edessä puhtaaksi ja pyhäksi.

Montako lasta katolilaisen pitäisi saada?

Vain puoliset itse voivat tehdä lasten lukumäärää koskevan päätöksen. Kirkko ei sekaannu tälle elämänalueelle vaan jättää ratkaisun jokaisen avioparin oman harkinnan varaan. Ei ole mitään katolista mallia saada lapsia, esim. 2+2 tai 2+3 tai kenties vielä enemmän, esim. 2+6. Kirkon yksilöllinen lähestymistapa jokaiseen avioliittoon ja perheeseen mahdollistaa sen tunnustamisen, että yksi tai kaksi lasta on yhden perheen mahdollisuuksien yläraja, kun taas toisessa perheessä kahdeksan tai kymmenen lasta voi saada sopivat, kehitykselle välttämättömät kasvuedellytykset.⁸⁸ On yhtä lailla väärin painostaa aviopareja saamaan lisää lapsia kuin luoda paineita niiden lukumäärän rajoittamiseksi. Näitä paineita voivat omilla tavoillaan luoda gynekologi, pappi, aviopuolisoiden vanhemmat, työnantaja, työyhteisö... Vanhempiin kohdistuva vapauden riistävä paine synnyttää ahdistusta ja vahvoja pelkoja, jotka heijastuvat kielteisesti aviopuolisoiden väliseen suhteeseen ja aiheuttavat hämminkiä myös seksielämään.

Kirkon tehtävä on kulkea aviopuolisoiden rinnalla heidän elämäntiellään ja antaa heille valoa: sopivaa teologista, psykologista, pedagogista, lääketieteellistä ja muuta tietoa, jotta puoliset voisivat tehdä näkemyksistään ja tunteistaan tarkastelun ja havainnoinnin kohteen ja päätyä sen seurauksena mahdollisimman hyvään ratkaisuun.

1. Kauniita näkymiä huipulta

Läpi vuosisatojen oli itsestäänselvää, että sukupuoliyhdyntä tuo mukanaan lapsen sikiämisen ja syntymisen. Yhdyntään ryhtyvät aviopuolisot olivat ennalta päättäneet hyväksyä tällaisen tapahtumasarjan. Siksi kukaan ei kyseenalaistanut opetusta siitä, että seksiaktin luonnollinen tarkoitus on jälkikasvun saaminen. Nykyään, kun tiedämme, että nainen on jaksollisesti hedelmällinen, tiedämme myös, että kun aviopuolisot ovat yhdynnässä hedelmättömänä aikana, heidän seksiaktinsa tarkoituksena ei ole lapsen sikiäminen. Ei näet ole kyse siitä, että seksiaktin tarkoitus olisi aina välittömästi lapsen sikiäminen (että se olisi aina prokreatiivinen sanan täydessä merkityksessä) vaan siitä, ettei yhdyntään liittyisi ihmisruumiin hedelmällisyyden vastaisia tekoja eikä naisen tai miehen ruumiissa tapahtuviin prosesseihin sekaannuttaisi.

Kun aviopuolisot päättävät saada lapsen ja ovat yhdynnässä hedelmällisenä aikana, he nousevat ikään kuin vuorenhuipulle, josta avautuvat mitä kauneimmat näkymät – he osoittavat toisilleen riemua ja rakkautta helposti ja ilman pelkoja. Kun he eivät painavista syistä yritä saada lasta, he laskeutuvat huipulta laaksoon eli ovat yhdynnässä hedelmättömänä aikana. Laaksossa on hiljaista ja turvallista, mutta aivan yhtä kauniita näkymiä ei enää ole. Kun aviopuolisot tekevät leirin vuoren juurelle, heidän ajatuksensa pyörivät kuitenkin huipun ympärillä. Hedelmällisyyden huippu on kiintopiste jokaiselle päätökselle yhdyntään ryhtymisestä tai sen siirtämisestä – se on ylevimpien kokemusten ja musertavimpien pelkojen katalysaattori. Voi myös sanoa, että syklin hedelmällinen aika on energinen elämän portti, jonka ympärille miehen ja naisen välisen suhteen rakentamiseen liittyvät ajatukset, tunteet ja päätökset⁸⁹ keskittyvät.

Jos hedelmällinen aika on kiintopiste (siksi kaikki tajuavat, että yhdyntä liittyy suvunjakamiseen), niin huipulta laskeutuvien aviopuolisoiden pitäisi olla yhdynnässä keskenään tietoisina siitä, että yhdynnän siirtäminen hedelmättömälle ajalle ei ole lopullinen ratkaisu. He siirtävät seuraavan lapsen sikiämistä itselleen tärkeistä syistä tuonemmaksi, jopa määrittelemättömäksi ajaksi, mutta kyseessä on aina myönteisesti muotoillun päätöksen eli lapsen saamisen lykkääminen. Kun avioparit ajattelevat tällä logiikalla, he toimivat perustavanlaatuisen

⁸⁸ Ks. J. Śledzianowski, *Optymalny model dzietności. Aspekt pedagogiczny*, teoksessa *Jak być szczęśliwym w małżeństwie*, Kraków 1997, s. 172.

⁸⁹ Ks. W. Fijałkowski, *Rodzicielstwo zgodne z naturą*, Poznań 1999, s. 115.

inhimillisen herkkyyden mukaisesti ja kunnioittavat joka ikistä lasta: sitä, joka on jo syntynyt ja sitä, joka voi syntyä minä hetkenä hyvänsä.

Lapsensaannin lykkäämisen päätös, joka jossain määrin vaikeuttaa aviopuolisoiden seksielämää, on oltava kunnollisesti perusteltu. Hedelmättömänä aikana ilmenevät vaikeudet yhdyntään ryhtymisessä muistuttavat jatkuvasti tarpeesta pohtia, ovatko lapsensaannin lykkäämisen syyt todella päteviä tai edelleen päteviä.

2. Meidän päätöksemme ja Jumalan tahto

Lapsensaantia harkitsevien puolisoitten ”on otettava huomioon oma etunsa samoin kuin jo syntyneiden tai mahdollisesti vastedes syntyvien lastensa etu. Heidän on arvioitava oman aikansa ja yhteiskunnallisen asemansa aineelliset ja henkiset elinmahdollisuudet sekä vihdoin ajateltava perheyhteisön, maallisen yhteiskunnan ja itse Kirkon parasta. Tämä ratkaisu puolisoitten täytyy viime kädessä itsensä tehdä Jumalan kasvojen edessä.”⁹⁰ ”Jos syntymien väliaikojen pidentämiseen on päteviä syitä, jotka johtuvat aviopuolisoiden ruumiin tai sielun tilasta tai ulkoisista olosuhteista, kirkko opettaa, että aviopuolisoiden on luvallista ottaa huomioon elämää jatkavassa toiminnassa vaikuttavat luonnolliset vaiheet siten, että ainoastaan hedelmättömiä ajanjaksoja käytetään aviolliseen kanssakäymiseen, ja näin säädellä jälkeläisten syntymistä”,⁹¹ sanoo kirkon opetusvirka. Käsite ”päteviä syitä” (lapsensaannin lykkäämiseksi) on tahallaan epätarkka. Jos luotaisiin lista ”päteviä syitä”, aviopuolisoiden valinnanvapautta rajoitettaisiin. Tällainen muotoilu antaa aviopuolisoiden itse määrittellä, mitkä syyt ovat heidän mielestään päteviä elämäntilanteessa, jonka he itse tuntevat parhaiten.

Jos aviopuolisot eivät tietyssä elämäntilanteessa näe lapsensaantia hyväksi, heidän velvollisuutensa on olla yhdynnässä hedelmättöminä aikoina. Luodessaan ihmisen Jumala näki ennalta mahdollisuuden käyttää hyväksi naisen syklistä hedelmällisyysrytmiä, jotta ihmisen ei tarvitsisi valita jatkuvan lapsensaannin ja totaalisen yhdynnän lopettamisen välillä tai etsiä neuvottomana hedelmällisyyden poistavia välineitä. Aviopuolisot voivat – ja heillä on moraalinen velvollisuus – käyttää hyväkseen Jumalan luoman ruumiillisuuden antamia mahdollisuuksia lasten suunnittelemiseksi. Valintaa olla yhdynnässä hedelmättömänä aikana ei voi pitää identtisenä ehkäisyyn kanssa siitä syystä, että molemmissa tapauksissa aviopuolisot pyrkivät sellaiseen yhdyntään, josta ei tule lasta. Jos jokaisesta yhdynnästä pitäisi haluta saada lapsi, niin ainoastaan hedelmällisen ajan yhdynnät eli sellaiset, joissa lapsensaannin mahdollisuus on suurin, olisivat ainoita hyviä ja Jumalan tahdon mukaisia.

Kirkon oppia on helpompi ymmärtää, kun panee merkille, että on yksi asia päättää lykätä seuraavan lapsen sikiämistä (mihin jokaisella avioparilla on oikeus), aivan toinen asia taas on tapa, jolla lähestytään ihmisruumista. Jos ei ole valmis ottamaan vastaan lasta, ruumiin integriteettiä ei saa rikkoa tuhoamalla miehen tai naisen hedelmällisyyttä. Moraalisesti oikein sen sijaan on ihmisruumiin antamien mahdollisuuksien hyödyntäminen – tarkkailla hedelmällisyysyyskliä ja sovittaa sukupuolielämä siihen.

Kirkon opilla ei ole mitään yhteistä sellaisen väärän aviorakkauden kuvan kanssa, jonka mukaan pitäisi olla valmiina jatkuvaan lastentekoon siinä määrin kuin mies ja nainen ovat suvunjatkamiskykyisiä. Lapsenteon päätöksellä ei saa olla mitään yhteistä väärän fideistisen uskonkäsityksen kanssa. Fideismin mukaan Jumalaa luottava ihminen voi vaikka hypätä kuiluun rikkomatta jalkaansa, Jumala pelastaa hänet kuitenkin, hän selviytyy ihmeellisesti. Järki kuitenkin sanoo, että tällainen hyppy päättyy varmasti kuolemaan. Ihminen ei siis ota hypyn riskiä, mutta hänen täytyy tunnustaa, että tässä tapauksessa häneltä puuttui todellinen, puhdas usko.

⁹⁰ GS 50.

⁹¹ HV 16.

Rationalismi, pelko ja luottamuksen puute voittivat. Täydellisen Jumalalle antautumisen ideaali ei toteutunut.

Fideismin virhe on siinä, ettei elämän valitseminen Jumalan tähden vaadi ihmisjärjen vahvistusta. Tällaisen näkemyksen käytännöllinen seuraus on esim. täysin suunnittelemattoman seksielämän ideaali, radikaali päätös saada lapsia ”miten Jumala antaa”, sokea jättäytyminen sattuman varaan, joka vapauttaa ihmisen järjenkäytöstä ja Jumalan tahdon erottamisesta sen avulla.

Katolilaisen tulisi miettiä jokaisen päätöksensä järkisyyttä, erityisesti niinkin tärkeän asian kuin lapsensaamisen tapauksessa, ja hänen tulisi tehdä päätöksensä vapaasti. Jumala haluaa olla tietoisien ja vapaiden ihmisten Jumala, ihmisten, jotka valitsevat hyvän siksi, että he näkevät sen arvon, eikä siksi, että heidän on pakko. ”Katolinen ajattelu ymmärretään usein väärin, ikään kuin kirkko julistaisi maksimaalisen hedelmällisyyden ideologiaa, jonka mukaan puolisoiden olisi saatava jälkikasvua ilman harkintaa ja minkäänlaista suunnitelmaa. Riittää, kun lukee tarkasti opetusviran lausunnot, niin voi todeta, ettei näin ole. Luodessaan uutta elämää vanhemmat tosiaan toteuttavat yhtä kutsumuksensa tärkeimmistä ulottuvuuksista: he ovat Jumalan työtovereita. Juuri siksi heillä on velvollisuus ottaa erityisen vastuullinen asenne. Heidän ei tulisi antautua päätöksessään egoismille eikä kevytmielisyydelle, vaan heidän pitäisi antaa harkitsevaisuuden ja tietoisien suurisieluisuuden ohjata itseään. Näin he pystyvät arvioimaan mahdollisuuksiaan ja olosuhteita sekä ennen kaikkea huolehtimaan syntyvän lapsen parhaasta. Siispä silloin, kun on syy olla jatkamatta sukua, tällainen valinta on kunniallinen, ja se voi olla jopa velvoittava.”⁹²

3. Sukupuolikasvatus

Nykypäivän aviopuolisot voivat hyödyntää järkeään tutustuakseen paremmin ruumiinsa kätkeyimpiinkin paikkoihin. Modernin teknologian ansiosta miehen hedelmällisyys on tunnistettu, ja naisen hedelmällisyyden on ymmärretty olevan syklinen. 1900-luvun toisella puoliskolla hedelmällisyys lakkasi olemasta tabu eliitille, joka osasi hyödyntää tätä tietoa käytännössä. Monet hyvin koulutetut uudenaikaiset naiset oppivat tutkimaan hedelmällisyyttään, minkä ansiosta he lakkasivat pelkäämästä sitä. Tämä auttoi heitä hyväksymään ruumiinsa ja naiseutensa. He oppivat myös suunnittelemaan lastensaantia elimistönsä tarkkailun perusteella.

Ruumiin systemaattinen tarkkaileminen on hyvin rationaalista ja ihmiselle ominaista toimintaa. Saadun tiedon mukana ihminen saa tuntuman siihen, että Jumala on luonut hänet viisaasti ja hyvin, että hän rakastaa ihmistä hänen mieheydessään ja naiseudessaan, että hän välittää seksuaalisen yhdynnän ilosta ja että hänen tahtonsa ei ole suuren lapsimäärän pakottaminen aviopuolisoille.

Kristillisten aviopuolisoiden tulisi päättäväisesti tutustua naisen hedelmällisyysyyskliin (huolimatta siitä, haluavatko he saada paljon lapsia vai haluavatko he pätevistä syistä lykätä lapsen tuloa maailmaan). Tiedon tulisi olla sopusoinnussa modernin tieteen saavutusten kanssa. Paras aviopuolisoiden yhteinen työnjako on sellainen, että nainen tarkkailee hedelmällisyyttään, ja mies merkkää ja analysoi tuloksia. Jos aviopuolisot eivät tutustu hedelmällisyyteensä, he eivät voi toteuttaa kirkon ohjeita elämässään.

Tieteen uusimpien saavutusten ansiosta on syntynyt uudenaikaisia hedelmättömyyden parantamisen menetelmiä kuten naproteknologia. Se on turvallinen metodi ja paljon tehokkaampi kuin kritiikittömästi popularisoitu keinohedelmöitys. Se on paljon halvempi, se ei tee kokeiluja elävillä ihmisillä, se täyttää tieteellisyiden kriteerit ja on täysin eettinen. Uusien metodien kehitys säästää aviopareilta paljon turhautumisia ja auttaa uskomaan, että Jumala on elämän puolella ja elävästi kiinnostunut hedelmällisten parien auttamisesta, eikä vain ihmeen tai adoption välityksellä.

⁹² Johannes Paavali II, Przemówienie podczas audiencji w Castel Gandolfo 17 lipca 1994, teoksessa *Rodzino co mówisz o sobie?*, Kraków s. 415–416.

On kuitenkin olemassa suurehko joukko ihmisiä, jotka eivät ole saaneet hyvää sukupuolikasvatusta. Vaikka he pitävät itseään edistyneinä ja taikauskosta vapautettuina, heidän ruumiinsa hedelmällisyys on heille vaarallinen tabu, joka uhkaa heidän elämänsuunnitelmiaan. He kohtelevat sitä vihollisena, tuntemattomana voimana, joka aiheuttaa välillä halvaannuttavaa sukupuoliyhdyntään pelkoa. Nykyaika on riistänyt näiltä ihmisiltä tuntuman siitä, että hedelmällisyys on salaperäinen, kiehtova, suorastaan jumalallinen elämänvoima, mutta se ei ole myöskään tuonut heille vapauttavaa tietoa heidän ruumiissaan piilevästä salaisuudesta. Se on antanut heille vain teknologiaa, joka pystyy nukuttamaan uhkaavan lohikäärmeen. Tämä hirveä peto uinuu koko ajan heidän ruumiissaan. He ovat ylpeitä siitä, että he hallitsevat heitä kauhistuttavaa todellisuutta, että he pystyvät alistamaan sen väkipakolla. He eivät tajua, että se ei ole mikään lohikäärme, että jos he uskaltaisivat tutustua siihen, he lakkaisivat pelkäämästä sitä ja taistelemasta sitä vastaan.

4. Jumalan edessä sanomme aina ”Kyllä”

Ihmisytemme koostuu konkreettisesta, Jumalan suunnittelemasta miehen ja naisen ruumiillisuudesta. Siksi aviositeen – pysyvän, rehellisen ja toverillisen suhteen sekä kypsän rakkauden – rakentamisen perustana on kunnioitus mieheyttä ja naiseutta kohtaan. Se konkretisoituu aviopuolison ruumiin erilaisuuden, hänen seksuaalisuutensa ja hedelmällisyytensä kunnioittamisessa.

Päätös, että ”emme ole nyt valmiita lapsen saamiseen” vaatii aviopuolisoilta toistensa ruumiin, seksuaalisuuden ja hedelmällisyyden kunnioituksen vahvistamista. ”Rakkaus”, joka seksuaalisten tarpeiden nimissä toimii toisen ihmisen ruumista vastaan, antaa muunnella ja muokata sitä omiin odotuksiin sopivaksi, on aina näennäistä, egoistista ja samalla avioliittoa vahingoittavaa rakkautta. Avioside ei voi kehittyä, kun aviopuolisot eivät kunnioita ruumiillisuuttaan ja pyrkivät ”välttämään elämän syntymisen järjestyksen luonnollista toteutumista”⁹³ vastustamalla luonnon järjestyksen. He asettuvat tällöin itseään ja omaa ruumistaan vastaan sekä aviopuolisoa ja hänen ruumistaan vastaan, molempien seksuaalisuutta ja hedelmällisyyttä vastaan ja lopulta lasta vastaan.⁹⁴ Heidän mentaliteetistaan tulee negatiivinen, se on aina ”vastaan”. Sellaisenaan se on sairas, vääristynyt, joissain tapauksissa patologinen. Ihmisen sisäinen ja aviopuolisoiden välinen konflikti on sitä vaarallisempi, mitä tiedostamattomampi se on.

Päätös käyttää ehkäisyä paljastaa ja samalla luo väärän asenteen. Se tarkoittaa, että todellinen dialogiyhteys aviopuolisoiden kesken ja Jumalan kanssa on katki. Se antaa vihiä siitä, että myös avioliiton ykseys voi pidemmällä aikavälillä katketa. Avioliitto voi hajota tai sitten puoliset etäännyvät toisistaan ja alkavat elää yhdessä ja erikseen, vierekkäin mutta omissa maailmoissaan.

Kun ihmiset ovat sukupuoliyhdyntänsä yrittämättä muunnella ruumiillisuuttaan, he vastaanottavat hyvin tärkeän signaalin, ihmisluonnon sisäisen koodin, syvän intuition. Kun se puetaan sanoiksi, se paljastaa ajatuksen uudesta elämästä. Signaali konkretisoituu ajatukseen mahdollisesti syntyvästä lapsesta. Signaali sisältää suuren psyykkisen energian. Sen jatkuva vaikutus saa aikaan sen, ettei mahdollisesti sikiävä lapsi koskaan katoa aviopuolisoiden elämän horisontista. Tätä koodia ei voi mitenkään tuhota. Jokainen yritys sen poistamiseksi on vain todistus sen olemassaolosta. Tämä ilon tai pelon värittävä tietoisuus vaikuttaa jokaiseen päätökseen, oli se sitten millainen hyvänsä.

Jos aviopuolisot eivät hyökkää ruumistaan, seksuaalisuuttaan ja hedelmällisyyttään vastaan, niin he kantavat sydämessään täysin luonnollista, inhimillistä aikomusta ottaa vastaan jokainen mahdollisesti sikiävä lapsi. Vaikka lapsi sikiäisi suunnittelematta, he ovat valmiita

⁹³ HV 16.

⁹⁴ Ks. W. Fijałkowski, *Ukazać prawdę, „Naturalne planowanie rodziny”* nr 3–4 (1999), s. 15.

kohtaamaan kuolemattomuuden, yliluonnollisen maailman, itse Jumalan luomisvoiman.⁹⁵ Vaikka sikiäminen sattuisi syklin tarkkailemisessa tapahtuneen virheen seurauksena, niin aviopuolisot ovat tällaiseen mahdollisuuteen sen verran varautuneita psyykkisesti ja hengellisesti, että loppujen lopuksi he hyväksyvät heissä syntyvän elämän. Aviopuolisot saattavat vaipua hetkelliseen masennukseen, mutta he eivät mene niin pitkälle, että kieltäisivät lapselta säälimättömästi oikeuden elämään ja kehittymiseen.⁹⁶

5. Usko ja järki ovat käyttämistä varten

Hyvän tahdon ihmiset etsivät vilpittömästi sitä, mikä on totta ja hyvää. Voidaan puhua prosessista, jossa järki etsii totuutta ihmiselämästä ja sen tarkoituksesta, siitä, mikä on hyvää ja oikein. Siksi muutkin kuin uskovat pitävät avioelämää, uskollisuutta, lastensaamista ja –kasvatusta hyvänä. Ihminen haluaa hyvää ja etsii totuutta elämässään. ”Totuuden kaipuu käskee (...) järkeä menemään yhä pidemmälle; järki taas ihmettyy siitä, kuinka sen käsityskyky kasvaa”.⁹⁷ Siksi monet etsivät ihmiset ovat yllätyksekseen löytäneet, että hyvä teologia vastaa heidän sydämensä syvimpiin haluihin, että kirkon moraali-ohjeiden oikea tulkinta on sopusoinnussa luotettavan tieteen kanssa.

Jotkut ihmiset pääsevät etsinnöissään siihen pisteeseen, että he hyväksyvät kirkon ohjeet ja yrittävät elää niiden mukaan, mutta eivät kuitenkaan päästä mennä pidemmälle ja antaa elämäänsä Jeesukselle Kristukselle. Toiset taas uskoutuvat hänelle. Heistä tulee kristittyjä. ”Tässä vaiheessa järki kuitenkin huomaa, missä kulkee sen raja.”⁹⁸ Kun ihminen avautuu Jumalan todellisuudelle, hän tutustuu ”tähän todellisuuteen täydellä varmuudella, vaikkei hänen mielensä pystykään käsittämään sen olemusta”.⁹⁹ Aviopuolisot saavuttavat järjellisen varmuuden Kristuksen läsnäolosta heidän avioliitossaan, varmuuden Jumalan rakkaudesta ja huolenpidosta sekä katolisen moraalin tuomasta edusta. He eivät kuitenkaan ymmärrä loppuun asti, miten on mahdollista, että heidän aviositeensä vahvistuu niin paljon, kun he toteuttavat päivittäin vihkivalansa sisältöä ja uskovat avioliittonsa ilot ja surut Jeesukselle Kristukselle. Kokemus elämän antamisesta Jeesukselle Kristukselle ylittää järjen muttei silti ole sen kanssa ristiriidassa. Järki ei vastusta sitä vaan pikemminkin ihmettelee uutta todellisuutta, jonka vaikutusta se kyllä tarkkailee, pystymättä kuitenkaan ymmärtämään, mikä järjestys ihmiselämässä oikein vallitsee.

Maailmassa todella toimivaan Jumalaan uskova ihminen ei pelkää järkeä, vaan päinvastoin ”lähestyy sitä ja luottaa siihen. Niin kuin armo edellyttää luonnon ja täydellistää sen, niin uskokin edellyttää järjen ja täydellistää sen. Uskon valaisemana järki pääsee vapaaksi vajavuudesta ja synnin aiheuttaman tottelemattomuuden piirtämistä rajoista ja saa tarvittavan voiman kohota tietämään kolmiyhteisen Jumalan salaisuuden. (...) Usko on (...) yhdenlaista ’ajatusvoimistelua’; myöntyessään uskon sisältöihin järki ei kiellä eikä väheksy itseään. Uskon sisältöihin päästään joka tapauksessa vapalla ja tietoisella ratkaisulla.”¹⁰⁰

Kohtaaminen Jumalan kanssa valaisee järjen näkemään ihmiselämän tarkoituksen selvemmin ja arvioimaan todellisuutta osuvammin. Usko auttaa ihmistä järjestämään elämänsä ja ymmärtämään sitä paremmin. Aviopuolisot katsovat uudella tavalla rakkauttaan, seksielämäänsä ja tehtävänsä vanhempina. Kun he herkistyvät Jumalan läsnäololle elämässään, he huomaavat tehtävänsä painoarvon – he ovat vanhempina Jumalan työtovereita luomistyössä. Heissä kasvaa tietoisuus lasten korvaamattomasta arvosta avioliittonsa suurimpana aarteena. Avioliiton sakramentin salaisuus paljastuu heille uudella tavalla. Usko auttaa heitä suunnittelemaan lapsen syntymisen täysin rationaalisesti – he pystyvät arviomaan kulloisenkin elämäntilanteensa

⁹⁵ Ks. HV 1.

⁹⁶ Ks. M. Schooyans, *Aborcja i polityka*, Lublin 1991, s. 138.

⁹⁷ FR 43.

⁹⁸ FR 43.

⁹⁹ Ks. FR 42.

¹⁰⁰ FR 43.

paremmin. He opiskelevat vapaaehtoisesti hedelmällisyyden tunnistamisen menetelmiä ja näkevät niiden hyödyn. Heidän elämäntapansa on heidän tietoinen ja vapaa päätöksensä. Tällaisia päätöksiä tekevät myös ei-uskovat ihmiset, jotka etsivät vilpittömästi sitä, mikä on totta ja hyvää. He ymmärtävät, että aviositeestä kannattaa huolehtia, ettei se heikkenisi tai tuhoutuisi; että ihmiselämän kunnioitus on hyvä asia, että hedelmällisyyden yhä parempi tunteminen on arvokasta, eikä terveen elimistön toiminnan tuhoaminen; että kun lapsenkasvatus ei ole mahdollista, on parempi antaa lapsi adoptoitavaksi kuin tappaa se abortilla; he haluavat auttaa tuhansia hedelmättömiä pareja, jotka odottavat voidakseen adoptoida vauvan heti sen synnyttyä. Nämä ihmiset eivät yleensä ole tietoisia Jumalan toiminnasta heidän elämässään. Hän valaisee heidän omantuntonsa.

Mitä hyötyä moraalista on?

Vakava este kirkon opetuksen hyväksymisessä on kovin ahdas ymmärrys katolisesta moraalista. Se nähdään vain yksityiskohtaisena listana käskyjä ja kieltoja – sitä, mitä ei saa tehdä tai mitä pitäisi tehdä. Tällainen lähestymistapa vahingoittaa suuresti myös aviopuolisoiden seksielämää. Se on vain pinnallisesti evankeliumin mukainen. Jos haluamme katolisten aviopuolisoiden ottavan hyvän sanoman vastaan, meidän on laajennettava käsitystämme katolisesta moraalista. Hyvä sanoma vapauttaa seksielämän pahasta – synnistä ja tarpeettomasta syyllisyydentunnosta – ja tilalle se synnyttää sydämeen ilon ja rauhan.

Jeesus Kristus julisti uuden moraalilain, joka tunnetaan kahdeksana autuaaksijulistuksena: ”Autuaita ne, jotka...”. Tällainen moraalinen elämä perustuu johonkin suurempaan kuin käskyjen pitämiseen. Se toteutuu vasta sitten, kun kristitty elää Pyhän Hengen voimasta – kun hän kykenee Kristuksen kaltaiseen elämään. Tällainen elämä tuo mukanaan onnen ja ihmisen täyden kehityksen, mutta myös pahojen ihmisten vainon. Uudessa Jeesuksen Kristuksen näyttämässä valossa Jumalan käskyjen pitäminen on vain minimalistinen ehdotus elämän järjestämiseksi. Kristus kutsuu meidät toteuttamaan maksimaalisen elämänsuunnitelman, joka vaatii syvää muutosta ei vain mieleemme tasolla vaan sydämen tasolla – ihmisen syvimmissä hengellisissä kerroksissa. Pyhän Hengen sydämessä vaikuttava hengellisyys saa aikaan perustavanlaatuisen muutoksen ihmisessä, ei ulkoinen ja mekaaninen moraalinormien seuraaminen.

Tästä näkökulmasta hyvän elämän elämiseksi ei riitä, ettei enää tee syntiä: että tulee töistä päivittäin kotiin, nukkuu päiväunet, katsoo televisiota, siivoaa, tekee illallisen, täyttää aviovelvollisuutensa ja menee nukkumaan. Ja sunnuntaina kirkkoon. Kaiken tämän voi tehdä ja tuntea täyttävänsä Jumalan käskyt, mutta samalla voi olla hengellisesti ja moraalisesti jälkeenyäännyt, kehittymätön, sellainen, joka ei työstä itseään eikä välitä hyvästä suhteesta puolisoon, ei tue häntä. Häneen ei voi luottaa, hänelle ei voi selittää mitään, häntä ei tavoita... ja tämä hengellisyyttänsä ja moraaliansa laiminlyövä ihminen, jolla ei ole elämässään mitään pyrkimyksiä, ajattelee olevansa kunnan katolilainen eikä näe itsessään yhtään syntiä.

Evankeliumi ehdottaa aivan toisenlaista näkökulmaa moraliin – moraalinen ihminen on ihminen, joka kehittyy hengellisesti, joka luo oman elämänsä, haluaa tulla paremmaksi, sitoutuu hyväntehtämiseen, pyrkii kohti Jumalaa, haluaa voittaa elämänsä ikuisuuden näkökulmasta. Moraaliset aviopuolisot ovat niitä, jotka opettelevat kuuntelemaan toisiaan, keskustelevat paljon keskenään, oppivat tuntemaan toisensa koko ajan paremmin, rakastavat ja kunnioittavat toisiaan, välittävät toisistaan sekä huolehtivat molempia tyydyttävästä seksielämästä. He työstävät itseään voidakseen elää yhä paremmin ja kauniimmin. Kristinusko on luovuutta, elämänintoa, itsensä työstämistä, avioliitosta huolehtimista, vastuullisuutta talosta ja työstä... se on pyhyyttä arjessa.

1. Mikä on elämämme päämäärä?

Sen, mistä tässä uudessa kauniissa elämäntavassa on kyse, voi selittää jalkapallovertauksella. Jos jalkapalloilija – joka symboloi kristittyä – haluaa pelata hyvän ottelun, hänen on tiedettävä, mitä varten hän menee kentälle. Jos hän menee sinne vain välttääkseen syntiä, niin hänen pitäisi tämän perusteella keskittyä ennen kaikkea puhtaaseen peliin – olla tekemättä virheitä, välttää kaikkia riskejä, pelata rauhallisesti, pitää tunteet kurissa, olla menemättä mukaan kähinöihin... Elämämme pelikentällä kyse ei kuitenkaan ole vain siitä, ettemme tekisi syntiä, vaan jostain paljon suuremmasta.

Kristityn on tiedettävä, mitä varten hän elää! Mikä on hänen elämänsä päämäärä ja tarkoitus? Mitä hän haluaa siinä saavuttaa? Mitä hyvää toteuttaa? Elämän päämäärä ei ole minimalistinen – olla tekemättä virheitä tai syntejä – vaan maksimalistinen, aivan samoin kuin jalkapallossa – on voitettava, tehtävä mahdollisimman monta maalia! Sekä jalkapalloilijan että

kristityn perustavanlaatuinen moraalikysymys ei ole: ”Mitä kentällä saa tehdä, ja mitä ei?”, vaan: ”Mitä tehdä, jotta ottelusta tulisi vielä upeampi?”, ”Mitä on tehtävä voittaakseen?”. Kristityn elämää ei voi rajoittaa periaatteiden ja sääntöjen noudattamiseen, koska sen on tarkoitus olla jotain paljon mahtavampaa – jatkuvaa seikkailua, yhä uutta toimintaa, jonka lopputulosta ei voi ennustaa.

Upean ottelun ehtona ei suinkaan ole pelin periaatteiden ja sääntöjen kyseenalaistaminen. Samoin kauniin ja spontaanin elämän ehtona ei ole Jumalan käskyjen hylkääminen. Päinvastoin ne ovat perusta, joka mahdollistaa kauniin näytöksen. Kun olemme elämämme pelikentällä, voimme tehdä näytöksestä säälittävän ja tylsän tai kauniin ja intohimoisen. Kun katsomme otteluita, näemme selviä eroja pelityylissä, taktiikassa, nopeudessa ja pelin hienouksissa... Samoista periaatteista huolimatta jotkut osaavat pelata hyvää ja kaunista peliä, toiset taas heikkoa ja vähemmän mielenkiintoista. Tarkoin määritellyistä ja kaikkien palloilijoiden noudattamista säännöistä huolimatta jotkut pelaavat loistavaa liigatason peliä, toiset taas kelpaavat vain neljänteen divariin.

Jalkapallosta voi puhua eri tavoin. Voimme alkaa luetella, mitä pelaaja ei saa tehdä tai mitä hänen pitäisi tehdä pelataksaan hyvin – ei saa koskea palloon kädellä, rikkeet ovat kiellettyjä, ei saisi joutua paitsioon, pitäisi laukoa kohti vastustajan eikä omaa maalia... Kun luettelemme käskyt ja kiellot tällä tapaa, voisi saada vaikutelman, että jalkapallo on yksi maailman ahdasmielisimmistä peleistä. Se tuhoaa pelaajien luovuuden, riistää heiltä spontaaniuden ja peli-ilon. Kuitenkin se, joka on vähääkään kiinnostunut jalkapallosta, tietää, että tämä ei ole totta. Hän on nähnyt kauniita ja intohimoisia otteluita. Hän tuntee pelin hengen. Kirkossakin on Kirkon Henki. Se, joka hänet tuntee, löytää kirkosta valtavan elämänilon, tien todelliseen vapauteen, Jumalan rakkauteen. Seksielämän uskomisen Jumalalle tekee siitä kauniin ja rikkaan lahjan, jonka avulla voi ilmaista syvää, hengellistä ja ekstaattista rakkautta. Kirkon opetuksen esittäminen ahdasmielisenä, ihmisen vapautta rajoittavana ja elämänilon riistävänä on samanlainen vääristely. Todellisella moraalilla ei ole paljoakaan yhteistä pilkuntarkan kaikkia ihmisen tekoja säätelevän etiikan kanssa.

2. Harjoitus tekee mestarin

Pelin paraneminen riippuu jalkapalloilijan henkilökohtaisen lahjakkuuden kehityksestä. Nuori palloilija opettelee pitämään palloa jaloissaan, ettei se liivahtaisi sivurajan yli. Nuorilla aviopareilla on vaikeuksia löytää roolinsa. He tekevät virheitä kaikilla elämänaloilla, myös seksin alueella. Nuorten ja lupaavien jalkapalloilijoiden on harjoiteltava ponnekkaasti, jotta he saavuttaisivat menestyksen ja kunnian. Heidän on täydellistettävä tekniikkaansa, opeteltava joukkuepeliä, tehtävä nopeusharjoituksia, voitettava itsensä kovapanoksisissa peleissä, kehitettävä luonnettaan ja syötävä terveellisesti. Samoin lupaavien katolisten avioparien on tarpeen harjoitella sitkeästi kommunikaatiotaitoa, yhdyntää, tarpeista ja haluista keskustelua, yhteistä rukousta, synneistä ripittäytymistä, jotta he voisivat jonkin ajan kuluttua todeta avioliittonsa olevan todella onnistunut ja onnellinen.

Kun jalkapalloilija kehittää pelitaitojaan, hän alkaa nauttia pelistä yhä enemmän ja tulee koko ajan luovemmaksi. Peliin liittyy rankkaa fyysistä ja psyykkistä ponnistelua, mutta siitä tulee myös intohimo, jonka puolesta kannattaa uhrata voimiaan. Samoin monet avioparit havaitsevat vasta ajan myötä yhdyntän olevan Jumalan kaunis lahja, jonka he haluavat jakaa keskenään. He pelaavat yhä enemmän yhteen – he kuuntelevat toisiaan, ymmärtävät toistensa intentiot ja tuntevat toistensa reaktiot.

Mitä parempi pelaaja, sitä selvemmin hän näkee, että pelikenttä tarjoaa hänelle paljon käyttämättömiä tilaisuuksia: strategian tai asennon muutoksia ja muita mielenkiintoisia ratkaisuja. Pelikentän selvät rajat muodostavat vain raamit kokeiluille eikä suinkaan estä niitä. Tuleeko avioparin seksistä iloista ja spontaania kuin Brasilian peli vai kestävää mutta vähemmän mukaansatempaavaa kuin Saksan peli, riippuu paljon heistä itsestään, heidän kulttuuristaan, hengellisyydestään, temperamentistaan, dialogistaan ja harjoittelustaan. Kirkossa voi pelata eri

tyyleillä, kaikki eivät vain osaa jäljitellä kaikkein kauneimpia. Kypsä aviopari näkee, että kirkossa on tarpeeksi paljon vapautta, jotta seksielämä voisi olla onnellista. Hyvä valmentaja on näyttänyt heille mahdollisuuksia ja vienyt heidät siihen pisteeseen, että kaikkien pelikentän tarjoamien mahdollisuuksien hyödyntäminen riippuu nyt pelaajista itsestään.

3. Aviollisia rikkeitä

Jos haluaa laukoa maalin, täytyy riskeerata pallon menettäminen. Aviopuolisoiden tulisi pyrkiä täyteen seksiaktiin samoin kuin jalkapalloilijan tulisi pyrkiä maalintekoon. Jalkapallossa ideaalina ei ole pallon lentäminen ulos kentältä, avioliitossa ideaalina ei ole täyden seksiaktin välttäminen. Jalkapalloilijoiden ei pitäisi turvautua doping-aineisiin, aviopuolisoiden ei pitäisi turvautua ehkäisyvälineisiin. Aviovuoteen pelikentällä kaikkea voi kuitenkin sattua. Epäonnistuneen yrityksen jälkeen jalkapalloilijan on nopeasti koottava itsensä ja palattava peliin, joka jatkuu koko ajan. Toisiaan rakastavien aviopuolisoiden ei pitäisi synnin sattuessa murtua ja vaipua syyllisyydentuntoon vaan vastata mitä pikimmiten haasteeseen jatkaa rakkauden peliään voittaakseen ottelun. Jos he häviävät ottelun, heidän pitäisi pyrkiä voittamaan turnaus, ja jos voittoon ei ole mahdollisuutta, niin ainakin he voivat taistella parhaasta mahdollisesta sijoituksesta. Jumala on elämän, ilon, anteeksiannon ja hyvyyden eikä kuoleman, surun ja tuomion Jumala.

Epäonnistunut laukaus ei koskaan ole synti. Harmi, ettei osunut maaliin, mutta tällaisessa tilanteessa on sitä suuremmalla syyllä jatkettava kamppailua, jotta lopulta onnistuisi. Moraalista on nimenomaan se, että epäonnistumisen jälkeen urheilija jatkaa peliään, taistelee ja haluaa ampua maalin. Näin tehdessään hän kehittyy, saa kokemusta, pyhitetty. Kun aviopuolisot tekevät syntiä – pelaavat likaisesti: tekevät rikkeen kesken lemmeleikin – heitä ei heti rangaista automaattisesti ankarimmalla mahdollisella tavalla. Heidän Jumala-suhteensa ei katkea saman tien, aivan niin kuin ei jalkapalloilijakaan jätä nurmikenttää monista virheistään, ohi menneistä syötöistään ja laukauksistaan tai edes rikkeistään huolimatta. Tekojen moraalisisessa arvostelussa otetaan huomioon tarkoitukset ja tapahtuman olosuhteet. Rike on hyvin usein tahaton ja sattuu pelin kiihkossa, jolloin se on virhe eikä synti. Rikkeestä – tahattomastakin – voi tosin saada keltaisen kortin, mutta se tarkoittaa, että peliä saa jatkaa. Pelaajan on silti oltava varovaisempi. Erityisen ilkeissä ja vaarallisissa tilanteissa pelaaja saa heti punaisen kortin. Rangaistuksia on eriasteisia. Kukaan järkävä ihminen ei kapinoida moraaliperiaatteita vastaan, kun hän ymmärtää, ettei niitä ole tehty ihmisen kiusaksi vaan korkeimman hyvän eli korkeatasoisen pelin sekä turvallisen ja kauniin ottelun suojelemiseksi.

Hyvä tuomari reagoi tiettyihin rikkeisiin ankaralla vihellyksellä. Hän osaa kuitenkin säilyttää kohtuun. Liika ankaruus saa pelaajat pelkäämään pelaamista, taistelua, kuljettelu ja maalintekoa. Siksi pelikentällä ei voi vallita sellainen tiukkuus, että kaikista rikkomuksista uhattaisiin heti punaisella kortilla – raskaan synnin seuraamuksilla. Periaatteiden on oltava alisteisia pelin päämäärälle, eikä niiden tarkoitus ole pelaajan pelottelu. Jos kirkossa kuitenkin tuomittaisiin edeltä käsin kaikki seksuaaliset synnit (avioliitossakin) olosuhteista riippumatta kuolemansynneiksi, tehtäisiin samantapainen vääryys kuin jos pelaajaa rangaistaisiin aina epäoikeudenmukaisesti punaisella kortilla tai annettaisiin hätiköidysti rangaistuspotku, joka usein määrää ottelun tuloksen. Jos jokainen rike päättyisi pelikentältä poistamiseen, niin toisella puoliajalla nurmella ei enää olisi pelaajia. On tärkeää, että pelaajat tunsivat kentällä olonsa hyväksi, että heillä olisi taistelutahtoa ja etteivät he pelkäisi pelata eivätkä ilmaista itseään luovasti. Rippi-isät kohtelevat aviopuolisoja joskus niin ankarasti, että he vetäytyvät raskaan synnin pelossa kokonaan pelistä pois – tai ainakin sen intohimoisesta pelaamisesta. Mitä hyötyä siitä on, ettei aviollisessa kamppailussa ole enää yhtään rikettä, kun kerran lemmeleikki on lakannut ilahduttamasta puolisoita ja ottelut ovat lakanneet olemasta viehättäviä ja intohimoisia näytöksiä. Tuomarin virheen takia liigatason joukkue putosi kolmanteen divisioonaan.

Dopingin käyttäminen on ankarasti rangaistavaa, mutta jalkapalloilijat riskeeraavat silti terveytensä hetkellisen kunnian vuoksi. Uran jälkeen he maksavat siitä kalliisti. Pettäminen tai abortti vie pelaajan joskus kentältä useiksi kuukausiksi tai vuosiksi. Seksielämä ei enää onnistu kunnolla. Vahinko on niin suuri, ettei enää haluta pelata samassa joukkueessa. Aviopuolisoiden on tiedettävä, että on rikkeitä, jotka eivät johdu vain inhimillisestä heikkoudesta tai tietämättömyydestä vaan piintyneestä valmentajan, tuomarin tai pelikavereiden tahdon huomiotta jättämisestä. Miehen on tiedettävä, että kun hän jättää vaimon tunteet huomiotta ja pelaa kovaa peliä saavuttaakseen mahdollisimman paljon vain itselleen, hän voi tehdä raskaan synnin – loukata vaimoa niin, ettei yhdyntä enää hänen mielessään liity rakkauteen, iloon ja mielihyvään. Naisenkin, kun hän jatkuvasti kieltäytyy astumasta pelikentälle – eli kun hän kieltäytyy yhdynnästä säännöllisesti mitättömistä tai ymmärtämättömistä syistä – on muistettava, että hetkellinen hyöty voi pidemmällä aikavälillä johtaa avioliiton hajoamiseen, pettämiseen tai suhteen kylmyyteen. Pelaaja on teoistaan vastuussa ja kantaa niistä seuraukset. Kun hän menee liiallisuuksiin, hänen uransa menee pilalle.

4. Mestariksi tuleminen

Mestaruus saavutetaan iän myötä. Hengellinen ja moraalinen kypsyyden saavutetaan asteittain, ajan mittaan. Kukaan ei ole tullut hetkessä pyhäksi ja (seksin alueella) puhtaaksi. Mestari ei vain tunne pelin sääntöjä eikä hän vain hallitse ottelun strategiaa – hänellä ei ole pelkästään hyvä tekniikka. Mestari osaa sijoittua oikein saadakseen pallon yllättäen niin, että pääsee mahdollisimman lähelle maalia. Hän osaa hyödyntää tilanteen ja tehdä maalin. Mestari on kuin pyhimys. Hän rakastaa peliä, ja se on hänen menestyksensä salaisuus. Jalkapallo on hänen elämänsä ja ilonsa. Jokaisessa liikkeessä näkyy pallonkuljetuksen keveys, finessi ja tehokkuus. Tällainen on myös katolisen moraalin ideaali. Toisiaan rakastavien aviopuolisoiden pyhä ja Jumalan täyttämä elämä on kuin mestarin peli – se on hankittu hyve, taito, kyky, joka syntyy ihmisessä Pyhän Hengen vaikutuksesta. Mestari, joka antaa fantasioidensa ja ideoidensa nousta maalintekoon, ei tunne olevansa sääntöjen eikä edeltä harjoitellun taktiikan tukahduttama. Hän ei kysy ottelun aikana valmentajalta, onko hänen laukaistava vai kenties syötettävä pallo toiselle pelaajalle. Hän on vapaa sanan parhaassa merkityksessä. Hän tuntee rakastamansa pelin ja hyödyntää sen tarjoamat mahdollisuudet. Hän täyttää Jumalan tahdon.

Kuinka saada aikaan seksuaalinen siivo?

Ihminen kasvaa ja kypsyy asteittain jokaisella elämänalueella. Opimme kävelemään, kirjoittamaan ja lukemaan pikkuhiljaa... Tämä totuus on niin itsestään selvä, ettei se vaadi lisäselityksiä. Unohdamme kuitenkin, että sama koskee hengellistä ja moraalista elämäämme. Ihmisestä ei tule hetkessä pyhimystä eikä seksuaalisesti puhdasta. Aviopuolisot kypsyvät asteittain (eikä hetkessä) siihen, että heidän yhdyntänsä olisi Jumalan rakkauden merkki, kommuunio, sydänten ja ruumiiden yhdistyminen.

Monilla aviopareilla, jotka ovat yhdynnässä naisen luonnollisen syklin mukaisesti, on kokemus siitä, että tällainen elämäntapa vahvistaa heidän keskinäistä sidettään. Heille ajatus ehkäisystä on niin kaukainen, etteivät he ota sitä edes huomioon, vaikka seksielämässä joutuisikin pitämään pitkiä taukoja. Toisessa ääripäässä ovat avioparit, jotka eivät hyväksy minkäänlaisia rajoitteita, niitäkään, jotka johtuvat heidän ruumiillisuudestaan. He käyttävät säännöllisesti uudenaikaisia ehkäisyvälineitä. Nämä parit eivät välitä kirkon opetuksesta, he eivät edes yritä ymmärtää sen kantaa. Ihmisten valintoja ei kuitenkaan voi luokitella yksiselitteisen mustavalkoisesti. Näiden kahden ääripään välillä on vielä harmaa alue täynnä aviopareja, jotka haluavat olla uskollisia kirkon opetukselle mutta eivät kykene täyttämään sen vaatimuksia. Näin käy erityisesti silloin, kun heidän elämässään tapahtuu jotain vaikeaa ja poikkeuksellista, kun luonnollinen perhesuunnittelu (LPS) vaikeutuu tai vaikuttaa mahdottomalta. Pitkä yhdynnätön jakso on heille suuri kärsimys. He eivät aina selviä koetuksesta.

1. Vaikeita tilanteita

Avioelämässä tulee vastaan tilanteita, jotka vaativat pidempää pidättäytymistä yhdynnästä, esim. tervehtyminen leikkauksen jälkeen tai kun raskaus on uhattuna. Avioparit ovat silloin tietoisia siitä, että rakkaus vaatii heidän yhteisen hyvänsä uhraamista toisen aviopuolison tai vielä syntymättömän lapsen eduksi.

Aviopareilla, jotka ovat työttömyyden aiheuttamassa kriisissä, ilmenee häiriöitä seksielämässä. Kun ihminen ei kestä sisäisiä jännitteitään ja paineitaan, moraalinormit vaikuttavat hänestä yhdentekeviltä.

Yhä useammin on tapauksia, joissa aviopuolisot eivät tapaa toisiaan pitkiin aikoihin, koska mies on töissä kaukaisessa paikassa. Kun he kohtaavat, he eivät osaa pidättäytyä yhdynnästä vaan turvautuvat ehkäisyvälineisiin.

Joskus jokin aviopuolison sairaus, esimerkiksi hepatiitti C – vaikka tarttumismahdollisuus sukupuoliteitse onkin erittäin pieni – aiheuttaa niin suurta pelkoa, että aviopuolisot päättävät kaiken varalta turvallisuussyistä käyttää ehkäisyvälinettä ennen kuin he tulevat sinuiksi sairauden kanssa.

Vaikeampiakin tapauksia esiintyy. Jotkut avioparit pelkäävät raskautta niin paljon, että he luopuvat sukupuoliyhdynnästä lähes kokonaan: ”Nyt viidennen lapsen jälkeen raskaaksi tuleminen pelko on niin iso, että pelkäämme yhdyntää hedelmättömänäkin aikana. Vaikka yhdynnän halu dominoi ajatuksiamme, pidättäydymme vain siksi, ettei meidän pitäisi enää saada lisää lapsia.” Pelon vaikutuksesta aviopuolisot päätyvät ”lisävakuutukseen” silloinkin, kun on hedelmätön aika.

Tällaisia ratkaisuja etsitään myös esim. imettämisen aikana. Imettävä äiti ei pysty tulkitsemaan epäselviä limailmiöitä tai hän hermostuu liman hetkellisestä ilmestymisestä ja katoamisesta. Hän alkaa pelätä, että hän ei taaskaan huomaa sen ilmestymistä. Katoliselle avioparille, joka ei ole hankkinut erinomaisia taitoja näiden ilmiöiden tulkittamisessa (ja joka ei siksi pysty hyödyntämään yhdyntämahdollisuuksia tänä aikana), jää vain yksi mahdollisuus – olla kokonaan olematta yhdynnässä kuukausiin, vuoteen, tms. Intensiivisesti lasta hoitava äiti pystyy

pidättäytymään yhdynnästä näin kauan, mutta miehelle tämä kausi on yleensä hyvin vaikea, ja hän tekee yhdynnän aloitteen.

Usein käy niin, että luonnollisia metodeja käyttäneet naiset ovat tehneet jonkin virheen, esimerkiksi tulkinneet käyrän väärin tai jättäneet huomioimatta tärkeitä seikkoja, mikä on sitten johtanut lapsen sikiämiseen. Joillekin naisille tällaiset ”lipsahdukset” ovat opetuksia tulevaisuuden varalle, jotta he tutkisivat elimistönsä toimintaa ahkerammin. Toiset taas saattavat lannistua ja lakata käyttämästä näitä metodeja, varsinkin sellaiset, joilla on jo monta lasta tai jotka ovat tulleet raskaaksi vielä edellistä lasta imettäessä. Tästä aiheutuu, että aviopuolisot eivät tiettyinä elämänsä hetkenä pysty voittamaan psyykkisiä esteitään. Tarvitaan aikaa ja apua, jotta he voisivat nähdä tilanteensa toisin. Sitä ennen he kuitenkin kapinoivat tai ovat surullisia ja masentuneita.

Kirkossa vaikeiden kysymysten ratkaisuun pitäisi suhtautua hyvin vakavasti. Seksuaalisuuden painoarvo ja aviopuolisoiden vapaus sekä heidän vastuunsa Jumalan ja toistensa edessä on otettava huomioon. Tällaisia ongelmia ei saa ohittaa vain siksi, että ne ovat moraalisesti hyvin monimutkaisia. On mahdollista antaa muutamia ratkaisumalleja, jotka osoittavat aviopuolisoille kirkon ymmärtävyyden ja Jumalan laupeuden sekä antavat heille toivon vaikeuksien ratkaisemisesta ja seksielämän saamisesta kuntoon. Kun aviopuolisot pääsevät lopulta kriisistään, he näkevät, että kirkon opin mukainen elämä ei ole ristiriidassa avioliiton todellisen edun kanssa.

2. Moraalidilemvoja

Aviopuolisot toimivat eri tavoin tilanteissa, joissa raskauden pelko ei anna pitkään aikaan mahdollisuutta olla yhdynnässä. Kypsimmät avioparit yrittävät osoittaa rakkautta monilla muilla tavoilla ja vahvistaa täten aviosidettään. Toiset taas jähmettävät keskinäisen kontaktinsa lähes kokonaan ja riistävät samalla aviosuhteelta lämmön ja intiimiyden. Jotkut käyttävät korvaavia seksuaalisia tyydytysmenetelmiä tai turvautuvat aina välillä ehkäisyvälineisiin.

On myös sellaisia avioliittoja, jotka kokevat olevansa umpikujassa. He tiedostavat selvästi tekevänsä jatkuvasti syntiä, mutta samalla ehkäisy vaikuttaa heistä ainoalta ratkaisulta. Tällaiset avioparit jättävät usein sakramentaalisen elämän kokonaan ja kylmettävät suhteensa Jumalan ja kirkon kanssa. Vielä toiset parit hylkäävät kirkon opetuksen kokonaan (vakuuttuneina kyvyttömyydestään noudattaa sitä) ja alkavat käyttää ehkäisyä säännöllisesti. Vaikka monet näistä aviopareista ei selvästi sano, mitä katolisen moraalin hylkääminen heille merkitsee, niin heissä kuitenkin syntyy vahva tunne siitä, etteivät he kelpaa kirkkoon tai että kirkon oppi on useissa kohdissa mahdoton noudatettavaksi tai kerta kaikkiaan virheellinen. Mitä suurempia vaikeuksia aviopuolisot kokevat, mitä enemmän heidän elämäntilanteensa aiheuttaa epätoivoa, sitä dramaattisemmaksi heidän henkilökohtaisten ongelmien ja kirkon yksiselitteisen opetuksen välinen ristiriita tulee. Moraalikonflikti vaikuttaa aviositeeseen, aviopuolisoiden omaantuntoon, suhteeseen Jumalaan ja kirkon oppiin. Kun konflikti voimistuu, katolinen seksuaalietiikka näyttää heistä epärealistiselta teorialta, eettiseltä ideaalilta, jota on mahdoton toteuttaa. Se vaikuttaa epäinhimilliseltä vaatimukselta, joka pakottaa valitsemaan kahden ei-halutun välillä: joko pitää synnyttää lapsia niin paljon kuin elimistö sietää, tai pidättyä yhdynnästä pitkän aikaa raskauden pelosta.

Kun aviopuolisot huomaavat kykenemättömyytensä pärjätä seksiasioiden kanssa, heidän pitäisi miettiä, mitä ongelmien ratkaisemiseksi tulisi tehdä. Jos raskauden pelko horjuttaa seksielämää ja pakottaa ehkäisyn käyttöön, on etsittävä apua. Jos aviopuolisot haluavat elää Jumalan tahdon mukaan, he löytävät lopulta ratkaisun, joka mahdollistaa seksielämän normalisoinnin ja ratkaisee kivuliaan konfliktin. Kun yhdynnästä on pidättäydyttävä pidemmän aikaa, Jumala antaa heille voiman ristinsä kantamiseen ja lohduttaa heitä. Hän palkitsee heidät hengellisen ja psyykkisen siteen vahvistumisella, puoliset lähentyvät toisiaan tänä vaikeana aikana. Jumala ei anna kenellekään koetusta, joka ylittäisi sietokyvyn. Hän ei vain anna merkitystä

yhdynnättömälle ajalle, hän on myös ennen kaikkea kiinnostunut aviollisen yhdyselämän onnen palautumisesta.

3. Pyhä Henki on kärsivällinen

Aviopuolisot eivät tule heti pyhiksi, vaikka kaikki on kutsuttu pyhyyteen, ”tämä kutsumus toteutuu siinä määrin kuin ihminen pystyy vastaamaan Jumalan käskyyn, kun häntä elävöittää rauhallinen luottamus Jumalan armoon ja omaan tahtoonsa”.¹⁰¹ Avioliiton kutsumus kypsyy siis ajan myötä, eikä sitä voi nopeuttaa keinotekoisesti. Hengelliseen kasvuun tietoisesti pyrkivät avioparit oppivat hitaasti ja vaivalloisesti integroimaan ruumiin vaistonvaraiset reaktiot korkeampien tunteiden ja hengellisyyden kanssa. Pyhä Henki muovaa kärsivällisesti uutta elämäntyyliä ja tekee siitä vähitellen enemmän evankeliumin mukaisen. Seksuaaliset synnit eivät katoa heti, vaikka halu irtautua synnistä olisikin määrätietoinen ja vaikka sukupuoliyhteyttä yrittäisikin kovasti hallita. Puolisot saattavat langeta synteihin vielä vuosikaudet. Vaikeasti hallittavat seksuaaliset jännitteet voimistuvat usein entisestään, kun kriisit, epäilykset tai masennustilat iskevät.

Apostolinen kehoituskirje kristillisen perheen tehtävistä *Familiaris consortio* kiinnittää huomiota siihen, että ”Jumalan viisaan ja rakkaudentäyteisen suunnitelman toteuttamiseen kutsuttu ihminen (...) on historiallinen olento, joka muovautuu päivä päivältä tehdessään monia vapaita päätöksiä: siksi hän tuntee, rakastaa ja tekee moraalista hyvää kehitysvaiheidensa mukaisesti. Samoin aviopuolisot on kutsuttu kehittymään moraalielämässään. Heidän tulisi vilpittömästi haluta tuntea Jumalan lakia yhä paremmin ja tahtoa toimia sen mukaan konkreettisissa päätöksissään.”¹⁰²

Sitaatin olennainen osa on toteamus, jonka mukaan ihminen on historiallinen olento. Sellaisena hän ei saavuta hengellistä ja moraalista täydellisyyttä päivässä. Se tapahtuu asteittain, ajassa, historiassa. Vastakastetulla ja kypsällä kristityllä on erilainen moraalinen tietoisuus. Hengellisen kasvun myötä kristitty oppii tuntemaan, rakastamaan ja tekemään hyvää paremmin, enemmän ja mieluummin. Se, mikä ennen vaikutti epäviisaalta, liian vaikealta, epämieluisalta tai mahdottomalta, osoittautuukin nyt viisaaksi, helpoksi ja mieluiseksi. Vastaavasti alemmalla tasolla hyvää ei tunnisteta niin hyvin, Jumalaa rakastetaan vähemmän eikä hänen käskyjen noudattaminen vaikuta kovin tärkeältä.

Tieto siitä, että ihminen ”tuntee, rakastaa ja tekee moraalista hyvää kehitysvaiheidensa mukaisesti”¹⁰³ suojelee vääriltä odotuksilta, joiden mukaan kaikkien pitäisi tunnistaa hyvä samalla lailla ja olla yhtä kykeneviä sen toteuttamiseen. Yksittäisten ihmisten kehitysvaiheiden erottelu vaikuttaa heidän tekojensa moraaliseen arviointiin. Voidaan sanoa, että mitä vähemmän kehittynyt ihminen on hengellisesti, mitä vaikeampi hänen tilanteensa on, mitä suurempi pelko hänet valtaa, sitä pienempi on tietoisuus teosta ja vastuu synnistä. Mitä suurempaa uhria hyvässä pysyminen vaatii, sitä enemmän sen toteuttaminen on pyhyiden merkki. Samalla kuitenkin kykenemättömyys selviytyä vaikeasta haasteesta saa vastaansa Jumalan suuren laupeuden ja kirkon ymmärryksen.

4. Kirkko auttaa eikä häiritse

Papin ja kirkon perhetyössä mukana olevien katolisten avioparien tehtävä on olla aviopuolisoiden seurana ja apuna heidän kutsumuksensa toteuttamisen tiellä. Tämä koskee myös seksielämän ongelmien ratkaisemista. Joskus apu vaatii papin ja psykologin yhteistyötä, lääketieteellisen neuvon hyödyntämistä, LPS-ohjaajien konsultoimista. Yhä useammin tällainen apu tehoaa vain silloin, kun aviopuolisot kuuluvat johonkin elävään uskonyhteisöön ja saavat pitkäaikaista ja systemaattista opastusta katolisen uskon elämiseen. Tämä vaatii kirkolta uutta sielunhoidollista strategiaa ja

¹⁰¹ FC 34.

¹⁰² Sama.

¹⁰³ Sama.

samalla monien kirkollisten instituutioiden syvää uudistusta, sillä ne eivät valitettavasti nykyään enää johda ihmisiä tehokkaasti elävän Jumalan kohtaamiseen ja arjen ongelmien ratkaisemiseen. Kokonaisvaltaista ja tehokkaampaa lähestymistapaa ihmisten ongelmiin on pohdittava, sillä ”kirkon pedagogian tehtävä on, että aviopuolisot voisivat ennen kaikkea tunnustaa selvästi Humanae vitae - ensyklikan sisältämän opin normatiiviseksi sukupuolielämälleen ja vilpittömästi yrittää luoda näiden periaatteiden noudattamisen mahdollistavat olosuhteet”.¹⁰⁴

Tämä kirkon pedagogisten ponnistusten suunnan osoittava tekstikatkelma on avainasemassa pohdintojemme kannalta. Siinä mainitaan kaksi olennaista hetkeä aviopuolisoiden kääntymyksessä. Ensimmäinen niistä on luonnollisen hedelmällisyysrytmin mukaisen elämän arvonn tunnistaminen ja samalla ehkäisyn moraalisen pahuuden tunnistaminen. Tähän liittyy kirkon moraalisen auktoriteetin tunnistaminen. Tällaisen muutoksen näkyvä seuraus (joka todistaa positiivisesta suhtautumisesta moraalinormiin) on alkaa opetella tunnistamaan hedelmällisyysilmiöitä, yhdyntään säästäminen hedelmättömään aikaan, itsensä kouluttaminen LPS-metodien parempaan tuntemiseen jne. Kun tämä asenne on hyväksytty, alkaa myös kääntymyksen toinen vaihe, jossa aviopuolisoiden ja kirkon näkemysten välillä ei enää ole jännitettä. Uusi jännite ilmenee kuitenkin tahdon ja kyvyn välille – ihminen voi haluta olla kuuliainen Kristuksen opetukselle, muttei silti osata noudattaa luonnollisten menetelmien vaatimaa itseuria. Tällaiset jännitteet voivat ilmetä heti tien alussa tai sitten vasta myöhemmin, kun ongelmat kasvavat, kun tulee aviokriisi tai kun uusi lapsi syntyy. Jännitteitä kokevat aviopuolisot kärsivät usein omantunnonvaivoista siksi, etteivät he osaa elää kirkon opin mukaisesti. He puhuvat ongelmistaan vilpittömästi ja haluavat todella ratkaista ne. Heidän elämäänsä ilmestynyt risti saa aikaan surua, kipua ja itkua. He haluavat elää Jumalan kanssa ja samalla nauttia toistensa läheisyydestä. Heitä ei saa samaistaa niihin aviopuolisoihin, jotka pitävät itseään katolilaisina mutta jotka eivät ole koskaan halunneet eivätkä aikoneet elää kirkon ohjeiden mukaan ja joiden omatunto ei syytä heitä mistään väärästä. Katoliset aviopuolisot, jotka eivät (tahdostaan huolimatta) pysty elämään puhdasta elämää, epäilevät joskus valitsemansa tien etuisuutta ja jopa kapinoivat Jumalaa vastaan. Tällaiset eksistentiaaliset jännitteet ovat kuitenkin tarpeellisia kääntymyksen tiellä. Ne tekevät ihmisen nöyremmäksi, tietoiseksi heikkoudestaan. Silti tällainen ihminen on sinut elämänsä kanssa ja avoin Salaisuudelle.

Yllä siteerattu Familiaris consortion teksti voi auttaa ratkaisemaan moraalidilemmat erityisen vaikeissa tilanteissa, kun loisteliasta ratkaisua ei löydy hetkessä, kun tarvitaan aikaa, jotta ihminen järjestäisi elämänsä kuntoon ja voitaisi häntä piinaavat vaikeudet. Tässä tekstissä ei sanota, että kun moraaliperiaatteet tunnustetaan ja hyväksytään, niin ne pitää osata heti panna käytäntöön, vaan että täytyy ”vilpittömästi yrittää luoda näiden periaatteiden noudattamisen mahdollistavat olosuhteet”. Juuri se, että ihminen on historiallinen olento, joka toteuttaa itseään konkreettisesti ajassa, saa aikaan sen, ettei ihminen ole aina heti valmis toteuttamaan elämässään kaikkia moraalinormeja. Kun normit on pantu käytäntöön ja niitä on noudatettu jonkin aikaa, voi silti ilmetä tilanteita, jotka tuhoavat saavutetun moraalisen järjestyksen. Sen palauttaminen voi vaatia tähän asti tuntemattomien ongelmien kärsivällistä ratkomista. Pelkkä moralisointi, seksuaalisten käyttäytymismallien muuttamiseen kehottaminen ja ankarien vaatimusten asettaminen kaatuu usein ihmisten kykenemättömyyteen toteuttaa niitä. Kirkon periaatteiden erinomainen tunteminen ja vilpittömän halu noudattaa Jumalan käskyjä ei ratkaise automaattisesti seksuaalisia ongelmia, se ei automaattisesti vahvista ihmisen tahtoa eikä kykyä hallita seksuaalisuutta.

5. Asteittaisuuden laki

Ei ole banaalia sanoa, että ilman elävää uskoa ja rakkautta Jumalaan aviopuolisot eivät kykene tekemään tiettyjä päätöksiä, jotka järjestäisivät heidän seksielämänsä kirkon ohjeiden mukaiseksi.

¹⁰⁴ Sama.

Kristityn sydämeen vuodatettu Jumalan rakkaus on se sisäinen tekijä, joka mahdollistaa asenteiden ja tekojen muutoksen. Jos Jumalan läsnäolosta ei ole kokemusta eikä ole vakuuttunut hänen jatkuvasta kaitselmuksestaan, niin monille elämän tapahtumille ei pysty antamaan merkitystä. Siksi kirkon autenttinen pedagogia avioparien kanssa, niidenkin, jotka eivät osaa ratkaista seksuaalisia ongelmiaan nopeasti ja yksiselitteisesti, ”näyttää realisminsa ja viisautensa vain silloin, kun (...) se moninkertaistaa ponnistuksensa luodakseen ja ylläpitääkseen kaikkia niitä ihmiselämän psykologisia, moraalisia ja hengellisiä edellytyksiä, jotka ovat välttämättömiä arvojen ja moraalinormien ymmärtämiseksi ja elämiseksi. Ei ole epäilystä, että näihin edellytyksiin on luettava pysyvyys ja kärsivällisyys, nöyryys ja hengen voima, lapsenkaltainen luottamus Jumalaan ja hänen armoonsa, säännöllinen rukous sekä eukaristian ja ripin sakramentteihin turvautuminen (...). Välttämättömiin edellytyksiin kuuluu kuitenkin myös ruumiillisuuden ja sen hedelmällisyysrytmien tunteminen.”¹⁰⁵ Jos esim. tämä viimeinen edellytys puuttuu eli aviopuolisot eivät tunne luonnollisia menetelmiä hyvin, niin he kieltävät väkisin moraalinormin ja käyttävät ehkäisyä eivätkä luota kirkon oppiin. Luetellut edellytykset ovat tarpeellinen ohje pelkojen murtamiseksi ja rauhan saavuttamiseksi yhdynnässä. Ne osoittavat, että moraalit riippuu ihmisen hengellisyyden kehittymisestä.

Monissa tapauksissa luottamus luonnollisiin metodeihin syntyy vasta sitten, kun aviopuolisot ovat ratkaisseet vaikeimmat henkilökohtaiset ongelmansa, kun he ovat tulleet sinuiksi kivuliaan menneisyytensä kanssa. Joidenkin aviopuolisoiden on ensin tultava toimeen omissa suhteissaan ennen kuin he voivat järjestää seksielämänsä kirkon opetuksen mukaiseksi. Suhteessa voi olla jännitteitä, jotka vaikuttavat kielteisesti intiimielämään; jompikumpi osapuoli saattaa kantaa sisällään vakavia hengellisiä tai psyykkisiä taakkoja (kuten anteeksiannon puute), jotka tuhoavat suhteen. Hengelliset tai psyykkiset häiriöt saattavat jopa tehdä elimistön tarkkailun ja tulkinnan mahdottomaksi. Konfliktissa olevat avioparit toteavat usein hyvin vakuuttuneesti ja voimakkaasti, ettei heidän suhteessaan voi käyttää LPS-metodeja, he näet vaistoavat, että näitä metodeja voi käyttää vain silloin, kun todellisen kumppanuussuhteen rakentamiseen on halua ja kykyä. Naisilla elimistön tarkkailu on riippuvuussuhteessa oman naiseuden hyväksymiseen ja terveeseen elämäntapaan.

Seksuaalisuuden aluetta ei pysty aina järjestämään kuntoon nopeasti. Tämä ongelma näkyy selvästi niillä aviopareilla, jotka ovat yhdessä kotona vain muutaman päivän vuodessa, kun mies on pääosin ulkomailla töissä. Kuinka ratkaista masturbaation ongelma erossaoloaikana ja ehkäisyn ongelma silloin, kun mies on lyhyen aikaa kotona juuri vaimon hedelmällisenä aikana?

Tässä on paikallaan asteittaisuuden laki, joka puhuu moraalisen elämän edellytysten luomisesta. Kaikkia ongelmia ei aina voi ratkaista välittömästi, vaikka haluaisikin. Suurimmassa osassa tapauksista ratkaisua täytyy työstää, on luotava edellytykset paremmalle moraalielämälle. Tässä konkreettisessa tapauksessa täytyy ensin palauttaa avioelämän normaalitila. Avioparilla on kutsumus asua yhdessä, ja vasta kun se tapahtuu, on realistinen mahdollisuus järjestää seksielämä säännönmukaiseksi. Samoin on muillakin elämäntiloilla. Jos isä on ulkomailla, hän ei pysty kasvattamaan lapsiaan. Mitkään puolittaiset ratkaisut kuten Skype-kasvatus eivät riitä. Hänen on palattava mitä nopeimmin kotiin ja huolehdittava lapsista vaimon kanssa. Kondomin käyttö on vain pinnallisesti hyvä ratkaisu, jonka pitäisi muka palauttaa avioliiton ykseys, kun itse asiassa avioliiton turvalliseksi kehittymiseksi miehen on muutettava asumaan vaimonsa kanssa. Tällaiset väliaikaisratkaisut eivät poista ongelmaa. Ne ovat vain merkki siitä, että avioliitto etenee huonoon suuntaan.

¹⁰⁵ FC 33.

6. Väliaikaisuus ei ole normi

Todella katolisia aviopareja, jotka vilpittömästi haluavat noudattaa kirkon oppia mutta jotka kärsivät seksiongelmista, kannattaa muistuttaa (pelkäämättä, että he löytävät nyt oikeutuksen ehkäisyn käytölle) siitä, että he ovat moraalista lankeemuksistaan huolimatta matkalla Jumalan luokse. Kun ihmisissä on tahto elää kirkon opetuksen mukaan, heidän uskoaan ei saa kieltää sillä perusteella, että he eivät pärjää seksiasioissa, että he eivät ole vielä pyhiä eivätkä elä poikkeuksellisen puhtaasti. On tietysti olemassa pelko siitä, että hengellisen kasvun dynamiikan, psykologisten riippuvuussuhteiden ja niihin liittyvien moraalinyanssien osoittaminen yksinkertaisen ehkäisykiellosta muistuttamisen sijaan edistäisi väärinkäytöksiä. Jokainen voi näet sanoa olevansa tällä hetkellä liian epäkypsiä noudattaakseen käskyjä ja kykenemätön hillitsemään seksuaalisuuttaan ja ilmoittaa aikovansa elää kehitysasteensa mukaisesti, kunnes suuremman kypsyyden aika koittaa. Tilanteen vaikeuden voi väittää vaativan kirkon vaatimuksista poikkeamista, kunnes elämäntilanne parantuisi. Tämän takia kehotuskirje korostaa, että ”sitä, mitä kutsutaan ’asteittaisuuden laiksi’, ei voi samaistaa ’lain asteittaisuuteen’, ikään kuin Jumalan laissa olisi erilaisia käskyasteita eri ihmisille ja tilanteille”.¹⁰⁶ Kun ihminen alkaa asettaa itselleen omat moraalinorminsa sen perusteella, kuinka hän itse arvioi kypsyytensä tai tilanteen vakavuuden, niin hän ei ikinä näe kypsyytensä hedelmiä eikä ikipäivänä löydä maan päältä ideaaliolosuhteita evankeliumin mukaisen moraalin toteuttamiseksi. Kokemus osoittaa, että seksin alueella (jolla on taipumus muovata ihmistä) ponnistuksen puute synnin voittamiseksi pikemminkin juurruttaa pahoja tapoja (tai johtaa paheeseen) kuin auttaa asteittaisessa paranemisessa. Kun ehkäisyä alkaa kerran käyttää ”väliaikaisesti”, valitulta tieltä on sen jälkeen vaikea poistua. Väliaikaisuuden tilaa voi aina pidentää, ja sen oikeuttamiseksi löytyy aina joitain painavia syitä.

Sielunhoitajan virhe voi olla siinä, että hän luottaa naiivisti, että ihmisen omatunto kypsyy itsestään hylkäämään virheelliset näkemykset ilman että hänelle julistetaan Kristuksen oppia. Hän saattaa säälistä vapauttaa aviopuolisot sitovasta moraalilaista ja antaa heille omanlaisensa ”lisenssin” ehkäisyä varten vaikeissa tilanteissa. Siksi pappien pitäisi osata erottaa toisistaan väärän elämäntyylin salliminen ja toisaalta aktiivinen ja rakentava tukeminen kasvun tiellä siihen saakka, kunnes ihminen on kykenevä valitsemaan tai toteuttamaan hyvän. Sielunhoidollinen ”asteittaisuuden laki” konkretisoituu kärsivällisessä ja ymmärtäväisessä asenteessa moraalisesti kypsyvää ihmistä kohtaan mutta myös parannuksen vaatimisessa, joskus ”vaatimuksessa irtautua synnistä määrätietoisesti ja pyrkiä pysyvästi täydempään yhdistymiseen Jumalan tahdon ja hänen rakkaudellisten vaatimustensa kanssa”.¹⁰⁷ Tilanteissa, joissa on rauhoiteltava syyllisyydentunteen piinaamaa omaatuntoa, tätä ei tehdä ehkäisyn sallimisella vaan muotoilemalla harkitsevia ja viisaita näkemyksiä ihmisen vastuullisuudesta.¹⁰⁸

Rima on kirkossa kaikille samalla korkeudella. Yhdet parit ylittävät sen vaikeuksista ja haluavat hypätä vieläkin korkeammalle. Toiset hyppäävät oikein hyvin, mutta pudottavat riman silti usein pidättyvyyden aikana. On myös pareja, jotka pystyvät nousemaan korkealle riman tuntumaan, mutta eivät aivan pysty ylettymään siihen. Jos he harjoittelevat kestävästi, he onnistuvat tässä vaikeassa haasteessa. On myös aviopareja, joilla ei ole tarvittavaa kuntoa. Pelkkä riman lähelle pääseminen vaatii heiltä muutaman vuoden harjoittelua. Siinä tapauksessa voi iloita siitä, jos he pystyvät nousemaan maasta edes vähän.

¹⁰⁶ FC 34.

¹⁰⁷ VdR 3, 9.

¹⁰⁸ Ks. PH 10.

7. Kypsyminen

Familiaris Consortion ja rippi-isien Vademecumin kirjoittajat eivät mahdollisista vääristä tulkinnoista huolimatta pelkää tuoda kirkon piiriin ajattelua ihmisestä asteittain kehittyvänä olentona. Seksielämän ongelmien tarkastelussa auttaa näkemys ihmisestä, joka kypsyy Jumalan käskyjen noudattamiseen eikä vielä tietyssä kehitysvaiheessa osaa pärjätä seksuaalisuutensa kanssa ja lankeaa siksi syntiin. Evankeliumin hengessä ymmärretty totuus ihmisen kypsymisestä suojelee katolisia aviopuolisoita, jotka haluavat vilpittömästi noudattaa kirkon oppia. Se suojelee heitä epäilemästä opin pätevyyttä erityisesti silloin, kun he eivät arkielämässään pärjää seksiongelmiensa kanssa. Tämä totuus ymmärretään oikein silloin, kun aviopuolisot, jotka ovat todenneet hetkellisen kykenemättömyytensä sukupuolielämään naisen luonnollisen syklin mukaisesti, eivät lannistu vaan yrittävät mahdollisimman nopeasti palata moraalilain noudattamiseen. ”He eivät voi (...) pitää lakia vain puhtaana tulevaisuudessa saavutettavana ideaalina, vaan heidän pitäisi kohdella sitä Kristuksen käskynä tehdä sinnikäästä työtä vaikeuksien voittamiseksi.”¹⁰⁹ Kun katolisen avioparin elämässä tulee vastaan tilanne, jossa he lankeavat kiusaukseen ja turvautuvat ehkäisyyn pelon tai muiden vaikeuksien takia, niin heidän edessään on aina ja muuttumattomasti seuraava valinta – paluu luonnollisen hedelmällisyysyksen mukaiseen elämään.¹¹⁰

¹⁰⁹ FC 34.

¹¹⁰ K. Knotz, *Zasady spowiedzi małżonków według Vademecum dla spowiedników*, teoksessa *Sztuka spowiedania się. Poradnik dla księży*, red. H. Machoń, B. Ciastoń, WAM 2006, s. 291–305.

Aviollisten syntien pyramidi

Aviopuolisoiden yksiselitteinen päätös torjua ehkäisyvälineet ja elää ihmisluonnon mukaan ansaitsee erityisen arvostuksen ja kunnioituksen. Kun he pysyvät sinnikkäästi ”pelastuksen kaidalla tiellä” mutta eivät tällä tiellä aina pysty hallitsemaan ruumistaan ja siksi kiihottuvat liiallisesti, heidän on saatava kokea ymmärrystä näitä vaikeuksia kohtaan.

Kaikkia oman hedelmällisyyden pelkoon liittyviä seksiongelmia ei saa pistää samaan pussiin. Hienotunteisuuden puute johtaa suuriin jännitteisiin seksielämässä varsinkin niiden tapauksessa, jotka haluavat vilpittömästi noudattaa kirkon oppia, vaikkeivät siihen aina pystykään. Täytyy osata erottaa avioelämän monimutkaisen todellisuuden nyanssit.

Kun vuorikiipeilijät valloittavat korkeimpia huippuja, heidän kaatumisiaan ja epäonnistumisiaan ei tuomita ankarasti. Ne ovat osa pitkää ja vaikeaa tietä huipulle. Näitä ihmisiä on kunnioitettava heidän rohkeudestaan ja taipumattomuudestaan. Tällaisia sankareita tämänpäiväisessä maailmassa ovat katoliset aviopuolisot, jotka yrittävät vaivoin noudattaa jaksottaista pidättyvyyttä.

Pidättyvyysjakson seksiongemia ei tule automaattisesti raskauttaa kuolemansynnin statuksella. Aviopuolisoiden auttaminen yhä kauniimpaan rakkauteen kypsymisessä ei perustu ankarien moraalityömiöiden muotoilemiseen vaan ennen kaikkea yritykseen ymmärtää ihmistä hänen monimutkaisessa moraaliossa tilanteessaan ja olla hänen seuranaan tiellä kohti pyhyyttä. Hienotunteisuuden puute seksielämän alueella tekee kirkon opista turhan rigoristisen juuri siinä, missä sen pitäisi olla ymmärtäväinen niiden heikkouksia kohtaan, jotka yrittävät maailman valtavista paineista huolimatta rakentaa katolista kulttuuria ja jotka heikkouksistaan huolimatta pysyvät uskollisesti Jumalan yhteydessä. Sielunhoitajien on tajuttava, että naisen hedelmällisyyden mukainen elämä ei enää ilahduta, kun joskus pitkänkin pidättyvyyden moraaliseen valintaan liittyy yhä kasvava syyllisyyden tunne kykenemättömyydestä noudattaa pidättyvyyttä ihanteellisesti. Syyllisyyden tunteen (joskus hyvin vahvan sellaisen) karakterisoimat pidättyvyyden jaksot – jotka altistavat aviopuolisot toistuvalla itsetyydytyksen synnille, liian pitkälle meneville hyväilyille tai keskeytetylle yhdynnälle – heikentävät naisen syklin mukaisen elämän arvoa. Kirkon opetuksen nimissä lapsi heitetään pesuveden mukana. Luonnollisten perhesuunnittelumetodien valinta ei saa synnyttää tunnetta raskaisiin synteihin lankeamisesta ja täten raskauttaa moraalista taakkaa. Tämän tien pitäisi synnyttää omantunnonrauhaa ja elämäniloa sekä arvokkuuden tunteen siitä, että luonnonlakia kunnioitetaan huipulle kiipeämisen epätäydellisyyksistä huolimatta. Jos kirkko haluaa puolustaa LPS-metodeja, sen on ymmärrettävä aviopuolisoiden ongelmia, jotka syntyvät ikään kuin näiden metodien ”sisällä”, kun aviopuolisot soveltavat niitä uskollisesti ja pidättyvät yhdynnästä joskus jopa sankarillisen pitkiä aikoja.

1. Ehkäisevät teot ja ehkäisyvälineet

Kun ei-kristillinen kulttuuri painostaa nykyään massiiviseen hormonaalisten ehkäisyvälineiden käyttöön ja jopa aborttiin, on hyvin tärkeää, että pidättyvyysjakson seksiongelmiensa kanssa kamppailevat katoliset avioparit ymmärtäisivät, että ehkäisevä käyttäytyminen eroaa ehkäisyvälineistä, jotka puolestaan eroavat aborttiivisistä teoista ja abortista. Vaikka näiden menetelmien yhteinen nimittäjä on pyrkimys siihen, ettei lapsi synny, niin abortti, kierukka, hormonaalinen ehkäisy, kondomi, keskeytetty yhdyntä tai yhdynnän ulkopuoliseen orgasmiin johtavat hyväilyt eroavat toisistaan merkittävästi aviopuolisoiden elämässä ilmenevien seurausten puolesta – niin aviosuhteen tuhoutumisen (keskeytetty yhdyntä voi johtaa joidenkin vuosien kuluttua naisen alavatsan neuroottisiin kipuihin, abortti taas voi johtaa heti seksuaaliseen kylmyyteen), seurausten peruuttamattomuuden (vertaa kondomia ja sterilisaatiota) kuin niiden aiheuttamien vahinkojen korjaamisen helppouden tai vaikeuden (aviorikoksen aiheuttamat

dramaattiset kriisit) puolesta. Vaikka kaikkia näitä pidetään pahana, ne vaativat erilaisia lähestymistapoja.

Ehkäisevät teot (eli seksuaalisen nautinnon saaminen yhdynnän ulkopuolella hyödyntämällä ruumiin tarjoamia mahdollisuuksia) heikentää aviosuhdetta ja tekee siitä tietyllä lailla pinnallisen. Ehkäisyvälineet (kondomi, hormonipilleri) väärentävät suhdetta vielä enemmän estämällä tai muuttamalla ihmisruumiin toimintaa. Edelliset häiritsevät katolista kristillistä kulttuuria enemmän tai vähemmän, jälkimmäiset vievät aviopuolisot katolisen kulttuurin ulkopuolelle aivan toisenlaiseen elämäntapaan. Edelliset ovat ”pehmeän” LPS:n harjoittamista, eli ne mahtuvat vielä naisen hedelmällisyysyksiä kunnioittavaan elämäntyyliin; jälkimmäiset merkitsevät jo astumista pois tieltä, joka johtaa kypsään rakkauteen.

2. Kiihottavat hyväilyt

Toisiaan rakastavat aviopuolisot jakavat rakkautta toisilleen osoittamalla hellyyttä, painautumalla toisiaan vasten ja hyväilemällä toisiaan. Nämä ovat välttämättömiä, normaaleja ja spontaaneja tapoja osoittaa rakkautta, eikä niihin sinänsä liity vääriä tekemisen aikomusta. Kokemus osoittaa, että avioparit eivät usein osaa pysyä kohtuullisuudessa rakkaudenosoituksissaan.

Hellyydenosoitukset ja niihin liittyvä enenevä intiimiyys johtavat helposti yli sen ohuen rajan, jonka ulkopuolella ei enää pysty pysäyttämään kasvavaa kiihotusta. Hyväilyjen tietyssä vaiheessa syntyy halu rikkoa sovitut rajat. Joskus vaimo, joka ei haluaisi miehen hyväilyjen menevän liian pitkälle, tuntee, ettei itse pysty enää kohta lopettamaan, ellei mies pysähdy. Toisinaan mies tuntee vaimon rohkaisevan häntä läheisyyteen, ja halu on niin kova, ettei hän pysty lopettamaan ajoissa. Viaton halaus muuttuu spontaanisti vahvasti kiihottaviksi hyväilyiksi, jotka päättyvät orgasmiin ilman täyttä yhdyntää.

Mainitut teot ovat usein seurausta rakkaudenosoituksista, jotka muuttuvat spontaanisti vaikeasti hallittavaksi kiihotukseksi. Niihin ei siis ryhdytä aina ehkäisy tarkoituksessa, mikä vaikuttaa myös tekojen moraaliseen arviointiin. Yleisesti ottaen kyseessä ovat sellaisten avioparien luonnolliset halut ja heikkoudet, jotka ovat uskollisia peruskysymyksessä eli ehkäisyvälineiden käyttämättömyydessä. Tällaiset hyväilyt eivät tuhoa naisen hedelmällisyyttä eivätkä aiheuta varhaista keskenmenoa. Ne kumpuavat ihmisen heikkoudesta ja sukupuolivietin suuresta voimasta.

Näyttää siltä, että miehet kokevat naisia harvemmin omantunnonvaivoja tällaisista hyväilyistä; miehet eivät näe niissä mitään pahaa, kun taas naisilla reaktiot ovat vaihtelevampia. On naisia, jotka todella kokevat näissä tilanteissa suurta tyydytystä, kun taas toisille ne ovat psyykkisesti (joskus jopa fyysisesti) vaikeita kestää. Kokemus riippuu suuresti määrin henkilökohtaisesta herkkyydestä, kasvatuksesta ja kulttuurista, omantunnon arkuudesta, suhteesta mieheen, yhteisymmärryksestä, hyväilyjen tiheydestä ja siitä, kuinka kauan niitä on harjoitettu...

Hyväilyjen tarve ja reagointitapa seksuaalisiin ärsykkeisiin ovat hyvin yksilöllisiä asioita. Ei ole mahdollista sanoa konkreettisesti, millaisia hyväilyjä aviopuolisoiden tulisi välttää ja mihin he voivat ryhtyä. Ei voi tehdä ”sallittujen hyväilyjen katalogia”.¹¹¹ Sen sijaan voi tutkia omaatuntoaan ja keskustella puolison kanssa tunteistaan. Olennaista on, että aviopuolisot itse löytäisivät rajansa keskinäisessä dialogissaan, jotta läheisyyden muodot tukisivat heidän rakkauttaan eivätkä kiihottaisi heitä liikaa ja jotta sopiva etäisyys auttaisi heitä kestämään ilman tällaista kiihotusta tappamatta samalla hellyyttä ja emotionaalisen sekä ruumiillisen läheisyyden tunnetta. Aviorakkaus voi kehittyä rauhassa, kun aviopuolisot tietävät, että eroottiset ajatukset aviopuolisosta flirttailun ja hellyydenosoitusten aikana eivät ole syntejä vaan merkkejä elävistä tunteista toista kohtaan. Syntiä eivät myöskään ole hellyydenosoitukset eivätkä hyväilyt, kun ne syntyvät tarpeesta osoittaa toiselle rakkautta. Jos ne johtavat orgasmiin, mitä ei voi täydellä varmuudella sulkea pois, sitä ei kuulu kohdella tahallisenä toimintana. Tämä tarkoittaa, että vaikka

¹¹¹ Ks. K. Jankowiak, *O okazywaniu miłości w małżeństwie*, „Wieczernik” 74(32)1996, s. 1.

aviopuolisoiden vastuun astetta on hankala mitata, niin tällaisten tekojen moraalisisessa arvioinnissa on otettava huomioon lieventävät asianhaarat, jotka vähentävät vastuuta.

Tällä elämänalueella aviopuolisot tarvitsevat keskinäistä rehellisyyttä enemmän kuin tarkkoja lakeja ja sääntöjä. Ilman rehellisyyttä aviollisen puhtauden tiellä ei edisty. Vahvasti kiihottavia hyväilyjä ei voi välttää avioliitossa, joka ei ole ideaali-ihmisten liitto. Vain jatkuva ja systemaattinen rajojen rikkominen, jolla on jo elämäntavan piirteet, eli säännöllinen täyden seksiaktin välttäminen, luokitellaan synniksi. Aina välillä ilmenevät aistien hillitsemiseen liittyvät ongelmat ovat aviopareilla yleisiä. Näitä ongelmia on kaikkein uskonnollisimmilla ja hengellisimmilläänkin aviopareilla.

Tällainen käsitys antaa LPS-metodeja käyttäville pareille turvallisuudentunteen ja mahdollistaa aviollisen rakkauden kasvun vaikeana hedelmällisyyden aikana ilman jatkuvaa tunnetta vaanivasta synnistä. Tie puhtauteen edellyttää pitkää seksuaalisuuden ja hengellisyyden integroimisen prosessia, hyväilyihin ja ruumiilliseen läheisyyteen liittyvien vaikeuksien asteittaista voittamista. Vaikeudet ja tappiot kehityksen tiellä voi ottaa rauhassa vastaan vain silloin, kun intiimi läheisyys on iloinen elämys, joka rakentaa aviosuhdetta. Toisiaan rakastavat aviopuolisot pystyvät pätevästi arvioimaan, onko heidän intiimiytensä molemminpuolinen lahja vai egoismin ilmenemä. Tästä arviosta riippuu se, voivatko he ottaa vastaan pyhän kommuunion kohdellen sitä heikkojen ihmisten vahvistuksena tiellä kohti puhtautta.

3. Keskeytetty yhdyntä

Keskeytetty yhdyntä (toisin kuin kiihottavat hyväilyt) vaatii tietoista päätöstä erityisesti mieheltä, ja siksi hän on myös siitä vastuussa. Keskeytetty yhdyntä ei anna mahdollisuutta kokea samanlaista ykseyttä kuin täysi yhdyntä. Se keskeyttää hetken, joka on mitä tärkein aviollisen ykseyden rakentamiselle, juuri kun aviopuolisot ovat sulautumaisillaan toisiinsa, aivan täyttymyksen kynnyksellä. Rakkauslaulu ei saa soida loppuun asti, puoliset eivät yhdisty täysin. Kun aviopuolisot harjoittavat keskeytettyä yhdyntää, heidän suhteeseensa hiipii tietynlainen vilppi. Kun he ryhtyvät yhdyntään, he sanovat toisilleen sanattomasti, että he rakastavat toisiaan niin paljon, etteivät enää pysty odottamaan, mutta yhdynnän aikana molemmat miettivät, milloin heidän välilleen muodostuva ykseys pitäisi keskeyttää. Keskeytetyn yhdynnän ongelma on valheellinen suhde, ristiriitaisten viestien lähettäminen: ”haluan luoda kanssasi syvän yhteyden, olla sinua mahdollisimman lähellä”, mutta samaan aikaan: ”haluan keskeyttää välillemme muodostuvan yhteyden, en halua antaa itseäni sinulle loppuun asti”. Tätä lähetettyjen viestien ristiriitaisuutta ei aina tiedosteta, mutta se koetaan jonkinlaisen vilpin tunteena. Se heijastuu jokapäiväisessä aviosuhteessa samoin kuin se, että aviopuolisot vakuuttavat toisilleen rakkauttaan samalla, kun he ovat toisilleen pahanilkisiä. Ristiriitaisten viestien lähettäminen tuhoaa luottamuksen ja ahdistaa psyykkisesti.

Miehet eivät usein näe suhdetta naisen seksuaalisen haluttomuuden ja keskeytetyn yhdynnän välillä. Miehellä on subjektiivinen tunne, ettei hän tee mitään väärää naiselle, ettei hän vahingoita häntä. Hän tuntee toteuttavansa miehuuttaan, koska tällainen yhdyntä on hänen toimintaansa ja hän on vastuussa vetäytymisen oikeasta hetkestä. Molemmat osapuolet luulevat keskeytetyn yhdynnän olevan yksinkertaisin tapa pärjätä hedelmällisyysongelman kanssa sekaantumatta naisen elimistön toimintaan. Naisille ongelma on kuitenkin suurempi. Keskeytetyn yhdynnän harjoittaminen johtaa usein seksuaaliseen haluttomuuteen, koska se ei synnytä syvää persoonienvälistä suhdetta. Lisäksi tämä on vähiten tehokas menetelmä välttää lapsen sikiäminen. Tästä tietoiset naiset jäävät epävarmoiksi siitä, onko hedelmöitys sittenkin tapahtunut. Kuukautisten (hedelmöittymisen puutteen merkki) odottamisen stressi vie monilta naisilta ilon tällaisista läheisyyden hetkistä.

Suhteen rakentumista haittaavana tekona ja tehottomana tapana ehkäistä ei-haluttua raskautta keskeytetty yhdyntä voi aiheuttaa joissakuissa neuroottista rauhattomuutta,¹¹² impotenssia, seksuaalista kylmyyttä, orgasmiongelmia ja ennen aikaista ejakulaatiota.¹¹³ On olemassa tiedostamaton yhteys keskeytetyn yhdynnän ja hermostuneisuuden, aviopuolisoiden molemminpuolisen vihamielisen asennoitumisen välillä.

Kun (hyvät ja aviopuolisoille tarpeelliset) hyväilyt menevät liian pitkälle ja päättyvät naisen tahdon vastaisesti keskeytettyn yhdyntään, niin on tärkeää, että vaimo keskustelisi miehen kanssa sopivana aikana saadakseen hänet luopumaan tästä tavasta ja asettaakseen yhteisiä rajoja. Hänen ei ole pakko ilmaista vastustustaan juuri ennen keskeytettyä yhdyntää eikä myöskään vetäytyä yhdynnästä.¹¹⁴ Sen, ettei hän sisäisesti hyväksi tällaista käyttäytymistä, ei pitäisi muuttua passiivisuudeksi eikä mielihyvää riisutuksi seksuaaliseksi jäykkyydeksi (tämä olisi epänormaalia käytöstä toisiaan rakastavien ihmisten avioliitossa). Moraalisella teolla – sisäisellä suostumuksen puutteella – ei ole mitään tekemistä seksuaalisen haluttomuuden kanssa sinänsä.

Anaaliseksi eli peniksen työntyminen peräaukkoon ei ole normaali seksiakti. Tällainen teko ei rakenna aviosuhdetta vaan on haitaksi myös terveydelle (aiheutuneet haavoittumat altistavat tartunnoille). Peräaukon rakenne ei sovellu sukupuoliyhdyntään. Miehillä ei ole oikeutta vaatia vaimoilta tällaista yhdyntää.

4. Rajojen ylittäminen

Aviopuolisot voivat päästä hyvin syvään yhteyteen toistensa kanssa seksiaktin aikana, kun he kunnioittavat ruumiillisuuttaan – kun he pyrkivät mielihyvään ja nauttivat siitä käyttäen hyväkseen ihmisruumiin luonnollisia ominaisuuksia – ”sitä, mitä voin tarjota puolisolteni ruumiillani ja sitä, mitä hän voi tarjota minulle omallaan”.

Raja ylitetään aviosuhteen vahingoksi, kun puoliset alkavat käyttää erilaisia stimulaattoreita kuten penisrenkaita, vaginakuulia, kiihotusta vahvistavia kemiallisia aineita tms. Näiden ideana on aiheuttaa ja voimistaa mielihyvää keinotekoisesti, mahdollistaa tai ikään kuin väkipakolla ”puristaa” ruumiista ulos suurempi nautinto kuin mitä kahden toisiaan rakastavan ihmisen ruumiillisuus normaalisti antaa.

Sama ongelma – omien ruumiiden ulkopuolelle meneminen – ilmenee siinä, kun aviopuolisot käyttävät ehkäisyvälineitä eli kyseenalaistavat hedelmällisyssyklin merkityksellisyyden ja sekaantuvat avioliiton hedelmällisyyteen eli kieltävät vielä toisella tavalla ihmisruumiin ehdot.

Ihmisen fysiologian kunnioitus tarkoittaa myös eri ruumiinosien tarkoituksenmukaisuuden tunnustamista. Koko ruumis soveltuu hyväiltäväksi, suudeltavaksi ja kiihotettavaksi, mutta oikea seksiakti on fysiologisesti perustellusti vain peniksen työntyminen naisen sukupuolielimiin ja siemensyöksy vaginan sisällä.

Tällainen täyden seksiaktin määritelmä on nykyaikana tarpeen, kun ”seksimarkkinat” ehdottavat hyvin monia erilaisia seksuaalisen tyydytyksen tapoja. Koska naisen sukupuolielimet ovat luonnollinen ja fysiologian mukainen paikka siemensyöksylle, niin kaikkia hyväilyjä, joiden päätteeksi siemenneste päätyy naisen suuhun (tietoisesti eikä hyväilyissä tapahtuneen kommunikaatiovirheen takia) tai peräaukkoon pidetään luonnottomina ja samalla aviosuhdetta vahingoittavina tekoina.

Kun aviopuolisot lähtevät tielle, jolla ei kunnioiteta ruumiillisutta, he päätyvät huteralle maaperälle. He ovat jatkuvasti tyytymättömiä ja alkavat banalisoida ja välineellistää avioaktia todellisen ja syvän suhteen kustannuksella. Mielihyvää välittäminen ei enää ole yhden

¹¹² Ks. Freud, *Introduction à la psychoanalyse*, Paris 1961, s. 373.

¹¹³ Ks. G. Giusta, *Dizionario del sesso*, Roma 1997, s. 47.

¹¹⁴ Ks. A. Dziuba, *Spowiedź małżeńska*, Wydawnictwo M, Kraków 2002, s. 92.

lahja toiselle vaan molemminpuolista toisen ruumiin avulla kiihottumisen tekniikkaa. Todellinen inhimillinen suhde rakentuu silloin, kun toiselle annetaan mielihyvää luonnon asettamien rajojen sisällä, ihmisen ruumiillisuuden kautta, ihmisen fysiologian ja anatomian mukaisesti. Näissä luonnollisissa ”ruumiin raameissa” aviosuhde kypsyy yhä kauniimpaan rakkauteen, todelliseksi lahjaksi. Nämä raamit muodostavat samalla luonnollisen suojan persoonienvälistä rakkautta ja ihmisen arvokkuutta uhkaavia mekanismeja vastaan. Ihmisen fysiologian miettiminen on myös lähtöpiste keinohedelmöityksen ongelman ymmärtämiseksi.

5. Muutama sana kondomeista

Kondomin käyttöön suostuminen on jo ihmisruumiin rajojen ylittämistä. Se vie evankeliumille vieraaseen mentaliteettiin. Kondomin käyttö ei syny hetken mielihoiteesta, vaan se on täysin tietoinen päätös, se valitaan ja suunnitellaan elämäntavaksi. Sitä suurempi on ihmisen vastuu valinnastaan. Aviopuolisot päättävät rakentaa keinotekoisen, ulkoisen muurin välilleen. Tämä muuri heikentää heidän välistä yhteyttään, ilmaisee tiettyä etäisyyttä, tekee mahdolltomaksi täyden persoonienvälisen kohtaamisen ja heidän ruumiinsa todellisen kommuunion. Kondomin asettaminen paikoilleen tarpeeksi ajoissa, seksiaktin kulun tarkkaileminen, yhdynnän nopean lopettamisen välttämättömyys kondomin turvalliseksi poistamiseksi – kaikki tämä sekoittaa intiimin suhteen dynamiikan. Kondomi häiritsee ja tekee mahdolltomaksi sekä täyden nautinnon että pitkän intiimin yhdessäolon.

Kun puhutaan ”yhdessä olemisesta loppuun asti”, ”täydestä lahjaksi antamisesta”, ”ykseyden kokemisesta”, kannattaa panna merkille, että ”lahjaksi antaminen” käsittää myös ruumiin fysiologisine reaktioineen. Nykyään tiedämme, että spermassa on naisen psyykeä stabilioivia hormoneja, jotka vaikuttavat antidepressiivinä ja tekevät vaimon onnellisemmaksi, energisemmäksi ja optimistisemmäksi. Lisäksi siemenneste suojelee rintasyövältä, vaikuttaa naisen kasvojen ihon kauneuteen ja valmistaa äidin elimistön sietämään siinseen lapsen kudosta.¹¹⁵ Vaimoiaan rakastava mies antaa itsensä kokonaan, kaikkine miehisen ruumiinsa prosesseineen. Vaimo taas ottaa miehen vastaan kokonaan, kun hän antaa miehen ruumiin tulla loppuun asti omansa sisälle.

Kun toinen aviopuoliso haluaa käyttää kondomia, niin eri mieltä olevalla on velvollisuus tehdä vastustuksensa tällaista yhdyntää kohtaan selväksi. On tärkeää, että puoliso kuulisi selvän kielteisen viestin, että toinen osapuoli ei halua tällaista yhdyntämuotoa ja vastustaa sitä. Tässä ei ole kyse vihan osoituksesta eikä radikaalista yhdynnästä kieltäytymisestä vaan jokaisen ihmisen (myös katolilaisen) oikeudesta puhua tunteistaan ja näkemyksistään silloinkin, kun ne eivät miellytä toista osapuolta tai haavoittavat häntä jollain tavalla. Katolilaisella on oikeus vastustaa selvästi sellaista, mikä häiritsee hänen elämänsä, hänellä on oikeus yhdyntää koskeviin mieltymyksiin ja vaatimuksiin. Vaikeista asioista puhuminen on rehellisempää kuin kiusallisen aiheen välttäminen ja roskien lakaiseminen maton alle. Kun toinen aviopuoliso selvän vastustuksen jälkeen edelleen pyrkii yhdyntään kondomin kanssa, kyseessä on jo toisen osapuolen tahdon huomiotta jättäminen, painostaminen tai ehkä jopa pakottaminen. Kyseessä ei enää ole rakkaus, sillä rakkaushan vaatii kunnioitusta toisen osapuolen odotuksia kohtaan ja hänen tahtonsa ja mieltymystensä huomioon ottamista. Vastustuksen ilmaiseminen ja sen kunnioituksen puute luovat aivan uudenlaisen moraalisen tilanteen. Paineen tai pakon alla yhdyntään suostuva henkilö ei enää ole täysin vapaa eikä siksi myöskään täysin vastuussa tapahtumasta.

Keskeytettyä yhdyntää ja kondomin käyttöä voi verrata jokaisessa kodissa tunnettuun tilanteeseen. Päivän aikana kodin asukkaat jättävät tavaroita väärille paikoille, mikä aiheuttaa yhä suurempaa sotkua. Enemmän järjestyksestä pitävä henkilö kärsii enemmän kasvavasta sekasorrosta eikä suostu siihen sisäisesti. Jokainen kuitenkin pystyy suvaitsemaan epäjärjestyttä johonkin pisteeseen saakka.

¹¹⁵ Ks. J. Matyjek, *Znaczenie nasienia mężczyzny dla zdrowia kobiety*, *Życie i płodność*, 2–3/2008, s. 95–102.

Kun hän sitten mainitsee puolisolleen kodin siivoamisen tärkeydestä, hän ei esitä asiaa kategorisesti. Suvaitseminen ei tarkoita sallimista, suostumista eikä hyväksymistä. Tällä käsitteellä ei ole myönteistä merkitystä (jonka se on saanut nykyaikaiselta kulttuurilta, joka on tehnyt siitä perustavanlaatuisen moraalisen hyveen), vaan se tarkoittaa sellaisen väliaikaisen tilan tunnustamista, jonka haluaa tulevaisuudessa muuttuvan, kun vain on löydetty rauhallisia ja sopivia tapoja aviopuolison tavoittamiseksi. Kun sekasorto kuitenkin ylittää tietyt rajat, arka osapuoli ei enää halua elää tällaisessa sotkussa, ja hänellä on oikeus vaatia siivoamista selvästi ja yksiselitteisesti. Siksi hän korostaa entistä selvemmin tahtoaan asua puhtaassa asunnossa. Näin suuren sotkun suvaitsemisessa ei enää ole järkeä. On välttämätöntä siivota talo mitä pikimmiten ja palauttaa ainakin suhteellinen siisteys.

6. Kuolemanpilleri

Ehkäisytabletti vie kondomiakin tehokkaammin (vaikkakin kätkeytymin, sillä se ei näy ulospäin) kristillisen kulttuurin ulkopuolelle – se rikkoo ihmisruumiin kokonaisuutta vastaan. Päätös käyttää pilleriä vaatii sen säännöllistä syömistä ja muuttaa käsityksen ihmisruumiista. Se sallii Jumalan luoman ihmisluonnon muuntelun ja samalla kyseenalaistaa Luojan viisauden ja rakkauden. Joillekin naisille se muodostaa vakavan terveystarpeen. Tehokas ehkäisytabletti kajoaa koko siihen ympäristöön, jossa elämä syntyy. Sen kehittäjät tarkoittivat sen sekä ehkäiseväksi että abortiiviseksi.

Lääketieteellisissä piireissä tunnustetussa kirjassaan *A Clinical Guide for Contraception* L. Speroff ja P. D. Darney kuvaavat ehkäisytablettien toimintaa: ”Yhdistelmätabletti, joka koostuu estrogeeni- ja progestiini-komponenteista, ehkäisee ovulaation estämällä gonadotropiinin erittymisen vaikuttamalla sekä aivolisäkkeeseen että hypotalamukseen. Pillerin progestiini tukahduttaa ensisijaisesti lutropiinin (LH) erittymisen (ja estää siten ovulaation), kun taas estrogeeni tukahduttaa FSH:n erittymisen (ja estää siten dominoivan follikkelin kehityksen). (...) Yhdistelmätablettien progestiini surkastuttaa kohdun limakalvon rauhaset eikä limakalvo ota munasolua vastaan. Kohdunkaulan lima sitkistyy ja tulee läpäisemättömäksi siittiösoluille. On mahdollista, että progestiinin vaikutuksella eritykseen ja peristaltiikkaan munanjohtimessa on täydentäviä ehkäiseviä seurauksia. Vaikka munarakkulat toimivat jonkin verran (varsinkin jos annos on pieni), nämä vaikutukset varmistavat hyvän ehkäisytehokkuuden.”¹¹⁶

Kirkko määrittelee selvästi rajat, joiden rikkominen on ehdottoman kiellettyä. Moraalisesti vääristyneeseen yhdyntään ei saa suostua silloin, kun toinen osapuoli käyttää välineitä, jotka voivat aiheuttaa keskenmenon. ”Kun käytetään abortiivisia välineitä, syntii osallistuminen ei ole koskaan sallittua.”¹¹⁷ Tämä koskee ehkäisytabletteja, kierukkaa ja katumuspillereitä.

Tieto hormonipillereiden abortiivisesta toiminnasta ei tarkoita sitä, että keskenmeno tapahtuisi aina, vaan että sen mahdollisuus on olemassa ja että ehkäisyvälineiden tuottajat ovat niin tarkoitaneet, jotta heidän tuotteensa täyttäisi tehokkuuden vaatimukset. Keskenmenon suurempi todennäköisyys (joidenkin tutkimusten mukaan 10-25 % tapauksista¹¹⁸) ei oikeuta sanomaan, että tietyn pariskunnan konkreettisesti tapauksessa on aiheutettu keskenmeno. Se ei valtuuta tuomioon syyllisyydestä aborttiin. Kukaan ei pysty määrittelemään, tapahtuiko tietyn pariskunnan tapauksessa keskenmeno ehkäisyvälineiden käyttämisen takia, sillä se, mitä naisen sisällä tapahtuu, on käytännössä hyvin vaikea todeta. Se riippuu suuresti määrin otetusta annoksesta (mitä pienempi, sitä turvallisempi terveydelle, mutta samalla vähemmän varmasti ovulaation estävä), elimistön

¹¹⁶ L. Speroff, P. D. Darney, *A Clinical Guide for Contraception*, Lippincott Williams and Wilkins, Philadelphia 2011, s. 50–51.

¹¹⁷ VdR 14.

¹¹⁸ Ks. R. Ehrmann, Problemy związane z regulacją urodzeń, teoksessa *Międzynarodowy kongres o godności macierzyństwa*, Warszawa 6–7 VI 1998, s. 121.

yksilöllisistä ominaisuuksista (ruumiinpainosta, yleisestä terveystilasta, hedelmällisyydestä...), ehkäisyvälineiden käyttämisen ajasta (mitä pidempään, sitä todennäköisempi keskenmeno).

Totuus seuraamuksista jää vain Jumalan tuntemaksi salaisuudeksi. Avioparien, jotka eivät ole tienneet suosittujen ehkäisyvälineiden tällaisesta vaikutuksesta, ei pitäisi syyllistää itseään varhaisen keskenmenon mahdollisuudesta, mutta vaaran tiedostettuaan heidän pitäisi heti ja yksiselitteisesti hylätä nämä välineet, jottei heidän rakkaudestaan koituisi näinkin surullisia seuraamuksia.

7. Kierukan ongelmat

Jos nainen on asettanut kohtuunsa kierukan, mies ei saa olla hänen kanssaan yhdynnässä hedelmällisenä aikana, sillä se voi johtaa varhaiseen keskenmenoon. Vaikka kierukan erittämät hormonit estäisivätkin hedelmöittymisen, se on asetettu sitä varten, että hedelmöittynyt alkio ei voi kiinnittyä kohdun limakalvoon.

Kierukan asettanut nainen tuntee hyvin usein jossain tajuntansa pohjalla, että kierukka tuhoaa jo siinnee ihmisen elämän. Useimmiten tämä ajatus ei ole tarpeeksi selvä, jotta se johtaisi päätökseen kierukan poistamisesta. Ajatus kuitenkin vaivaa mieltä ja aiheuttaa hermostuneisuutta, ahdistusta, ärtyisyyttä ja jopa haluttomuutta yhdyntään. Omaatuntoa ei voi paeta, vaikka se olisi vaiennettu. Synninpäästön epäminen naiselta, jolla on kierukka, on tapa muistuttaa häntä vaikeasti hyväksyttävästä totuudesta. Hän on tilanteessa, joka vaatii yksiselitteistä ratkaisua. Hänen pitäisi mennä mahdollisimman pian gynekologille ja poistaa kuolemaa tuottava väline. Monet naiset viivyttelevät päätöstä kuukausia, koska raskauden pelko on heissä vahvempi ja todellisempi kuin tietoisuus, että heidän ruumiissaan tapahtuu varhaisia keskenmenoja.

Kierukkaan päätyvät avioparit eivät tunne eivätkä usein halua tuntea luonnollisen perhesuunnittelun metodeja. Tämä synnyttää hyvin vaikean moraali-ongelman. Objektiivisesti on todettava, että varhaisen keskenmenon aiheuttaviin välineisiin verrattuna kondomin käyttö on pienempi fyysinen paha. Se ei kuitenkaan tarkoita, etteikö kondomin käyttöön liittyisi yhä moraalinen ongelma ja etteikö olisi pyrittävä tämänkin moraalisen pahan välttämiseen. Kondomin käyttöä voi suvaita tällaisessa tilanteessa väliaikaisena, ehdollisena ja poikkeuksellisena ratkaisuna.

Tällainen ratkaisu on mahdollinen aviopareille, jotka ovat valmiita luopumaan aborttiivisistä ehkäisyvälineistä tultuaan tietoisiksi niiden pahuudesta, mutta jotka eivät kuitenkaan halua tai osaa vielä luopua ehkäisystä. Paavi Paavali VI selittää tällaista monimutkaista moraalista tilannetta ensyklikassa *Humanae vitae*: ”Jos onkin joskus luvallista sallia pienempi moraalinen paha suuremman pahan välttämiseksi tai suuremman hyvän edistämiseksi, ei kuitenkaan ole koskaan sallittua vakavimmistakaan syistä tehdä pahaa, jotta hyvä tapahtuisi”.¹¹⁹ Paavi tekee tärkeän rajanvedon pienemmän pahan suvaitsemisen (näin voi joskus tehdä, jos suvaitsemattomuus johtaisi vielä suurempaan vahinkoon tai suuremman hyvän saavuttamattomuuteen) ja pahan tekemisen (vaikka olisikin vakuuttunut pahan hyvistä seurauksista) välillä. Ehkäisyvälineen käyttöä voi siis suvaita, jos tilanteen paraneminen ei ole näköpiirissä ja jos sen kielto johtaisi siihen, että aviopari käyttäisi yhä aborttiivisia välineitä. Vaikka kondomin käytön valinta on väärä, se on silti parempi valinta kuin aborttiiviset välineet, ja sen suvaitseminen antaa mahdollisuuden jatkaa dialogia avioparin kanssa.

Tietoisuus pahan asteittaisuudesta estää arvioimasta kaikkia avioelämän epäpuhtauden ilmenemisiä yhdenmukaisesti. Vaikka huomioimme tärkeät erottelut, täytyy silti muistaa, että ”aina pysyy kuitenkin totena se, että olennainen ja ratkaiseva ero on rakkauden tuhoavan synnin ja sellaisen synnin välillä, joka ei tuhoa ylliluonnollista elämää: elämän ja kuoleman välillä ei ole keskitietä”.¹²⁰ Tämä huomio on hyvin tärkeä, sillä seksuaalisten syntien asteittaisuuden

¹¹⁹ HV 14.

¹²⁰ RP 17.

tiedostaminen ei aina auta avioparien suhteen parantamisessa, se nimittäin synnyttää kiusauksen harjoittaa vähemmän haitallisia syntejä. Tällaisessa ajattelussa on jotain kieroutunutta, joka heikentää avioparien tietä kohti täyttä puhtautta ja pyhyyttä. Kulkiessaan Jumalaa kohti heidän ei tulisi ajatella pienemmän pahan vaan mahdollisimman suuren hyvän valitsemista. Rakkaus ei mieli, mikä paha on paras toteuttaa, vaan mitä tehdä kasvaakseen hyvässä. Ei voi tyytyä minimalistiseen ajatteluun. Täytyy tajuta, että jokainen synti, pieninkin, merkitsee Jumalasta pois päin vievän tien valintaa, se on loittonemista hänestä. Jokainen hyvä valinta sen sijaan vie lähemmäksi Jumalaa ja siksi tällaisista valinnoista kannattaa pitää huolta. Jokaisen meistä pitäisi kysyä samoin kuin nuorukainen Jeesukselta: ”Opettaja, mitä hyvää minun pitää tehdä, jotta saisin iankaikkisen elämän?” (Matt. 19:16)

8. Osallistuminen aviopuolison syntiin

Monet haluavat sovittaa seksielämänsä omantuntonsa mukaiseksi, mutta heidän tilannettaan monimutkaistaa se, että aviopuoliso ei halua tai osaa sovittaa elämäänsä kirkon ohjeiden mukaiseksi. Syynä on usein eri maailmankatsomus, erot kasvatuksessa ja hengellisessä, moraalissa sekä psykoseksuaalisessa kypsyydessä ja vielä vaikeat tilanteet, joiden kanssa ei pärjätä.

Olisi upeaa, jos aviopuolisot kypsyisivät hengellisesti ja moraalisesti tasaisesti, jos heillä olisi samat näkemykset ja herkkyys. Tämä on kuitenkin vain idealistinen kuvitelma. Paavi Johannes Paavali II toteaa realistisesti: ”Täytyy ymmärtää, että intiimiin aviosuhteeseen kuuluu kahden ihmisen tahto. Heidät on kuitenkin kutsuttu ajattelun ja käyttäytymisen yhteneväisyyteen. Se vaatii paljon kärsivällisyyttä, tunteita ja aikaa.”¹²¹ Jos ajattelun yhteneväisyyttä ei voi heti saavuttaa, niin sitä vähemmän voi heti saavuttaa kristillisen omantunnon mukaista käyttäytymistä. Avioelämän parantuminen voi kestää hyvin kauan, kun aviopuoliso ei halua luopua näkemyksistään, kun hänellä ei ole sopivaa moraaliseen elämään valmistavaa taustaa.

Paavi Pius XI selittää tätä arkaa moraalikysymystä: ”Pyhä Kirkko tietää myös täydellisesti, että joskus toinen aviopuolisoista pikemminkin sietää kuin tekee syntiä sallimalla oikean järjestyksen rikkomisen omaa tahtoaan vastaan yleisesti ottaen painavasta syystä. Tällaisessa tapauksessa tämä osapuoli on syytön, kunhan hän ei laiminlyö velvollisuutta rakastaa lähimmäistä ja kunhan hän yrittää johdatella toisen osapuolen pois synnistä.”¹²²

Pohdintamme lähtökohtana on ilmiselvä totuus, että kirkon opin muovaaman omantunnonmukaiseen yhdyntään ryhtyminen riippuu kahden henkilön – miehen ja vaimon – yhteistyöstä Jumalan armon kanssa. Kun toinen aviopuolisoista ei halua pidättäytyä suhteelle haitallisista seksuaalisista teoista, niin toinen kokee moraalista syyllisyyttä suostuessaan vääristyneeseen yhdyntään. Vääryyden huomaavan osapuolen (sen, joka haluaa olla kauniimmassa yhdynnässä) omatunto kokee moraalisesti vääristyneisiin tekoihin suostumisen suostumuksena aviopuolison syntiin ja osallistumisena siihen. Tämä painaa omaatuntoa. Yhtäältä puoliso ei halua osallistua syntiin, toisaalta hän tajuaa, että jatkuva kieltäytyminen ruumiillisesta läheisyydestä riistää sekä itseltä että aviopuolisolta avioliitolle ominaisen hyvän. Sellainen tilanne olisi sietämätön, jossa syntiin syyllistyvän aviopuolison itsepäisyys ja eettisten vaatimusten vähättely painaisivat vuosikausia toisen omaatuntoa tai tekisivät hänelle mahdottomaksi intiimiyden ilon, ruumiillisen läheisyyden, hyväilyt ja yhdynnän. Tällainen konflikti voisi kasvaa dramaattisiin mittoihin, kun yhtäällä laiminlyödyn yhdynnän aloittamisen paine vahvistuisi, ja toisaalla vastustus sitä kohtaan kasvaisi ja siitä kieltäytyminen tulisi entistä jyrkemmäksi.

Vaihtoehtoja ei aina voi rajoittaa kahteen: joko täysin asianmukaiseen yhdyntään tai abstinenssiin normaalin yhdynnän ehdon hyväksymiseen saakka. Tällainen yksiselitteinen ratkaisu

¹²¹ FC 34.

¹²² CC II. 1/16.

on vain näennäisesti katolista oikeaoppisuutta. Se ei ole turvallinen ratkaisu avioparille, joka yhteisellä ponnistuksellaan ja Jumalan armon avulla kasvaa kohti pyhempää ja puhtaampaa seksielämää.

9. Ehdollinen yhdyntä

Kirkko sallii vääristyneeseen yhdyntään ryhtymisen puolisolle, joka on tietoinen tällaisen yhdyntään vääryydestä. Kirkon määritelmä hänen toiminnastaan on ”tietoinen ja vapaa yhteistoiminta yhdistävän avioaktin tahallisen ja harkitun sterilisoinnin aiheuttavan aviopuolison synnin kanssa”.¹²³ Tämä ei tarkoita, että kaikenlaisiin ehkäisymuotoihin voi suostua (mikä tuli jo selitetyksi). Lisäksi täytyy vielä täyttää muutama tarkkaan määritelty ehto. Silloin ei tee syntiä, vaikka suostuu vääristyneeseen yhdyntään. Siitä ei tarvitse ripittäytyä ja pyhään kommuunioon voi osallistua ilman mitään epäilyksiä.

Tällainen ”yhteistoiminta voi olla sopivaa, kun kolme ehtoa täyttyy:

1. Yhteistoimintaan suostuvan aviopuolison toiminta ei ole itsessään sopimatonta;
2. On suhteellisen painavia syitä ryhtyä yhteistoimintaan aviopuolison synnin kanssa;
3. Aviopuolisoa yritetään auttaa (kärsivällisesti, rukouksella, rakkaudella ja dialogilla; ei välttämättä yhdyntään yhteydessä eikä joka kerralla) lopettamaan tällainen käyttäytyminen.”¹²⁴

Nämä periaatteet eivät päde, kun aviopuoliso käyttää aborttiivisia välineitä. Silloin osallistuminen on poissuljettua.

Ohjeistuksessa ei ole kyse kaksinaismoraalin hyväksymisestä, syntien sallimisesta ainakin joissain tilanteissa. Pahaa ei voi koskaan hyväksyä, koska tällaisen yhdyntään vaikutukset voivat jossain vaiheessa uhata aviollisen rakkauden kehittymistä, kantaa huonoa hedelmää.

On aviopareja, jotka suhtautuvat lempeästi seksielämään liittyviin asenne-eroihin. Näin on useimmiten silloin, kun molemmat osapuolet tuntevat saavansa rakkautta ja tyydytystä. Sellaistakin kuitenkin sattuu, että jossain vaiheessa yksi osapuoli huomaa, että häntä käytetään hyväksi. Hän lakkaa uskomasta vakuutteluihin rakkaudesta, hän huomaa entistä selvemmin aviopuolison itsekkyyden. Konfliktitilanteista tulee hyvin usein katalysaattoreita pitkään kestäville epäilyksille ja katkeruudelle, ja rakkaustarina näyttäytyykin yhtäkkiä eri valossa. Ihminen tuntee itsensä petetyksi ja näkee selvästi, ettei aviopuoliso olekaan ollut kaiken uhrautumisen ja rakkauden arvoinen. Toisissa tapauksissa yhdelle aviopuolisolle hyvät ja halutut käyttäytymismallit ovatkin toiselle nöyryyttäviä ja kipeitä, tai sitten ne koetaan subjektiivisesti tekaistuiksi. Vääränlainen yhdyntä jättää jälkeensä joskus surun, katumuksen, etäännyttämisen, kylmyyden tai neuroosin – usein se aiheuttaa itkua. Useimmiten nämä ovat miesten satuttamien naisten kokemuksia. Miehet eivät edes näe ongelmaa eivätkä ymmärrä vaimon reaktiota. Vaimolta ei voi vaatia yhdyntää, joka ei anna hänelle onnea vaan on hänelle merkki miehen itsekkyydestä. Miehen virheitä ei saa helposti oikeuttaa, sillä hänen pitäisi huolehtia vaimon parhaasta. Käsittelemme tässä kuitenkin tilannetta, jossa kondomia käyttävä aviomies ei käytä pakkokeinoja eikä väkivaltaa vaan on normaali ihminen, joka rakastaa, välittää avioliitosta ja pitää huolta puolisonsa seksuaalisista tarpeista. Kenties hän jopa pitää käyttäytymistään avioliitolle sopivana ja hyvänä.

Joskus naisen tietoisuus jatkuvasta elämisestä synnissä ja kaukana Jumalasta (esim. seksuaalisesti yliaktiivisen miehen takia) voimistaa aggressioita ja suuttumusta miestä kohtaan, mikä johtaa entistä suurempaan konfliktiin. Moraalisen vastuun poistaminen vaimolta, joka sallii vääristyneen yhdyntään, antaa hänelle mahdollisuuden lähestyä rauhassa ongelmaa, jonka suhteen

¹²³ VdR 13.

¹²⁴ Sama.

hän on neuvoton. Monissa tapauksissa osoittautuu, että tällainen moraalista syyllisyydestä vapauttaminen auttaa häntä näkemään miehessä paljon hyvää, luomaan tasapainon yhteisen elämän ilojen ja surujen välille. Se mahdollistaa epäkypsän miehen ja hänen seksuaalisuutensa rakastamisen sekä jopa seksin haluamisen. Nainen saa voimansa takaisin ja hän voi rauhassa pyrkiä muutokseen tuntien samalla Jumalan rakkautta. Hän voi toteuttaa seksuaalisia halujaan ja elää siinä toivossa, että Jumalan avulla oikea ratkaisu löytyy.

Kannattaa panna merkille, että on eri asia olla haluamatta esim. keskeytettyä yhdyntää ja olla haluamatta rakkautta, intiimiyyttä, nautintoa, yhdyntää. Voi olla haluamatta sitä, mikä yhdynnässä on väärää, ja samaan aikaan rakastaa aviopuolisoa ja haluta yhdyntää hänen kanssaan. Juuri tällainen tilanne on moraalisen pohdintamme kohteena. Rippi-isän Vademecum erottelee toisistaan yhteistoiminnan ja vastustamattoman pakon tai väkivallan käytön. Pakotuksen tapauksessa tilanne on moraalisesti selvä. Jos esimerkiksi humalainen mies pakottaa vaimonsa yhdyntään, vaimo ei voi tehdä syntiä, koska hän ei ole vapaa. Tässä tapauksessa on vaikea puhua rakkaudesta tai yhdynnän ilosta. Sen sijaan yhteistoiminnasta on kyse silloin, kun herkkätuntoinen osapuoli rakastaa puolisoaan moraalista epäjärjestyksestä huolimatta ja haluaa hänen kanssaan yhdyntää sekä ammentaa siitä paljon rakkautta ja tyydytystä.

Yhteistoimintaan ryhtymisen syyt pitäisivät olla suhteellisen painavia. Tämä tarkoittaa, ettei kaikissa tilanteissa ole sallittua suostua sterilisoivaan yhdyntään. Ilman tätä kriteeriä jokainen ponnekas pyyntö ryhtyä vääristyneeseen yhdyntään olisi oikeutettu.

Vääristyneeseen yhdyntään ryhtymiseen riittävien ”painavien syiden” listan laatiminen olisi haitallista. Jotkut haluaisivat tällaisen kaikkia avioliittoja poikkeuksetta koskevan listan, joka olisi maksimaalisen objektiivinen moraaliohje. Kirkko viitoittaa tien: aviopuolisoiden pitäisi pyrkiä siihen, että seksiaktiin ei ryhdyttäisi hedelmällisyyden kustannuksella, ja syntyvyyden säätely pitäisi toteuttaa hyödyntämällä naisen hedelmättömiä päiviä. Aviopuolisoiden pitäisi pyrkiä täyteen seksiaktiin, ja avioaktin tulisi olla rakkauden teko.

Tähän päämäärään johtavat tiet ovat kuitenkin yhtä erilaisia kuin ihmiset ovat keskenään erilaisia. Käsite ”suhteellisen painavia syitä” mahdollistaa yksittäisten avioparien ongelmien monimutkaisuuden huomioon ottamisen. Yhdessä avioliitossa pitkä yhdynnän puute kestetään kärsivällisesti, toisessa siitä tulee jatkuvien ja vaikeasti kestettävien riitojen ja kaunojen aihe. Yhdessä avioliitossa ajatus kolmannelta lapsesta otetaan vastaan iloiten, toisessa se herättää halvaannuttavan pelon, joka tekee täyteen seksiaktiin ryhtymisen mahdottomaksi. Työn menettäminen voi saada yhden aviopuolison taistelemaan, eikä tämä heijastu mitenkään seksielämään, toisella se voi aiheuttaa voimakasta stressiä, jonka seksi sitten purkaa. Yhdessä avioliitossa mies ymmärtää vaimon haluttomuutta, toisessa mies epäilee häntä pettämisestä. Hyvin usein aviopuolisot pyrkivät nopeaan yhdyntään, kun he tapaavat pitkän erossaolon jälkeen (esim. kun mies on ollut töissä ulkomailla). He eivät osaa eivätkä halua siirtää yhdyntää enää tuonemmaksi. Siksi muotoilu ”suhteellisen painavia syitä” antaa ymmärtää, että kyseessä ovat syyt, jotka eivät ole yhtä painavia kaikille, vaan painavia itse kullekin avioparille.

Seksielämänsä kunnostamista kaipaavan aviopuolison jatkuva tehtävä on hänen omien tarkoituksensa tutkiminen. Hän saattaa ajatella, että syntinen elämäntapa on hänelle mukava. Siksi kolmas kriteeri on välttämätön. Sen noudattaminen antaa pyrkimyksille suunnan, puhdistaa yhdyntään suostumisen tarkoituksiperät ja tekee aiempien kriteerien soveltamisen uskottavaksi. Kolmas kriteeri käskää etsimään ratkaisua, jonka tavoitteena on moraalisesti vääristyneen yhdynnän loppuminen. Vain keskinäisessä dialogissa aviopuolisot voivat avautua toistensa perusteluille, ymmärtää toisiaan, ilmaista tarpeensa ja vakuuttaa toisensa. Kolmas kriteeri olettaa, että aviollinen yhdyntä ei parannu moraalisesti hetkessä. Tarvitaan aikaa, kärsivällisyyttä, kypsymistä. Erot hengellisessä, moraaliossa ja psykoseksuaalisessa kehityksessä ovat joskus hyvin suuria ja mahdottomia ratkaista lyhyessä ajassa. Aviopuolisot eivät aina osaa keskustella intiimeistä kokemuksistaan, he loukkaantuvat toisilleen, he eivät osaa käyttää vilpittömyyttä ja rakentavaa kieltä, puhumattakaan tahdosta kuunnella toinen toistaan. Kun keskusteluun ryhtyminen vaikuttaa liian

vaikealta, täytyy rukoilla puolison puolesta ja opetella rakastamaan häntä. Ilman rakkautta ja molemminpuolista onnistuneesta yhdynnästä välittämistä keskustelut tästä aiheesta voivat aiheuttaa paljon pahaa.

Tämän kriteerin yhteydessä mainitaan suluissa tärkeä asia. Yhdynnän hetki ei ole hyvä aika opettaa eikä ilmaista tyytymättömyyttään tai vastustustaan. Siitäkään ei ole kyse, että omantunnon rauhoittamiseksi pitäisi aina ennen yhdyntää korostaa näkemystään ja muistuttaa argumenteistaan. Jos yhdyntä tuo molemmille osapuolille iloa ja nautintoa sekä antaa tunteen siteestä aviopuolison kanssa (huolimatta väärän teon tuomasta moraalisesta epäjärjestyksestä), niin siitä on iloittava ja etsittävä mielihyvää. Rakkaussuhteeseen on antauduttava normaalisti eikä pyrkimyksistä seksielämän parantamiseksi tule luopua. Keskustelupaikan ja -ajan valinta riippuu tilannetajusta ja toisen osapuolen valmiudesta.

Ehkäisy elämän vasta-aatteena

Nykyihmistä ei ole kasvatettu ponnistelemaan eikä hallitsemaan itseään. Häntä ei ole koulutettu elämän kamppailuihin eikä hän pärjää kivun kanssa. Hän pelkää kärsimystä eikä ole sinut kuoleman todellisuuden kanssa. Tekaistujen miehyys- ja naiseusmallien kasvattina hän ei hyväksy itseään. Joskus hän haluaa muuttua mistä hinnasta hyvänsä, hän haluaa ylittää inhimillisten mahdollisuuksiensa rajat ja tehdä elämästään mukavamman ja täydellisemmän. Hän haluaa vastata ympäristön esittämiin vaatimuksiin... Avuksi tulee valtava tieto ihmisen biologiasta ja ruumiin toiminnasta. Farmakologia, plastiikkakirurgia, neurologia, psykiatria, bioteknologia ja genetiikka ovat jo niin kehittyneitä, että ne voivat tarjota uudenlaisia palveluita ja saada aikaan nopeita potilaan toivomia muutoksia. Ne voivat vapauttaa kivusta, kärsimyksestä ja surusta, palauttaa elämänilon ja halun toimia sekä poistaa itseensä ja omaan ruumiiseen kohdistuvan hyväksynnän puutteen.¹²⁵ Ehdotuksia on monenvärisiä. Niistä on tullut suoranainen kulttuuri-ilmiö. Paremman elämän toivossa ihminen uskoo luovansa itsestään uuden ideaalin ihmisen ”onnenpillerin”, leikkausveitsen tai geeniterapian avulla. Päämääränä ”ei niinkään ole elämän säilyttäminen kuin sen rikastuttaminen, sellaisten tilojen ja mielialojen saavuttaminen, joista olemme unelmoineet”.¹²⁶

1. Rubikon ylitetty

Luovuutensa ansiosta ihminen on vuosisatojen ajan keksinyt yhä täydellisempiä välineitä elämänsä helpottamiseksi. Kun ihminen näki, ettei hän ylety kättään pidemmälle, hän ei venyttänyt luitaan väkipakolla vaan keksi kepin – raajansa keinotekoisien pidennyksen. Kun ihminen halusi kuljettaa painavia esineitä, hän keksi pyörän ja rakensi sitten kärryn. Kun hän halusi päästä määränpäähänsä nopeammin, hän rakensi polkupyörän, sitten auton ja lopulta lentokoneen. Kun hän halusi nähdä pidemmälle kuin hänen silmänsä kantoivat, hän keksi kiikarin ja sitten teleskoopin.

Tällä tavalla toteutuu todellinen edistys, joka koituu maailmamme kehitykseksi. Ensimmäisille ihmisille suunnatut Raamatun sanat toteutuvat järkevästi: ”Ottakaa maa valtaanne”.

Kun ihminen rakentaa pöydän puusta (leikkaa, höylää ja liimaa lautoja), niin hän hyödyntää luontoa omaksi edukseen. Kun hän kohtelee omaa ruumistaan tai toisen ruumista samalla tavalla, niin hän kohtelee itseään tai toista objektina (tavarana). Näennäisesti ruumiille palautetaan siltä muka puuttuva toimivuus tai kauneus, mutta todellisuudessa se alennetaan samalle tasolle kuin materiaaliset asiat, joita voi käyttää oman mielensä mukaan. Ihmisruumis menettää arvonsa ja muuttuu kulutustavaraksi.

Riittää, kun katsoo popkulttuuri-ikoni Michael Jacksonin tapausta, niin ymmärtää, että ihmisen tie onneen ei kulje toistuvien kauneusleikkausten kautta. Oma ruumista ei voi kohdella jalostusmateriaalina. Sitä ei voi leikkailla, pyöristää, suurentaa, tummentaa, vaalentaa yms. uuden todellisuuden muovaamiseksi, omistajansa vaatimuksiin sovittamiseksi.

Nykyihminen on huomaamattaan ylittänyt Rubikonin – tärkeän rajan, joka erottaa hänen ihmisyytensä ulkoisesta maailmasta, luonnosta. Heti kun teknologia sen salli, ihminen alkoi turvautua ruumiiseensa mahdollistaakseen itselleen paremman, mukavamman, nautinnollisemman ja turvallisemman elämän. Ihastuneena maailman hallitsemisen tuomiin mahdollisuuksiin hän alkoi vakavissaan ajatella, että hän voi myös muokata omaa itseään – ruumistaan – samalla tavalla kuin hän muokkaa ympäröivää maailmaa. Muutaman vuosikymmenen aikana ymmärrys ruumiista muuttui – sitä ei enää pidetty pysyvänä ja kerran ainiaaksi ”annettuna”.¹²⁷

Mitä täydellisempi teknologia, sitä vahvempi vakaumus, että ruumiiseen sekaantumalla voi muuttaa itseään paremmaksi omien subjektiivisten hyvyys- ja kauneuskriteerien

¹²⁵ Z. Wojtasiński, *Tabletki Pana Boga*, „Wprost” 41/2006 (1243).

¹²⁶ A. Toffler, *Szok przyszłości*, Zysk i S-ka, Poznań 1998, s. 210.

¹²⁷ Sama, s. 197.

mukaan. Samalla hylätään perinteinen tie onneen: kasvatus, itsensä työstäminen ja yhteistyö Jumalan armon kanssa. Tilalle tulee elimistön nopea muokkaaminen. USA:ssa jotkut opettajat antavat kasvatuksen sijasta joillekin tottelemattomille oppilaille rauhoittavia aineita, jotka hillitsevät temperamentin. Yli viisi miljoonaa lasta (pääasiassa poikia) USA:ssa saa joka päivä Ritalinia impulsiivisuuden, yliviikkauksen, konfliktialttiuden, matalan itsetunnon ja oppimisvaikeuksien takia. Yhä useammat äidit nukuttavat lapsensa unilääkkeillä pitkää matkaa varten sen sijaan, että he tekisivät matkustamisesta lapsille kiinnostavaa. Yli kuudelle miljoonalle lapselle annetaan psykotrooppisia lääkkeitä, sellaisiakin, joita pitäisi käyttää vain vakavien psykoosien parantamisessa. Vuonna 2002 toistakymmentä tuhatta Prozac-reseptiä määrättiin vauvoille!¹²⁸ USA:ssa antidepressiivit ovat jo nyt yleisimmin määrättyjä lääkkeitä, ja niiden käyttö kasvaa koko ajan yllättävällä vauhdilla, ennen kaikkea naisilla. Eri järjestöjen raportit ovat turhaan yrittäneet kyseenalaistaa monien näihin lääkkeisiin perustuvien terapioiden lääketieteellisen pohjan.¹²⁹ Jos lääkärit vähättelevät uhkaa, niin mitä voi odottaa ”tavallisilta” ihmisiltä, jotka yhä useammin turvautuvat psykotrooppisiin pillereihin raskaissa ja vaikeissa elämäntilanteissa.¹³⁰

Ihmiset haluavat saavuttaa unelmoidun onnen nopeasti tekemällä muutoksia ruumiissaan. He sekaantuvat koko ajan uusiin ihmiselämän alueisiin. Muutamia tuhantia naisia Kiinassa ovat käyttäneet hyväkseen mahdollisuutta pidentää liian lyhyitä jalkoja. Uudenaikainen kirurgia mahdollistaa poikkeuksellisen tarkan sääriluiden poikki sahaamisen ja niiden asteittaisen pidentämisen erityisteknologian avulla, kun ne taas kasvavat yhteen. Muutaman sairaalassa maatun kuukauden jälkeen nuori kiinatar on kymmentä senttiä pidempi ja palaa kaduille kauniine pitkin säärineen. Hän tuntee vihdoin olevansa onnellinen – hän pitää itseään viehättävänä, mutta hänellä on myös paremmat työnsaantimahdollisuudet diplomatiassa, ulkomaisissa firmoissa ja armeijassa.¹³¹

Monissa maissa voi katsoa tosi-tv:tä, jossa vanhentuvat ja laiminlyödyt naiset muuttavat ulkonäköään kivuliaille leikkauksilla. Rumat ankanpoikaset muuttuvat joutseniksi. Saamme vaikutelman, että pian jokainen voi muuttaa imagensa nopeasti, jos vain haluaa. Uskomme, että ennemmin tai myöhemmin elämän parantaminen turvallisen teknologian avulla tulee mahdolliseksi: voimme tulla nuoremiksi, elegantimmiksi, älykkäämmiksi, levänneemmiksi, iloisemmiksi, energisemmiksi, rauhallisemmiksi, rohkeammiksi... Riittää, kun tekee sopivia muutoksia aivotointaan, hormonitasapainoon, ulkonäköön, jotta unelmasta tulisi totta ja jotta voisi syntyä ”uuteen elämään”, tulla uudeksi ihmiseksi.¹³²

Yksi puoleensavetävimmistä keinoista kauniiden muotojen palauttamiseksi on rasvaimu. Se on kuitenkin hyvin vaarallinen operaatio, siihen ryhtyminen voi johtaa jopa kuolemaan. Viattomalta vaikuttavat myös ryppyjä poistavat botuliiniruiskeet. Botuliini on vahva myrky, joka voi aiheuttaa peruuttamattoman lihashalvauksen. Sen seurauksena voi saada myös naamarimaiset ja epämuodostuneet kasvot. Monet kuuluisat Hollywood-näyttelijät menivät tämän muodin mukana. Heistä tuli hyvin rumia. He menettivät mahdollisuuden näytellä suurissa rooleissa. He eivät pysty ilmaisemaan kasvojensa ilmeillä tavallista monimutkaisempia tunteita.¹³³

Perinteisesti ruumiista välittäminen on tarkoittanut sen ulkonäöstä huolehtimista: sopiva ruokavalio, muodikas vaatetus, tyylikäs meikki, kaunis kampaus, koreat korut... Kaikki nämä

¹²⁸ Z. Wojtasiński, *Na psychotropach dzieci*, „Wprost” 34/2003 (1082).

¹²⁹ Kanadassa vuosittainen antidepressiivireseptimäärä kasvoi neljässä vuodessa yhdeksästä viiteentoista miljoonaan (1999–2003), Report Canadian Women’s Health Network, 24 Nov 2005; Shankar Vedantam, Washington Post Staff Writer, Fri Dec 3, 2004, p. A 15; Elizabeth Cohen, CNN Medical News, CDC: Antidepressants most prescribed drugs In U.S. www.cnn.com/2007/HEALTH/07/09/antidepressants/index.html?eref=rss_topstories.

¹³⁰ Beck, Patten, Williams, Li Wang, Currie Shawn, Maxwell Colleen, El-Guebaly, *Antidepressant utilization In Canada*, Soc. Psychiatr Epidemiol, 2005 Oct; 40 (10); 799–807.

¹³¹ Ks. Z. Wojtasiński, *Co uważamy za piękne?*, „Wprost” 6/2005 (1161)

¹³² Ks. M. Zaczyński, A. Koziński, *Lepsze ciało lepsze życie*, „Wprost” 5/2006 (1208).

¹³³ Ks. K. Bartman, *Polki konserwują się botoksem*, „Dziennik” 3 marca 2008,

www.dziennik.pl/kobieta/zdrowie/article132707/Polki_konserwuja_sie_botoksem.html.

ovat merkkejä viisaasta ruumiin kauneuteen kohdistuvasta huolenpidosta. Katolinen moraalit sallii myös kirurgiset toimenpiteet, jotka korjaavat vahingoittuneita ja epämuodostuneita ruumiinosia, varsinkin kun tällaisilla epämuodostumilla voi olla kielteinen vaikutus ihmisen kehitykseen tai oman paikan löytämiseen yhteiskunnassa. Arvio siitä, mitkä epämuodostumat todella vaativat operointia, riippuu itse kunkin herkkyydestä ja usein myös ympäristön mielipiteestä. Siksi tällä alalla ei voi muotoilla objektiivisia moraaliohjeita. Väärinkäytöksinä pidetään leikkauksia, jotka ovat turhamaisuuden, liiallisen ruumiinpalvonnan, viettelyhalun tai muodin päänäpiston motivoimia tai jotka tekevät toimivista ruumiinosista toimimattomia tai ovat terveydelle riskialttiita tai vaarallisia.

Huoli ruumiin kauneudesta on hyvä asia, mutta epätavallisiin keinoihin turvautuminen voi olla merkki syvästä psykologisista ja henkisistä ongelmista, joita mikään plastiikkakirurgia ei ratkaise: matala omanarvontunto, pinnallinen elämäkatsomus, identiteettihäiriöt... Kun ihmisen korkein arvo on muiden miellyttäminen ja kun hän on valmis riskeeraamaan terveytensä ja jopa elämänsä sen saavuttamiseksi, olemme tekemisissä sairauden kanssa. Kyseessä on sisäisen tyhjiön ja narsismin ilmenemä – vika on kehityksessä.¹³⁴

Uudet standardit alkavat olla normi. Normaalin vanhenemisprosessin hyväksyvät ihmiset vaikuttavat takapajuisilta. Sama etiketti liimataan niiden avioparien otsaan, jotka säätelevät lastensa syntyvyyttä hedelmällisyysyksen perusteella. Normaali itsensä kanssa sopusoinnussa oleva ihmiselämä ja oman ruumiin, seksuaalisuuden ja hedelmällisyyden hyväksyminen muuttuvat epänormaaleiksi. Huipulla oleminen vaatii plastiikkakirurgian läpikäymistä tai pillerin käyttämistä – on se sitten psykotrooppinen, ehkäisevä tai huumaava... Kyseessä on uuden kulttuurinormin lanseeraus.¹³⁵

2. Seksuaalisuuden muuntelu

Kritisoimani lähestymistapa näkyy häikäisevän selvästi seksin alueella. Kulttuurinormien takia terveet naiset suurentavat rintojaan ja tuntevat olonsa naisellisemmaksi implanttien ansiosta. Etelä-Afrikan tasavallan klinikoilla (ja yhä useammin Euroopassa) peniksen (ja siten miehuuden) suurentaminen on hyvin suosittua. Pohjois-Afrikassa nuorilta naisilta leikataan klitoris ja häpyhuulet siellä vallitsevan naiseuden ihanteen mukaisesti.

Eurooppalaisissa ja amerikkalaisissa laboratorioissa testataan lääkkeitä, joiden tarkoitus on ärsyttää oikeita osia aivoista ja aiheuttaa siten orgasmi tai pidentää sitä. Tätä ei tehdä vain sairauksien parantamiseksi vaan vastaukseksi markkinoilla kasvavalle voimakkaiden seksikokemusten kysynnälle.¹³⁶

Monet ihmiset haluavat seksiä ilman lapsen sikiämisen mahdollisuuden ehtoa. Markkinat ovat valmistaneet heille monipuoliset valikoimat. Naiset voivat sekaantua kuukautiskiertoonsa tai poistaa kuukautiset kokonaan. Miehillä, jotka reagoivat hormoneihin yleensä naisia selvästi huonommin, ehdotetaan yhä useammin siemenjohtimien sitomista. Tällä trendillä on yhteys ekologisiin (ympäristön myrkyttäminen liiallisella estrogeenierityksellä) ja feministisiin (miehet alentavat naisia, kun he suostuvat vain naisten sterilisointiin) liikkeisiin.

Koeputkihedelmöitys tekee lapsen sikiämisen mahdolliseksi ihmisruumiin ulkopuolella. Se tekee elämän mysteeristä tavallisen tuotantoprosessin. Naiset voivat ostaa jäädytettyjä alkioita ja mennä niiden kanssa lääkäriin, joka asettaa ne kohtuun. Alkioiden valikointi (myös geenimanipuloinnin avulla) antaa ostajalle mahdollisuuden valita lapselleen haluamansa ominaisuudet, esimerkiksi korkean älykkyysosamäärän tai halutun silmienvärin (tietysti sopivan

¹³⁴ E. Wojdyło ja A. Sadin, *Silikonowy biust nie daje szczęścia*, wywiad przeprowadzony przez K. Klinger, „Dziennik” 5 marca 2008, www.dziennik.pl/kobieta/uroda/article133985/Silikonowy_biust_nie_daje_szczescia.html.

¹³⁵ A. Morawska, M. Szwed, *Narkotyk na zdrowie*, „Wprost” 50/2001 (1994).

¹³⁶ J. Stradowski, *Orgazm na żądanie*, „Wprost” 7/2005 (1159); A. Przychodzeń, *Żądza w pigułce*, „Wprost” 45/1999 (884).

korkealla hinnalla). Jos vanhemmat ovat kääpiöitä tai kuuroja, he voivat valita lapselleen samat viat. Vanhemmat/asiakkaat voivat siis vaatia, että ne geenit, jotka vastaavat kasvusta tai kuulosta, olisivat vialliset.¹³⁷ ”Synnytysteknologia” tarvitsee vielä tekokohtua, jotta ihmisen synnyttämisen prosessi saataisiin kokonaan naisen ruumiin ulkopuolelle.

Itsensä kohentamisen menetelmien menestys kasvaa pikkuhiljaa uudenaikaiseksi orjuudeksi. Iso-Britanniassa eläimistä voi tehdä varaosatehtaan ihmisruumista varten. Jo nyt ihmisalkiosta on tullut laboratoriotuote: alkioista tehdään tuottajien tarpeisiin lääkkeitä, kosmetiikkaa... Tiedemiehet unelmoivat ihmisen kloonamisesta ja sitäkin enemmän kuolleen materian elävöittämisestä eli Jumalan luomisvallan riistämisestä.

On vaikea nähdä ennalta, kuinka pitkälle ihminen on valmis menemään onnenjajhdissaan, minkä hinnan ihminen on valmis maksamaan. Ennusteet eivät ole optimistisia. Kun ihminen on ylittänyt ruumiillisuutensa rajat, hän ei useimmiten osaa enää pysähtyä. Hän menee yhä pidemmälle pahan, itsetuhon ja perversion suuntaan...

Vastuullisen ihmisen pitäisi miettiä ideoidensa ja keksintöjensä pitkäaikaista vaikutusta yhteiskuntaan, kulttuuriin ja ihmisten psyykeen. Tästä kirjoittaa A. Toffler – yksi etevimmistä visionääreistä ja samalla nykymailman analyttikoista. Hän tunnustaa, että ehkäisy pilleri (tietokoneen kaltaisten keksintöjen rinnalla) oli vakavien yhteiskunnallisten muutosten ennemerkki. Hän on sitä mieltä, että nykyaikana emme voi sallia uusien keksintöjen yhteiskunnallisten tai kulttuuristen jälkivaikutusten yllättää meitä. Ennen kuin jokin keksintö otetaan vastaan yhteiskunnallisessa elämässä, on nähtävä ennalta sen aiheuttamat muutokset. Kun yhteiskunnallinen elämä on uhattuna, keksintöjä ei tulisi propagoida.¹³⁸

Ehkäisyn ongelman voi ymmärtää vain kulttuurisen muutosprosessin taustaa vasten. Se ei vaivaa vain katolilaisia, vaan myös monia kristinuskosta kaukana olevia hyviä ihmisiä.

3. Paremmen elämän pillerit

USA:ssa suurta uraa luovaa jo mainitsemaani Ritalinia käytettiin alun perin vain ADHD:n (eli tarkkaavaisuus- ja ylivilkkaushäiriön) parantamiseen. Niin kuin taannoin amfetamiini, nyt Ritalin on tullut yhdeksi suosituimmista keinoista väsymyksen voittamiseksi (tässä tarkoituksessa sitä käyttää kaksi miljoonaa oppilasta). Se lisää keskittymiskykyä ja helpottaa muistamista. Kun lääkefirmat huomasivat, että kyvykkäät ja älykkäät ihmiset käyttävät Ritalinia massoittain, tätä trendiä päätettiin käyttää hyväksi. Samoin antidepressiivinen Prozac tuli terveiden ihmisten suosimaksi lääkkeeksi, kun he halusivat pursuta energiaa ja optimismia, ja impotenssia lääkitsevää Viagraa alkoivat mieluiten käyttää miehet, jotka halusivat parantaa seksisuoritustaan entisestään. Osoittautui, että terveet ihmiset ovat valmiita käyttämään vahvoja ja terveydelle vaarallisia lääkkeitä (jopa aiemmin vain vakavasti sairaille varattuja psykotrooppisia lääkkeitä), jos niiden ei pitäisi heidän laskujensa mukaan pieninä annoksina vahingoittaa heitä.¹³⁹

Vastauksena tällaiseen kysyntään markkinoille ilmestyy uusia neurologisia ja psykiatrisia valmisteita, jotka on oletuksellisesti suunnattu terveille ihmisille. Joitain niistä myydään jo pieninä annoksina ilman reseptiä. Näiden erikoisaineiden ostajat haluavat nopeasti kohentaa elimistönsä toimintaa, parantaa elämänlaatuaan, rentoutua, saada työntoa, tuntea itsensä onnelliseksi... Pienillä annoksilla psykotrooppisia aineita saadaan aikaan halutut muutokset. Pieni kemiallinen lääkeannos ratkaisee ihmisen eksistentiaaliset ongelmat nopeasti. Miksi pitäisi etsiä surun ja työhaluttomuuden syitä pitkistä psykoterapiasessioista, kun voi vaivattomasti ottaa antidepressiivisen psykotrooppisen lääkkeen, joka poistaa surun ja tuskan? Miksi miettiä elämäntyyliä, kun voi syödä modafiliiniä ja poistaa unisuuden ja väsymyksen muutamassa

¹³⁷ Ks. Alicja Babkiewicz, *Nie bawić się w Pana Boga*, „Głos dla życia” 5/2007, s. 19.

¹³⁸ Ks. A. Toffler, *Szok Przyszłości*, s. 429.

¹³⁹ R. Krawat, *Czy viagra podbije Polskę*, „Wprost” 39/1998 (826).

minuutissa? Stressitilanteessa auttaa alpratsolaami, joka poistaa ahdistuksen ja rentouttaa nopeasti (USA:ssa lääkettä myydään Xanax-nimisenä ilman reseptiä, vaikka se aiheuttaa hyvin nopeasti riippuvuutta ja voi johtaa itsemurhaan). Kun mies haluaa lihaksikkaamman ruumiin, hänen ei tarvitse käydä vuosikausia punttisalilla. Riittää, että hän syö sopivia steroideja. Kun nainen haluaa olla hedelmätön, hän syö ehkäisytablettien. Lääkefirmat ennakoivat jo muistia ja älyä parantavia lääkkeitä.

Ennustetaan, että lähitulevaisuudessa aivoja stimuloivat lääkkeet tulevat olemaan entistä parempia. Unisuuden ja väsymyksen nopeasti poistavan aamuisten pillerien syömisestä voi pian tulla yhtä itsestäänselvää kuin kahvin juomisesta. Yhä akuutimmaksi tulee kysymys, missä menee raja sairauden tai elämänlaatua huonontavien vikojen poistamisen ja terveellisen elimistön keinotekoisien täydellistämisen välillä. Miten yhä laajeneva dopingin käyttö tulee vaikuttamaan ihmiseen?¹⁴⁰

4. Muuntelun ja parantamisen välimailloilla

Ruumiin muuntelua ei pidä sekoittaa parantamiseen. Muuntelun tarkoituksena on saattaa terve ruumis uuteen muotoon, parantaminen taas pyrkii jostain syystä menetetyin terveyden palauttamiseen. Siksi ihailimme ja tuemme nykyään mahdollisia plastiikkakirurgian saavutuksia: uusi kieli reisilihaksesta, alaleuanluu pohjeluusta, henkitorvi kädestä otetusta kudoksesta... Katolilainen pitää edistyksen merkinä sydämentahdistimen asentamista sydänsairaalle, mutta ei terveeseen sydämeen tai aivolisäkkeeseen sekaantumista (hedelmällisyyden poistamiseksi). Rinnattomalle naiselle silikonirinta on tärkeä osa terveyden palauttamista. Sen sijaan terveiden rintojen suurentaminen on muuntelu, jolla ei ole mitään tekemistä parantamisen kanssa. Hedelmällisyyden menettäminen leukemiahoidon aikana on ihmiselämän pelastamisen sivuvaikutus. Sen sijaan suora hedelmällisyyden poistamiseen pyrkivä toiminta on hyökkäys terveyttä vastaan.

Hedelmällisyys on terveyden merkki eikä päinvastoin. Hedelmällisellä eli terveellä naisella aivolisäke toimii normaalisti (se tuottaa oikean määrän hormoneja), hypotalamuksen keskukset toimivat, ovulaatio tapahtuu, munanjohtimet ovat esteettömät, kohdun limakalvo on riittävän paksu, jotta hedelmöitynyt munasolu voisi kiinnittyä siihen... (ehkäisytabletti sekaantuu kaikkien näiden elinten toimintaan). Kun tutkimukset paljastavat sairauden eli elimistön toimintavian, aloitetaan lääkintä terveyden palauttamiseksi eli hedelmällisyyden saavuttamiseksi. Tällainen ajattelu on täysin rationaalista, normaalia ja lääketieteellisesti korrektaa. Yhä useammat hankkivat lääkitystä hedelmättömyyteen ja toivovat kaivatun lapsen sikiämistä. Hedelmättömän ihmisen parantamisen tarpeellisuutta ei tarvitse perustella kenellekään. Rehellisyys vaatiikin antamaan lääketieteellisen perustelun toimille, jotka pyrkivät terveen elimistön muunteluun kroonisen sairauden tilan (hedelmättömyyden) aiheuttamiseen. Samoin lääketieteellistä perustelua vaatisivat hypertension tai mahahaavan aiheuttaminen tai vaikkapa terveen hampaan poistaminen. Lääketieteen näkökulmasta kaikki tällaiset toimenpiteet ovat irrationaalisia ja perusteettomia.

Terveen ruumiin muuntelemiseen suostuminen ei kumpua tieteen vaan kulttuurin edellytyksistä. Kulttuuri hyväksyy teot, jotka ovat vailla lääketieteellistä perustelua. Lääkäri, joka pidetään ihmisten jalkoja tai sekaantuu suvunjatkamisprosesseihin, ei tee tekemäänsä tieteellisin perustein, sillä hän ei voi todistaa parantavansa sairautta ja että terveen ruumin muuntelu olisi todella lääketieteen päämäärien mukaista. Hän tekee sen siksi, että kulttuuri sallii sen. Hänellä on myös keinot sen tekemiseksi, ja usein taloudelliset edut ovat mittavat.

Teknologiset mahdollisuudet eivät lainkaan tarkoita sitä, että niiden kaikenlainen käyttö olisi tarpeellista, oikeudenmukaista, viisasta ja hyväksi ihmiselle. Pikemminkin päinvastoin,

¹⁴⁰ Z. Wojtasiński, *Tabletki Pana Boga*, „Wprost” 41/2006 (1243).

hyvin monien primitiivisten ja moraalittomien ihmisten käsissä näistä mahdollisuuksista tulee vakava uhka. Niiden käyttäminen ei tee kenestäkään nykyaikaista.

5. Luonnon ohjelmointi

Fukuyaman mukaan bioteknologian kehitys saa aikaan siirtymisen ihmisenjälkeiseen historian vaiheeseen. Jokainen ihminen voi saavuttaa subjektiivisen onnellisuuden ja aiheuttaa haluamiaan psyykkisiä tiloja ilman itsensä työstämistä, ilman psyykkistä ja hengellistä ponnistelua. Ongelma on vain siinä, että ihmisen onnellisuus tulee yhä vähemmän kumpuamaan hänen siäisen elämänsä rikkaudesta, hänen persoonallisuutensa luonnollisista voimista. Onnellisuus ei ole enää ihmisen hengen ominaisuus. Se tulee olemaan primitiivisen riippuvaista ihmiselämää ja ihmisonnea ohjaavasta edistyneestä tekniikasta, säännöllisestä onnea aiheuttavien valmisteiden syömisestä. Ilman oikeita pillereitä itsensä luojaksi korottanut ihminen ei pysty elämään, työskentelemään eikä nauttimaan elämästä normaalisti. Hänestä tulee stimulanttinsa orja, ”orjamaisen onnen onnellistama”.¹⁴¹ Tällä tavalla ihmisluonto muutetaan.

Mainittujen keksintöjen massiivisen käytön seurauksena tulee olemaan todellinen antropologinen läpimurto. Täydellisyyttä, edistyksen täyteyttä ja sisäistä harmoniaa ei enää etsitä työstämällä itseään, pitämällä huolta moraalista elämästä, meditaatiolla eikä luomalla yhteyttä Jumalaan, vaan aivojen oikeanlaisella kemiallisella stimulaatiolla.¹⁴² Ihminen alkaa ymmärtää itseään ja kokea elämänsä, ruumiillisuutensa ja hengellisyytensä aivan eri tavalla. Kun ihminen alkaa hoitaa elämäänsä ja sen ongelmia näin, hän on jo jokin muu kuin ihminen.

Ehkäisytabletti oli tämän uuden maailmanajan airut. Tämä 1900-luvun keksintö aiheutti vallankumouksen suhtautumisessa ruumiillisuuteen, seksuaalisuuteen, hedelmällisyyteen ja lisääntymiseen. Tabletti kyseenalaisti sukupuolivietin hillitsemisen merkityksen ja välttämättömyyden, mahdollisti yhdynnän vakituisen suhteen ulkopuolella (siinä vakaumuksessa, ettei lasta synny) ja aiheutti samalla maailmanlaajuisia muutoksia ihmisten käyttäytymisessä. Ehkäisy avasi tien mielikuvitukselle, mitä erilaisimpien ja yhä perverssimpien tarpeiden tyydyttämiselle. Ehkäisytabletin massakulutus aiheutti sen, että tervettä ihmisruumista, hedelmällisyyttä ja seksuaalisuutta alettiin kohdella oletuksellisesti ikään kuin kasvaimena tai biologisena vikana, joka välttämättä vaatii parantamista tai korjaamista.

Tästä hetkestä alkaen seksuaalisuus lakkasi olemasta yksityistä ja intiimiä. Hedelmällisyys ja lapsensaannin mahdollisuus määriteltiin uhaksi, ja niistä tuli yhteiskunnallinen ja jopa poliittinen ongelma. Työtä etsivät byrokraatit, mielipidemittauksissa häviävät poliitikot, epärehelliset bisnesmiehet, fanaattiset ideologit – kaikki voivat nyt alkaa toteuttaa ohjelmaa, jonka tarkoituksena on parantaa ”ihmiskunnan lisääntymis- ja terveyttä”.

6. Ehkäisy uudenaikaisen manikealaisuuden palveluksessa

Vaikka väitetty sairaus keskittyy ruumiiseen, se koskee oikeasti ihmisen henkeä. Suurinta osaa ihmisistä huijataan epärealistisella elämänihanteella. Kun ihminen yrittää hinnalla millä hyvänsä lähestyä tätä ihannetta, hänen on otettava pillereitä. Hän iloitsee siitä, että pillerin ansiosta hän voi maistaa elämää ilman kärsimystä, ongelmia ja ristiä. Hän on hetken paratiisissa ikään kuin uudelleen luotuna. Tabletti antaa voiman tunteen, ja ihminen iloitsee sen nopeasta vaikutuksesta, ikään kuin hän olisi itse saavuttanut sen työskentelemällä oman kehityksensä eteen. Todellisuudessa hänen illusorinen onnensa riippuu täysin siitä, että hän syö säännöllisesti aineita, jotka aiheuttavat hetkellisiä (tai ehkä peruuttamattomiakin) muutoksia aivoissa tai muissa ruumiinosissa. Tällaisen dopingin ansiosta luonteeltaan ja psyykeltään heikot ihmiset toteuttavat vilttejä elämänihanteitaan.

¹⁴¹ F. Fukuyama, *Koniec człowieka. Konsekwencje rewolucji biotechnologicznej*, „Znak” 2005, s. 18.

¹⁴² Z. Wojtasiński, *Tabletki Pana Boga*, „Wprost” 41/2006 (1243).

He kutsuvat saavutuksiaan ihmisyyden toteuttamiseksi ja sanovat, että (pillerin tai skalpellin keksijän) järki on voittanut biologian. Heikko ihminen ei tunnusta mahdollisuuksiensa rajoja vaan ylittää ne vaarallisesti käyttäen hyväkseen tieteellistä tietoa elimistön prosesseista.

Pillereitä syödessään ihminen kuvittelee harhaisesti, että hän vapauttaa itsensä biologian määräysvallasta, että hän korjaa luontonsa alkuperäisen villiyyden ja hiomattomuuden ja että hän samalla vapauttaa ihmishengen alkukantaisen materian kahleista. Kyseenalaistaessaan ruumiillisuutensa hän pitää itseään paradoksaalisesti kypsänä ihmisenä. Tämä ”humanismi” osoittautuu lähemmässä tarkastelussa kätkeytyksi manikealaisuudeksi, joka aina vain palaa kylvämään tuhoa uudessa muodossa.

Klassisessa muodossaan manikealaisuus julisti, että ihminen koostuu jumalallisesta hengestä ja saatanallisesta ruumiista. Tiellä täydellisyyteen on hylättävä paha ruumis, jotta hyvä henki voisi vapautua. Neomanikealaisuuden teesi on samantapainen (siltä vain puuttuu uskonnollinen motivaatio) – kun haluaa toteuttaa hengellisiä pyrkimyksiä, jotka nykyään ymmärretään itsensä toteuttamiseksi ilman rajoitteita, ihmisruumiin biologiset ehdonalaisuudet voi ja jopa täytyy hylätä.

Nyky aikaisten manikealaisten mukaan luonto, vanhemmat ja Jumala (ei enää Saatanana) antoivat (tai langettivat) meille ruumiillisuuden... Emme valinneet sitä vapaasti ja järkeä käyttäen. Jos ihminen ei itse valinnut ruumiillisuuttaan, niin sillä ei pitäisi olla hänelle kovin suurta merkitystä. Todella arvokasta on vain se, minkä valitsemme itse. Jos siis jostakusta tuntuu siltä, että ruumiillisuus vaikeuttaa tai rajoittaa itse valitun elämäntyylin toteuttamista, niin hänellä on oikeus muuttaa ruumiinsa toimintaa ja alistaa se omaan elämäntapaan sopivaksi. Tämä selittää manikealaisen vaatimuksen siitä, että jos ihminen toteuttaa järkensä sanelemia ”korkeampia” päämääriä, niin hän saa sekaantua ”alempaan” eli biologiseen puoleensa. Sitä on oikeus muuttaa ja muokata. Ihmisen korkeammat, älylliset ja arvokkaammat osat (joiden pyrkimyksiä pitää kunnioittaa ja toteuttaa) ovat oikeutettuja alistamaan tahtonsa tavalla millä hyvänsä alemmat, huonommat ja alkukantaisemmat eli ruumiilliset ja biologiset osat. Ruumis on henkeä huonompi määritelmällisesti ja oletuksellisesti, eikä sen fysiologia ole siksi kunnioituksen arvoista. Ruumis on niin paha, että terveenäkin se vaatii ”parantamista” eli muokkaamista omistajaansa tyydyttävään tilaan.

Aiemmin ihmiset eivät välittäneet ruumiistaan, kun he olivat vakuuttuneita, että näkymätön sielu on kaikkein tärkein. Laiskaa ruumista sen maallisine tarpeineen halveksittiin: sitä nälkiinnytettiin, kuoletettiin ja haavoitettiin sielun kehittymisen mahdollistamiseksi. Nyt ruumiin hyväksymisen puute ilmenee vielä vääristyneemmällä tavalla. Ruumista alennetaan maallistuneiden henkisten arvojen nimissä – se täytetään steroideilla ja hormoneilla; sitä kuormitetaan tarpeettomalla plastiikkakirurgialla, sitä kaunistetaan keinotekoisesti ja sterilisoidaan, jotta se voisi tällä tavalla (muutettuna ja lopultakin ihmisarvoisena) nousta korkeuksiin, lähemmäs henkeä.

Ihmset eivät ole maailmanhistoriassa koskaan aiemmin suostuneet vapaaehtoisesti näin suuriin kärsimyksiin ruumiinsa ulkonäön muuttamiseksi. Keskiajan ihmisten takapajuisuutta kritisoidaan ja pilkataan – he aiheuttivat itselleen kipua ja verenvuotoa Jumalan etsimisen nimissä, saavuttaakseen haluttuja sieluntiloja. Silti ei huomata, että nykyihmiset kuolettavat ruumistaan paljon enemmän, he ruiskuttavat siihen terveydelle vaarallisia aineita ja haavoittavat sitä turhilla leikkauksilla. He suostuvat leikkauksiin, joissa veri virtaa (onneksi se valutetaan pois esteettisesti) ja joiden kipu olisi sietämätön ilman nukuttavia ja puuduttavia aineita, ja he tekevät sen paljon vähäpätöisimmistä syistä kuin keskiaikaiset askeetit, nimittäin narsistisesta itserakkaudesta. Keskiaikaiset ruoskimiskäytännöt vaikuttavat uudenaikaisiin ruumiin haavoittamisen menetelmiin verrattuina viattomalta, verenkiertoa sopivan terveesti kiihdyttävältä hieronnalta.

Vuosisatojen takainen manikealaisuus taisteli ruumista vastaan kuolettamalla sen, nykyversio taas taistelee sitä vastaan parantelemalla sitä. Kumpikaan harhaoppi ei hyväksy ruumista sellaisena kuin se on, molemmat haluavat vapauttaa ihmishengen ruumiin vallasta. Kumpikaan ei

kunnioita ruumiillisuutta, toinen avoimesti, toinen kätketysti. Ne ovat elämän valheellista ”henkistämistä”.

Ehkäisy pilleristä on tullut voiton symboli ja ”alkukantaisen materian” uhkaamien ”henkisten arvojen” linnake. Se on manikealainen tienviitta keskinkertaisille, se näyttää heille tien pimeydessä: kuinka irrottautua luonnon maailmasta (jota hallitsevat ihmiselle vieraat lait), jotta oman ruumiin muuntelemisen hinnalla voisi toteuttaa sitä, mitä itse pitää inhimillisempänä, vapaampana ja rationaalisempana.

7. Väkijoukkoja villitsevä utopia

Nykyaikaisessa neomanikealaisuuden harhaopissa piilee ihmisen suuruuden kangastus – lupaus pelosta vapautumisesta, ruumiin ihanteellisen hallinnan saavuttamisesta, uudesta elämästä, jopa kuolemattomuudesta. Manikealainen, joka muuntelee ruumistaan eli oikeastaan itseään, luulee pääsevänsä uudeksi luotuna (tai ainakin paranneltuna) maanpäälliseen paratiisiin. Hänellä on harhainen mielikuva siitä, että hän vapautuu näin ainiaaksi biologian määräysvallasta, materian ikeestä. Manikealaisesta näkökulmasta rintojen suurentaminen, klitoriksen leikkaaminen, peniksen suurentaminen tai hedelmällisyyden muuntelu ehkäisyllä on tie loistavan, viisaan ja kauniin elämänihanteen toteuttamiseksi. Kun hengen vapauttamista ruumiin orjuudesta pidetään viisaana ja mahtavana, niin on selvää, että sen voi toteuttaa vastoin ihmisruumiin biologisia lakeja. Tällaisen elämän ylemmyys on manikealaisille niin itsestäänselvää, että sen valitsemisen yhteydessä ei ole mieltä miettiä (ihmistäkin ohjaavien) luonnonlakien kunnioittamista, esittää moraalisiin liittyviä kysymyksiä, pohtia Jumalan tahdon täyttämistä...

Suuret utopiat vetoavat aina yleisiin ideoihin, jotka vetävät ihmisjoukkoja puoleensa. Niin kuin ihmisten omaisuuden riistämisen piti kommunismissa johtaa paratiisimaiseen elämään (mutta johtikin talouskonkurssiin ja ihmisen alentamiseen), niin myös hyökkäys ihmisruumista vastaan ruumiin jalostamisen nimissä (ja samalla hedelmällisyyttä vastaan turvallisen ja onnellisen seksielämän nimissä) lopulta vain vahingoittaa ihmisiä. Populaari-ideologiat ovat selvästi pahoja, mutta silti monet ihmiset eivät ole tietoisia niiden aiheuttamista vahingoista. Aina on sellaisia, jotka eivät faktoista huolimatta koskaan huomaa pahaa, vahinkoa eivätkä vääristymää, kunhan he saavat pysyä vakaumuksessaan, että he kuuluvat edistyksen etulinjaan.

8. Ihmisen hallinnan valtakunta

Kristillinen realismi vastustaa utopistista kehittymistä ruumiin määrittelemien rajojen ”yli”. Ajattellessaan itsestään dualistisesti (tunnustamatta hengen ja ruumiin ykseyttä) ihminen tekee aina vakavan antropologisen virheen eli perustavanlaatuisen virheen oman ihmisyytensä ymmärtämisessä. Kirkon käsky kunnioittaa ruumiin biologisia ehdonalaisuuksia (eli hyödyntää vain miehen ja naisen elimistön tarjoamia mahdollisuuksia lasten suunnittelussa) on ymmärrettävissä vain silloin, kun nähdään selvästi, ettei ruumis ole pelkkää biologiaa vaan ennen kaikkea ihminen, että suhtautumisemme ruumiillisuuteen muovaa ymmärrystämme itsestämme ja ihmisyydestämme.

Läpi vuosisatojen kirkko on puolustanut totuutta ihmisen sielun olemassaolosta (ja samalla sitä, että ihmisessä on jotain jumalallista). Nykyään kirkon on pakko puolustaa ihmisruumiin arvoa ja koskemattomuutta. Terve ihminen ei tarvitse leikkausta, elimien vaihtoa eikä ruumiinosien suurentamista tai pienentämistä. Ihmisen ruoansulatuskanava, umpieritysjärjestelmä sekä sukupuoli- ja synnytyselimet ovat rakenteeltaan erinomaisia. Ihmisen hedelmällisyyden puolustaminen on tässä taistelussa avainroolissa.

Vaikka lääketiede saavuttaisi sellaisen täydellisyyden, että tulevat ehkäisyvälineet eivät varmasti vahingoittaisi terveyttä (vahingollisuudesta tiedotetaan aina vasta tuotteen markkinoilta vetämisen jälkeen, kun uusi, parempi ja turvallisempi tuote tulee tilalle) ja voisimme olla varmoja, etteivät ne aiheuta keskenmenoa (käsky: älä tapa!), niin ongelmaksi jää edelleen

ensimmäinen käsky – ”älä pidä muita jumalia minun rinnallani” – älä usko, että epäjumalat antavat sinulle haluamasi onnen, jos valintasi ei kunnioita Jumalaa elämän antajana.

Oman ruumiin perustavia elementtejä vastaan hyökkääminen osoittaa, ettei hyväksy Jumalaa Luojana. Se kyseenalaistaa hänen viisautensa ja rakkautensa. Ihminen tekee itsestään ”Jumalan” – itsensä luojan, joka viisaudessaan huomaa, että hänen ruumiissaan on joitain vikoja, joita Jumala ei huomannut, alkukantaisia virheitä, kriittisiä erehdyksiä – Jumalan vakavia laiminlyöntejä (jos Jumala oli tietoinen virheistään, niin se todistaisi rakkauden puutteesta ihmistä kohtaan, jos ei, niin ihminen on Jumalaa viisaampi). Tässä tilanteessa ihmisen, joka haluaa olla onnellinen, pitäisi vain muunnella ja parannella itseään perusteellisesti – oman reseptinsä mukaan.

9. Kristillinen taistelu edistyksen puolesta

Vaimus biologisen ruumiin mukaisesta (ja tässä mielessä luonnonmukaisesta) elämästä tulkitaan usein niin, että kirkko käskee luopumaan nyky-yhteiskunnan saavutuksista, jättämään sivistyksen. Tällainen syytös perustuu siihen, että nyky-yhteiskunnan todellisena saavutuksena ja etuna pidetään epäkriittisesti ehkäisyä, aborttia, koeputkihedelmoitusta yms. – kaikkia viime aikoina markkinoille ilmestyneitä ruumiiseen sekaantumisen tapoja.

Kirkko ei ole koskaan vaatinut paluuta tarkemmin määrittelemättömään alkuperäiseen elämäntapaan (ilman kulttuurin ja sivilisaation saavutuksia). Päinvastoin – kristityt ovat muuttaneet maailmaa innokkaasti, he perustivat ensimmäiset sairaalat, lastenkodit, yliopistot, he rakensivat katedraaleja ja edistivät taidetta... Pitkin vuosisatoja teologiaa inspiroi ajatus Jumalan valtakunnan rakentamisesta maan päälle. Kaikki ihmisilyn arvokkaat keksinnöt – arkkitehtuuri, kuvataide, tekniikka, lääketiede... – ovat Jumalan rakkauden, kauneuden ja viisauden säteitä maailmassa. Tässä ihmisen monimuotoisessa luovuudessa kirkko näkee jumalallisen elementin, ”Jumalan kuvan”. Siksi on suorastaan mahdotonta, etteivät uskovaiset iloitsisi ihmismielen saavutuksista – lääkkeitä, vaatteista, asunnoista, autoista, tietokoneista ja kaikista muista tekniikan saavutuksista. Näiden asioiden hyödyntäminen on ihmiselle luonnollista (toisin kuin eläimille, jotka osoittavat tällaisia taitoja vain sirkuksessa).

Silti vain poikkeuksellisen naiivit ihmiset ovat sitä mieltä, että kaikki ihmisen luoma on aina hyvää ja edistyksellistä. Ihmisen poikkeuksellisuus tekee mahdolliseksi sekä nousun inhimillisen kehityksen huipulle ja pyhäksi tulemisen että alentumisen poikkeuksellisen matalalle tasolle maailmassa. Ei voi unohtaa, että ihmisilyn ansiosta atomienergia antaa miljoonille sähköä, mutta sitä voitaisiin millä hetkellä hyvänsä käyttää joukkotuhoon; lentokone voi kuljettaa matkustajia, mutta terroristien käsissä siitä voi tulla vaarallinen ja tuhoisa ase. Lääkäri voi pelastaa elämän, mutta hän voi myös tappaa syntymättömiä lapsia. Samoin on lääkkeiden määräämisen kanssa – sopivalla hormoniannoksella sairaan puutteen voi täydentää siinä määrin, kuin on tarve, mutta annosta voi myös suurentaa siinä määrin, että se häiritsee terveen elimistön toimintaa. Vaikka oltaisiin eri mieltä siitä, mikä on hyvää ja sopivaa, mikä taas pahaa ja haitallista, harva on sitä mieltä, että ihmisten kaikki päätökset ovat yhtä hyviä.

10. Perustavanlaatuinen valinta

Todella inhimillinen ja suhdetta rakentava kohtaaminen aviopuolisoiden välillä voi toteutua vain niiden rajojen sisällä, jotka heidän ruumiillisuutensa määrittelee. Minkä tahansa ihmisen rakenteelle olennaisten biologisten piirteiden kyseenalaistaminen naisessa tai miehessä mitätöi samalla keskinäiseen kunnioitukseen ja todelliseen aviopuolison mieheyden tai naiseuden tunnustamiseen perustuvan suhteen. Vaimus rakentaa rakkautta ruumiin rajojen puitteissa tarkoittaa käytännössä sitä, että aviopuolisot päättävät käyttää seksuaaliseen stimulointiin ja syntyvyyden säätelyyn niitä mahdollisuuksia, joita heidän ruumiinsa tarjoaa. Sen sijaan he sulkevat yhdynnästä pois kaikki normaaliin ruumiilliseen suhteeseen sekaantuvat tekniikat.

Maailmassa, jossa uudenaikainen teknologia mahdollistaa hyvin perustavanlaatuisen sekaantumisen ihmisruumiiseen, jokaisen meistä on kohdattava perustavanlaatuinen valinta:

- joko hyväksymme ihmisyytemme ja käytämme lääketieteellistä tietoa sairauksien parantamiseen, tai yritämme muunnella biologiaamme oman mielen mukaan ja käytämme lääketiedettä terveen elimistön korjaamiseksi.
- joko yritämme tulkita Jumalan suunnitelmaa, joka on kirjoitettu elämänrytmiimme – ruumiillisuutemme rytmiin, hedelmällisyysrytmiin, yhdynnän rytmiin, pidättyvyyden rytmiin, tai toteutamme oman idealistisen elämänprojektimme, joka yhä useammin sisältää ruumiillisuutemme muuntelun.
- joko kypsytymme ja ratkaisemme ilmenevät ongelmat työstämällä ja kasvattamalla itseämme, rukoilemalla, tutustumalla toisiimme ja tukemalla toisiamme vaikeuksissa, tai menemme oikotietä ja aiheutamme halutut psyykkiset tilat ja saamme aikaan toivotunlaisen käyttäytymisen manipuloimalla fysiologisia prosesseja.

Tämä kiista on nykymaailmassa todellinen, hyvin vakava ja entisestään voimistuva. Valinta vaikuttaa ymmärrykseemme ihmisyydestä: rakkaudesta, hengellisyydestä, ruumiillisuudesta, seksuaalisuudesta, hedelmällisyydestä, sukupuolisuudesta, avioliitosta, terveydestä, elämän tarkoituksesta, ihmisoikeuksista, vapaudesta ja ihmisarvosta, ihmisen vallan rajoista, julkisten luottamustehtävien eetoksesta, kasvatuksesta, arjen moraalista... Valinta on niin perustavanlaatuinen, ettei se koskaan ole moraalisesti neutraali, vaan sillä on aina jokaisen ihmisen tapauksessa raskaat seurauksensa. Valinta on nähtävä hyvin selvästi. Sen sijaan hahmotellun rajan yksityiskohtaisen määrittelyn ongelma on vielä avoin kysymys. Vankka tieteellinen tieto, kaukana mistään ideologiasta, auttaa piirtämään rajan koko ajan täsmällisemmin.

Paljonko seksuaaliset synnit painavat?

Ihmisen seksuaalisuus on hyvin herkkää ja ympäristön vaikutuksille altista aluetta. Seksuaalisuuden ansiosta ihminen voi kokea onnea ja syvää elämäniloa, mutta seksuaalisuuteen voi liittyä myös paljon kärsimystä – syyllisyydentuntoa ja pitkäaikaista psyykkistä tuskaa sekä emotionaalista haavoittuneisuutta. Mitä rikkaampi ja dynaamisempi elämänalalla, sitä helpommin se voi vääristyä, ja sitä suuremmalla syyllä sitä on erityisesti suojeltava ja kohdeltava järjellä, huolella ja rakkaudella. ”Kristillisen tradition ja kirkon opin sekä oikean järjen mukaan seksuaalisuuden alue käsittää niin korkeita elämänarvoja, että kaikenlaiset suorat rikkomukset tätä järjestystä vastaan ovat objektiivisesti raskaita rikkomuksia.”¹⁴³

Seksuaalisten rikkomusten ankara arviointi ei kumpua siitä, toisin kuin jotkut luulevat, että seksuaalisuuden arvo kielletäisiin, päinvastoin. Kirkko on niin ihastunut aviollisen yhdynnän lahjaan, että näkee siinä Jumalan läsnäolon. Näin kauniilla alkuolettamuksilla on oltava seuraamuksensa aviollisten syntien arvioinnissa. Kirkon aviopuolisoille ehdottaman tien päämääränä on seksiaktin suuren arvon löytäminen. Puolisoiden läheisyyden on tarkoitus auttaa heitä rakentamaan suhdetta, kehittämään rakkautta ja lähestymään Jumalaa. Kun aviopuolisoissa kuitenkin ilmenee tällaisten hedelmien sijasta jatkuvaa pelkoa ja syyllisyydentuntoa ja kun he eivät seksiongelmiansa takia ollenkaan käy kommuuniolla, voimme olla varmoja siitä, että he ovat tulkinneet kirkon opetuksen väärin. Kristillisen elämän hedelmänä ei voi Jumalan kohtaamisen ilon sijasta olla pelko, kylmyys ja tunne jatkuvasti uhkaavista raskaista synneistä. Jos katolista kasvatusta vietäisiin tähän suuntaan, niin jossain vaiheessa olisi muotoiltava johtopäätös, että sakramentaalinen avioliitto on pelastusta eniten vaarantava valinta, sillä vain siinä ihmiset elävät niin suuressa läheisyydessä, että he ovat pysyvästi alltiita kuolemansynnille. On teologisesti ja moraalisesti absurdia sanoa ihmisille, että kontakti aviopuolison kanssa tarkoittaa jatkuvaa raskaan synnin uhkaa. Se on yksi raskaimmista avioliittoa vahingoittavista vääristymistä.

1. Kuolemansynti ja lievä synti

Syntien raskausasteen arvioiminen on jatkuvasti ajankohtainen aihe. ”Kysymys, jota ei voi välttää ja johon kristillinen omatunto on aina halunnut vastata, kuuluu: miksi ja missä määrin synti on raskas siksi, että se loukkaa Jumalaa ja vahingoittaa ihmistä?”¹⁴⁴ Kirkolla on oppi syntien (eikä vain seksuaalisten syntien) raskaudesta, vaikka konkreettisissa tapauksissa aina ei ole helppo määrittää yksittäisten syntien raskautta.¹⁴⁵ Kannattaa syventyä tähän aiheeseen, jottei vaikeisiin kysymyksiin ja joskus suuriinkin omantunnondilemmoihin annettaisi liian yksinkertaisia vastauksia.

Kuolemansynti on synti, joka riistää ihmiseltä pyhittävän armon, Jumalan ystävyuden, rakkauden ja siten myös ikuisen onnen. Kuolemansynnin vaikutus on niin suuri epäjärjestys sielussa, että ihminen kääntyy pois lopullisesta päämäärästään eli Jumalasta. Hän lakkaa rakastamasta Jumalaa. Hän astuu pois tieltä, joka johtaa Jumalan luokse, lopettaa pyhiinvaelluksensa kesken. Jos hän ei saa tätä syntiä anteeksi, hänelle lankeaa ikuinen rangaistus.

Lievä synti aiheuttaa sen, että ihminen pysähtyy hetkeksi tai hidastaa askeltaan, ”mutta ei kuitenkaan hylkää Jumalan tietä”.¹⁴⁶ Hän ansaitsee tavallisen ajallisen eli osittaisen rangaistuksen, jonka voi hyvittää maan päällä tai kuoleman jälkeen.¹⁴⁷ Lievää syntiä ei silti pitäisi vähätellä, ”ikään kuin se olisi automaattisesti jotain sellaista, johon ei tarvitse kiinnittää huomiota, tai vähäpätöinen synti. Ihminen tietää kipeästä kokemuksesta, että hän voi tietoisella ja tahallisella

¹⁴³ PH 10.

¹⁴⁴ RP 17.

¹⁴⁵ Ks. Sama.

¹⁴⁶ Ks. Sama.

¹⁴⁷ Ks. Sama.

tahtonsa teolla kääntyä ja kulkea Jumalasta pois päin etäännyen täten hänestä (aversio a Deo), hylätä rakkauden yhteyden hänen kanssaan, irrottautua siitä elämän periaatteesta, joka Hän on ja valita täten kuoleman.”¹⁴⁸ Lievät synnit voivat loitontaa ihmistä Jumalasta asteittain, puuduttaa omaatuntoa ja valmistaa kuolemansyntiin. Tämä näkyy hyvin seksuaalisuuden alueella, kun seksuaaliset synnit heikentävät rukouselämää ja johtavat siitä luopumiseen, ne heikentävät tunnetta Jumalan läheisyydestä, mistä seuraa välinpitämättömyys Jumalan suhteen. Ne heikentävät myös hyvässä pysymisen tahtoa ja helpottavat Jumalasta erottavien päätösten tekemistä. Aviopuolisot sanovat joskus, että jos he suostuisivat käyttämään kondomia, niin heidän olisi hyvin vaikeaa palata jaksottaiseen pidättyvyyteen, he löytäisivät monia syitä itsensä oikeuttamiseksi ja synnissä pysymiseksi. He haluavat mieluummin pysyä tietoisesti poissa väärältä tieltä. Kompromissit pienissä asioissa voivat nopeasti johtaa suuremman pahan sallimiseen. Joissain tapauksissa käy niinkin, että pahan valitseminen seksin alueella mahdollistaa Saatanan vaikutuksen ihmisen elämään.

2. Miten tekoja arvioidaan moraalisesti?

Kun arvioimme tekoja moraalisesti, kyse ei ole faktoista, joita voisimme tarkkailla neutraalisti ikään kuin sivusta katsoen. Ennen kuin pohdimme seksielämän esimerkkejä, otetaan yksinkertaisempi esimerkki moraaliarvioinnin monimutkaisuudesta. Tieto faktasta ”veitsen pistäminen vatsaan” ei ole riittävä minkäänlaisen arvion tekemiseksi ihmisen moraalisesta vastuusta. Kun lääkäri pistää veitsen vatsaan pelastaakseen elämän, kyse on jostain aivan muusta kuin jos huligaani pistää veitsen jonkun vatsaan. Voimme arvioida ihmisen teon moraalisesti vasta sitten, kun ymmärrämme, mihin ihminen suoranaisesti pyrkii – elämän pelastamiseen kuin kirurgi vai tappamiseen kuin huligaani. Teologiassa puhutaan ”teon moraalisesta kohteesta” tuntemisesta. Teon moraalisesta kohteesta – tekemisen päämäärän – voimme kuitenkin määrittellä vasta sitten, kun tunnemme tekijän sisäisen intention – miksi hän tekee näin? Auttaakseen vai vahingoittaakseen? Analysoimme myös tekoa tarkoin määritellyssä asiayhteydessä – leikkaussali ja katu (erilaiset olosuhteet). Kun tiedämme tämän kaiken, näemme näiden kahden teon moraalisesta eron.

Seksielämän alueella on samoin. Pelkät faktat – yhdyntä, kondomin käyttö, hormonipillerin syöminen, keskenmeno – poissa asiayhteydestään ne eivät kerro meille mitään olennaista moraaliarvion kannalta. Yhdyntä aviopuolison kanssa ja yhdyntä, joka onkin aviorikos, arvioidaan aivan eri lailla. Yhdynnän fakta itse ei ole hyvä eikä huono, vaan se, tapahtuuko se avioliitossa vai sen ulkopuolella. Aviopuolisoilla on aivan erilainen tietoisuus suhteestaan kuin sattumanvaraisilla rakastelukumppaneilla. Heillä on aivan eri identiteetti: he ovat mies ja vaimo. Siksi avioakti ei ole sama seksiakti kuin yhdntä sellaisen kanssa, jota kohtaan ei ole mitään vastuuta eikä velvoitteita. Fyysisten kokemusten tasolla yhdyntä voi sujua samalla lailla, mutta hengellisesti ja moraalisesti kyseessä ei ole sama akti.

Kondomin käyttämisen tapauksessa aviopuolisot voivat käyttää sitä ehkäisy tarkoituksessa (mitä kirkko pitää ”sisäisesti vääränä tekona” eli sellaisena, jota hyvä intentioneillaan ei voi muuttaa hyväksi) tai esim. siemennesteen tutkimiseksi eli hedelmättömyyden syiden diagnosoimiseksi.¹⁴⁹ Tässä tapauksessa teko pyrkii aivan toiseen päämäärään – teon moraalinen kohde on erilainen. Moraaliongelman ei ole eräänlaisena säiliönä toimivan erikoiskondomin käyttö, vaan se, saadaanko sperma kerättyä yhdynnästä vai tehdäänkö se

¹⁴⁸ Ks. Sama.

¹⁴⁹ Siksi moraalinen omatunto ”ei hylkää välttämättä tiettyjen keinotekoisien metodien käyttämistä, jos ne palvelevat joko luonnollisen aktin helpottamista tai luonnollisella tavalla suoritetun luonnollisen aktin päämäärän saavuttamista” – Pius XII, *Puhe IV kansainvälisen katolisten lääkäreiden kongressin osallistujille* (29.9.1949), AAS 41 (1949) 560; ”Jos tekninen väline helpottaa avioaktia tai auttaa saavuttamaan sen luonnollisen päämäärän, se voidaan tunnustaa moraalisesti oikeaksi. Sitä vastoin, jos interventio muuttaa avioaktin, sitä on pidettävä moraalisesti sallimattomana” DV II, 6.

masturbaation avulla.¹⁵⁰ Muissa tilanteissa kondomin käyttö on ongelmallisempaa, ei ”teon kohteen” vaan päämäärän luonteen takia. Lisäksi täytyy pitää mielessä kondomin petollisuus. Tällaiset dilemmat tulevat eteen silloin, kun kondomia käytetään aviopuolison suojelemiseksi mahdollisesti sukupuoliteitse tarttuvalta taudilta.

Nykyaikainen lääketiede pystyy parantamaan esim. tippurista ja hepatiitti B:stä sekä laskemaan HI-virusta jopa mittausrajan alapuolelle niin, että tartunnan riski katoaa samalla lähes olemattomiin.¹⁵¹ Kun kyse on viruksesta, on muistettava, että kondomin käyttö ei anna riittäviä takuita siitä, ettei rakastettu saa tartuntaa. Mitä tarttuvampi sukupuolitauti on, mitä useammin yhdynnässä ollaan ja mitä kauemmin kondomia käytetään, sitä suurempi on toisen tartuttamisen riski. Kondomin käyttäjä saattaa alkaa uskotella itselleen, että hän estää pahan tehokkaasti eikä altista rakastaan enää vakavalle taudille. Kondomin käytännöllinen tehokkuus on vielä huomattavasti pienempi kuin sen teoreettinen tehokkuus (josta yleensä kerrotaan).¹⁵²

Tarttuvan taudin tapauksessa aviopuolisoiden tulisi ensisijaisesti harkita abstinenssia (parantumiseen asti) rajoittaakseen tartunnan vaaran minimiin. Jos he eivät pysty pysymään abstinenssissa, turvallisin läheisyyden muoto on seksuaalinen hyväily tavalla, joka ei altista puolisoa tartunnalle. Elämää on katsottava realistisesti ja tajuttava, ettei seksuaalisuus ole ikuisen onnen ja nautinnon saareke tautien vaivaamassa maailmassa. Vakavat sairaudet koskettavat seksinkin aluetta, ja ne tekevät aktiivisen seksielämän mahdottomaksi monille, jotka eivät halua vahingoittaa muita ihmisiä. Näillä ihmisillä ei ole muuta vaihtoehtoa kuin opetella elämään pidättyväisyydessä, samoin kuin muut opettelvat pärjäämään tiukan dieettinsä tai pyörätuolinsa kanssa. Minkä päätöksen aviopuolisot lopulta tekevät, riippuu heidän hengellisestä kypsyydestään, moraalista herkkyydestään, persoonallisuudestaan, rakkaudesta, suhteestaan... Päätös kuuluu aviopuolisoille, jotka kristillisen omantuntonsa johtamina ottavat valinnoistaan täyden vastuun Jumalan edessä. Kirkon tehtävänä ei ole korvata aviopuolisoita päätöksenteossa. Se voi ainoastaan antaa heille omantunnon muovaamiseen tarvittavia ohjeita.¹⁵³ Vastuun valintojensa seuraamuksista kantaa vapaa ihminen, joka toimii ymmärryksensä mukaan.

Vastaavasti pelkkä hormonipillerin syöminen ei ole moraalinen ongelma, vaan sen syömiseen vaikuttavat sisäiset syyt – jos pilleri otetaan endometriosisin tai munasarjakystan (jonka sivuvaikutuksena on hedelmättömyys) parantamiseksi, niin hormonia pidetään lääkkeenä.¹⁵⁴ Saman pillerin syöminen muuttuu ehkäisyksi ja ”sisäisesti vääräksi teoksi” vasta sitten, kun sen syöminen syynä on välitön hedelmällisyyden eliminoiminen. Tällöin hyvätkään intentiot, esim. jotta tiheimmät yhdynät uudistaisivat ja vahvistaisivat rakkautta, eivät oikeuta väärän valitsemista. Tällainen ajattelu on itsepetosta.

Vastaavasti pelkkää lapsen keskenmenon faktaa ei arvioida moraalisesti, vaan sitä, tapahtuiko keskenmeno itsestään vai aiheuttiko ihminen sen tahallaan. Ensimmäisessä tapauksessa kyseessä on surullinen ja traumaattinen kokemus (erityisesti lasta odottaneille pareille), toisessa taas abortti ja elämän oikeuden riistäminen ihmiseltä. Nykyään tiedämme, että 10-15 % kaikista raskauksista päättyy itsestään keskenmenoon. Suurimmassa osassa niistä (40-68 %) syynä ovat geneettiset anomaliat. Muissa tapauksissa syynä voivat olla epäonnistunut implantaatio tai immunologiset ja infektiiviset epäsäännönmukaisuudet.¹⁵⁵ On eroteltava selvästi naisen elimistön

¹⁵⁰ Sama, 6, ks. Pius XII, *Puhe XXVI italialaisen urologiyhdistyksen kongressin osallistujille* (8.10.1953), AAS 45 (1953) 677–678.

¹⁵¹ D. Finzi, M. Hermankova, Th. Pierson, *Reports, Identification of a Reservoir for HIV-1 in Patients on Highly Antiretroviral Therapy*, ”Science” 14 November 1997, Vol. 278. no. 5341, pp. 1295–1300.

¹⁵² N. Hearst, *Ograniczenia profilaktyki AIDS i innych chorób przenoszonych drogą płciową opartej na promocji prezerwatyw. Aktualny stan badań na świecie i w Polsce*. Materiały z konferencji: „Profilaktyka ryzykownych zachowań seksualnych młodzieży zorganizowanej przez Komisję Rodziny i Polityki Społecznej Senatu RP”, 24.4.2006.

¹⁵³ VS 64.

¹⁵⁴ M. Gabryś, *Wybrane zagadnienia ginekologiczno-położnicze w praktyce lekarskiej*, „Życie i płodność” 1/2008.

¹⁵⁵ B. Kowalczyk, *Poronienie*, www.mediweb.pl/womens/wyswietl_vad.php?id=644.

prosessit, joista hän ei kanna mitään vastuuta (vaikka hänestä siltä tuntuisikin) ja toisaalta päätökset, jotka pyrkivät ihmisolennon tappamiseen ja joista ihminen kantaa moraalisen vastuun.

Lääkäri, joka määrää (vaarallisenkin) lääkkeen ajatellen, että mahdollisista sivuvaikutuksista huolimatta tällainen hoito antaa potilaalle avun (vaikka sivuvaikutuksena olisi hedelmättömyys tai muu sairaus), ei tee moraalisesti väärin vaan oikein, jos hänellä ei ole käytössään muita turvallisempia aineita. Esimerkiksi voi ottaa kivesten, kohdun tai munasarjan poistamisen – nämä eivät ole moraalisesti kiistanalaisia tekoja siitä huolimatta, että leikattu ihminen menettää hedelmällisyytensä pysyvästi. Kirkko ei pidä hedelmällisyyttä ehdottoman koskemattomana (samalla tavalla kuin se sallii jalan tai käden amputoinnin), mutta se kysyy aina, millä tarkoituksella ihminen tekee moisen teon. Siksi yhdessä tapauksessa parhaan tietonsa ja taitonsa mukaan toimiva lääkäri tekee moraalisesti oikein, kun hän yrittää auttaa sairasta. Toisessa tapauksessa, kun hän ei toimi lääketieteellisesti perustellusti vaan antaa sairaalle vaarallisen lääkkeen – vahingoittaa häntä riistämällä häneltä tärkeitä elintoimintoja tai vaarantamalla hänen elämänsä tai terveytensä – hän tekee moraalisesti väärin. Näitä tapauksia ei voi arvioida tutustumatta lääkärin argumentteihin (miksi hän ryhtyi tällaisiin toimenpiteisiin) ja olosuhteisiin, joissa hän teki päätöksensä.¹⁵⁶

Jokaisessa näistä tapauksista ”viimeinen sana moraalisen subjektin määrittelyssä kuuluu toimivan ihmisen ymmärrykselle. Siinä ei ole mitään ihmeellistä, että eri ihmiset tulkitsevat samat tapahtumat eri lailla, sillä heidän ymmärryksessään voi olla vivahteita, joita muut eivät huomaa. (...) Moraalitekoja ei voi analysoida mekanisesti tapahtumina, jotka vain tapahtuvat ja aiheuttavat ennustettavissa ja mitattavissa olevia seurauksia. Etiikka eroaa fysiikasta ja kemiasta eikä salli kylmän viileää tarkkailua. Velvollisuusetiikka, joka dominoi vanhoissa käsikirjoissa, ei huomannut tätä moraalisen toiminnan tiukasti personalistista luonnetta.”¹⁵⁷ Tämän takia velvollisuusetiikka on jo menettänyt kykynsä opettaa katolilaisille rakentavaa ja vastuullista elämää nykymaailmassa ja -kirkossa.

3. Toimivan persoonan perspektiivi

Ihmisen teon voi arvioida moraalisesti vasta sitten, kun on määritelty, miltä teko näyttää toimivan persoonan perspektiivistä. Kun näemme, että kaksi henkilöä käyttävät hormonipillereitä, niin saatamme ulkonaisina tarkkailijoina luulla, että he käyttävät ehkäisyä, mutta vasta heidän motiiveihinsa tutustumisen jälkeen saamme tietää, että yksi hoitaa endometrioosia, kun taas toinen käyttää hormoneja ehkäisyä tarkoituksessa. Vasta tieto molempien henkilöiden tietoisuudesta ja päätöksenteon olosuhteiden tunteminen mahdollistaa moraalisen päätöksen laadun määrittelyn. ”Ihmisen teon moraalisuus riippuu ennen kaikkea ja periaatteellisesti tietoisesta tahdon vapaasti valitsemasta kohteesta... Jotta voitaisiin määrittellä tietyn teon kohde, on otettava toimivan persoonan perspektiivi.”¹⁵⁸

Toimivan persoonan perspektiivi näkyy hyvin myös siinä, että erotellaan toisistaan virhe, moraalinen paha ja synty. Aviopuoliso voi käyttää ehkäisyä ja ajatella tekevänsä oikein (hän ei tajua tehtyä pahaa – kyseessä on moraalisesti erheellisen omantunnon arvio). Tällöin puhutaan virheestä eikä synnistä, sillä ihminen oli vakuuttunut siitä, että hän tekee oikein. Hänellä ei ollut epäilyksiä teostaan eikä hänen mieleensä tullut ajatuksia teon mahdollisesta pahuudesta.

Virheitä sattuu usein. Itseä, toista ihmistä ja ympäröivää maailmaa ei ole helppo ymmärtää. Subjektiiiset tunteemme valtaavat meidät usein, uskomme myöhemmin epäluotettaviksi osoittautuviin ihmisiin, media manipuloi meitä usein. Ihminen voi arvioida todellisuutta väärin,

¹⁵⁶ HV 15: ”Kirkko ei sitä vastoin pidä luvattomina niitä hoitokeinoja, jotka ovat tarpeellisia elimistön sairauksien parantamiseen, vaikka niistä seuraisi ennaltaakin nähtävissä oleva este elämän syntymiselle, edellyttäen, ettei sellaiseen esteeseen ole mistään syystä suoranaisesti pyritty.”

¹⁵⁷ W. Giertych, *Jak zyc taskq*, Wydawnictwo M, 2006, s. 119.

¹⁵⁸ VS 78.

sekoittaa oikean ja väärän. Jos ihminen omassatunnossaan on sitä mieltä, että hän tekee oikein, niin hänellä on velvollisuus seurata omaatuntoaan pysyen kuitenkin samalla avoimena hyvän ja totuuden etsinnälle. Kun hän jossain vaiheessa tajuaa tehneensä paha vakuuttuneena siitä, että hän oli tekemässä hyvää, niin hän yrittää korjata virheensä – hän lopettaa vääriksi osoittautuneet toimet.

Joskus virheistä saa maksaa kovan hinnan. Intentioistamme huolimatta paha (jota emme tajunneet pahaksi) vahingoittaa meitä ja aiheuttaa kärsimystä. Jotkut esimerkiksi ajattelevat löytäneensä elämänsä rakkauden ja päätyvät hätköidysti sänkyyn mutta saavatkin sukupuolitaudin tai pettyvät ja menettävät uskonsa rakkauteen... Siksi virheelliset päätökset, vaikka ne eivät subjektiivisessa kokemuksessamme olekaan pahan valitsemista, voivat aiheuttaa meille onnettomuutta ja kärsimystä.

Hyvään pyrkivä ihminen ei koskaan saa valita sellaista, mitä hän pitää pahana. Kun aviopuoliso alkaa käyttää ehkäisyä tietoisena sen moraalista pahasta (hän tiedostaa ennen päätöstä tai sen käyttämisen hetkellä, että se on pahasta), niin hän tulee moraalisesti syylliseksi, koska hän toimii vastoin ymmärrystään, joka arvioi teon vääräksi. Kristityn omassatunnossa tämä syyllisyydentunne merkitsee rikkomusta Jumalan rakkautta vastaan eli syntiä, joka haavoittaa myös avioliittoa ja kirkkoa.

Kun tulemme tuntemaan kirkon opetuksen viisauden, opimme lähestymään ihmistä persoonallisesti (personalistisesti) emmekä mielivaltaisesti. Konkreettisen ihmisen teon arvoa ei voi arvioida samoin kuin koevastausta – verrataan vain valmiiseen kaavaan ja katsotaan, onko vastaus oikea vai väärä. Ennen kuin toisen tekoa voi arvioida, on tunnettava hänen motiivinsa ja päätöksenteon olosuhteet. Niitä täytyy kysyä, kuunnella ja yrittää ymmärtää. Tällaisen lähestymistavan seuraukset näkyvät hyvin tappoon osallisten tapauksessa. Kun kyseessä on harkittu murha, tekijä voi saada kuolemantuomion tai elinikäisen vankeustuomion. Kiihkossa tehdystä taposta voi joutua vankilaan muutamaksi vuodeksi; tahattomasta kuolemantuottamuksesta esim. auto-onnettomuudessa voi saada ehdollista vankeutta tai tulla julistetuksi syyttömäksi. Kun ihminen todetaan syyntakeettomaksi, häntä ei ohjata vankilaan vaan mielisairaalaan sopivaan hoitoon. Jokaisessa näistä tragedioista ihminen kuoli, mutta moraalinen vastuu arvioitiin eri tavalla. Miksi? Koska missään tapauksista tapahtumaa ei arvioitu sellaisenaan (objektiivisena pahana – kuolema), vaan sen sijaan arvioitiin teon tehnyttä ihmistä. Oikeudenmukainen moraalituomio menee teon ulkoisia vaikutuksia pidemmälle. Se vaatii ihmisen sisimmän tuntemista: millaiset olivat päätöksen motiivit, missä olosuhteissa se tehtiin ja tehtiinkö ylipäänsä päätöstä tehdä paha, vai oliko kyseessä tragedia, jota ei voitu estää ja johon ei osallistuttu tahallaan. Seksielämän alueella vaaditaan samanlaista kykyä ihmisten tekojen moraalisen arvioinnin hienosäätöön.

Kun ihmiset puhuvat seksuaalisista synneistään, he muistelevat usein toimineensa ympärillä vallinneen mielipiteen vaikutuksen alaisina tai sitten he uskoivat auktoriteetteja, jotka pitivät syntisiä tekoja hyvinä. He eivät jonkinlaisesta vääryyden tunteesta huolimatta pystyneet tiedostamaan vääryyttä täysin. Joskus heidän vapautensa oli rajallista – ympäristön aiheuttama paine oli niin vahva, etteivät he osanneet vastustaa sitä. Jotkut taas ovat saaneet tietynlaisen kotikasvatuksen, jota he eivät ole aiemmin kyseenalaistaneet... Kaikki nämä ihmiset kertovat tärkeän totuuden tietoisuudestaan ja vapaudesta päätöksenteossa. Siinä, etteivät he pidä valintojaan raskaina synteinä he ovat enemmän oikeassa kuin luulevatkaan. Ei siksi, etteikö heidän syntinsä materia olisi ollut raskas, vaan siksi, että he eivät olleet tietoisia tekojensa pahuudesta tai heidän toimintansa ei ollut täysin vapaata.¹⁵⁹ On kuitenkin sellaisiakin, jotka tiesivät käyttävänsä hyväkseen ihmistä, jota he eivät rakasta, ja kuitenkin päättivät harrastaa seksiä. On sellaisia, jotka käyttivät ehkäisyä tietoisina siitä, että se on heidän egoisminsa merkki. On sellaisia, jotka tiesivät, että he voivat antaa lapsen adoptoitavaksi (ja että tämä olisi oikein) mutta valitsivat silti abortin. He olivat tietoisia tekemästään pahasta, heille jopa tarjottiin viisaasti apua, mutta he valitsivat silti pahan vastoin ymmärrystään.

¹⁵⁹ Ks. A. Chapelle, *Va et ne pêche plus. Douleur et contrition pour les pénitents récidivistes*, teoksessa *Moral conjugale et sacrament de penitence*, Pierre Téqui éditeur, 2001, 59 (51–66).

Monet avioparit, jotka yrittävät elää Jumalan kanssa päivittäin ja pitää hänen käskynsä, ovat vakuuttuneita siitä, ettei heidän pyrkimyksensä seksuaaliseen yhdistymiseen voi yhtäkkiä muuttua kuolemansyyniksi. Heillä on rauha sydämessään. Heikkoudesta tai tietämättömyydestä johtuvista seksielämän lankeemuksista huolimatta he tuntevat olevansa lähellä Jumalaa. Jumala varjelee heitä raskaalta synniltä. He eivät vähättele seksiongelmiaan, he yrittävät tehdä niistä parannusta (mikä joskus onnistuu paremmin, joskus huonommin). He pitävät niitä oikeutetusti lievinä synteinä ja tunnustavat ne säännöllisessä ripissä tai uskovat ne Jumalalle messun alussa ”yleisen ripin” aikana. He käyvät kommuuniolla. Kokemus osoittaa, että kristityssä on jokin voima, joka varjelee häntä lankeamasta syntiin. ”Jumala varjelee häntä”, ”Paha ei saa hänestä otetta”, jos hän tekee synnin heikkoudesta tai tietämättömyydestä, hän ei menetä anteeksiannon toivoa, mikä on myös yhteisöllisen uskonveljien rukouksen ansiota.”¹⁶⁰

On ihmisiä, joilla on ongelmia seksielämässään, mutta jotka vaikeuksista huolimatta ovat erittäin hyviä, perheestään välittäviä aviopuolisoita. Heidät tunnetaan ansaitusti hyvinä ja jaloina ihmisinä. He yrittävät elää rehellisesti, he ponnistelevat seksielämänsä kunnostamiseksi, he pyrkivät parannukseen. Puhtauden säilyttäminen on heille selvästi tärkeää. Jos ihminen yrittää välttää synnin tilaisuuksia ja taistelee syntiä vastaan, niin se on hyvin tärkeä merkki siitä, että hänessä on pyrkimys kohti hyvää, kohti Jumalaa, että Jumalan armo toimii hänessä ja auttaa häntä kehittymään. Se on samalla merkki siitä, ettei ihminen elä kuolemansyynissä. ”Sielunhoidossa oikean arvion antamiseksi yksittäisissä tapauksessa pitäisi arvioida konkreettisen henkilön normaali toimintatapa, rakkauden ja oikeudenmukaisuuden harjoitus ja myös se, miten hän ponnistelee puhtauden käskyn noudattamiseksi.”¹⁶¹ Tällaisissa tilanteissa täytyy auttaa kyseistä henkilöä ja tutkia, käyttäkö hän hyväkseen kaikkia keinoja tiellä vapauteen. ”Ennen kaikkea täytyy selvittää, onko tarpeenmukaisia keinoja käytetty hyväksi, niin luonnollisia kuin yliluonnollisiakin, joita kristillinen askeesi pitkän kokemuksensa perusteella suosittelee himon hillitsemiseksi ja hyveessä edistymiseksi.”¹⁶²

4. Synti ja tekojen vapaa ja tietoinen valinta

Nykyaikana ihmiset kieltävät yhä useammin kuolemansyynin tekemisen mahdollisuuden seksielämässä ja hyväksyvät samalla yhä laajemman kirjon seksuaalisia tekoja, joita kirkko on läpi vuosisatojen pitänyt väärinä. Läntinen kulttuuri hyväksyy tällä hetkellä kaikki seksuaaliset teot pedofiliaa ja inestiiä lukuun ottamatta. Vain näissä tapauksissa nyky-yhteiskunnan eettiset säännöt ovat ankaria, mutta tälläkin alueella ollaan ottamassa varovaisia askelia moraalitajun pyöristämiseksi. Kuolemansyynin (jonka kirkon traditio ja opetus samaistaa raskaaseen syntiin) mahdollisuuden kaventaminen vain suurimpiin vääristymiin aiheuttaa sen, että haaleat kristityt avautuvat kaikenlaisille ehdotuksille, joita maailma heille esittää. Heiltä puuttuvat puhtauden esikuvat ja esteet, jotka pitäisivät heidät loitolla pahasta. Kun nämä ihmiset pitävät sallittuina sitä, mitä ennen pidettiin ”synnin raskaana materiaana”, heidän pyrkimyksensä moraaliovetusten noudattamiseksi heikentyy.¹⁶³

Pyrkimys pitää lähes kaikkia seksuaalisia tekoja moraalisesti sallittuina ilmestyi myös kirkkoon sopivasti muunnellussa muodossa. Jotkut teologit olivat sitä mieltä, että kuolemansynti voi olla vain Jumalan välitön, tietoinen ja tahallinen hylkääminen. Heidän mukaansa ihmiset, jotka uskovat Jumalaan, eivät voi tehdä kuolemansyntiä, vaikka he hylkäisivätkin kirkon käskyt ja näkemykset, esim. kannattamalla aborttia, tekemällä aviorikoksen tai käyttämällä ehkäisyä. Siksi kirkon dokumentit toistavat nykyään jatkuvasti, että myös teot voivat olla kuolemansyntejä, jos ne

¹⁶⁰ RP 17.

¹⁶¹ PH 9.

¹⁶² PH 9.

¹⁶³ Ks. PH 10.

rikkovat raskaasti lähimmäisenrakkautta vastaan. Niiden tekijän ei lainkaan tarvitse aikoa hylätä Jumalaa, hän ei ehkä ajattele Jumalaa lainkaan, mutta silti hän voi tieteen tahtoen valita jotain vakavasti vääristynyttä ja täten rikkoa yhteytensä Jumalaan.¹⁶⁴

Kirkon opin mukaan ”kuolemansynti on sellainen, jossa on raskas materia ja joka tehdään täydellä tietoisuudella ja suostumuksella”.¹⁶⁵ Tämä määritelmä kiinnittää huomion ”raskaan materiaan” välttämättömyyteen eli tietyn teon vakavuuteen (karkin tai auton varastaminen, sanallinen flirttailu tai aviorikos). Lisäksi se muistuttaa, että ”raskas materia” ei ole ainoa ehto. Sen lisäksi raskaan synnin välttämätön ehto on ihmisen henkilökohtainen ”täysi tietoisuus ja suostumus”. ”Sekä moraaliteologia että sielunhoidollinen kokemus tuntevat hyvin tapauksia, joissa materiaaltaan vakava teko ei ole kuolemansynti, koska tekijältä puuttuu täysi tietoisuus tai suostumus.”¹⁶⁶ Seksisyntien arvioinnissa unohdetaan usein, että teon arvio ei perustu vain yhteen kriteeriin vaan kolmeen: materiaan raskauteen, ihmisen tietoisuuteen ja teon vapaaehtoisuuteen.

Hyvin usein juuri seksisyntien tapauksessa yritämme arvioida synnin valikoivasti vain yhden kriteerin perusteella. Puolan kirkollisissa piireissä ennen kaikkea synnin objektiiviseen materiaan keskittyminen ja raskaan materiaan samaistaminen kuolemansyntiin on syvään juurtunutta. Tämä johtaa seksuaalista syntiä tekevien ihmisten vääränlaiseen moraaliseen arviointiin. Tällöin tehdään virhe, joka perustuu oikeudenmukaisen arvion puutteeseen. Kirkon mainitsemia kahta tärkeää sääntöä, ihmisen tietoisuutta ja vapaaehtoisuutta, ei oteta huomioon. Vaikka sielunhoidollisessa opetuksessa ja käytännössä oletettaisiinkin, että raskas materia samaistuu kuolemansyntiin, niin tämä on vain oletus, joka ei konkreettisesti tapauksessa ehkä pädekään.¹⁶⁷

Kun haluaa muovata kypsän omantunnon, on otettava huomioon kristityn inhimillinen kypsyys eli tietoinen ja vapaa toiminta. Tehokas sielunhoidollinen apu tulee mahdolliseksi, jos ei oteta huomioon pahuuteen lankeavan ihmisen tietoisuutta eikä ymmärretä hänen käyttäytymisensä ehdollisuuksia. Tämä näkyy hyvin masturbaation synnin tapauksessa. Kun kyseessä on satunnainen masturbaatio, ihmistä täytyy auttaa löytämään sen takana piilevät ei-seksuaaliset syyt ja ohjata hänet työstämään itseään. Jos kyseessä on autoerotikan pahe, ihminen on ohjattava vaikeaan taisteluun sen kanssa samoin kuin minkä tahansa muun paheen kanssa. Addiktin pitäisi myös ymmärtää, että paheen takia hänen vapautensa on rajallinen. Tämä rajallisuus vaikuttaa moraaliseen arvioon. On kuitenkin tärkeää, että hän vapautuisi paheesta vähitellen. Kompulsiivisen masturbaation tapauksessa tarvitaan erikoistunutta psykoterapiaa, jotta päästäisiin käsiksi tukahdutettuihin tunteisiin. Ihminen ei ole moraalissa vastuussa kompulsiivisesta masturbaatiosta. Sitä käsitellään sairautena eikä syntinä.¹⁶⁸ Jokaisen seksuaalisen synnin samaistaminen kuolemansyntiin on perustavanlaatuisesti epätotta ja erittäin vahingollista psyykkiselle ja hengelliselle terveydelle.

Ihmisen valintojen monimutkaisuuden ymmärtämisessä ja hänen vastuullisuutensa arvioinnissa auttaa psykologia, joka antaa ”paljon tärkeitä ja hyödyllisiä ohjeita, joiden perusteella on ohjattava sielunhoidollista toimintaa ja arvioitava moraalinen vastuu oikeammin”.¹⁶⁹ Psykologia voi esim. auttaa ymmärtämään, miten ihmisen käytökseen vaikuttavat omaksutut tavat tai emotionaalisen kypsyuden puute, ”jotka vähentävät tekojen vapaaehtoisuutta ja aiheuttavat sen, että subjektiivisesti syyllisyys ei aina ole raskas”.¹⁷⁰ Nykyään tiedämme, että ihmisessä on tiedostamattomia kerroksia, jotka vaikuttavat ihmisen päätöksiin. Nämä päätökset eivät tällöin ole täysin inhimillisiä – tietoisia ja vapaita, ja siksi ne ovat vain lieviä syntejä.

¹⁶⁴ Ks. VS 70.

¹⁶⁵ VS 70.

¹⁶⁶ Sama.

¹⁶⁷ RP 17.

¹⁶⁸ M. Gajda, *Psychoterapia radzi. Masturbacja w małżeństwie*, „Róznice” 05/671 2008, s. 9.

¹⁶⁹ PH 9.

¹⁷⁰ Sama.

Seksisyntien tekemiseen vaikuttavat emotionaalinen epäkypsyys, omaksutut tavat, pelkotilat, masennus... Usein seksikäyttäytyminen ilmaisee surua, loukkaantuneisuutta tai vastareaktiota alemmuudentunteeseen. Joissain tilanteissa synnin tekemisen päätös syntyy vaikeista tai dramaattisista yksinäisyyden tai syvän kärsimyksen kokemuksista. Joskus ihminen vaipuu epätoivoon talousvaikeuksissa, hänen ympäristönsä painostaa häntä usein voimakkaasti. Yhteiskunnalliset ja kulttuuriset tekijät ovat suuressa roolissa, kuten moraalittomien tekojen intensiivinen mainostus. Kaikki pahan tekemiseen vaikuttavat olosuhteet samoin kuin intentio, jolla teko tehdään, voivat vähentää moraalista vastuuta merkittävästi, jopa laskea syntisen moraalisen syyllisyyden minimiin.

Monilla katolilaisilla on kipeitä ongelmia seksielämässään, ja he arvioivat itseään hyvin ankarasti. He tarvitsevat seksuaalisten ongelmien ”draamoista riisumista”. Draamoista riisumisen päämääränä ei ole se, ettei omatunto enää olisi herkkä synnille, vaan se, että syntinen ihminen voisi ongelmistaan huolimatta iloita elämästä ja löytää tärkeimmän: Jumalan rakkauden ja anteeksiannon. Avun tehokkuus riippuu hengellisten todellisuuksien oikeasta erottelusta, mikä taas vaatii hyvää kuuntelukykyä.

Kirkon opetusvirka huomauttaa, että seksisyntien arvioinnissa on otettava huomioon itse seksuaalisuuden ominaispiirre. ”Täytyy tietysti tunnustaa, että seksuaalisissa synneissä ei aina niiden luonteen takia ole mukana täyttä suostumusta. Tämän takia vaaditaan harkitsevaisuutta ja varovaisuutta minkä tahansa ihmisen vastuuta koskevan arvion antamisessa.”¹⁷¹

Ihmisten arviot voivat olla liian ankaria tai lieviä, ja siksi ne voivat osoittautua epäoikeudenmukaisiksi tai vahingollisiksi. Siksi kirkko muistuttaa, että ihmisen omantunnon lopullinen tuomari on Jumala itse. Tämä tarkoittaa, että kirkko, joka opettaa hyvin vaikeaa oppia (kaikilla osa-alueilla, ei vain seksin osa-alueella), ei kuitenkaan tuomitse ketään. Se ei nimittäin tunne konkreettisen ihmisen elämäntarinaa, Jumalan suunnitelmia hänen suhteensa, olosuhteita, jotka vaikuttivat hänen päätökseensä. Kirkko ei tunne hänen valintojensa intentiota, hänen tämänhetkistä kykyään erottaa hyvä pahasta, yms. Kaikki nämä kriteerit ja siten myös raskauttavat tai oikeuttavat faktat ovat vain Jumalan tiedossa. Hän tuntee ihmisen omantunnon täydellisesti. Siksi voi käydä niin, että ihmiset, joita pidämme hyvinä ja rehellisinä, joutuvat Jumalan ankaran tuomion ja rangaistuksen kohteeksi, kun taas suurina syntisinä pidetyt ihmiset palkitaan, koska Jumala näkee heidän tekojensa oikeutuksen. ”Tässä on muistettava ennen kaikkea Raamatun sanat: ihminen katsoo ulkokuorta, mutta Herra näkee sydämen (1. Sam. 16:7).”¹⁷²

¹⁷¹ PH 10.

¹⁷² Sama.

”Kävelimme toistemme ohi voidaksemme lopulta kohdata”

Avioparien todistus

Ewa: Haluaisimme jakaa kokemuksemme rakkaudesta ja seksuaalisuudesta avioliitossamme. Olemme olleet naimisissa toistakymmentä vuotta. Rakkautemme hedelmänä meille on syntynyt kolme upeaa lasta. Tarinaamme – niin kuin jokaiseen ihmiselämään – liittyy erilaisia vaikeuksia, vastoinkäymisiä ja kärsimystä.

Mariusz: *Tulemme katolisista perheistä. Nuorina olimme hengellisesti lähellä kirkkoa. Emme olleet yhdynnässä ennen häitä, koska uskoimme, että vasta Jumalan siunaamassa avioliitossa voimme kuulua kokonaan toisillemme, tulla yhdeksi lihaksi (ks. 1. Moos. 2:24). Avioliiton alussa olimme vakuuttuneita siitä, että seksuaalisuus on edessämme kuin avoin portti, joka toisi mukanaan pelkkää nautintoa ja täyttymyksen tunteita. Pikkuhiljaa tutustuimme avioliiton harmaaseen arkeen. Tulimme tietoisiksi siitä, että toisaalta työ ja erilaiset velvollisuudet, toisaalta terveys ja naisen syklin vaiheet tekevät mahdottomaksi olla yhdynnässä silloin, kun mieli tekee. Miehenä aloin hiljalleen ymmärtää, että vaikka seksuaalisuus on hyvin tärkeä, se ei ole ainoa eikä tärkein avioelämän osa-alue. Muutaman vuoden kuluttua halusimme lapsen. Mahdollisuus olla yhdynnässä hedelmällisenä aikana ja tietoisuus siitä, että jokainen kohtaamisemme voi päättyä uuden elämän syntymiseen, täyttivät meidät suurella ilolla ja onnella. Tunsimme täyttymystä. Kiitimme Jumalaa siitä, että hän loi miehen ja naisen niin upeasti ja että voimme nyt käyttää hyväksemme sitä, minkä hän on hyväksi luonut (ks. 1. Moos. 1:31). Luonnollisen perhesuunnittelun metodien tuntemus auttoi meitä suuresti siinä, että osasimme ryhtyä yhdyntään oikeana aikana. Olimme täynnä ihmetystä siitä, että yhteistyö luonnon kanssa jälkikasvun maailmaan saattamiseksi sujui niin helposti. Ensimmäinen lapsemme syntyi suunnitelmamme mukaan. Tulimme tästä ylpeäksi. Olimme ylpeitä siitä, että meillä on lapsi, että se on meidän, vain meidän. Tämä ylpeys peitti näköpiiristämme Jumalan, todellisen elämän antajan, ainoan Isän. Sitten alkoivat ensimmäiset vaikeudet...*

Ewa: Vaikein kokemuksemme seksielämässä alkoi juuri ensimmäisen synnytyksen jälkeen. Päivän aikana poikavauvasta huolehtiminen teki seksuaalisen läheisyyden mahdottomaksi, iltaisin taas nukutin lasta pitkään itsekkin aivan uupuneena. Hormonit ja poikavauvan läsnäolo aiheuttivat seksuaalisuuden putoamisen tärkeysjärjestyksessä merkittävästi alemmaksi kuin ennen synnytystä. Minulla oli omantunnonvaivoja siitä, että mies haluaa yhdyntää, kun taas itse joko nukun tai en halua sitä. Lisäksi mies alkoi vaatia (itselleen) sopivaa tiheyttä ja ”uusien käytäntöjä” yhdyntöihin. Halumme eivät kohdanneet toisiaan lainkaan. Molemminpuolinen ymmärryksen ja hyväksynnän puute kasvoi. Tunsin itseni yhä enemmän välineeksi kuin rakastajaksi. Yritin kovasti ylittää itseni ja elvyttää viimeisetkin fyysiset voimani yhdynnän mahdollistamiseksi. Yritin osoittaa miehelleni hellyyttä, halusin vastata hänen haluihinsa myönteisesti. Jossain syvällä sydämessä tunsin syvää surua siitä, että avioaktit eivät anna sellaista täyttymystä, mielihyvää ja iloa, jollaisesta unelmoin ennen häitä. Aloin etsiä apua sisäiseen suruuni ja rakkaudentarpeeseeni, aloin etsiä pelastusta Jumalasta. Jonkin ajan päästä saimme hyvin konkreettisen armon aviollisessa seksielämässämme.

Mariusz: *Ensimmäisen synnytyksen jälkeinen aika oli tosiaan vaikea, hyvin vaikea. Luulin, että seksielämä jatkuisi entisellään. Hermostuin siitä, ettei se mennytäkään mieleni mukaan, ettei vaimo huomannut tarpeitani. Tunsin oloni torjutuksi ja miehuuteni loukatuksi. Olin sitä mieltä, että ongelma on vaimossani ja yritin todistaa sen. Muistan käyneeni läpi naisten nettifoorumeita saadakseni vaimoni vakuuttuneeksi siitä, että on naisia, jotka synnytyksen jälkeen ovat usein ja mieluusti yhdynnässä. Mielestäni poikkesimme ”normaalista”. Mitä enemmän vakuutuin asiasta, sitä suurempaa oli ymmärryksen puute välillämme. Mutta olin yhä vakuuttunut olevani oikeassa.*

Kun tilastot ja järkiargumentit eivät tehonneet, aloin käyttää uutta menetelmää ”taistelussa” sitä vastaan, jolle olin vannonut rakkauteni. Vastasin vaimon kylmyyteen omalla tekaistulla ja laskelmoidulla kylmyydelläni. Hetkinä, joina vaimo yritti osoittaa minulle hellyyttä, torjuin hänet sanoen, ettei minua huvita. Torjuin, mutta samaan aikaan kärsin paljon, koska loukkaantunut miehinen ylpeyteni ei osannut ottaa vastaan häntä, jota niin paljon kaipasin ja jota niin kovasti halusin. Tarvitsin aikaa huomatakseni itsekeskeisyyteni ja oppiakseni arvostamaan vaimoani, poikavauvaa, perhettä – aarretta, joka oli niin lähellä. Jonkin ajan päästä tajusin, että jos haluan muuttaa jotain, minun on muutettava itseni.

Ewa: Aloimme yrittää saada toista lasta. Tässä kohtasimme toisen puhdistumisen. Tunsimme olevamme jollain lailla ruumiidemme, halujemme ja päätöstemme valtiaita. Luulimme edelleen, että aviopuoliset päättävät lapsen sikiämisen hetkestä ja ottavat hänet vastaan avioliittoonsa omanaan.

Mariusz: Haluttu lapsi sikisi aikana, jonka olimme ennalta määritelleet. Niin kuin ensimmäisen lapsen tapauksessa luulimme kontrolloivamme kaikkea. Ilomme ei kestänyt pitkään. Toinen raskaus osoittautui kohdun ulkopuoliseksi raskaudeksi, jota lääkäri ei diagnosoinut ajoissa. Repeytynyt munajohdin aiheutti sisäisen verenvuodon. Vaimo menetti yli kaksi litraa verta. Kävimme kuoleman rajamailla. Jumala tuli avuksi. Ehdimme sairaalaan kriittisellä hetkellä. Vaimo jäi henkiin. Lapsella ei ollut siihen mahdollisuutta.

Ewa: Nämä tapahtumat osoittivat meille, ettemme ole elämän valtiaita. Lapsi on lahja eikä meillä ole suurtakaan vaikutusta siihen, milloin saamme sellaisen perheeseemme. Emme enää katsoneet hedelmällisyyttä ja seksuaalisuutta vaaleanpunaisten silmälasien läpi, ja myöhempi elämä vahvisti tämän opetuksen. Lapsen menettämisen jälkeen halusimme kovasti toisen. Se onnistui. Lapsi kehittyi normaalisti kohdussa, mutta kävi ilmi, että raskaus on uhattuna. Minun oli maattava, jotten aiheuttaisi krampeja kohdussa. Sain taas nöyrytä. Olin pitkään riippuvainen muista ihmisistä, jotka hoitivat minua ja esikoistamme. Synnytyspäivä saapui lopulta. Synnytys oli pitkä ja erittäin uuvuttava. Synnytin terveen lapsen viimeisillä voimillani.

Mariusz: Näiden kuukausien koettelemukset olivat meille todellinen risti. Totesimme, ettemme enää halua kokea mitään vastaavaa. Meillä oli kaksi hyvin kehittyvää lasta. Päätimme lopullisesti sulkeutua uuden elämän lahjalle. Tämä päätös kertoi alitajuisesta kapinasta sitä vastaan, mitä olimme kokeneet.

Ewa: Toisen synnytyksen jälkeen koin taas selvää seksuaalisten halujen heikentymistä, vaikeuksia palaavan hedelmällisyyden tarkkailussa ja voimakasta lastenhoidon aiheuttamaa väsymystä. Yhdyntään ryhtyminen tuli minulle taas hyvin vaikeaksi. Ruumis oli kuuro seksuaalisille ärsykkeille ja haluille. Tahdollani halusin lähestyä miestäni ja osoittaa hänelle rakkautta tässäkin muodossa. Tällaisina päivinä pyysin Jumalaa rukouksessa tekemään mahdolliseksi sen, mikä inhimillisesti näytti mahdottomalta. ”Jumala, anna minun haluta yhtä paljon kuin en halua!” Tiesin, että haluan illalla osoittaa miehelleni hellää rakkautta. Tahdollani haluan ja kaipaen sitä, mutta ruumiini on tunnoton ja sulkeutunut. Toistin rukoustani lakkaamatta kuin mantraa. Ilta saapui. Hetkenä, kun kuivettunut ruumiini oli mieheni syleilyssä, tapahtui ihme. Jumala vastasi pyyntööni ja vuodatti minuun halun, avoimuuden miehen hellille eleille. Elävöittävä armo sai ruumiini elämään ja tuntemaan yhdistymisen kauneuden. Tämä rukous oli salaisuuteni, kätkeyty kutsuni Jumalalle saapua ruumiillisuuteemme, pelastusrenkaani.

Mariusz: Toisen synnytyksen jälkeen asiat olivat seksivaikeuksista huolimatta toisin. Tein haluistani yhä prioriteetin ja yritin kaikkeni, jotta yhdyntä toteutuisi. Kehotin vaimoani siihen monin tavoin,

mutta hienotunteisemmin ja lempeämmin. Kun en onnistunut, loukkaannuin usein. Kun lähestyminen onnistui, tunsin usein hengellisen tyhjiön fyysisestä tyydytyksestä huolimatta. Mitä pakotetumpi yhdyntä, sitä suurempi oli tyhjiö. Kohtasin näissä akteissa omat haluni mutten vaimoni haluja. Ruumiidemme fyysisestä yhdistymisestä huolimatta tällaiset aktit eivät antaneet meille ykseyden tunnetta, eivät rakentaneet suhdettamme, eivät johtaneet toisen puolison kohtaamiseen eivätkä antaneet odotettua täyttymystä rakkaudessa. Nämä kokemukset auttoivat minua näkemään, että laatu tuo todellisen riemun ja ilon, ei määrä. Hengellinen puoli alkoi pikkuhiljaa olla tärkeämpi kuin puhtaasti ruumiillinen puoli. Yritin vaihtelevalla menestyksellä pysyä vaimoni rinnalla ja rakastaa häntä sellaisena, kuin hän kulloinkin oli. Yritin olla keskittymättä niin paljon omiin odotuksiini. Odottaessani yhdyntää opin kärsivällisyyttä. Pyysin Jumalalta lempeyden ja kestävyuden lahjaa. Oman ja meidän yhteisen todellisuutemme hyväksyminen ei ollut lähtöisin minusta. Tiesin, että minussa ja suhteessamme tapahtuvien muutosten lähde on yksin Jumala. Ne eivät olleet minun ansiotani.

Ewa: Nyt näen, että päätöksemme sulkeutua vanhemmuudelle oli myös esteenä yhdyntään suostumiselleni. Halusin paeta mahdollisimman kauas kärsimystä, joka voisi liittyä tulevaan raskauteen, synnytykseen, imetysaikaan ja hitaasti palaavaan hedelmällisyyteen.

Mariusz: Se oli hyvin inhimillinen reaktio. Mutta Jumala ei ollut lopettanut katekeesiaan hedelmällisyyden ja elämän lahjasta. Muutaman vuoden päästä Jumala tuli sydämeemme pyytämään seuraavan lapsen vastaanottamista. Lasta, jota emme itse halunneet emmekä suunnitelleet... Kannoimme tätä pyyntöä sydämessämme jonkin aikaa. Lopulta päätimme luottaa Jumalaan. Sanoimme ”Kyllä”. Isän tahtoon suostuminen oli niin vapauttavaa, että jonkin ajan päästä aloimme todella haluta seuraavaa lasta. Jumala vuodatti tämän halun sydämeemme yllättäen. Armo alkoi rakentaa luonnon päälle. Vaimon sydämen alla alkoi sykkiä lapsukaisemme sydän. Uskoimme Jumalan valvovan häntä erityisesti. Synnytykseen asti kaikki meni onnellisesti, mutta synnytys pitkittyi. Synnytyksen viimeisessä vaiheessa istukka irtosi ja verenvuoto alkoi. Lapsi syntyi hyvin kalpeana, hän oli menettänyt huomattavan määrän verta. Pelastustoimet aloitettiin heti. Lääkärit taistelivat hänen hengestään muutamia tunteja. Meillä oli kuitenkin tavallisuudesta poikkeava rauha tänä aikana. Emme olleet vihaisia, pettyneitä emmekä peloissamme. Olimme suostuneet täysin siihen, että Jumalalla, joka antoi meille tuon lapsen, on oikeus myös ottaa se meiltä pois. Olimme ymmärtäneet, että vain Jumala on elämän ja kuoleman Herra. Kun olimme täysin voimattomia ja Jumalan armoilla, Jumala vei meidät ristin kautta ylösnousemukseen. Parannuimme kapinasta, hyväksyimme menneisyytemme ja luovuimme halusta hallita meidän ja lastemme elämää. Lapsukaisemme selvisi hengissä. Nykyään hän on meille todellinen lahja rakastavalta Isä Jumalalta.

Ewa: Koitti siunattu aika. Lähdimme perheen kanssa isä Ksawery Knotzin avioaktia koskevaan retriittiin. Otsikko oli hyvin rohkaiseva: ”Avioakti – mahdollisuus tapaamiseen Jumalan ja aviopuolison kanssa”. Isä Ksaweryn opetukset muodostivat loogisen kokonaisuuden. Lisäksi ne antoivat vahvistuksen sisäiselle vakuuttuneisuudellemme siitä, että meidät luoneen ja liittomme siunanneen Jumalan on oltava läsnä elämämme eri osa-alueilla, myös seksin alueella. Saimme riemuita tiedosta, että seksuaalisuuden osa-alue avioliitossa on Jumalan aluetta, että hän on siinä läsnä ja vuodattaa siinä armonsa, että se on hengellisten kokemusten ja Elävän Jumalan kohtaamisen paikka.

Mariusz: Retriitin jälkeen alkoi aika, jona kutsuimme Jumalan aviosuhteeseemme ja uskoimme hänelle rukouksessa kaikki halut, ilot, vaikeudet ja hedelmällisyytemme. Avasimme sydämemme hänen edessään lapsen yksinkertaisuudella ja puhuimme kuumista ja toteutumattomista

haluistamme, kyvyttömyydestä rakastaa vaimoa sellaisena kuin hän on, halusta rakastaa häntä ehdoitta, ruumiin kaipuusta hedelmällisenä aikana, surusta, kun hedelmätön aika alkaa...

Ewa: ...ja siihen liittyvistä ruumiini vaikeuksista ja tunnottomuudesta. Puhuimme Jumalalle halusta rakastaa aviopuolisoa enemmän kuin itseään sekä omasta surkeudesta ja voimattomuudesta tämän halun toteuttamiseksi. Isä Ksaweryn sanat toimivat vakuutuksena siitä, että aviopuolisoiden seksuaalisuudessa ei ole mitään pahaa, että Jumala on siinä läsnä. Kuinka vapauttava tämä tietoisuus olikaan. Retriitin jälkeiset viikot ja kuukaudet syvensivät tätä tietoisuutta.

Kun koin miehen rakkautta ja hellyyttä, tiesin, että itse Jumala osoittaa minulle rakkauttaan ja hellyyttään mieheni kautta. Saatoin itse tulla Jumalan rakkauden välikappaleeksi miehelleni. Kun lähestymme toisiamme fyysisesti, emme pelkää pyytää Jumalalta apua ruumiin tunnottomuuden murtamiseksi ja meidän yhdistämiseksemme. Kun koemme yhdistymisestä virtaavaa riemua, kunnioitamme Jumalaa sydämessämme ja ylistämme häntä sanoillamme lahjoista, jotka hän on Luojana meille antanut miehen ja naisen ruumiin muodossa. Avioaktista tulee inhimillisen ilon lisäksi hengellinen kokemus, Elävän Jumalan kohtaamisen sekä hänen Rakkautensa ja Kauneutensa kokemisen paikka. Sakramentti on näkymättömän armon näkyvä merkki ja juuri niin voimme kokea yhdistyvämme. Sen ansiosta, että kutsuimme Jumalan (tietoisesti ja avoimesti) inhimilliseen seksuaalisuuteemme, saimme uuden ulottuvuuden seksuaalisuutemme kokemiseen, uuden ulottuvuuden rukoukseemme ja Jumalan läsnäolon kokemiseen.

Hedelmällinen aika on meille kasvavan hellyyden ja läheisyyden halun aikaa. Ruumiit suorastaan itse vetävät meidät toistemme lähelle... mutta tahdon päätös sanoo ”Ei”. Yhdyntä voisi johtaa lapsen sikiämiseen, eikä tämä ole meistä siihen sopiva hetki. Siksi annamme ruumiidemme yhdistyä vain hedelmättömänä aikana, vaikka ne eivät enää reagoi toisiinsa niin kuin muutamaa päivää aikaisemmin. Jokainen yhdyntä on tahdon ilmentymä ja päätös eikä vain vahvan fyysisen impulssin seuraus. Pitkän aikaa tämä oli meille raskasta, koimme sen menetykseksi ja suostuimme siihen vastahakoisesti. Nyt alamme löytää kolikon toista puolta. Jos olisimme yhdynnässä pääasiassa ruumiillisten halujemme takia, emme tietäisi, että pystymme ja haluamme ylittää itsemme rakkaudesta aviopuolisoa kohtaan sekä etsiä ensin hänen etuaan. On kaunista, että juuri tällainen vaativa rakkaus tuo syvän ykseyden tunteen.

Mariusz: Synnin tahraamina ihmisinä emme useinkaan pysty rakastamaan, loukkaamme toisiamme, keskitymme omaan itseemme ja yritämme tyydyttää ensin omat halumme. Silloinkin voimme kuitenkin turvautua Armolliseen Jumalaan. Seisomme hänen edessään surkeina ja voimattomina. Hän taas armahtaa meitä, näyttää meille kaikkivaltiutensa ja vuodattaa Rakkautensa surkeaan sydämeemme ja heikkoon ruumiiseemme.

Ewa: Aina kun yritämme seurata Jeesusta ja hänen nöyryyttään, alistumistaan ja rakkauttaan, hän antaa meille voimansa synnin ja heikkouden voittamiseen rakkaudella. Aina kun tukeudumme itsemme ja omiin voimiimme, lankeamme.